

117. Maanantaina 14 päivänä marraskuuta 1994

kello 10

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 4690

Hallituksen esitys n:o 135
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 9

2) Ehdotus laiksi Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta 4822

Hallituksen esitys n:o 149
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 15

3) Ehdotus laiksi maatalouden interventiorahastosta ”

Hallituksen esitys n:o 147
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 43

4) Ehdotukset laiksi maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä sekä maaseutuelinkeinolain ja eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta ”

Hallituksen esitys n:o 164
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 16

5) Ehdotukset laiksi maatalousyrittäjien luopumistuesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi ”

Hallituksen esitys n:o 162
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 13

6) Ehdotukset laeiksi kasvihuonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta ja maatalousyrittäjien eläkelain 16 §:n muuttamisesta 4822

Hallituksen esitys n:o 163
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 14

7) Ehdotus laiksi eräiden maatalouden alaan kuuluvien lakien kumoamisesta ”

Hallituksen esitys n:o 145
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 12

8) Ehdotus laiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta ”

Hallituksen esitys n:o 127
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 42

9) Ehdotus laiksi tuloverolain muuttamisesta ”

Hallituksen esitys n:o 173
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 44

10) Ehdotus laiksi perintö- ja lahjaverolain 55 §:n muuttamisesta ”

Hallituksen esitys n:o 174
Toivomusaloitteet n:ot 27 ja 34/1992 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 45

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi toinen varapuhemies Peltari sekä edustajat Aho R., Aittoniemi, Andersson, Anttila S-L., Hacklin, Heikkinen, Helle, Jokiniemi, Järvilahti, Jää-

teenmäki, Kanerva, Karhunen, Kasurinen, Kemppainen, Kohijoki, Korva, Koski, Lahti-Nuuttila, Lahtinen, Laurila, Lehtinen, Liikkainen, Luukkainen, Metsämäki, Mäkelä, Mäki-Hakola, Niinistö, Ojala A., Ojala O., Ollila, Polvi, Pulliainen, Rajamäki, Rask, Rehn E., Rehn O., Roos T., Saapunki, Seppänen, Stenius-Kaukonen, Suhonen, Tennilä, Toivonen, Törnqvist, Vehkaoja, Vihriälä ja Virrankoski.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat toinen varapuhemies Pelttari sekä edustajat Lahti-Nuuttila, Seppänen, Ojala O., Tennilä, Niinistö, Suhonen, Mäkelä, Laurila, Aittoniemi, Luukkainen, Anttila S-L., Pulliainen, Rask, Polvi, Rajamäki, Aho R., Vihriälä, Kemppainen, Jokiniemi, Roos T., Ojala A., Heikkinen ja Vehkaoja.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien vuoksi ed. Jätteenmäki sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Hacklin, Jokiniemi, Karhunen, Kasurinen, Kemppainen, Korva, Koski, Lahtinen, Liikkainen, Luukkainen, A. Ojala, Pelttari, Toivonen, Törnqvist ja Vehkaoja,

tästä ja huomisesta päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Kanerva ja Viinanen sekä yksityisasioiden vuoksi ed. Lehtinen,

tämän kuun 16 päivään virkatehtävien vuoksi edustajat Andersson, Järvilähti, Kautto, M. Laukkanen, Metsämäki, Norrback ja O. Rehn,

tämän kuun 17 päivään sairauden vuoksi edustajat Mäki-Hakola ja Stenius-Kaukonen sekä virkatehtävien vuoksi ed. E. Rehn sekä

tämän kuun 19 päivään sairauden vuoksi ed. Kohijoki.

Kirjalliset kysymykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 578, 579, 602, 605, 609, 610, 615, 616, 621, 622, 625 ja 628. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely

Hallituksen esitys n:o 135

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 9

P u h e m i e s : Eduskunnan on nyt tehtävä päätös ehdotuksesta laiksi Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä päätettävä, hyväksyykö se ne Korfulla 24 päivänä kesäkuuta 1994 Belgian kuningaskunnan, Tanskan kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan, Helleenien tasavallan, Espanjan kuningaskunnan, Ranskan tasavallan, Irlannin tasavallan, Italian tasavallan, Luxemburgin suurherttuakunnan, Alankomaiden kuningaskunnan, Portugalin tasavallan ja Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan (Euroopan unionin jäsenvaltiot) ja Norjan kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan välillä Norjan kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eli liittymissopimuksen ja sen I artiklan I kohdassa tarkoitettujen sopimusten, joihin Euroopan unioni perustuu, määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen kuluessa on esitettävä kaikki asiassa tehtävät ehdotukset. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvästä ehdotuksesta.

Lakiehdotuksesta on päätettävä noudattamalla valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentissa olevia säännöksiä, koska asia koskee perustuslakia. Lakiehdotusta ei siis voida hyväksyä jätettäväksi lepäämään, ja se on hylätty, jollei sitä ole kannattanut vähintään 2/3 annetuista äänistä.

Kun lakiehdotus ja sopimukset muodostavat yhden kokonaisuuden, lakiehdotuksesta tehtävä päätös merkitsee vastaavaa päätöstä myös sopimusten osalta. Jos lakiehdotus siis hyväksytään, katsotaan myös sopimukset hyväksytyiksi. Jos lakiehdotus taas hylätään, katsotaan myös sopimukset hylätyiksi.

Menettelytapa hyväksytään.

P u h e m i e s : Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 2)—10) asiasta.

Keskustelu:

Ministeri Salolainen: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajatoverit! Heti aluksi haluan lausua iloni ja tyytyväisyyteni siitä, että Ruotsin kansa päätti eilen valita saman tien, Euroopan unionin jäsenyyden, kuin Itävalta ja Suomi. Tämä on mitä tärkein ja kauaskantoisin tapahtuma siitä huolimatta, että Suomi olisi joka tapauksessa tullut EU:n jäseneksi riippumatta siitä, minkä tien Ruotsi valitsee.

Ruotsin jäsenyys on meidän ja myös koko Pohjolan etu. Ensinnäkin, vaikka emme muodostakaan mitään blokkia EU:n sisälle, olemme kuitenkin Ruotsin kanssa valvomassa pienten, korkean yhteiskunnallisen kehitystason omaavien kansojen etua Euroopan kehittämisessä. Jos Ruotsi olisi vastannut ”ei”, se olisi johtanut siellä suureen taloudelliseen sekavuuteen ja epävarmuuteen, joka olisi haitannut meitäkin, ei vähiten siksi, että Ruotsi on Saksan jälkeen tärkein kauppakumppanimme ja meillä on myös saman suuntaisia ulko- ja turvallisuuspoliittisia tavoitteita Itä-Euroopassa, Baltiassa, Venäjällä ja koko Itämeren piirissä. Haluamme integroida nämä maat mahdollisimman läheisesti Euroopan unioniin ja haluamme tehdä voitavamme, jotta Venäjä ei kokisi itseään eristetyksi vaan oleelliseksi osaksi Euroopan demokraattista ja markkinatalouskehitystä. Tässä suhteessa Euroopan unionin komission puheenjohtajan Jacques Delorsin ajatus Etan käyttökelpoisuudesta keskisen Itä-Euroopan syvemmän integraation puitteeksi on hyvin mielenkiintoinen ja lisäselvitysten arvoinen.

Ruotsin tulos on tärkeä myös siksi, että se luo vielä mahdollisuuden Norjalle tulla jäseneksi. Se myös auttaa Ahvenanmaata tekemään omalta osaltaan myönteisen ratkaisun.

Kun Itävalta, Suomi ja Ruotsi ovat nyt ratkaisunsa tehneet, merkitsee se Eftan alasajoa ensi vuonna. Suomelle Efta on ollut korvaamattoman arvokas kauppapoliittinen yhteisö. Kun lähiaikoina jätämme eroilmoituksemme, teemme sen kunnioittavin ajatuksin Eftaa kohtaa ja toivomme, että ennen pitkää kaikki Efta-maat voisivat tulla EU:n jäseniksi. Siten me vahvistaisimme edelleen pienten, samalla tavoin Euroopasta ajattelevien valtioiden osuutta Euroopan unionissa.

Arvoisa puhemies! Viime vuosina Euroopassa on koettu perusteellisia muutoksia niin poliittisissa, taloudellisissa kuin yhteistyön eri muotoihin liittyvissä asetelmissa. Tässä muutosprosessissa myös Suomen on ollut tarpeen etsiä ja tehdä ratkaisuja, joilla omat etumme voidaan parhaiten turvata. Olemme olleet onnellisessa asemassa sikäli, että minkäänlaisista pakkoratkaisuista ei ole ollut kyse. Olemme voineet vapaasti pohtia eri vaihtoehtoja kaikkine vaikutuksineen. Tuskin mistään asiasta onkaan käyty niin perusteellista keskustelua viime vuosien aikana kuin integraatiopolitiikastamme, ei ainoastaan eduskunnassa vaan koko kansan piirissä. Mielestäni tämä on ollut ei vain oikein vaan välttämätöntä.

Oikea oli mielestäni myös päätös viedä jäsenyys Euroopan unionissa kansan ratkaistavaksi. Ongelmallisuudestaankin huolimatta kansanäänestys oli sekä välttämätön että onnistunut suomalaisen demokraattinen kokeilu. Kansanäänestyksen tulos oli selkeä ”kyllä”, ja se tulee kaikkien hyväksyä.

Arvoisa puhemies! Kukaan ei varmaan odota, että jäsenyys Euroopan unionissa ratkaisisi kaikki ongelmat, joiden kanssa tällä hetkellä painiskelemme. Itse joudumme tekemään ne ratkaatkin päätökset, joita tarvitaan taloutemme tasapainottamiseksi, työllisyyden parantamiseksi ja hyvinvointipalvelujen mitoittamiseksi käytävissä oleviin voimavaroihin. Toteutuva jäsenyys tarjoaa kuitenkin paremmat edellytykset ratkaisujen pohjaksi.

Yksi keskeisimmistä syistä jäsenyydelle on ollut tarve päästä tekemään tasavertaisesti muiden unionin maiden kanssa päätöksiä, jotka koskevat meitä, olimmepa jäseniä tai emme. Etan jäseninä jouduimme passiivisesti omaksumaan näitä ratkaisuja.

Euroopan unioni ei suinkaan ole mikään valmis lopputuote. Se kehittyy sisäisesti samoin kuin suhteet myöskin muuhun maailmaan. Tähän kehitykseen tulemme antamaan oman panoksemme. Oppimestareiksi emme aio ryhtyä, mutta oman arvomme tuntien tulemme aktiivisesti näkemyksiämme esittämään ja etujamme Euroopan unionin piirissä lujasti ajamaan. Niinpä omassa keskustelussammekin tulisi katse nyt kääntää tulevaisuuteen ja siihen, minkälaista politiikkaa Suomi Euroopan unionin jäsenenä tulee harjoittamaan. On paikallaan, että hallitus esittää eduskunnalle näkemyksensä Suomen EU-politiikan linjauksista. Niistä on käytävä perusteellinen keskustelu ja niille on saatava mahdolli-

simman laaja tuki. Mitä selkeämmin linjaukset on ankkuroitu kotimaassa, sitä paremmin niiden pohjalta voidaan toimia unionissa.

Suomen periaatteelliset lähtökohdat toiminnalle Euroopan unionissa ovat tulleet esille jo jäsenyyshakemusta harkittaessa ja neuvottelujen yhteydessä. Rauhan ja vakauden turvaaminen lähialueillamme ja laajemminkin, hyvinvoinnin edistäminen ympäristön huomioon ottavalla tavalla, demokratian edistäminen päätöksenteossa, jonka tulisi tapahtua mahdollisimman lähellä kansalaisia, tasa-arvon edistäminen ja mahdollisimman suuri avoimuus asioiden käsittelyssä ovat sellaisia tavoitteita, joita pyrimme ajamaan tulevaisuudessakin. Oleellista on, miten nämä tavoitteet saadaan toteutumaan käytännön päätöksissä ja politiikassa.

Jäsenenä tuleminen muiden jäsenmaiden kanssa yhdessä valmistelemaan ja tekemään päätöksiä käytännön elämään liittyvissä unionin sisäisissä asioissa, esimerkkeinä vaikkapa ajoneuvojen mitat ja painot, kierrätys- ja pakkausvaatimukset, telakkatuki, tutkimus- ja yhteistyöohjelmat, maatalouspolitiikan soveltaminen, sosiaalinen ulottuvuus jne.

Kannatamme sisämarkkinoiden ja yhteistyön kehittämistä ja yhteisten pelisääntöjen kunnioittamista. Samalla lähdemme kuitenkin myös siitä, että päätökset tehdään mahdolliset erityisolosuhteet huomioon ottaen ja mahdollisimman lähellä kansalaisia. Osallistuminen jokapäiväiseen päätösten valmisteluun ja tekemiseen on todella mittava haaste suomalaiselle hallinnolle, jonka sisäisiä toimivaltavastuita ei ole tarkoitus muuttaa. Mutta juuri osallistumisen kautta avautuu haluamamme vaikutusmahdollisuus. Tärkeää on, että Suomella on asioiden kaikissa käsittelyvaiheissa hyvin valmisteltu ja johdonmukainen kanta. Liittymissopimuksen allekirjoittamisen eli juhannuksen jälkeen väliaikaiselta pohjalta luotu kotimainen valmistelukoneisto on syytä vakinaistaa ja sen valmiuksia ja toimintatapoja sekä myös organisaatiota tarpeen mukaan tehostaa ja muuttaa.

Jo nyt keskustellaan monista unionin tulevaisuuteen perusteellisesti vaikuttavista kysymyksistä, jotka tulevat käsittelyyn vuonna 1996 pidettävässä hallitusten välisessä konferenssissa. Tällaisia kysymyksiä ovat mm. instituutioiden eli neuvoston, parlamentin ja komission toiminnan tehostaminen ja niiden väliset suhteet, ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön kehittäminen mukaan lukien puolustuspolitiikka, uusien mahdollisten yhteistyöalojen ottaminen mukaan

unionin toimintaan sekä unionin laajentuminen ja siitä johtuvat seuraamukset.

Erittäin tärkeitä aloja Suomen kannalta ovat mm. tutkimus- ja koulutuspolitiikka, ympäristöpolitiikka, metsäpolitiikka ja energiapolitiikka sekä erilaiset hankkeet liikenne- ja tietoverkkojen kehittämiseksi. Näillä aloilla meillä on unionille paljon annettavaa. Näihin kaikkiin kysymyksiin meillä tulee myös olla perusteellisesti valmistellut omat suunnitelmamme ja kantamme. Niille me voimme myös saada taloudellista tukea. Valmistelutyö onkin laajalti hallinnossa pantu käyntiin.

Unionin ulkosuhteissa painopiste tulee lähi-vuosina olemaan laajentumisessa Keski- ja Itä-Euroopan maihin sekä suhteissa Välimeren maihin ja Venäjään. Prosessi Keski- ja Itä-Euroopan maiden liittämiseksi unioniin on jo käynnissä, vaikka kovin nopeaa edistymistä siinä tuskin on odotettavissa. Meidän kannaltamme on tärkeää, että myös Baltian maille tarjoutuu mahdollisuus kehittää suhteitaan unioniin vastaavalla tavalla kuin keskisen Itä-Euroopan mailla.

Maanosamme vakauden turvaamiseksi on suotavaa, että kaikki nämä maat saadaan entistä tiiviimpään yhteistyöhön unionin kanssa ja että jäsenyys on hyväksytty myös pitkän ajan tavoitteeksi. Emme kuitenkaan voi sulkea silmiämme myöskään niiltä ongelmilta, joita esimerkiksi neljän vapauden luominen näihin maihin ainakin lyhyellä aikavälillä toisi mukanaan.

Meille on myös tärkeää, kuten aikaisemmin on jo todettu, että unionin ja Venäjän väliset suhteet tiivistyvät ja kehittyvät myönteisesti. Tässä suhteessa voimme tuoda unioniin kokemuksemme ja samalla edistää myös omia taloudellisia ja muita etujamme. Yhteistyössä pohjoisilla alueilla ja erityisesti lähialueillamme idässä unionin jäsenyyttä tulee hyödyntää täysimääräisesti. Unionin jäsenenä joudumme tarkastelemaan uudesta näkökulmasta myös muita ulkosuhteita. Tämä koskee myös Välimeren politiikkaa, jota erityisesti unionin eteläiset jäsenmaat aivan oikeutetusti pitävät keskeisenä tekijänä maanosamme vakauden kannalta.

Unionin toimintamenetelmiä kehitettäessä pienelle maalle, kuten Suomelle, on tärkeää turvata oikeudenmukainen vaikutusmahdollisuus ja painoarvo. Toisaalta pienen maan edun mukaista on, että järjestelmä ja instituutiot toimivat tehokkaasti, etteivät suuremmat katso olevansa pakotettuja turvautumaan yksipuolisesti omiin ratkaisuihinsa.

Unionin nyt tapahtuva laajentuminen ei johda

periaatteellisiin muutoksiin. Mahdollinen seuraava laajentuminen, jolloin kyseessä olisi parhaassa tapauksessa kuusi Itä- ja Keski-Euroopan maata, kolme Baltian maata ja kaksi Välimeren maata, edellyttäisi huomattavia muutoksia nykyisäntöihin ja instituutioihin. Komission, parlamentin ja neuvoston kokoonpanot ja työkyky, kieleet jne. tulevatkin huolelliseen tarkasteluun vuoden 1996 konferenssissa. Suomelle on aivan erityisen tärkeää olla mukana tässä keskustelussa, jossa Euroopan tulevaisuutta laaja-alaisesti muokataan uudelleen.

Arvoisa puhemies! Jäsenenä Euroopan unionissa Suomi tulee toimimaan muiden siellä olevien itsenäisten valtioiden kanssa yhteisten päämäärien saavuttamiseksi. Päämäärien ja käytännön politiikan määrittelyssä lähemme Suomen kansallisista eduista. Kansalliset edut määrittelemme me suomalaiset itse.

Näkemykset kansallisesta edusta vaihtelevat. Tämä on aivan luonnollista. Demokraattisen järjestelmämme pelisääntöjen pohjalta yhteistyöllä ja keskinäisellä solidaarisuudella pääsemme kuitenkin parhaaseen mahdolliseen tulokseen.

Hyvät edustajatoverit! Olemme tähän asti käyneet kansallista poliittista kamppailua jäsenyydestä. Tuo vaihe on kohta ohi. Se on historiaa, kun eduskunta on asiasta toivottavasti tämän viikon perjantaina äänestänyt. Nyt on tärkeää, että käymme käsiksi varsinaiseen haasteeseemme eli minkälaisen Euroopan Suomi haluaa, mitkä ovat Suomen painopisteet esimerkiksi Euroopan turvallisuus-, raha-, ympäristö- ja sosiaalipoliitikassa. Minkälaiset instituutiot me Euroopalle haluamme? Olemmeko federalisteja vaiko korostammeko hallitusten välistä yhteistyötä?

Tämäntapaisissa kysymyksissä jokaisen suomalaisen mielipide on erittäin arvokas. Olisi hienoa, jos tämä EU-jäsenyyden kolmas käsittely eduskunnassa voisi nousta edessä olevien haasteiden mittaiseksi. Keskustelu olisi silloin myös aivan oivallinen evästykselle, jota hallituksen ja hallinnon piirissä on aloitettu ja jonka tulokset tuodaan niiden valmistuttua eduskunnan punnittavaksi, arvioitavaksi ja keskusteltavaksi.

Ed. M a t t i l a : Rouva puhemies! Euroopassa on tapahtunut viimeisten viiden vuoden aikana kauaskantoisia poliittisia muutoksia. Neuvostoliittoa ei enää ole. Saksat ovat yhdentyneet ja Baltian maat itsenäistyneet. Aiemmin kahtia jakautunut Eurooppa etsii uutta yhteistä tulevaisuutta.

Eri integraatiovaihtoehdoista Suomi on valinnut tavoitteekseen Euroopan unionin täysjäsenyyden. Tämän eduskunta vahvisti hyväksyessään hallituksen tiedonannon maaliskuun 18 päivänä 1992. Samana päivänä Suomi jätti jäsenyys-hakemuksensa.

Liittymisneuvotteluissa emme saaneet kaikkia tavoitteitamme läpi. Tämän vuoksi sopimusta on täydennettävä kotimaisilla ratkaisuilla, joilla suurimmat epäkohdat kyetään korjaamaan. Sopimus ja kansalliset toimet muodostavat kokonaisuuden, jonka hyväksymisestä tai hylkäämisestä meidän on nyt tämän keskustelun päätyttyä päätettävä.

Hallituksen esityksen sekä ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ja siihen liittyvien valiokuntien lausuntojen pohjalta meille on muodostunut selkeä kuva siitä, mitkä ovat jäsenyyden mukanaan tuomat muutokset. Euroopan unionin ulkopuolelle jäämisen vaikutuksia emme tiedä kovinkaan tarkkaan. Molemmat vaihtoehdot merkitsevät joka tapauksessa muutosta nykyiseen.

Kysymykseen, saisimmeko paremmat jäsenyysehdot myöhemmin, ei ole olemassa varmaa vastausta. Uusien neuvottelujen ajankohtakin olisi hämärän peitossa. En ole kuullut yhtään uskottavaa perustetta sille, miksi Euroopan unioni olisi myöhemmin valmis antamaan Suomelle uusia myönnytyksiä. Olenkin päätenyt osaltani siihen, että neuvoteltu sopimus ja siihen liittyvä kansallinen paketti on niin hyvä, kuin EU:n kanssa on ylipäättänsä mahdollista saada aikaan.

Kun keskustan eduskuntaryhmä antoi tuken- sa EU-sopimuksen allekirjoittamiselle ja sopimuksen tuomiselle eduskuntaan, se asetti tietyt ehdot. Ensinnäkin ratkaisu oli alistettava kansanäänestykseen. Toiseksi liittymissopimuksen hyväksyminen on mahdollista vain, mikäli kansallisilla toimenpiteillä turvataan elintarviketalouden selviytymismahdollisuudet. Lisäksi eduskuntaryhmä korosti, että eduskunnan on jatkossa tehtävä Suomen tulevan EU-politiikan keskeiset päätökset esimerkiksi puolustus- ja rahapolitiikasta.

Kaikki nämä ehdot ovat toteutuneet, joten keskustalaisilla kansanedustajilla on perusteet sanoa jäsenyydelle ”kyllä”. Tämän sanon tietoisena siitä, että Suomen Keskustassa, kuten muidenkin Pohjoismaiden johtavissa hallituspuolueissa, mielipiteet jakaantuvat. Suomi tekee ratkaisunsa itsenäisesti, kuten muutkin jäsenyyttä hakeneet maat. Ruotsin tehtyä eilispäivänä liittymispäätöksen toivon, että myös Norja päätyy

samaan ratkaisuun. Näin voitaisiin parhaiten vahvistaa pohjoismaista yhteistyötä.

Eduskunta päätti kysyä Suomen kansalaisilta neuvoa siitä, olisiko kansakunnan edun mukaisesti liittyä Euroopan unionin jäseneksi. Äänestäjien selkeä enemmistö antoi tukensa jäsenyydelle. Tätä suomalaisten antamaa neuvoa meidän on ensisijaisesti syytä kuunnella ja noudattaa. Mieli- pidemittauksen mukaan peräti 78 prosenttia kansalaisista on sitä mieltä, että kansanedustajien tulee toimia Suomen kansanäänestyksen tuloksen mukaisesti. Ainoastaan 13 prosenttia katsoo, ettei äänestyksen tulosta tarvitse kunnioittaa.

Kansanäänestys yhdisti ihmiset keskustelemaan työpaikoilla, kodeissa ja kouluissa EU-jäsenyyden eduista ja haitoista. Mieli- piteiden kirjo oli suuri. Merkille pantavaa on se, että samalla tavalla Euroopan unionia arvioineet ihmiset saattoivat päätyä jäsenyyden suhteen erilaiseen johtopäätökseen. Asetelma ei ollut mustavalkoinen, vaikka ratkaisuksi oli valittava vain kyllä tai ei. Ilman kansanäänestystä emme kykenisi tekemään ratkaisua, jonka koko kansa voisi hyväksyä ja johon se voisi sitoutua.

Kansallinen eheys on välttämätön edellytys sille, että tulemme menestymään unionin jäsenenä. Yhtenäisyyden vuoksi meidän on pidettävä huoli siitä, ettei mikään alue, elinkeino tai väestöryhmä joudu kärsimään kohtuuttomia vaikeuksia jäsenyyden vuoksi. Erityisen suurta huolta tunnetaan maaseudulla, koska jäsenyyden myötä maatalous siirtyy Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan ja hintajärjestelmän piiriin. Tämän seurauksena maataloustuotannon kannattavuus heikkenee. Tällä on heijastusvaikutuksensa koko elintarvikeketjuun, ja siksi on tärkeää, että kansallisilla ratkaisuilla lievennetään sopeutumisongelmia.

Maatalouden rakennemuutos jatkuu kiivaaseen tahtiin. Noin 7 000 tilaa lopettaa tuotantonsa vuosittain. Näin tilastot kertovat. Tavoitteena on kilpailukykyinen maatalouden rakenne vuoden 2000 tasolla. Ilmasto-olosuhteista aiheutuva epäsuhtaa tasoitetaan EU:n ja Suomen yhteisesti rahoittamalla maataloustuella. Lisäksi siirtymäkautena maksetaan korvausta siitä, että tuotantokustannukset laskevat hitaasti, vaikka EU:n hintatasoon siirrytään kertarysäyksellä. Hintojen romahduksesta johtuvat varastojen arvojen alennukset korvataan niin teollisuudelle, kaupalle kuin maataloustuottajillekin.

Maa- ja elintarviketalouden kansallisten toimien toteuttaminen pehmentää osaltaan niitä

vaikeuksia, joita tähän sektoriin kohdistuu. Kuten ulkoasiainvaliokunnan mietinnössäkään todetaan, on välttämätöntä, että EU:n komissio antaa lopullisen hyväksymisensä kansallisille toimille niin pian kuin mahdollista. Tämä takaa osaltaan työpaikkojen säilymisen elintarviketaloudessa ja estää sen, etteivät kyseisellä sektorilla työskentelevät ihmiset, maanviljelijät mukaan lukien, joudu elämään epävarmuudessa.

Kuluttajaa ja tuottajaa on turha laittaa tässä tilanteessa vastakkain. Veronmaksajina joudumme kustantamaan lisääntyneen maataloustuen. Toisaalta jäsenyyden myötä ruoan hinta laskee. Viljelijät maksavat kuitenkin suurimman hinnan. Heidän tulonsa laskevat 5—20 prosenttia tilaolosuhteista riippuen.

Maatalous ja elintarviketeollisuus ovat elintarvikeketjun välttämättömiä lenkkejä. Elintarviketeollisuus on Suomen kolmanneksi suurin teollisuudenala. Elintarviketeollisuuden romahdaminen tekisi yhtä pahaa jälkeä kuin rakennusalan romahtaminen, ja siihen meillä ei ole varaa.

Arvoisa puhemies! EU-jäsenyyden aiheuttamat välittömät haitta on helpompi osoittaa kuin välittömät hyödyt. Jäsenyyttä on perusteltu ennen kaikkea taloudellisilla seikoilla. Teollisuuden arvion ja valtiovarainministeriön laskelmien mukaan jäsenyys lisääisi taloudellista kasvua. EU-jäsenyys ei poista kansantalouden ja valtiotalouden perusongelmia. Niihin me joudumme vastaisuudessaakin itse etsimään ratkaisukeinot.

Unionin ulkopuolelle jäämisestä seuraisi, ettei maatalouden osalta tapahtuisi integrointia EU-politiikkaan. Me voisimme jatkaa kansallista maatalouspolitiikkaa Gatt-sopimuksen raameissa, mikäli siihen löytyisi varat ja riittävä poliittinen yhteisymmärrys.

EU:n ulkopuolella talouskasvumme muodostuisi heikommaksi ja työllisyyden hoito vaikeammaksi. Osin tämä johtuu siitä, ettemme saisi EU:n varoja elintarviketalouteen, alue- ja rakennepolitiikkaan emmekä lähialueyhteistyöhön. Luottamus Suomen talouteen heikkenisi, kiinnostus investointikohteenä vähenisi ja paineet valuutta- ja korkopolitiikkaamme kohtaan kasvaisivat. Näin minä olen asian ymmärtänyt.

Ulkopuolelle jääminen merkitsisi myös sitä, ettemme olisi mukana talousunionissa. Emme olisi yhteistyössä oikeusasioissa emmekä olisi päättämässä eurooppalaisesta ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, mihin edellä ulkomaankauppa- ministeri Salolainen viittasi.

Kun olen mielessäni punninnut Euroopan unionin jäsenyyden etuja ja haittoja, olen tullut

entistä vakuuttuneemmaksi siitä, että jäsenyys on Suomelle parempi vaihtoehto. Suomen ja suomalaisten etu on olla mukana vahvistamassa turvallisuutta Euroopan unionin kautta. Liittymällä Euroopan unioniin Suomi liittyy myös siihen viiteryhmään, joka on maallemme luonnollisin. Toivon, että mahdollisimman moni ryhmämme jäsen voisi ajatella samalla tavalla.

Jäseneksi liittymisen ajankohta on otollinen, koska lähivuosina muotoutuu mm. Euroopan unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Euroopan unionin turvallisuuspoliittisena tavoitteena on vakauttaa poliittiset olot ja edistää taloudellista kehitystä Keski- ja Itä-Euroopassa sekä myös Venäjällä. Venäjän tuntemus ja sillanrakentajan asema ovat arvostettuja ominaisuuksiamme. Arvostakaamme niitä itsekin.

Kuten ulkoasiainvaliokunnan mietinnöstä käy ilmi, Suomen tulee Euroopan unionin jäsenenä pyrkiä laajaan eurooppalaiseen yhteistyöhön. Tämä merkitsee oman panoksen antamista koko Euroopan poliittisen vakauden ja turvallisuuden edistämiseen sekä ekologisesti kestäväen taloudellisen kehityksen varmistamiseen. Samalla Suomen tulee pyrkiä estämään uusien jakautumien syntymistä Eurooppaan.

Suomen tulee edistää vuorovaikutusta ja yhteistyötä Euroopan unionin sekä Itä- ja Keski-Euroopan maiden välillä. Erityisesti Baltian maiden ja Venäjän kanssa tapahtuvan yhteistyön on oltava keskeisellä sijalla Suomen EU-politiikassa. Suomen tulee lähtökohtaisesti suhtautua myönteisesti Euroopan unionin laajenemiseen Itä- ja Keski-Eurooppaan. Tämä on kuitenkin mahdollista vasta sitten, kun näiden maiden poliittinen ja taloudellinen kehitys on saavuttanut riittävän vakaan tason.

Lisäksi Suomen tulee toimia edelläkävijänä, jotta myös EU lähtee voimakkaammin edistämään maailman laajusten energia- ja ympäristö-ongelmien sekä väestönkasvuun ja elintarviketuotantoon liittyvien vaikeuksien ratkaisemista.

Käydyssä keskustelussa on ulko- ja turvallisuuspolitiikka jäänyt vähemmälle huomiolle. Suomen lähtökohtana on edelleen sotilaallinen liittoutumattomuus ja uskottava, itsenäinen puolustus. Emme kuitenkaan sulje etukäteen pois mitään tulevaisuuden vaihtoehtoja. Jatkossakin Suomi määrittelee itsenäisesti omat turvallisuuspoliittiset ratkaisunsa.

Ulkoasiainvaliokunta on vakuuttunut siitä, että Suomen turvallisuuspolitiikka Euroopan unionin jäsenyydessäkin määräytyy itse arvioidun kansallisen edun pohjalta. Valiokunta kat-

soo, että Suomen liittyessä Euroopan unionin jäseneksi etujemme mukaista on tarkkailija-aseman hakeminen Länsi-Euroopan unionissa Weu:ssa. Valiokunta kuitenkin edellytti, että hallitus tuo kysymyksen erikseen eduskunnan käsiteltäväksi. Se on ihan oikein.

Eduskunnan päätösvaltaa on muutoinkin tuossa mietinnössä korostettu. Kaikki keskeiset EU-ratkaisut on vastaisuudessaakin tehtävä tässä talossa. Valiokunnan mietinnössä on erikseen mainittu mahdollinen liittymisen Rahaliiton kolmanteen vaiheeseen, mistä hallituksen on annettava eduskunnalle erillinen esitys.

Arvoisa puhemies! Suomen mahdollisuus vaikuttaa Euroopan unionin kehitykseen on mielestäni kaikkein painavin peruste jäsenyydelle. Joudumme jonkin verran luovuttamaan itsenäistä päätäntävaltaamme, mutta kokonaisuutena katsoen vaikutusvaltamme Euroopassa kasvaa. Suomi saa 16 edustajaa Euroopan parlamenttiin. Ministerineuvostossa Suomella on 3 ääntä. Lisäksi meillä on komissaari, joka hoitaa unionin budjetti- ja hallintoasioita. Prosentuaalisesti päätösvaltamme ei ole kovin suuri. On kuitenkin huomattava, että merkittävimmissä asioissa kuten ulko- ja turvallisuuspolitiikassa unioni tekee vain yksimielisiä päätöksiä.

Suomella on vankka näyttö osaamisesta. Olemme vaikeista lähtökohdista ponnistamalla onnistuneet saavuttamaan korkean sivistystason ja toimivan demokratian. Myös sukupuolten tasa-arvo on puutteista huolimatta paremmalla tolalla kuin Euroopassa keskimäärin. Suomella on todella annettavaa Euroopan unionille.

Suomella on mahdollisuus saada Euroopan unionin päätöksentekokoneistossa vankempi asema kuin mitä pelkät numerot osoittavat. Euroopan unionin edustajat ovat toivoneet, että Suomi omalla asiantuntemuksellaan kehittäisi Euroopan unionia nykyistä toimivammaksi ja avoimemmaksi yhteisöksi. Suomi on mm. yksi niistä harvoista maista, joissa on kehitetty oma koulutus- ja auktorisointijärjestelmä julkista tiilitarkastusta varten. Toivon, että komissaarina Erkki Liikanen tutkisi vastaavanlaisen järjestelmän käyttöönottoa EU:ssakin hänen kamppaillessaan EU:n osin epätarkoituksenmukaiseksi osoittautunutta varojen käyttöä vastaan.

Suomen jäsenyyteen kohdistuu paljon odotuksia. Hyvin pitkälle meistä itsestämme riippuu, pystymmekö ne toteuttamaan. Ensimmäinen edellytys on se, että meillä on kansallinen yhteisymmärrys siitä, mihin me pyrimme. Nyt on aika käydä keskustelua siitä, mikä on Suomen EU-

strategia. Hallituksen selonteko ja tiedonanto on luonteva tapa, jolla tämä eduskunta voi vielä asettaa selkeät suuntaviivat alkavalle EU-taipa- leelle aivan niin kuin ulkoasiainvaliokunnan mie- tinnössä todetaan.

Joka tapauksessa Suomen tulee lähteä siitä, että yhteistyö Euroopan unionissa on jatkossa- kin itsenäisten valtioiden välistä yhteistyötä. Tästä periaatteesta käsin Suomi tulee päättä- mään suhtautumisestaan yhdentymiskehityksen myöhempiin vaiheisiin. Tärkeätä on myös, että Suomi ei tyydy puolustusasemiin Euroopan unionin jäsenenä. Meidän on pyrittävä aktiivi- sesti vaikuttamaan Euroopan unionin kehittämi- seen oman pohjoismaisen identiteettimme ja pe- rusarvojemme mukaisesti.

Rouva puhemies! Moni on kokenut integraa- tion vain itsekääksi tulonjakopolitiikaksi. Osa kansasta on tuntenut itsensä syrjäytetyksi työttö- myyden, sosiaalisten syiden tai alueellisten seik- kojen vuoksi. Meidän on nyt koottava rivimme. Enää ei saa olla EU:n kannattajia ja vastustajia, ei voittajia, ei häviäjiä, vaan yksi yhtenäinen Suo- men kansa. Tässä on haastetta eduskunnalle, hallitukselle, työmarkkinajärjestöille ja kaikille poliittisille puolueille. Toivon, että Euroopan unionin jäsenyyttä koskeva tärkeä päätös teh- dään erilaisista mielipiteistä huolimatta arvok- kaasti, sortumatta asiattomuuksiin.

Edustajat Lahti-Nuutila ja Seppänen merki- tään läsnä oleviksi.

Ed. T u o m i o j a : Arvoisa puhemies! Onnit- telen Ruotsin kansaa sen ratkaisusta seurata suo- malaisten jo antamaa esimerkkiä ja hyväksyä Ruotsin liittyminen Euroopan unionin jäseneksi. Vaikka EU-Suomi olisi elänytkin myös toisen tuloksen kanssa, olisi se kuitenkin ollut meille paljon hankalampi asetelma. Nyt naapurimai- den samanaikaisesti toteutuva EU-jäsenyyden an- taa erinomaisen lähtökohdan pohjoismaiden yhi- teistyölle ja pohjoismaiden arvojen vahvistami- sille Euroopan unionissa.

Fru talman! Jag gratulerar det svenska folket för dess beslut att följa det exempel finnarna redan tidigare hade gett och godkänna Sveriges anslutning till den europeiska unionen. Även om EU-Finland hade kunnat leva med ett annorlun- da beslut i Sverige skulle det dock ha lett till en besvärlig situation. Nu gör vårt grannlands sam-

tidiga inträde i EU en utmärkt utgångspunkt för det nordiska samarbetet och för att förstärka de nordiska värdena i den europeiska unionen.

Pohjoismaat ovat EU:ssakin meidän luonnol- linen viiteryhmämme ja yhteistyökumppanim- me. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että emme haluaisi läheistä yhteistyötä kaikkien EU-mai- den kanssa, sillä tarvitsemme myös muiden tukea ja ymmärrystä EU:ssa ajamillemme asioille. Eri- tyisesti pienillä ja keskisuurilla jäsenmailla on yhteisiä etuja valvottavanaan.

Jäsenyyden Euroopan unionissa on itsenäisen Suomen merkittävin yksittäinen linjavalinta. On ymmärrettävää, että ratkaisu on ollut monille vaikea, eikä kukaan voi yksiselitteisesti väittää, että siihen liittyisi vain kielteisiä tai vain myönteisi- ä vaikutuksia.

Euroopan unionin jäsenyyden jo varhain ta- voitteeseen asettaneet sosialidemokraatit näke- vät jäsenyyden suurena haasteena ja mahdolli- suutena Suomelle. Olemmeko valmiita sen vas- taanottamiseen?

Paremminkin asiat voisivat olla. Me liitymme unioniin vakuuttuneina siitä, että jäsenyyden on Suomen taloudelle parempi ja uusia mahdolli- suuksia antava ratkaisu. Kuitenkin ennätystyöt- tömyyden painama ja kasinotalouden laskuja maksava lama-Suomi on huonossa kunnossa, ei- vätkä valmiutemme EU-mahdollisuuksien hy- väksikäyttöön siten ole parhaat mahdolliset.

Erityisen ongelmallinen on maatalouden val- mistautumattomuus kohtaamaan kilpailutalou- den haasteet. Maatalouden välttämätöntä ra- kennesoikeutusta viivyteltiin viimeiseen saakka, vaikka näköpiirissä jo vuosia on ollut muutosten väistämättömyys EU-jäsenyydestä riippumatta. Nyt sopeutus on edessä 1. tammikuuta maata- loustuotteiden hintojen kertarysäyksen muodosa. Kuluttajalle se on tervetullut asia, jonka ulot- tumista myös kaupan hintalappuihin saakka on valvottava.

Maatalous tarvitsee kuitenkin EU-jäsenyy- teen liittyvän kansallisen tukipaketin. Sosialide- mokraatit hyväksyvät sen välttämättömänä rat- kaisuna. Paketin mitoitus ei kuitenkaan ole kai- kilta osin oikea eikä sen suuntaaminen sellainen, että se palvelisi parhaalla tavalla maatalouden ja maaseudun omia kestäviä etuja.

On väitetty, että sosialidemokraattinen oppo- sitio olisi osasyllinen siihen, ettei maataloutta koskeva neuvottelutulos vastaa kaikilta osin sille asetettuja tavoitteita. Väite on väärä. Suomen hallitus ei tosin, toisin kuin Ruotsin silloinen

hallitus, halunnut opposition kanssa yhteistyötä silloin, kun Suomen EU-neuvottelutavoitteita asetettiin. Vaikka maataloustavoitteiden osalta huomautimmekin niiden osittaisesta epärealistisuudesta, emme suinkaan niistä irtisanoutuneet.

Päinvastoin, monet sosialidemokraatit puheenjohtaja Lipposesta alkaen pyrkivät neuvottelujen aikana käyttämään puolue- ja parlamenttisuhteitaan tukeakseen näiltäkin osin Suomelle tärkeiden tavoitteiden saavuttamista, kuten lftu- tuen ulottamista koko maahan. Pidimme tätä isänmaallisena tehtävänä. Haluamme tietenkin myös EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista ja järjeistämistä kuluttajien ja veronmaksajien etujen turvaamiseksi. Mutta niin kauan kuin EU jatkaa nyky muodossaan osin hullutuksenomaista maatalouspolitiikkaansa, haluamme suomalaisina saada siitä meille kuuluvan oikeudenmukaisen osuutemme.

Euroopan unionissa on usein kysymys juuri tämänkaltaisesta kansallisesta edunvalvonnasta, jota kaikki jäsenmaat harjoittavat. Onnistumme siinä sitä paremmin, mitä laajempi on suomalaisten yhteisymmärrys EU-asoiden hoidossa. Sen rakentamiseen meidän on nyt kansanäänestyksen jälkeen suuntauduttava.

Suomen tuleva Eurooppa-politiikka EU-jäsenyydessä jäi sosialidemokraattien yrityksistä huolimatta aivan liian vähäiselle huomiolle kansanäänestyssä edeltäneessä keskustelussa. Siksi ulkoasiainvaliokunnan mietintö on näiltä osin erityisen arvokas, kun siinä ensimmäisen kerran hallituksen tai eduskunnan toimesta laajemmin otetaan kantaa EU:n tulevaan kehitykseen ja Eurooppa-politiikkaan.

Valiokunnan linjaukset vastaavat pitkälle myös sosialidemokraattien näkemyksiä. On hyvä, että valiokunnan mietintö on näiltä osin syntynyt varsin laajassa yhteisymmärryksessä ja siten, että EU:n vastustajatkin ovat voineet sen moniin kantoihin yhtyä.

Eurooppa-politiikan selkeyttäminen on tärkeä ja kiireellinen tehtävä. Tässäkin edetään muualla tehtyjen aikataulujen mukaan. Unionin kehitys ei pysähdy tämän kertaisen laajentumiseen. Valmistelut Maastrichtin sopimuksen edellyttämää vuoden 1996 hallitustenvälistä konferenssia varten ovat jo käynnissä. Kokouksen esityslistalla ei ole vain ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö vaan koko unionin tuleva rakenne.

Edellyttämme, että Suomen valmistautuminen konferenssiin tapahtuu siten, että kaikki Suomen edustajien keskeiset kannanotot perustuvat eduskunnan hyväksymään ja antamaan mandaattiin.

Ennen sitä tarvitaan laajaa kansalaiskeskustelua kaikista esille tulevista asioista. Maastrichtin sopimuksen synnyttämistapa on esimerkki siitä, miten ei tule menetellä. Kauskantoiset, koko Euroopan tulevaisuuteen vaikuttavat ratkaisut eivät saa syntyä suppeissa ja suljetuissa neuvotteluissa, vaan niiden on jo ennalta ankkuroiduttava jäsenmaitten kansojen hyväksyntään. Siksi myös Suomen osalta on mahdollisten uusien pitkälle menevien EU-peruskirjajuuutosten yhteydessä harkittava kansanäänestysmenettelyä, kuten valiokunnan mietinnössä todetaan.

EU:n yhdyntymisen syventämistä ei tule ajaa eikä tukea itsetarkoituksellisesti. Rauhallinen eteneminen, jossa ratkaisut nauttivat aina laajan enemmistön tukea kaikissa maissa, on parempi. Suuret muutokset nyt eivät ainakaan Suomen osalta vastaisi niitä lähtökohtia, joita EU-kansanäänestyksessä ”jaa”-puoleltakin painotettiin.

Konferenssiin ei tulisi kohdistaa ylimitoitettuja odotuksia, jotka voivat johtaa pettymyksiin. Maastrichtin sopimus ja EU:n laajentuminen ovat niin tuoreita asioita, että on perusteltua kerätä enemmän kokemuksia ja pyrkiä niiden pohjalta parempaan konsensukseen suurempien muutosten tarpeesta seuraavassa hallitustenvälisessä konferenssissa.

Yleisperiaatteena tulee korostaa sitä, että uusia yhteisöpäätöksiä ja toimialalaajennuksia tulee välttää muuta kuin aivan välttämättömissä tapauksissa niin kauan, kun jo olemassa olevien yhteisöpäätösten hyväksyminen ja täytäntöönpano laahaa monissa jäsenmaissa merkittävästi jäljessä.

Ne EU:ssa, jotka haikailevat vahvan eurooppalaisen liittovaltion perään, eivät tule saamaan suomalaisten kannatusta. Yhtä selvää kuitenkin on, että me emme ole liittymässä unioniin pysäyttääksemme sen kehityksen. Sekään ei olisi etujemme mukaista.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä todetaan: ”Suomen tulee Eurooppa-politiikassaan lähteä siitä, että unionia kehitetään itsenäisten valtioiden yhteenliittymänä, johon kuuluu sekä ylikansallisen että hallitustenvälisen yhteistyön aineksia. Pienten jäsenmaiden etu kuitenkin on, että unioni pystyy tehokkaaseen toimintaan ja päätöksentekoon sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Tätä tarkoittavan instituutioiden uudistamisen jatkaminen on tarpeen myös siksi, että unioni voisi ottaa vastaisuudessa uusia jäseniä. Se edellyttää myös EU:n päätöksenteon avoimuuden ja demokraattisuuden samanaikaista vahvistamista.”

Tämä valiokunnan kanta on lähempänä valtioiden välistä yhteistyötä painottavaa suuntausta kuin liittovaltiota ajavaa federalismia, mutta hyväksyy samalla ylikansallisuuden vahvistamisen tietyin edellytyksin. Tällainen pragmaattinen ja tehtäväkohtainen painotus on oikea. Siihen on myös Euroopan unionin tähänastinen kehitys tosiasiaa perustunut.

Suomen on ensin määriteltävä selkeästi ne asiat, joita haluamme eurooppalaisessa yhteistyössä ensisijaisesti edistää, ja sitten arvioitava, myös tulevan kokemuksen valossa, edellyttääkö se myös EU:n päätöksenteon ja instituutioiden kehittämistä. Samalla kun painotamme läheisyysperiaatetta, voidaan ylikansallista päätöksentekoa vahvistaa ennen muuta ympäristöpolitiikassa sekä silloin, kun aktiivinen ja tehokas toiminta Euroopan työllistämiseksi ja markkinavoimien epätasapainoa aiheuttavien ongelmien torjumiseksi sitä edellyttää.

Demokratia ja avoimuus ovat suomalaisille ensisijaisia arvoja myös EU:n päätöksenteossa. Siksi unionin ns. demokratiavajeen vähentäminen on tärkeä haaste meillekin. Tuleeko sen kulkea Euroopan parlamentin vaikutusmahdollisuuksien ja vallan kasvattamisen kautta, vai onko keskityttävä kansallisten parlamenttien valvonta- ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen?

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä painotaan jälkimmäistä. Se on perusteltua jo siitäkin syystä, että kiireisin tehtävämme on oman valtiosääntömme muuttaminen siten, että eduskunta voi esittää kantansa kaikista EU-päätöksenteossa esille tulevista asioista ohjeeksi Suomen edustajille.

Väärää vastakkainasettelua näiden välille ei kuitenkaan tule rakentaa. Myös europarlamenttia on vahvistettava EU:n toimivaltaan kuuluvissa asioissa ennen muuta komissioon ja byrokraatiaan nähden nähden. Se tarkoittaa mm. parlamentin budjettivallan vahvistamista, aloiteoikeuden antamista komission ohella myös europarlamentille ja yhteispäätösmenettelyn laajentamista ainakin ympäristökysymyksissä. Ympäristökysymykset ovat myös se kokonaisuus, jossa yhteisön oman valvonta- ja täytäntönpainokasiteetin vahvistaminen on perustelluinta.

Kansallisten parlamenttien roolin vahvistaminen on ensi sijassa jäsenvaltioiden sisäinen valtiosääntökysymys, mutta myös unionin tasolla on niiden roolin korostaminen tärkeätä. Ilahduttavaa on, että liian paljon jäsenmaiden poliittisista realiteeteista irrallista omaa elämäänsä elänyt

europarlamenttikin on itse ryhtynyt painottamaan tätä asiaa.

Demokraattisen valvonnan kannalta on rahoitukseen liittyen problematisoitava myös Euroopan keskuspankkijärjestelmän demokraattisen vastuunkannon ulkopuolelle jätetty asema. Samoin problematisoitaviin asioihin kuuluu myös EU:n tuomioistuINVALTA, jonka suhdetta demokratiaan ei ole riittävästi pohdittu. Julkisuuskäytännön osalta neuvoston päätöksenteon avaamisen on oltava kynnyskysymys kaikille institutionaalisille uudistuksille.

Instituutioiden uudistus on puolestaan edellytys unionin laajentumiselle. Tähän laajentumiseen olemme ottaneet selkeän kannan: EU:n on oltava avoin kaikille jäsenyyden edellytykset täyttävälle Euroopan maille. EU:n laajentuminen Keski- ja Itä-Eurooppaan sisältää kuitenkin monia ongelmia. Paitsi vaikutusta institutionaalisuuteen rakenteeseen on myös arvioitava sen vaikutusta EU:n talouteen ja turvallisuuspolitiikkaan.

Talouden osalta Keski- ja Itä-Euroopan maiden tukeminen nykyisten perusteiden mukaisesti rakennerahastoista johtaisi EU:ta rahoittavien nettomaksajien maksuvelvoitteiden moninkertaistumiseen. Keski- ja Itä-Euroopan maiden jäsenyys nykyisellään merkitsisi myös niiden pakon edessä jo liki maailmanmarkkinahintaiseen kilpailuun sopeutuneen maatalouden suoja- ja subventiorakenteiden uudelleen pystyttämistä. Se olisi nurinkurista kehitystä, ja siksi yhteisen maatalouspolitiikan reformin ja EU-hintojen sopeuttamisen lähemmäksi maailmanmarkkinahintoja on edelletävä laajentumista. Vaikka Suomen on syytä tukea ja aktiivisesti ajaa tätä muutosta ja sopeutusta EU:ssa, ei sitäkään pidä kohtuuttomasti kiirehtiä oman maataloutemme EU-sopeutuksen vielä jatkuessa.

EU:n tärkein, konkreettisin ja välittömimmin Keski- ja Itä-Euroopan maiden kehitystä tukeva kädenojennus olisi markkinoiden avaaminen sen protektionismin sijasta, joka nyt edelleen kohdistuu niiden maatalousvientiin ja muuhun kilpailukykyiseen tuotantoon. Markkinoiden avaamisen tulee edeltää muita lähenemistoimia ja uusia sopimusjärjestelyjä.

Institutionaalisten uudistusten ongelmana on, että ne saattavat heikentää pienten jäsenmaiden suhteellista asemaa. Komission supistaminen tai puheenjohtajuuskierrosta luopuminen olisivat tästä näkyvin ilmaus. Mutta ilman muutoksia ei laajentuminen ole mahdollista. Ongelma kärjistyy, jos seuraavassa kierroksessa päätetään Maltan ja Kyproksen jäsenyydestä. Samojen oikeuk-

sien ja painoarvon antaminen näille, kuin Luxemburgilla nyt on, johtaa kestävämpään epäsuhteeseen. Mutta onko minivaltioiden asettaminen muita heikompaan asemaan perusteltua tai mahdollista ilman, että myös Suomen kokoiset jäsenmaat menettävät asemiaan?

Siitä, tuleeko EU:n kehityksessä pitää kiinni tiukasta, kaikkia sitovasta yhdestä nopeudesta vai hyväksyttäisiinkö kaksi- tai monikerroksisuus, ei toistaiseksi ole Suomessa käyty juuri lainkaan keskustelua. Jos tämä tarkoittaa saksalais-ranskalaisissa piireissä esitettyä tiukemman yhdentymisen sisärengasta eli unionin jakaantumista tiiviin yhdentymisen A-luokkaan ja löyhempään B-luokan ulkorengaaseen, se on helpo torjua siihen sisältyvän eriluokkaisuusajatuksen perusteella.

Jos taas tarkoitetaan ns. vaihtelevaa geometriaa tai à la carte Eurooppaa, jossa EU voi ottaa uusia tehtäviä, vaikka jokin tai jotkin jäsenmaat eivät sellaiseen osallistu, tai jossa jokin yhteistyöala toteutetaan EU:n ulkopuolella, on tällainen ajatus Suomen kannalta huomattavasti houkuttelevampi. Rahaliitto on jo tosiasiansa tällainen osa-EU:ta koskeva ratkaisu, samoin EU-rakenteiden ulkopuolinen Schengen-sopimus.

Suomi on määritellyt politiikakseen sotilaallisen liittoutumattomuuden ja itsenäisen puolustuksen myös unionin jäsenyydessä. Tarkkailijasema Länsi-Euroopan unionissa Weu:ssa ei ole sen kanssa ristiriidassa. Myös ulkoasiainvaliokunta puoltaa tätä ratkaisua eduskunnassa erikseen tehtävän päätöksen pohjalta. Me emme ole hakeutuneet unioniin siksi, että nyt tai tulevaisuudessa hakisimme sitä kautta sotilaallisia turvatakeita. Nähtävissä ei myöskään ole syytä, miksi tämä ei olisi pitävä kanta myös vuoden 1996 ratkaisuisissa.

Odotukset vuoden 1996 konferenssia kohtaan ovat EU-maissa tässäkin suhteessa ristiriitaisia, ja se jo tekee dramaattiset ratkaisut meistä riippumattakin epätodennäköisiksi. Jos kaikki muut EU-jäsenmaat pääsevät vastoin odotuksia yksimielisyyteen siitä, että EU:n puolustusulottuvuutta kehitettäisiin velvoittavampaan, sotilaallionomaisempaan suuntaan, ei kuitenkaan ole realistista eikä perusteltua, että Suomi yksin asettuisi tätä vastustamaan. Silloin joudumme tarkoin harkitsemaan, onko hahmottava ratkaisu sellainen, että se edellyttää Suomen varausta sen ulkopuolella pysyttäytymiseen, vai ei.

Suomen ei silti tule olla passiivinen puolustusulottuvuutta koskevassa keskustelussa. Kaikkiin EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisiin ratkaisuihin

liittyen meidän on vahvasti painotettava sitä, että ne eivät saa olla pystyttämässä uusia poliittisia, taloudellisia tai sotilaallisia jakoja Eurooppaan. Toinen painotettava asia on ensi sijassa YK:n ja/tai Etykin käyttöön tarkoitettua aktiivisen rauhanturvaamiskapasiteetin kehittäminen. Koulmas on sen toteaminen, ettei nykyisen euroatlanttisen yhteyden heikentäminen ole suotavaa.

Maastrichtin sopimus rakentuu ns. kolmelle pilarille, mikä jättää ulko- ja turvallisuuspolitiikan erillisen, hallitusten välisen yhteistyön kohteeksi ja rajoittaa niin komission kuin muiden EU:n instituutioiden roolia sen päätöksenteossa. Ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä kehitettäessä sen hallitustenvälisyys tulee säilyttää.

Talous- ja rahaliitto Emu nousi EU-keskustelussa syystäkin tärkeänä kysymyksenä esille. Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä käsitellään Rahaliittoa tasapainoisella ja harkitsevalla tavalla. Mietinnön keskeisimmän Emu-kannan mukaan on "rahaliittoa arvioitaessa painotettava työllisyyden asemaa EU:n talouspoliittisessa yhteistyössä sekä pyrittävä parantamaan EU:n mahdollisuuksia tasata eri jäsenvaltioiden ulkoisista syistä poikkeavaa kehitystä". Siksi valiokunta "edellyttää, että Suomen mahdollisesta liittymisestä rahaliiton kolmanteen vaiheeseen päätetään aikanaan eduskunnassa hallituksen erillisen esityksen perusteella, jolloin hallituksen on arvioitava Suomen osallistumista mm. mietinnössä mainittujen seikkojen valossa".

Kannanotto edellyttää Suomelta aktiivisuutta työllisyyspainotteisen EU-yhteistyön puolesta ja valmiutta unionin tasolla kehittää Rahaliiton onnistumisen edellytyksiä. Sisäisesti on jatkettava Rahaliiton etujen ja haittojen tähän asti melko vähäistä sitoutumatonta arviointia. Tätä ei kuitenkaan saa ymmärtää siten, että talouspolitiikkamme voisi lähivuosina rakentua millekään muulle pohjalle kuin pyrkimykselle Rahaliiton konvergenssikriteereiden täyttämiseen Suomen osalta.

EU:n kehittämislinjoihin verrattuna on Suomen EU-politiikan painopistealueiden ja niihin liittyvien tavoitteiden määrittäminen helpompia tehtäviä. Niidenkin suhteen on tavoiteltava suomalaisten laajaa yhteisymmärrystä. Toisaalta on selvää, että EU-päätöksenteossa tulee eteemme yhä enenevässä määrin myös sellaisia ylikansallisessa yhteistyössä päätettäviä asioita, joissa suomalaisten mielipiteet jakaantuvat, aivan samoin kuin ne nytkin jakaantuvat talous-, sosiaali- ja ympäristöpolitiikan suhteen meidän omassa kansallisessa päätöksenteossamme.

Ympäristön osalta on pyrittävä vahaan unionitasoiseen ympäristönormitukseen, samalla kun käytäntöä sisämarkkinasääntöjen muotoilussa ja tulkinnassa on kehitettävä suuntaan, joka ei estä jäsenmaita ylläpitämästä ja kehittämästä tarvittaessa EU-tason ylittäviä kansallisia normeja. Sama koskee myös kuluttajansuojan asemaa sisämarkkinoilla.

Sosialidemokraatit voivat täysin yhtyä ulkoasiainvaliokunnan kantaan, jonka mukaan Suomen tavoitteeksi asetetaan ympäristölainsäädännön kehittäminen, ympäristönormien tiukentaminen ja koko unionin kattavan ympäristöverotuksen vähimmäistason aikaansaaminen. Ensimmäisen yksittäinen tavoite on riittävän tasoinen, kaikkia EU-maita sitovan energia- ja hiilidioksidiveron säätäminen. Se ei tietenkään sulje pois aktiivisempaa ympäristöverojen käyttöönottoa Suomessa.

Ympäristökysymyksillä on suuri paino myös lähialuepolitiikassamme. Juuri Suomen suhteissa Venäjään ja Baltian maihin on EU-jäsenyyden kohdistettu perustellusti suuria toiveita. Niiden toteutuminen on kuitenkin ratkaisevasti kiinni omista valmiuksista ja aktiivisuudestamme. Kun EU:n taholta on osin suorastaan tarjottu meille eräänlaista Venäjän-asiantuntijan roolia, on meidän tähän tartuttava ja panostettava siihen, että pystymme myös vastaamaan tähän ainutkertaiseen mahdollisuuteen.

Unionin Gatt-politiikassa on tuettava ajatusta vihreästä kauppakielloksesta ja sen perusteella säädettävistä maailmanlaajuisista kauppaa sitovista ympäristöperiaatteista. Eurooppa on avainasemassa pyrittäessä maailmanlaajuisiin sopimuksiin globaalisten ympäristöuhkien torjumiseksi. Ympäristötarpeet on myös paremmin huomioitava EU:n yhteisen maatalouspolitiikan kehittämisessä sekä alue- ja rakennerahastojen toiminnassa.

Kauppapolitiikassa on toimittava avoimen maailmankaupan puolesta kaikkia protektionistisia pyrkimyksiä vastaan.

Työllisyyden ja talouspoliittisen yhteistyön osalta hyvän lähtökohdan antaa Allan Larssonin johdolla valmistunut Euroopan sosialidemokraattisen puolueen raportti "Eurooppa töihin". Keskeinen este sen esitysten toimeenpanemiselle on toistaiseksi ollut poliittisen tahdon puute. Toivomme, että pohjoismaiden jäsenyys unionissa vahvistaa nimenomaan tätä poliittista tahtoa.

Sosialidemokraattien "kyllä" EU:lle perustuu vahvasti näkemykseen, että vain eurooppalaisella yhteistyöllä on mahdollista saada takaisin nii-

tä talouden ohjauskeinoja, jotka kansallisella tasolla karkaavat käsistä. Siksi EU-tasolla tulee mm. tukea riittävän miniverotuksen säätämistä pääomatuloille sekä toimia valuuttakeinottelun hillitsemiseksi esimerkiksi valuuttatransaktiomaksulla.

Aiemmin mainitsemani Rahaliiton edellytysten kehittäminen EU:ssa on tärkeätä juuri työllisyyden ja sosiaalisen vastuun korostamiseksi eurooppalaisella tasolla.

Tämän kaltaista luettelonomaista asioiden läpikäyntiä voisi jatkaa pitkään. Se ei suinkaan tarkoita, että Suomen talous- ja hyvinvointipolitiikka koko laajuudessaan olisi siirtymässä Bryseliin päätettäväksi, mutta kylläkin sen huomioon ottamista, että yhä useammilla eduskunnassa käsiteltävillä asioilla on vastaisuudessa myös eurooppalainen ulottuvuutensa.

Monissa kohdin tämä tarkoittaa sitä, että tärkeä Euroopan unioniin liittyvä tehtävämme niiden suhteen on läheisyysperiaatteen vaaliminen ja sen varmistaminen, että todellinen päätöksenteko säilyy omissa käsissämme.

Samalla kun EU-jäsenyys merkitsee monessa suhteessa edelleen liian suljetun Suomen myönteistä avautumista, on pidettävä huoli siitä, ettei avautumisemme rajoitu vain Euroopan unioniin. Kannattaessamme avointa unionia ja vastustaessamme linnake-Eurooppaa meidän täytyy tehdä se myös tietoisina globaalisista vastuistamme.

Suomen EU-politiikan peruslinjaukset on tehtävä eduskunnassa, ja niiden toimeenpano on hallituksen ja sen alaisen virkakoneiston tehtävä, mutta EU-politiikkamme ei kuitenkaan rajoitu vain näiden asiaksi. Suomalaiset tulevat lähettämään edustajansa Euroopan parlamenttiin, alueiden neuvostoon sekä talous- ja sosiaalikoomiteaan. On tärkeätä, että myös kansalaisjärjestöt ja koko kansalaisyhteiskunta voivat täysipainoisesti osallistua sekä Suomen Eurooppa-politiikan muotoilemiseen ja toteuttamiseen että suoraan eurooppalaiseen yhteistyöhön ja vaikuttamiseen.

Tervetuloa, kansalaisten Eurooppa!

Ed. Zyskowitz: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät Suomen kansan edustajat! Suomen ja Euroopan unionin liittymissopimuksen käsittelyssä on nyt vihdoinkin alkanut viimeinen vaihe — joillekin ilmeisesti viimeinen taisto.

Kun eduskunta päättää Suomen liittymisestä Euroopan unionin jäseneksi, toteutuu kokoomuksen keskeinen poliittinen tavoite, ja Suomi astuu uutena jäsenenä eurooppalaisten valtioiden

den yhteenliittymään valvomaan omia kansallisia intressejään, mutta myös antamaan oman voimakkaan panoksensa tulevaisuuden Euroopan rakentamisessa. Ilman kokouksen johdonmukaisia ponnistuksia hallituksessa ja eduskunnassa emme olisi nyt täällä päättämässä Suomen EU-jäsenyydestä.

Liittyminen Euroopan unioniin on historiallinen ratkaisu. Kovia kokenut Suomen kansa on päättänyt ottaa valtiollisessa elämässään uuden mittavan askeleen, joka on linjassa kansakuntamme vuosisataisten pyrkimysten kanssa: Taavoitteena on Suomen kansan jatkuvan menestyksen ja onnen turvaaminen kehittämällä suomalaisen hyvinvoinnin edellytyksiä sekä vahvistamalla maamme kansainvälistä asemaa itsenäisenä ja tasavertaisena eurooppalaisena valtiona.

Suomen kansan kohtaloissa on ollut äärimmäisen vaikeita aikoja, jolloin olemme joutuneet raskain uhrauksin puolustamaan vapauttamme, demokratiamme ja läntistä elämänmuotoamme. Tämän ansiosta meillä on nyt vapaa mahdollisuus tehdä kansallisten etujemme mukainen ratkaisu liittymisestä Euroopan unioniin. Unionin jäsenenä Suomi kuuluu kiinteästi siihen länsieurooppalaisten demokratioiden joukkoon, johon henkisessä ja kulttuurisessa mielessä olemme aina kuuluneet. Samalla tuomme tähän joukkoon omat kansalliset lähtökohtamme ja voimakkaan panostuksen yleiseurooppalaisen yhteistyön ja turvallisuuden puolesta.

Suomen EU-jäsenyys parantaa maamme talouskasvun edellytyksiä ja vahvistaa näin kansantalouttamme ja siten mahdollisuuksiamme maattamme piinaavan joukkotyöttömyysvitsauksen nujertamiseen. Voimakas talouskasvu on myös välttämätön edellytys sille, että kykenemme ylläpitämään hyvinvointiyhteiskuntamme perustan muodostavat riittävän sosiaaliturvan ja korkealaatuiset julkiset palvelut niin opetuksessa kuin sosiaali- ja terveydenhuollossakin.

Koko ajan on kuitenkin muistettava, että EU-jäsenyys ei sinänsä välittömästi ratkaise kotoisia ongelmiamme, joskaan ei tietenkään myöskään muodosta uhkatekijää näiden ongelmien ratkaisemiselle.

Viime kädessä suomalaisten hyvinvointi, elintasomme ja elämisen taso, on kiinni meidän omista ponnistuksista ja omista päätöksistämme. Vain suomalaisella yritteliäisyydellä, suomalaisella työllä, suomalaisella osaamisella ja suomalaisella sisulla voimme huolehtia työllisyydestämme ja luoda mahdollisuudet sosiaaliturvan ja hyvinvointipalvelujen ylläpitämiseen ja

kehittämiseen. Vain omilla päätöksillämme ja omalla suhtautumisellamme voimme turvata sen, että naisten ja miesten tasa-arvo toteutuu työelämässä ja muutoinkin yhteiskunnassa. Vain suomalaisella yhteisvastuulla ja oikeudenmukaisella politiikalla voimme huolehtia vähäosaisistamme ja turvata jokaiselle suomalaiselle ihmisarvoisen elämän edellytykset. Vain kokonaisvaltaisella yhteiskuntamme kehittämällä takaamme maaseudun elinvoimaisuuden säilymisen ja sen, että koko maa pysyy asuttuna.

Suomen EU-jäsenyys parantaa maamme turvallisuutta, mutta tähänkin pätee se, että viime kädessä ulkoinen turvallisuutemme on kiinni suomalaisesta valtiomiestaidosta, maamme riittävästä itsenäisestä puolustuskyvystä ja Suomen kansan vahvasta maanpuolustustahdosta.

Arvoisa puhemies! Suomen EU-jäsenyys ratkesi kansanäänestyksessä neljä viikkoa sitten. Suomen kansasta 57 prosenttia sanoi ”kyllä” Euroopan unionille ja 43 prosenttia vastusti jäsenyyttä. Äänestulos oli niin kiistaton, ettei se anna sijaa tulkintoille ja spekulatioille siitä, mikä on Suomen kansan tahto tässä kysymyksessä.

Eduskunta päätti aikanaan yksimielisesti, että Suomen kansalta kysytään mielipidettä, mutta kaikki kansanedustajat eivät halunneet, kuten ensimmäisen käsittelyn jarrutusfarssi osoitti, Suomen kansan näkemystä noudattaa. Joillekin kelpasi näköjään ohjenuoraksi vain Ruotsin kansanäänestyksen tulos. Nyt kun Ruotsin kyllätulos on tiedossa, saa Suomen eduskunta armollisesti päättää Suomen kansan tahdon toteuttamisesta. Jarrumiesten manööverin vuoksi emme saaneet toteuttaa Suomen kansan tahtoa ennen Ruotsin kyllä-ratkaisua. Se on mielestäni kansallinen häpeä. Toistan: kansallinen häpeä.

Kokoomukselle tämä asia oli koko ajan hyvin yksinkertainen: Ruotsin kansa päättäköön omassa kansanäänestyksessään Ruotsin jäsenyydestä, mutta Suomen EU-jäsenyydestä päätti vain ja ainoastaan Suomen kansa.

Varsinkin Suomen keskustassa on ollut halua suhtautua niin sanotusti tasapuolisesti nähtyyn jarrutusfarssiin. On sanottu, ettei jarrumiesten toimintaa hyväksytä, mutta samalla on tölvytty eduskunnan ryhdikkäästi toiminutta puhemiestä Riitta Uosukaista. Tällainen ”tasapuolisuus” ei ole mistään kotoisin, eikä se ole mitään tasapuolisuutta tai kiistan yläpuolelle asettumista: Suhtaudutaan yhtä tuomitsevasti niihin, jotka jarruttavat, kuin niihin, jotka ovat jarrutuksen uhreja, ja yhtä tuomitsevasti niihin, jotka toimivat eduskunnan arvovallan romutta-

miseksi, kuin niihin, jotka toimivat tuon arvo-vallan puolustamiseksi.

Päinvastoin kuin monissa muissa maissa Suomessa ei ole totuttu kasanäänestyksiin, olihan nyt kyseessä vasta toinen kasanäänestys historiamme aikana. Yleisenä näkemyksenä on meilläkin, että kasanäänestyksiä järjestettäisiin tulevaisuudessa useammin ja ehkä pienemmistäkin asioista kuin nyt.

Kokemukset nyt käydyistä kasanäänestyksestä eivät kuitenkaan kaikilta osin olleet myönteisiä. Neuvoa-antavassa kasanäänestyksessä yrittävät tappiolle jääneet näköjään eduskunnassa puolustautua sillä, että myös vähemmistöön jääneiden on saatava äänensä kuuluviin lopullisessa päätöksenteossa. Tällainen toiminta antaa tietysti aina mahdollisuuden kääntää selkensä kansan tahdolle, vaikka juuri sitä eli kansan enemmistön mielipidettä on kasanäänestyksellä haluttu selvittää.

On syytä huomata, että kasanäänestysasetelmassa on loppujen lopuksi kyse aina valinnasta kahden vaihtoehdon välillä, puolesta tai vastaan, joten on päivänselvää, että äänestyksen tulos muodostuu aina enemmistöstä ja vähemmistöstä. Tämä ei suinkaan merkitse kansan jakamista kahtia. Kasanäänestyksessä on sitä paitsi viime kädessä kysymys Suomen kannanmuodostuksesta, ei jonkin yksittäisen puolueen tai yksittäisen maakunnan kannasta.

Sitovassa kasanäänestyksessä ei kansan enemmistön vastainen toiminta olisi mahdollista. Säästysisimme epädemokraattiselta pelimahdollisuudelta asiaa eduskunnassa lopullisesti käsiteltäessä. Siirtäessään jonkin asian kansan ratkaistavaksi eduskunta luovuttaisi samalla absoluuttisesti oman päätösvaltansa kansan käsiin. Toisaalta parlamentin olisi tällöin entistä perusteellisemmin kussakin tilanteessa harkittava, onko kasanäänestyksen järjestäminen todella perusteltua.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä katsoo, että suomalaisen kansanvallan tulee jatkossakin perustua edustukselliseen demokratiaan. Siksi kasanäänestykset eivät voi olla se malli, jolla pulmatilanteissa asiat yleensä ratkaistaan. Kasanäänestyksiä on järjestettävä vain hyvin poikkeuksellisissa tilanteissa, ja tällöin on harkittava sitovan kasanäänestyksen järjestämistä.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan mietintö on kauttaaltaan varsin linjakas asiakirja. Aluepolitiikkaa käsitellessään valiokunnalle on kuitenkin sattunut omituinen syrjähyppy. Valiokunta nimittäin ehdottaa perustettavaksi

uudet toimielimet, maakuntavaltuustot, jotka valittaisiin maakuntavaltuustovaaleissa kunnallisvaalien yhteydessä.

On totta, että alue- ja rakennepolitiikan merkitys EU-Suomessa lisääntyy, mutta ulkoasiainvaliokunnan siitä tekemä johtopäätös on täysin väärä. Ehdotus maakuntavaltuustovaaleista on eräänlaista kvasidemokratiaa: Kuvitellaan, että voitaisiin parantaa kansanvallan toimivuutta perustamalla uusia, vaaleilla valittavia elimiä. Tilanne on kuitenkin pikemminkin päinvastainen: Byrokratia lisääntyy, asiat puoroutuvat, ja uusia veroja keksitään. Kokoomuksen eduskuntaryhmä ei hyväksy valiokunnan mietinnössä olevaa kantaa vaaleilla valittavista maakuntavaltuustoista.

Kuten edellä todettiin, on Suomen EU-jäsenyydessä kyse ennen kaikkea kansallisesta turvallisuudesta ja kansantaloutemme kehitysedellytysten kestävästä vahvistamisesta. Kotimaisessa EU-keskustelussa on kuitenkin maatalous noussut kohtuuttoman huomion kohteeksi.

Sinänsä on ymmärrettävää ja perusteltua, että elintarviketalouteen kiinnitetään EU-jäsenyyden toteutuessa erityistä huomiota. Vaikka EU:n kanssa neuvoteltu liittymissopimus kokonaisuutena on kansallisten intressiemme mukainen, on kiistämätöntä, että maataloussektoria kohtaavat suuret sopeutumisongelmat. Maatalouden harjoittajien tuotteistaan saamat myyntitulot putoavat reilusti, eli 30—40 prosenttia. Tämän tulonmenetyksen pehmentämiseksi on solmittu kansallinen tukipaketti.

Kyse ei siis ole maatalouden aseman parantamisesta, vaan viljelijöiden aseman heikentymisen ehkäisemisestä. Toisaalta olisi maatalouden kannalta itsetpetosta ja haihattelua luulla, että maataloutemme voisi jatkaa kuten tähänkin saakka rajasuojan ja nykytasaisen tuen turvin, mikäli olisimme jääneet EU:n ulkopuolelle. Tämä ei olisi ollut mahdollista johtuen jo maamme solmimasta Gatt-sopimuksesta ja toisaalta siitä, että veronmaksajat eivät ole loputtomasti valmiita tukemaan maataloutta nykytasoisesti.

Eri asia on, onko solmittu kansallinen tukipaketti mitoitukseltaan ja rakenneratkaisultaan täsmälleen oikea. Ei ole mikään salaisuus, että kokoomuksen eduskuntaryhmä olisi mielellään nähnyt päädyttävän pienempään tukipakettiin, joka olisi selvemmin kannustanut nykyistä yrittäjämäisempään maatalouteen ja suunnannut enemmän tukea läntiseen ja eteläiseen Suomeen.

Kun viimeisetkin esteet maamme EU-jäsenyyden tieltä ovat poistuneet, alkaa toivon mukaan

jo heti ensi vuoden alusta arki Suomen EU-jäsenyydessä. Onkin yhdestoista hetki miettiä, mitä edessämme on ja minkälaisen roolin Suomi EU:n jäsenmaana omaksuu. Tätä käsittelee ulkoasiainvaliokunta mietintönsä luvussa "Suomen toiminta Euroopan unionissa", jossa esitettiin kannanottoihin kokoomuksen eduskuntaryhmä voi lähes kaikilta osin yhtyä.

Haluamme erityisesti korostaa ulkoasiainvaliokunnan kannanottoja julkisuusperiaatteen keskeisemmästä asemasta EU:n päätöksenteon valmistelussa sekä yleensäkin avoimen hallintokulttuurin noudattamista asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Samoin on syytä korostaa EU:n yhteistyötä ja tukea itäisen Euroopan maiden, erityisesti Venäjän ja Baltian maiden, kehittämiseen. Suomen lähialueiden, erityisesti Kuolan, Karjalan, Pietarin ja Baltian alueiden, ympäristöongelmien hoitamisella on suuri merkitys maamme ympäristönsuojelulle. Ulkoasiainvaliokunta kiinnittää myös aivan oikein huomiota Suomen toimimiseen EU:ssa ympäristölainsäädännön kehittämisen ja ympäristönormien tiuhtentamisen puolesta.

Lähtökohdat Suomen menestymiselle EU:ssa ovat hyvät. Meillä on pitkä ja tuloksia tuottanut kokemus kansainvälisestä kanssakäymisestä ja meillä on taustanamme demokraattinen, pohjoismainen hyvinvointivaltio, jota monet pitävät suorastaan esikuvanaan. Tärkeintä on, että asenoidumme aktiivisesti, omista kansallisista eduistamme kiinni pitäen ja oman identiteettimme tunnustaan ja tuntien Euroopan unionissa toimimiseen ja unionin kehittämiseen.

Yleisperiaatteena on oltava, että Suomen politiikka Euroopan unionissa lähtee asiapohjaisesta suhtautumistavasta unionin kehittämiseen. Meille olisi haitallista kiinteästi liittoutua tai leimautua mihinkään blokkiin tai intressiryhmään, koska se rajoittaisi omaa liikkumavapauttamme unionin sisällä ja voisi luokitella meidät jo etukäteen jonkin mielipidesuunnan tai katsantokannan edustajiksi. Euroopan unionissa emme ole ruotsalaisia, emme saksalaisia, emme brittejä — emmekä sellaisiksi tule, olkaamme siis suomalaisia ja olkaamme ylpeitä siitä.

Toisaalta on selvää, että Suomi myös EU:n jäsenenä tulee harjoittamaan erityisen kiinteätä yhteistyötä muiden Pohjoismaiden kanssa. Onhan meillä vuosikymmenten hyvä kokemus läheisestä yhteistyöstä Pohjoismaiden kesken.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä on suhtautunut myönteisesti Talous- ja rahaliiton Emun toteuttamiseen. Tällä hetkellä voidaan perustellus-

ti epäillä, toteutuuko Emun ns. kolmas vaihe kaavaillussa aikataulussa eli viimeistään vuoden 1999 alusta lukien. On kuitenkin taloudellisesti edullista, että kun Emun ns. kolmas vaihe toteutuu, Suomi on siinä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa mukana.

Ulkopuolelle jäävät maat voidaan luokitella helposti riskiherkäksi, epävarman valuutan, tasapainottoman julkistalouden ja korkean korkotason alueeksi. Ulkopuolelle jäämisestä olisi vahinkoa maamme teollisuudelle ja kaupalle sekä valtionaloudelle ja pitkällä aikavälillä työllisyydelle. Ennen mahdollista liittymistä on Emun kansantalouttamme koskevat edellytykset täytettävä. Pidämme luonnollisena, että Suomi tavoittelee jäsenyyttä Emun kolmannessa vaiheessa ja että eduskunta päättää lopullisesti osallistumisestamme siihen.

Toisaalta Emun kolmanteen vaiheeseen ei tule pyrkiä liian yksioikoisesti, vaan on pyrittävä pitämään huoli siitä, että osallistuvien maiden talouksien vakaus ja rakenne on sellainen, että kolmanteen vaiheeseen siirtyminen on luonnollista.

Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on Maastrichtin sopimuksen mainitsema uusi EU:n toiminnallinen pilari. Liittymisemme Euroopan unioniin on myönteistä Suomen turvallisuuden vahvistamisen kannalta. Jäsenenä maamme on tasavertaisesti mukana vahvistamassa ja kehittämässä EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, kun sitä käsitellään edellä mainitussa konferenssissa.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä yhtyy ulkoasiainvaliokunnan näkemykseen, jonka mukaan Suomen liittyessä EU:n jäseneksi etujemme mukaista on tarkkailija-aseman hakeminen Länsi-Euroopan Unionissa Weu:ssa. Yhdymme myös siihen, että hallituksen on tuotava tarkkailija-asemaa koskeva kysymys eduskunnan käsiteltäväksi.

Osallistuminen Weu:n toimintaan, vaikkakin vain tarkkailijana, tuo meille suurta tietohyötyä. Turvallisuustakuita emme tietenkään tässä järjestelyssä saa. Toisaalta emme myöskään itse joudu sitoutumaan kalliisiin aseellisiin operaatioihin. Tarkkailijakautenamme meidän on hyvä antaa itsestämme kuva puolustuksestamme huolehtivana maana, jossa kansalaisten puolustus- tahto on korkea. Tällä lailla lujitamme pohjaa siltä varalta, että joskus tulevaisuudessa harkitsemme pyrkimistä Weu:n täysjäseneksi. Tämän aika ei ole nyt, mutta politiikassa ei koskaan kannata sanoa "ei koskaan". Kokoomuksen eduskuntaryhmä korostaakin, ettei Suomen pidä

tulevaisuudessa sulkea pois mitään vaihtoehtoja, jotka lisäävät Suomen turvallisuutta ja vahvistavat rauhan tilaa Euroopassa.

Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan Suomen Gallup Oy:llä teettämän kyselytutkimuksen tuloksia julkistettiin viime viikolla. Niiden mukaan 40 prosenttia suomalaisista kannattaa sodanaikaista puolustusta lännen kanssa, 9 prosenttia kannattaa jo rauhanaikaista puolustusyhteistyötä lännen kanssa. Tämä merkitsee sitä, että noin puolet Suomen kansasta haluaa puolustautua lännen kanssa. Perinteistä sotilaaliittojen ulkopuolista ja omin voimin tapahtuvaa puolustautumista kannattaa enää runsas kolmasosa eli 37 prosenttia suomalaisista.

Tämä panee tietenkin miettimään, etenemmekö kansalaisten mielestä liian hitaasti integraation ulko- ja turvallisuuspolitiikan alueella. Kaikissa valtiollisissa ratkaisuissa edellytetään tietenkin syvällistä harkintaa ja maltillisuutta, mutta erityisesti ulko- ja turvallisuuspolitiikan alueella. Siksi varovaisten askelten politiikka näissä kysymyksissä on kokoomuksen mielestä Suomen edun mukaista. Kansalaismielipiteen kehittymistä puolustuspoliittisissa kysymyksissä on kuitenkin syytä seurata huolella. Meidän on pystyttävä vastaamaan kansalaisten mielipiteisiin ja tarpeisiin myös ulkoisen turvallisuuden alueella.

Totesin edellä, että kokoomuksen eduskuntaryhmä voi lähes kaikilta osin yhtyä ulkoasiainvaliokunnan näkemyksiin Suomen tulevasta politiikasta Euroopan unionissa. Eräs kohta, joka voidaan tulkita väärin, on ulkoasiainvaliokunnan toteamus siitä, että pienten jäsenmaiden etu on unionin pystyminen tehokkaaseen toimintaan ja päätöksentekoon. Vaikka tämä sinänsä saattaa olla totta, voidaan toteamus helposti käsittää kannanotoksi EU:n ja sen instituutioiden vahvistamisen puolesta. (Ed. Jaakonsaari: Ei niin pitäisi tehdä!)

Meillä suomalaisilla on jo Brysselissä komissionäriehdokka, joka puhuu vahvan EU:n puolesta. (Ed. Jaakonsaari: Heikon!) Kohta meillä on Brysselissä 16 Euroopan parlamentin suomalaisjäsentä, jotka myös puhuvat vahvan EU:n ja eritoten Euroopan parlamentin aseman vahvistamisen puolesta. Ed. Jaakonsaari, kuka puhuu Suomen ja suomalaisten mahdollisimman suuren päätäntävällän ja vaikutusvallan puolesta EU-Suomessa? Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä eduskunnan ja Suomen muiden valtiolienten on toimittava päättäväisesti sen puolesta, että EU-jäsenyyden oloissakin suomalaisten

päätäntävältä oman maamme asioissa on mahdollisimman suuri. Mitä tämä linjaus merkitsee Suomen EU-politiikassa?

Ensinnäkin Suomen on vahvasti panostettava läheisyysperiaatteen eli subsidiariteettiperiaatteen voimistamiseen Euroopan unionissa. (Ed. Astala: Mikä se on?) Periaate merkitsee, ed. Astala, Maastrichtin sopimuksen mukaan EU:n toimivallan rajaamista siten, että unionille annetaan toimivaltaa ainoastaan sellaisissa kysymyksissä, jotka unionin tasolla voidaan hoitaa jäsenmaiden etujen kannalta tehokkaammin ja tarkoituksenmukaisemmin kuin kansallisella tai alueellisella tasolla.

Suomen on kokoomuksen mielestä tuettava sellaista läheisyysperiaatteen tulkintaa, jonka mukaan unionitasolla päätetään vain sellaiset asiat, jotka välttämättä edellyttävät päätöksentekoa yhteisötasolla. Kaiken muun päätöksentö on kuuluttava unionin yksittäisille jäsenvaltioille ja niiden vapaan oman tahdon mukaisesti asianomaisen valtion alueellisille tai kunnallisille tasoille.

Läheisyysperiaatteeseen, ed. Astala, liittyy aivan keskeisesti kysymys ja tulkinta siitä, millä tasolla päätetään, kuuluuko jokin asiakokonaisuus yhteisötasolla päätettäväksi vai jäsenvaltiotasolla päätettäväksi. (Ed. Astala: EU päättää suvereenisti siitä!) Kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä on välttämätöntä, että päätöksenteko tässä suhteessa kuuluu jäsenvaltioille, kuten ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä aivan oikein todetaan, muussa tapauksessa koko läheisyysperiaate menettää käytännössä merkityksensä.

Kaiken kaikkiaan on todettava, että unionissa on valtava työsaarka läheisyysperiaatteen esille tuomisessa, sen käytäntöön saattamisessa ja sen vakiinnuttamisessa.

Toiseksi Suomen on toimittava sen puolesta, että ministerineuvosto säilyy unionin keskeisenä lainsäädäntöelimenä. Euroopan unionin piirissä keskustellaan runsaasti ns. demokratiavajeesta, ja sillä tarkoitetaan yleensä Euroopan unionin parlamentin heikkoa asemaa unionin päätöksenteossa. Varsinkin parlamentti itse työskentelee ymmärrettävästi hartiavoimin oman asemansa vahvistamiseksi.

Mikäli Euroopan unioni olisi valtio tai siitä haluttaisiin kehittää valtio, olisi huoli parlamentin heikosta asemasta täysin perusteltu. Nykytilanteessakin herättää ensi kuulemalta kummastusta se, että unionin parlamentilla ei ole keskeistä asemaa yhteisön lainsäädäntöprosessissa. Mutta vain ensi kuulemalta. Euroopan unioni

nimittäin ei ole valtio, ei liittovaltio eikä edes valtioliitto. Näin ollen unionin instituutioiden tarkempi tarkastelu johtaa mielestämme siihen johtopäätökseen, ettei ole perusteltua vahvistaa ylikansallisen Euroopan parlamentin asemaa suhteessa ministerineuvostoon, jonka toiminta on viime kädessä valtioiden välistä yhteistyötä. Juuri ministerineuvosto on se paikka, jossa itsenäisten jäsenvaltioiden edustajat eli ministerit omia kansallisia näkökantojaan edustaen ja puolustaan sopivat yhteisistä säädöksistä. Suomen kansallisten etujen ja näkökantojen huomioon ottaminen tapahtuu parhaiten silloin, kun ministerineuvosto säilyy keskeisenä lainsäädäntöelimenä unionin päätöksenteossa.

Toisin kuin usein väitetään, demokratia toteutuu ministerineuvostokeskeisessä päätöksenteossa. Ovathan kaikki unionin jäsenmaat parlamentaarisia demokraatioita, joten ministerineuvostoon kokoontuvat ministerit nauttivat omien kansallisten ja omien kansojensa valitsemien parlamenttien luottamusta. Keskusteltaessa Euroopan unionin piirissä ns. demokratiavajeesta onkin syytä kiinnittää päähuomio siihen, miten tosiasiallisesti turvataan se, että kansallisten parlamenttien tahto kanavoituu riittävästi ministerineuvostoon, missä yhteistyö ja päätöksenteko siis tapahtuu hallitusten edustajien kesken.

Kysymys EU:n instituutioiden vahvuudesta ja roolista liittyy kiinteästi kysymykseen unionin perusluonteesta. Onko Euroopan unioni ennen kaikkea itsenäisten valtioiden välisen yhteistyön foorumi, vai onko se valtioiden liitto, jota jatkossa pyritään kehittämään yhä enemmän valtioliiton tai jopa liittovaltion suuntaan? Kokoomuksen vastaus tähän kysymykseen on selvä: Euroopan unionia on jatkossakin kehitettävä itsenäisten valtioiden yhteenliittymänä.

Kolmas keskeinen tapa turvata maksimaalinen oma kansallinen päätösvaltamme EU:ssa on oikeanlainen suhtautuminen EU-direktiiveihin ja muihin unionin säännöksiin.

Suomessa lain kunnioitus on perinteisesti ja täysin perustellusti hyvin korkealla tasolla. Varsinkin virkamiehet tunnetaan siitä, että he noudattavat kaikkia säädöksiä hyvin tunnontarkasti, joissakin tapauksissa jopa liiankin pikkutarkasti. EU-Suomessa tällainen asennoituminen tuottaa ongelmia. Jo nyt on olemassa merkkejä siitä, että suomalainen virkamieskunta ja muutkin tahot, kuten etujärjestöt, tosin ne hyvin valikoivasti, ovat sairastumassa ns. direktiivitautiin, ellei peräti direktiivikauhuun. Eri lainsäädäntöhankkeiden yhteydessä vedotaan herkästi siihen,

että EU:n direktiivit muka edellyttävät meiltä ja suomalaiselta lainsäädännöltä juuri sitä tai juuri tätä. Tällaisessa vetoamisessa ei tyydytä vetoamaan pelkästään unionin piirissä todella hyväksytyihin säädöksiin, vaan viitataan usein erilaisiin direktiiviluonnoksiin, alustaviin direktiivisuunnitelmiin, komission piirissä oleviin hankkeisiin, parlamentin kannanottoihin ja julkilausumiin, EU-tuomioistuimen keskeneräisiin juttuihin jne. jne. Kyllä Brysselissä paperia riittää.

Tällainen suhtautuminen on täysin väärää.

Meidän on ensinnäkin muistettava, että EU:n elimissäkin luonnokset ovat todellakin vain luonnoksia ja vasta lopulliset päätökset lopullisia päätöksiä.

Toiseksi on muistettava, että EU:ssa olemme tekemisissä monien sellaisten valtioiden kanssa, kuten Välimeren maat, joiden legalistinen perinne on täysin erilainen kuin meillä Suomessa.

Kolmanneksi on kokoomuksen eduskuntaryhmän mielestä lähdettävä siitä, että pyrimme Suomessa EU-säädöksiin suhtautumisessa toimimaan siten, että parhaalla mahdollisella tavalla turvaamme kansallisen päätäntävällän ja kansallisen liikkumatilan. Rikosoikeus tuntee periaatteen in dubio pro reo, joka tarkoittaa sitä, että epäselvissä tapauksissa on tuomittava syytetyn eduksi. Mielestäni suhtautumisessa EU-säädöksiin tulee soveltaa periaatetta, jota kutsun in dubio pro patria: epäselvissä eli tulkinnanvaraisissa tapauksissa on toimittava isänmaan edun mukaisesti eli siten, että oma kansallinen näkökulmamme, oma kansallinen päätäntävällämme ja oma kansallinen etumme on määrävänä tekijänä. Suomen ei tule EU:ssa pyrkiä olemaan ns. luokan nöyryin ja kuuliaisien oppilas, eikä meidän tule sinisilmäisesti vannoa eurooppalaisen solidaarisuuden nimiin. Toimiessamme Euroopan unionissa myös siellä, tai ehkäpä ennen kaikkea siellä, tarvitsemme kansallista yksituumaisuutta ja kansallisen edun, itse asiassa kansallisen itsekyyden politiikkaa.

Kaiken kaikkiaan Suomen on EU:ssa ja EU:n jäsenenä toimittava siten, että mahdollisimman moni suomalainen, oli hän sitten ollut EU-jäsenyyden innokas kannattaja tai kiihkeä vastustaja, voi tuntea tuon politiikan omakseen, että ihmiset niin etelän suurissa kaupungeissa kuin Pohjanmaan lakeuksillakin, niin Länsi-Suomen viljapelloilla, Järvi-Suomen rannoilla kuin Lapin kairoillakin kokevat Suomen politiikan oman etunsa ja isänmaan edun mukaiseksi.

Arvoisa rouva puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmä kannattaa yksimielisesti Suomen

EU-jäsenyyttä ja suhtautuu aktiivisesti unionin kehittämistyöhön sen kaikilla foorumeilla. Kokoomuksella on hyvät suhteet eurooppalaisiin veljespuolueisiinsa sekä Euroopan parlamentissa toimivaan veljespuolueittemme yhteenliittymään EPP-ryhmään. Näitä kokemuksiamme ja jo olemassa olevia kontakteja hyväksi käyttäen lähemme Eurooppaan pää pystyssä Suomen kansallisista eduista kiinni pitäen. Ei niin, että Eurooppa isänmaana, vaan niin, että isänmaamme kiinteänä osana Eurooppaa.

Edustajat O. Ojala, Tennilä ja Niinistö merkitään läsnä oleviksi.

Ed. W a h l s t r ö m : Arvoisa puhemies! EU-sopimuksen käsittely ulkoasiainvaliokunnan mietinnön pohjalta alkoi eduskunnassa lähes kaksi viikkoa sitten. Ensimmäinen ja toinen käsittely kesti viikon. Käsittelyn aikana on, niin arvelen, tässä salissa sanottu lähes kaikki sanomisen arvoinen Euroopan unionista ja paljon muutakin. Miksi näin paljon puhetta? Eihän tässä puheessa ole ollut tarkoituksenakaan vaikuttaa kansalaisten mielipiteisiin. Se mahdollisuus oli ja käytettiin ennen kansanäänestystä hyvin tai huonosti. Mistä tämä näiden puheiden tulva?

Ensinnäkin aivan järkevästä syystä. Onhan tuki välttämätöntä tarkoin perustella, miksi asetua sopimusta vastaan tai sitä puoltamaan. Itsenäisyytemme ajan suurimpiin kuuluvaa ratkaisua ei voida sivuuttaa puheita.

Samalla on kyllä todettava, että tilaisuuksia yhdyntämiskeskityksen arviointiin on ollut eduskunnalla viime vuosina niin paljon, että tuskin mitään uutta enää löytyy. Ensimmäinen perusteellinen käsittely oli vuonna 90 Eta-sopimuksen vaikutuksia selvittäneen hallituksen selonteon yhteydessä. Vuonna 1992 käytiin laajahko keskustelu jäsenhakemusta koskevan hallituksen tiedonannon yhteydessä. Perusteellinen keskustelu käytiin samana vuonna ulkoasiainvaliokunnan laajasta mietinnöstä, joka koski EY-jäsenyyden vaikutuksia. Maaliskuussa 93 hallitus esitteli eduskunnalle alustavat neuvottelutavoitteensa ja noin puoli vuotta sitten, viime keväänä, neuvottelutuloksen. Kesäkuussa tänä vuonna vasemmistoliiton eduskuntaryhmä teki välikysymyksen hallituksen EU-politiikasta. Sen yhteydessä keskusteltiin pari päivää. Syyskuun alussa nyt puheena oleva sopimus lähetettiin laajan keskustelun saattamana ulkoasiainvaliokunnan käsittelyyn.

Lähes kaikissa edellä kuvatuissa vaiheissa on jokainen eduskunnan valiokunta käsitellyt asiaa. Jokaisella kansanedustajalla on siis jo vuosia ollut mahdollisuus tutustua integraatiokehityksen eri vaiheisiin.

Kaikesta edellä sanotusta huolimatta on tietenkin tärkeää, että nyt ratkaisevassa vaiheessa ja kansanäänestyksen jälkeen tuodaan esiin perusteet, joihin nojaten lopullinen päätös, joko kansan enemmistön käsityksen mukaan tai sitä vastaan, tehdään. Ehkä on paikallaan todeta, että kun puhun kansanäänestyksestä, tarkoitan Suomen kansanäänestystä, ellen erikseen mainitse.

Valitettavasti on todettava, että viime viikojen puheista suurin osa on ollut tarpeetonta ja typerää jarrutusta, jolla tuskin on mitään vaikutusta käsittelyn lopputulokseen. Syytä on toki ollut niin pässissä kuin pässin taluttajassakin.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä kannatti alun pitäen asian asiallista ja kiireetöntä käsittelyä. Esitimme aloittamisen siirtämistä vuorokaudella, mutta ehdotuksemme hävisi täällä äänestyksessä. Ryhmämme totesi perjantaina marraskuun 4. päivänä kokouksessaan seuraavaa: ”Molemmat osapuolet, jarruttajat ja eräiden puoluejohtajien tukema puhemies, ovat ajautuneet arvovaltakiistaan, joka uhkaa tuhota Suomen EU-jäsenyyden asiallisen käsittelyn eduskunnassa. Ryhmä vetoaa molempiin osapuoliin, ettei Suomen kantaa puolin ja toisin sidota Ruotsin kansanäänestyksen tulokseen. Nykyinen arvoton näytelmä olisikin voitu välttää, mikäli olisi menetelty vasemmistoliiton ehdottamalla tavalla ja järjestetty kansanäänestys samanaikaisesti Suomessa ja Ruotsissa.”

Tämä nyt on vähän historian toistoa, mutta ehkä se on paikallaan eduskunnan pöytäkirjaan. Valitettavasti olimme oikeassa. Asiallinen käsittely tuhottiin ja pääasiaksi nousi kansalaisten enemmistön kantaa halveksiva kiistely. Toivotavasti — niin kuin nyt näyttää — keskustelu asettuu asiallisille raiteille, niin voi päätellä ainakin tähän saakka kuulluista puheenvuoroista.

Olen käyttänyt näinkin paljon aikaa tämän käsittelyprosessin kertaamiseen, koska pelkään kuitenkin, että vieläkin joku saattaa valittaa keskustelun vähyyttä, ajan niukkuutta ja tiedon puutetta. Sellaiset väitteet ovat roskapuhetta. Edustaja, joka väittää, ettei hänellä ole ollut kyliksi harkinta-aikaa tai että tietoa puuttuu, on ilmeisesti väärässä tehtävässä, varsinkin jos entisenä ulkoministerinä tällaista väittää. Eri asia on tietysti ed. Vesa Laukkanen, joka ei haluakaan

olla päättäjät vaan ylin neuvonantajamme — ja äänestää ”tyhjää”.

Arvoisa puhemies! Maaliskuussa 1992 vasemmistoliiton eduskuntaryhmä äänesti jäsenhakemuksen jättämistä vastaan ja on siitä lähtien suhtautunut hyvin kriittisesti Euroopan unionin jäsenyyteen. Tärkein syy kritiikkiimme on koko ulkopoliittisen asemamme muutos. Sehän on keskeisin ero nykyisen Eta-järjestelmän ja Euroopan unionin jäsenyyden välillä. Sen rinnalla maatalouskin on sittenkin toissijainen asia. Maastrichtin sopimus teki Euroopan yhteisöstä poliittisen liiton, Euroopan unionin. Unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka tekevät Suomesta EU:n jäsenenä liittoutuneen, selittipä maamme hallitus tällä hetkellä mitä tahansa. Toinen suuri ongelma on Talous- ja rahaliitto. Pidämme sitä erittäin arveluttavana hankkeena, mutta siihenhän maamme hallitus riensi suinpäin sitoutumaan. Kolmanneksi Euroopan unionin jäsenyys merkitsee kansallisen päätösvallan huomattavaa kaventumista ja osallistumista päätöksentekoon, jonka periaatteena on salailu eikä avoimuus ja julkisuus. Lopuksi vielä todettakoon sosiaaliturvan rahoituksen ja maatalouden ongelmat, joiden ratkaisua EU-jäsenyys todennäköisemmin vaikeuttaa kuin helpottaa.

Vastapainoksi esitetyt unionin jäsenyyden myönteiset vaikutukset maamme talouteen ja kansalaisten asemaan eivät ole meitä vakuuttaneet.

Toisaalta olemme myöntäneet tosiasiat. Suomi on vuosisatojen aikana ja varsinkin viime vuosikymmeninä niin monin sivein yhdentynyt kansainväliseen yhteisöön, ettei mikään uusi muutos voi olla järkyttävän dramaattinen. Me olemme jäsenenä YK:ssa, Etyk-järjestelmässä, Gatt-sopimuksessa, Euroopan neuvostossa jne. ja tämän vuoden alusta tiiviissä yhteistyössä EU:n kanssa Etan kautta. Siksi voisi asian sanoa toisinkin: EU:n ulkopuolellakin Suomi on edelleen kansainvälisessä yhteisössä toimiva Suomi, ei suinkaan jokin epämääräinen paimentolaisvaltio, niin kuin hourupäisimmät EU-intoilijat ovat uskelleet.

Edellä sanotuista lähtökohdista on vasemmistoliitto lähtenyt keskusteluun ja poliittiseen otteeseen Euroopan unionin jäsenyydestä. Jokainen myöntää, että kamppailu ei ole ollut tasainen eikä reilu, mutta lieneekö sellaista politiikassa yleensäkin. Maamme hallitus on vuosien kuluessa ja erityisesti kansanäänestyksen edellä antanut epämääräistä, kaunistelevaa ja suostuttelevaa sekä jäsenyyden haittoja vähättelevää infor-

maatiota. (Ed. Kekkonen: Mitä teki vasemmistoliitto?) Erityisesti Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen aseman muutoksesta kertoessaan hallitus on ollut täysin linjaton. Aluksi korostettiin puolueettomuutta, sitten liittoutumattomuutta ja lopulta oltiin jo hakemassa turvatakuuta Weu:n jäsenyydestä.

Toinen asia, mikä on tehnyt kamppailusta epätasaisen, on raha. Rahaa on ollut kyllä-puolueen käytössä runsaasti, ja sen avulla onkin luotu kuva Euroopan unionin paratiisista, jonka porttien ulkopuolella olisi vain köyhyyttä, yksinäisyyttä ja tundran tuima tuuli. Onhan ylilyönnejä ollut puolin ja toisin. Ei-puolen eräät edustajat ovat maallanneet kauhukuvia, joiden rinnalla Francisco Goyan maalaukset kalpenevat. On kylvetty pelon ja vihankin siemeniä. Satoa korjataan nyt. Valitettavasti monet näyttävät todella uskovan, että Euroopan unionin jäsenyys merkitsee maailmanloppua. Pelko ei toteudu, mutta kyllä paratiisiin uskovatkin tulevat myöhemmin pettymään. Mielestäni ovat kyllä myöhäisiä sellaiset selittelyt, joita täällä ed. Zyskowicz esitti, kun hän käänsi kaiken niin kauniiksi ja yritti sillä tavoin nyt jälkeinpäin tuoda esiin kansallista yhteisymmärrystä.

Kansanäänestys on kuitenkin ohi, ja edellä sanotusta riippumatta sen demokraattisuutta voidaan tuskin kyseenalaistaa. Suomalainen kansanvalta oli kansanäänestyksessä kuten yleensäkin vaaleissa toimivaa, toki rahan ja sen suoman vallan asettamin reunahdoin. Tilanne on nyt uusi. Kansa on sanonut sanansa, mutta tämä tosiasia ei ole muuttanut Euroopan unionia miksikään. Kritiikki on yhä paikallaan. Tuskin koskaan pystytään todistamaan, olivatko kyllä-äänestäjät enemmän oikeassa kuin ei-äänestäjät. Tiedämme vain, että kyllä-äänet voittivat selvästi, ja se on meille tärkeä tieto. Näinhän äänestykset demokratiassa toimivat. Demokratiasta on sanottu, että järjestelmä on puutteellinen, mutta parempaakaan ei ole keksitty.

Viime vuosien ja kuukausien keskustelussa ovat nousseet esiin kansalaisten toiveet ja pelot: Miten ratkaisu vaikuttaa minun elämäni? Millainen on lasteni tulevaisuus? Yksiselitteisiä vastauksia ei ole voitu eikä voida antaa. Työttömyys, turvallisuus, sosiaaliset oikeudet, koko hyvinvointimme tulevaisuus, mikä on kaikkien näiden kohtalo.

Ulkoasiainvaliokunta on mietinnössään käsitellyt mainittuja ongelmia varsin seikkaperäisesti, ja luonnollisesti vielä laajemmin niitä on käsitelty muiden valiokuntien lausunnoissa. Vaikka

jäsenyyden vaikutuksia onkin käsitelty suhteellisen monipuolisesti, on mietinnön perustelujen yleissävy myönteisiä vaikutuksia korostava ja kielteisiä vähättelevä.

Vasemmistoliiton edustajana valiokunnassa olen useissa kohdin edustanut kriittisempää näkemystä ja sen perusteella esittänyt tai äänestysissä kannattanut muutoksia. Vasemmistoliiton vastalauseessa on kuitenkin puututtu vain muutamiiin kaikkein keskeisimpiin kysymyksiin. Sen vuoksi todettakoon, että pääosin vasemmistoliitto yhtyy valiokunnan mietinnön käsityksiin. Erityisesti painotan sitä, että ed. Tuomiojan mielestäni hyvä valiokunnan mietinnön esittely saa pääosin tukeni, sillä siinä esitellyt tavoitteet, jotka sisältyvät pääosin valiokunnan mietinnön 11. lukuun Suomen toiminnasta Euroopan unionissa, ovat hyväksyttävissä. Sen lisäksi edellä ja tässä tulevassa puheenvuorossani esitän lisänäkemymiä siitä, miten vasemmistoliitto näkee toiminnan tulevaisuudessa. Mutta kuten sanottua, en käy esittelemään valiokunnan mietintöä, koska olen todellakin yhtynyt sen käsityksiin pääosin.

Pidän erittäin arvokkaana, että valiokunta todella paneutui huolellisesti siihen, mitä tulisi Suomen toiminnan tulevaisuudessa olla Euroopan unionissa. Sen vuoksi on arvokasta, että nuo tavoitteet täällä nousevat keskusteluun. Samalla on syytä muistuttaa, että valiokunta esitti edellytyksen, että jo tällä vaalikaudella hallitus antaisi selonteon eduskunnalle, jolloin voitaisiin käydä vielä perusteellisempi keskustelu niistä toimintalinjoista, joita Suomen tulee Euroopan unionissa edustaa.

Sitten epäilyjä. Maastrichtin sopimus teki Euroopan unionista poliittisen liiton, jonka keskeinen tavoite on yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Jäsenyyden alettua Suomen mahdollisuus itsenäiseen ulkopoliittikan tavoitteenasetteluun kapenee huomattavasti ja yhä enemmän on kysymys siitä, missä määrin Suomi kykenee vaikuttamaan unionin politiikan sisältöön.

Euroopan unioni on suurvalta. Saattaa olla, että yhdentyminen poistaa yhä enemmän jännityksen aiheita Euroopassa. Mutta aiheellisesti voidaan epäillä, että suurvallan kokoisena, vaikkakaan ei liittovaltiona, unioni väistämättä muuttuu aktiiviseksi toimijaksi, joka ei voi olla vain lieennyttämässä vaan on omiaan myös lisäämässä jännitystä silloin, kun sen keskeisten jäsenmaiden edut törmäävät ulkopuolisten maiden etuihin. Siten on yksinkertaistettua pitää Euroopan unionia pelkästään rauhan ja vakauden ta-

keena. Tällä hetkellä näyttävät Euroopan unionin ja Venäjän suhteet kehittyvän myönteisesti, mutta ristiriitojen aiheita saattaa löytyä mm. suhteissa Välimeren eteläpuolisiin varsin epävakaisiin maihin.

Euroopan unionin jäsenenä joudumme siis helposti osapuoleksi aikaisempaa useammin ja useamman maan kanssa kuin Euroopan unionin ulkopuolella. Vastaavasti ei Suomi voi enää valtiona samassa määrin antaa panosta koko Eurooppaa yhdistävien toimien kehittämisessä vaan joutuu sitoutumaan unionin ulkopoliittisen otteen tiivistyessä yhä enemmän unionin ja sen keskeisten maiden kantoihin.

Länsi-Euroopan unioni Weu on määritelty Euroopan unionin kehityksen erottamattomaksi osaksi. Puolustusvaliokunnan lausunnossa on arvioitu, että Euroopan unionin jäsenyys käytännössä johtaisi Weu:n kautta myös jäsenyyteen Natossa. Mikäli Maastrichtin sopimuksessa asetetut tavoitteet toteutuvat, johtaisi EU-jäsenyys aikanaan myös sotilaalliseen liittoutumiseen.

On muistettava, että viime tammikuussa, siis tammikuussa 1994, pidetystä Naton huippukokouksesta annettussa julkilausumassa korostettiin, että Länsi-Euroopan unioni on Naton eurooppalainen pilari. Vastaavasti Maastrichtin sopimuksen osana on julistus n:o 30 Weu:n, EU:n ja Naton suhteista.

Joulukuun 21 päivänä viime vuonna hyväksyttiin neuvottelujen yhteydessä Euroopan unionin ja kaikkien hakijamaiden yhteinen julistus ulko- ja turvallisuuspolitiikasta. Ulkoministeri Haavisto julisti tuolloin, että ulkopoliittikasta saavutettiin neuvottelutulos. Tiedotusvälineille jaetussa tiedotteessa todettiin, että Suomen jäsenyydelleen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla asetamat tavoitteet ovat toteutuneet. En kutsu tätä valehteluksi. Olkoon se nimeltään täysin harhaanjohtavaa tiedotusta. Ulkopoliittikka nimittäin ei ollut laisinkaan neuvottelujen kohteena.

Jo jäsenyyttä hakiessa tuli Suomen kuten muidenkin hakijoiden ilmoittaa varauksetta hyväksyvänsä unionisopimuksen kaikki osat. Tämän lisäksi vaadittiin joulukuun julistus, joka ei siis ollut neuvottelutulos vaan alamaisuuden ja uskollisuuden vakuutus. Julistuksen mukaan hakijamaat sitoutuvat varauksitta yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, myös sen mahdollisesti kehittyvään yhteiseen puolustukseen. Julistus on liitetty jäsenyys sopimukseen. Ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta Suomi ei siis saanut mitään erivapauksia.

Suomen lähtökohtana pitämä ja hallituksen dogmina tunnettu itsenäinen puolustus ja sotilaallinen liittoutumattomuus eivät näin ollen Suomen ollessa unionin jäsenenä enää ole vain Suomen vaan koko unionin turvallisuuspoliittinen intressi. Suomi joutuu siis tekemään ratkaisunsa aivan uudenaikaisessa ympäristössä, jossa paineet yksimielisyyteen ovat varsin kovat. Useasti on sanottu, että ulkopoliittiset päätökset tehdään yksimielisesti ja että siksi Suomella on suuri mahdollisuus vaikuttaa. Mainittakoon nyt tästä asiasta kuvaava yksityiskohta: Unionisopimukseen kuuluu julistus n:o 27 yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevista äänestyksistä, joka kuuluu seuraavasti: "Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että yksimielisyyttä edellyttävissä päätöksissä jäsenvaltiot välttävät mahdollisuuksien mukaan estämästä yksimielisyyttä, jos päätöstä puoltaa määränemmistö." Mielenkiintoista sopimustekstiä, mutta eiköhän sisältö ole selvä. Yksimielisyys saavutetaan painostamalla silloin, kun se katsotaan enemmistön taholta tarpeelliseksi. (Ed. Kekkonen: Omituinen tulkinta!)

Ulkoasiainvaliokunta ei ole kuitenkaan pitänyt puolustusvaliokunnan arviota oikeana, vaan on vakuuttunut siitä, että Suomen turvallisuuspolitiikka EU:n jäsenenäkin määräytyy itse arvioidun kansallisen edun pohjalta. Tämä on minusta aivan liian hyväuskoista, sinisilmäistä.

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen sidonnaisuus eli puolueettomuuden ja liittoutumattomuuden menettäminen jäsenyyden myötä on ollut ja on kielteisen ja kriittisen suhtautumisemme ydin. Vaikka pidämme Suomeen kohdistuvia paineita kovina, katsomme, että Suomen ei tule taipua painostukseen, vaan meidän on jättäydyttävä jäsenyys sopimukseen liitetystä julistuksesta huolimatta Länsi-Euroopan unionin ulkopuolelle hakematta siinä edes tarkkailija-asemaa. Olkoon siinä sitten kaksi kovaa vastakkain: Suomi ja EU!

Tämä merkitsee myös vuodeksi 1996 kaavailun konferenssin osalta sellaista tavoitetta puolustuspoliittisissa kysymyksissä, että voimme jäädä sotilaallisen ulotteen ulkopuolelle. Itse asiassa maamme hallitus on koko neuvottelujen ajan vakuuttanut sen olevan paitsi mahdollista myös maamme virallinen tavoite.

Mainitsin alussa Talous- ja rahaliiton suurena ongelmana. Ahon hallitus pyrki kesäkuusta 1991 lähtien väen väkisin täyttämään Euroopan Raha- ja talusliiton Emun ns. kolmannen vaiheen kriteereitä. Yliarvostetun markan sitominen ecuun samaan aikaan, kun yritysten ja kotitalouksien velkaantuminen ja idänkaupan ongel-

mat olivat kääntäneet talouden alamäkeen, tuotti tuloksena puolimiljoonaa työtöntä.

Hallitus onkin suhtautunut hyvin keveästi Talous- ja rahaliiton mahdollisiin ongelmiin. Antaessaan viime maaliskuussa eduskunnalle ilmoituksen EU-neuvottelutuloksesta pääministeri Aho ei sanallakaan edes maininnut Talous- ja rahaliittoa eikä esittänyt arvioita eduista tai haitoista. Kuitenkin Talous- ja rahaliitto on ulkopoliitiikan ja maatalouden ohella jäsenyyden keskeisin ero verrattuna nykyiseen asemaamme eli Etasopimukseen.

Ulkoasiainvaliokunta on ollut hallitusta viisaampi, vaikka onkin tyytynyt suhteellisen lievästi arvioimaan Rahaliiton mahdollisia ongelmia. Talous- ja rahaliiton politiikkaan kuuluvat lähentymisehtojen mukaan korot, valuuttakurssit, inflaatio, budjettivaje ja julkisen vallan velka. Nämä asiat hallitsevat Emu-politiikan toteuttamista. Näihin pitää jäsenmaiden sopeutua työttömyyden uhallakin. Jos muut kriteerit eivät joustaa, työllisyys joustaa eli työttömyys lisääntyy tai sitten lisääntyy maastamuutto. Se lienee kuitenkin pois suljettu, jos koko Euroopan unionin alueella yritetään sopeutua samoin työttömyyttä lisäävin keinoin.

Valiokunta toteaaakin, että joustot eivät ole helposti toteutettavissa ja ettei Eurooppa ole ns. optimaalinen talousalue Rahaliiton muodostamiseksi. Valiokunta esittää toiveen, että Rahaliittoa arvioitaessa on painotettava työllisyyden asemaa Euroopan unionin talouspoliittisessa yhteistyössä sekä pyrittävä parantamaan EU:n mahdollisuuksia tasata eri jäsenvaltioiden ulkoisista syistä poikkeavaa kehitystä. Toive ei kuitenkaan liene kovin realistinen.

Toivomus jäsenvaltioiden ongelmien tasaamisesta viittaisi USA:n malliin eli liittovaltioon. USA:ssa on vahva liittovaltion budjetti, johon kerätään varoja osavaltioista ja luovutetaan vastaavasti niille osavaltioille, joilla menee heikommin. Sujuisiko tällainen Euroopan unionissa? Sehän edellyttäisi europarlamentille verotusoikeutta, siis tosiasiaassa liittovaltiomuodon vahvistamista. Sellaista suuntausta emme kannata vaan pidämme oikeana, niin kuin olen tulkinnut myös valiokunnan ponsista, että suuntana on valtioiden välisen yhteistyön kehittäminen eikä missään nimessä liittovaltiomuodon vahvistaminen.

Mutta mitä mahdollinen toisten valtioiden auttaminen voisi olla? Olisiko niin, että jos vaikkapa Kreikkaa kohtaa yksipuolinen voimakas shokki, Suomen jäsenmaksuja pitää nostaa väli-

aikaisesti vaikkapa kaksinkertaiseksi seurausten lieventämiseksi? Entä suostuisivatko vaikkapa Italia ja Portugali maksamaan enemmän, jos Suomi jälleen joutuisi vakavaan lamaan? Nämä ovat vaikeita kysymyksiä.

Myönteistä toki on, että valiokunta edellyttää eduskunnan saavan päättää Rahaliiton kolmanneen vaiheeseen liittymisestä sellaisen esityksen pohjalta, joka ottaa huomioon asiaan liittyvät ongelmat.

Kolmannessa käsittelyssä ovat myös kansalliseen maatalouspakettiin liittyvät lait, joten muutama sana maatalousjärjestelmästä.

Suomen maataloustulojärjestelmä on perustunut pieneen tilakokoon, korkeisiin tuottajahintoihin ja korkeisiin kustannuksiin. Ruotsin edellytykset sopeutua unionin maatalouspolitiikkaan ovat paljon helpommat. Kansallisesta maatalouspaketista huolimatta moni viljelijä tuntee huolta ja epävarmuutta tulevaisuudesta. Kannattavuuslaskelmat menevät uusiksi. Yhä useampi joutuu mittimään toimeentuloaan aivan toisenlaisissa oloissa.

Sinänsä viime vuosikymmeninä maatalousväestö on vähentynyt ja tilakoko on noussut. EU-jäsenyyden tuoma mullistus ja muutokseen liittyvä epävarmuus varmasti kiihdyttää luopumista lähivuosina. Sen sijaan on vaikeampi ennustaa, onko luopumisryöpsähdyksellä suuri merkitys vuosikymmenen mittaisessa tarkastelussa, toisin sanoen EU-jäsenyydestä riippumatta samansuuntainen kehitys jatkuisi. Onhan toisaalta niinkin, että nykyinen maataloustulojärjestelmä on tullut tavallaan tiensä päähän, jos ei muuten, niin yksistään valtion voimakkaan velkaantumisen vuoksi.

Palaan vielä kansanäänestykseen ja toistan kantamme perustelut, jotka jo pari viikko sitten täällä esitettiin. Ennen jäsenhakemuksen jättämistä vasemmistoliiton eduskuntaryhmä päätyessään vastustamaan jäsenyyttä samalla totesi, että mahdollinen jäsenyys tulee asettaa kansanäänestykseen. — Ed. Kekkonen, olemme olleet hyvin johdonmukaisia tässäkin asiassa. — On siis varsin johdonmukaista, että lähtökohtamme on ollut kansanäänestyksen tuloksen kunnioittaminen. Vasemmistoliiton liittovaltuusto puolestaan päätti viime maaliskuussa, että puolue sitoutuu kunnioittamaan kansanäänestyksen tulosta ja pitää sitä maan hallitusta ja eduskuntaa moraalisesti sitovana.

On tietenkin aivan selvää, että yksittäisellä kansanedustajalla on perustuslaillinen oikeus poiketa kansanäänestyksen tuloksesta omantun-

tonsa ja vakaumuksensa mukaan. Tämä on ollut ryhmämme lähtökohta, emmekä me sido jäsenemme käsiä tässä asiassa.

Kansanäänestyksen tuloksen tulkinta ei ole mitenkään yksiselitteinen asia. Jo ennen kansanäänestystä arveltiin äänestyksen antavan epäselvän neuvon. Tosin melko vähän käytiin keskustelua siitä, miten kansanäänestystä pitäisi tulkita. Kansanäänestyksen jälkeen onkin sitten esitetty mitä mielikuvituksellisimpia tulkintoja ja pohdiskeluja siitä, millainen kansanäänestyksen olisi pitänyt olla, jotta sen antamaa neuvoa voisi noudattaa. Kuten nyt tiedämme, monet olivat sitä mieltä, että sen antama neuvo ei olekaan tärkeä, vaan se olisi Ruotsin kansanäänestyksen neuvo.

On valitettavaa, että eräät tappiosta katkeroituneet levittävät käsitystä, että nyt rikotaan perustuslakia tai että pitäisi vielä uudelleen kansanmieltä kuulla. Tällainen on vahingollista ja väärää kansan kiihotusta.

Sopimus käsitellään perustuslain mukaan, ja sen hyväksyminen vaatii kahden kolmanneksen enemmistön. Kansanäänestyksen käyttäminen on mielestäni järeä ase saada kansan mielipide esille, ei se ollut mikään gallup-kysely. En ymmärrä, mikä olisi kansanäänestyksen rooli, jos sen jälkeen vielä tarvittaisiin viiden kuudenneksen enemmistö, varsinkin kun valtiosääntöasian-tuntijat eivät ole pitäneet perustuslakivaliokunnan omaksumaa kantaa sinänsä vääränä ja virheellisenä. Sitä paitsi perustuslakivaliokunta meidän järjestelmässämme joutuu joka kerta sääntämisenjärjestyksen osalta tulkitsemaan valtiosääntöä. Niin on tehty nytkin.

Olen itse ennen kansanäänestystä monasti korostanut sen vakavaa luonnetta. En ymmärrä, miten on voitu kehottaa kansaa tärkeään äänestykseen, jos on samalla ajateltu päätöksen sitovan vain, jos se vahvistaa omaa kantaa. Tämän perusteella, kun kansanäänestyksessä enemmistö annetuista äänistä annettiin jäsenyyden puolesta, olen valiokunnassa päätenyt hyväksymään Suomen liittymisen Euroopan unioniin.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä kunnioittaa kansanäänestyksen tulosta. Ryhmä niin muodoin hyväksyy tässä salissa jäsenyyden, mutta säilyttää kriittisen asenteen erityisesti niissä kysymyksissä, joita olemme pitäneet ongelmina. Osa niistä olen käsitellyt edellä, osa ilmenee valiokunnan mietinnön vastalauseessa sekä ryhmämme jäsenten muiden valiokuntien lausuntoihin jättämissä eräivissä mielipiteissä ja tämän keskustelun puheenvuoroissa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi edellä sanomani ja ulkoasiainvaliokunnan mietintöön jättämäni vastalauseen perusteella ehdotan perusteluissa lausuttavaksi seuraavaa:

1) "Eduskunta toteaa, että Suomen on edelleen pysyttävä sotilaallisesti liittoutumattomana eikä Suomen tule EU-jäsenyydestä huolimatta liittyä Länsi-Euroopan unionin (Weu) tarkkailijaksi saati mennä pidemmälle jäsenyydessä Weu:ssa tai Natossa, ja edellyttää, että tarkkailija-aseman hakeminen Weu:sta tuodaan erikseen eduskunnan päätettäväksi."

2) "Eduskunta toteaa taloudellisen kasvun, tavaroiden vapaan liikkumisen ja kilpailun vapauden olevan Euroopan unionin alueella edelleen ensisijaisia päämääriä ympäristönsuojeluun nähden.

Eduskunta edellyttää, että Suomi asettaa tavoitteekseen ympäristölainsäädännön kehittämisen, ympäristönormien tiukentamisen ja koko unionin kattavan ympäristöverotuksen vähimmäistason aikaansaamisen."

Edustajat Suhonen ja Mäkelä merkitään läsnä oleviksi.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Ed. D o n n e r : Arvoisa puhemies! Aika tulee näyttämään, onko eduskunnan viimeaikainen työ ollut mielekästä vai ei. Eduskunta, joka halusi siirtää kysymyksen kansan harkittavaksi, pyysi kansaa vastaamaan "jaa" tai "ei" eikä mitään siltä väliltä. Valtaosa tässä talossa oli sitä mieltä, että kansan mielipidettä on kunnioitettava. Jos näin ei tehdä, kuten jotkut tässä talossa ovat ehdottaneet, koko kansanäänestysmenettelystä tulee merkityksetön farssi. Miksi kysyä kansalta, jos ei ole halua kuunnella sitä?

Ne kollegat, kansanedustajat, jotka väittävät, että aikaa heidän harkintaansa varten on ollut liian vähän, ovathan integraatio-ongelmat olleet ajankohtaisia koko vaalikauden ajan ja kauan sitä ennen, ovat tietenkin tavallaan oikeassa. Henkilö, joka kauan on soveltanut rajoitettua, provinsiaalista näkökulmaa, ei ehkä voi ymmärtää, että Eurooppa elää ja kehittyvä meidän ulkopuolellemme ja meidän kanssamme. Itse olen pohtinut Eurooppa-kysymyksiä noin 40 vuotta ja tunnen olevani kaikkea muuta kuin täysinoppinut. Ehkä minäkin tarvitsisin

muutaman lisävuoden kypsyäkseen päätöksentekoa varten.

Täytyy kuitenkin osata tehdä päätös. Se, joka väittää tietävänsä kaiken tulevaisuudesta, on valehtelija. "Kyllä" tänään ei tarkoita, että sanomme "ei" historialliselle kokemuksellemme tai niille sosiaalisille ja taloudellisille tosiasioille, jotka muodostavat oman arkemme. "Kyllä" tarkoittaa, että omalla panoksellamme osallistumme ponnistukseen, jonka tarkoitus on tehdä Euroopasta asumiskelpoinen paikka kaikille eurooppalaisille, ja että ymmärrämme, että yksikään ihminen ei ole saari. Ei myöskään Eurooppa ole eristynyt saari globaalissa pelissä, missä me eurooppalaiset voimme viitata parhaisiin suvaitsevuuksien ja ihmisarvon kunnioituksen perinteisiimme, joita sorretaan tällä hetkellä myös oman maanosamme joissakin osissa.

Arvoisa puhemies! Sekä Suomen EU-jäsenyyden kannattajat että vastustajat ovat usein käyttäneet tunteellisia argumentteja. Yksi tällainen, vastustajien leirin käyttämä, on, että kansanäänestys olisi jakanut Suomen. Jos asiat olisivat näin pahasti, presidentinvaalien toinen kierros olisi jakanut Suomen, koska Ahtisaaren enemmistö oli kyllä-puolen enemmistöä pienempi. Samoin tasavallan olisi jakanut se, että hallituksen niukka enemmistö on sadoissa äänestyksissä eduskunnassa jyrännyt opposition. Kansanäänestyksen tarkoituksenaan oli tällä kertaa päättää asettumisesta joko kyllä- tai ei-kannalle, ja pidän sekä kunnioitettavana että moraalisesti oikeana, että monet vakaumukselliset ei-kannalle eduskunnassa asettuneet edustajat ovat ilmoittautuneet halukkaiksi noudattamaan kansanäänestyksessä ilmaistua tahtoa, kuten edellinkin puhuja ilmoitti.

Minusta syntyy sellainen vaikutelma, että eräät liittymisen vastustajat ovat halunneet jakaa Suomen kahteen leiriin käyttääkseen tällä tavalla tilannetta poliittisesti hyväkseen. Vielä pahempaa on, kuten olemme eri yhteyksissä nähneet, että nämä vastustajat käyttivät ainakin monien meidän mielestä vastenmielisiä menetelmiä, jotka voivat saattaa eduskuntamme huonoon huutoon, toivoen, että kansan suvereeni päätös alistettaisiin muiden kansojen yhtä suvereenille päätöksille. Tämä pelihän epäonnistui.

Liittymiselle on tietysti myöskin olemassa vahva älyllinen oppositio. Olen asettanut kysymyksen joillekin tällaisille henkilöille. He ovat sanoneet pelkäävänsä Saksan liian suurta valtaa ja vaikutusmahdollisuutta. Itse asiakysymyksen osalta kaikki, jotka ovat vaivautuneet ottamaan

asiasta selvää, tietävät, että Saksalla, joka alusta alkaen on ollut yhteisön lojaali jäsen, on huomattavasti vähemmän vaikutusvaltaa EU:hun nähden kuin sen väestömäärä ja taloudellinen voima edellyttää. Saksa on yhteisön suurin nettomaksaja.

Ongelma on pikemminkin toinen: perusteetomana pitämäni pelko siitä, että Saksa haluaisi poiketa niin oman hallituksen kuin oppositionkin hyväksymistä periaatteista, nimittäin pyrkimyksestä yhdistää Euroopan kansat arvoyhteisöön, joka voi taata rauhanomaisen yhteistyön ja yhteisen pyrkimyksen tasata suuria vastakaisuuksia, sosiaalisia ja taloudellisia, Euroopan rikkaiden ja köyhien osien välillä Venäjä mukaan luettuna. On mahdollista, että Saksaa pelkäävät eivät tunne nykyistä liittotasavaltaa ja sen poliitikkoja. He operoivat ehkä Hitlerin varjolla.

On myöskin tässä maassa olemassa toinen oppositio, joka sinänsä on kunnioitettava ja liittyy maatalouteen. Hämmästyin hiukan ulkoasiainvaliokunnan laatiessa mietintöä, että maataloudelle omistettiin määrällisesti niin suuri huomio, kun taas muita ongelmia käsiteltiin cursorisemmin. Olin kuvitellut, että maatalous oli suuren muutoksen edessä riippumatta siitä, liittymmekö vai emme. Tämä muutos, miten se sitten tapahtuukin, tulee viemään julkisia varoja, minkä kaikki hyväksyivät. Hyvinvointimme perusta, joka tosin on horjuva ja jota uhkaa katastrofaalinen työttömyys, on kuitenkin viennin ja kaupan harjoittaminen muun maailman kanssa. Tähän jäsenyys antaa paremmat edellytykset. Mikään yhteiskunta ei nykyään voi elää täydellisesti eristäytyneenä muusta maailmasta ja joutuisi tällaisessa tapauksessa luopumaan myös avoimuuden mukanaan tuomasta kaikesta hyvästä tavaroista ja keksintöistä. Tämä merkitsisi sitä, että maatalouden subventiolle ei olisi maksajaa.

Olen myöskin hieman hämmästellyt sitä, että kansanäänestys Suomessa on käsitetty kaupungin ja maaseudun, taajamien ja syrjäseutujen väliseksi konfliktiksi. Ehkä asia on näin, ja se muistuttaa meitä siitä, että Suomi on myöhään ja epäroivästi urbanisoitunut yhteiskunta. Näyttää unohtuneen, että ilman kaupunkia ja niistä tulevia keksintöjä Suomen maaseutu ei eläisi niin kuin se nykyään elää ja että me kaikki arvostamme elävää maaseutua, mutta ehkä erilaisin tuotantomuodoin ja toisenlaisin prioriteetein kuin nykyiset. Toivoisin, että jäsenyys johtaa tämän asian parempaan oivaltamiseen ja että liittymisen, ei suinkaan kansakuntaa jakaen, yhdistää

kansakunnan pyrkimyksessä ratkaista eräitä nyt meitä kiusaavia rakenneongelmia.

On vielä yksi liittymistä vastaan esitetty argumentti, jota on syytä kommentoida. Ei väitetä pelkästään, että menettäisimme suvereenisuutemme vaan myös puolueettomuutemme. Halu sotilaallisten valtopoliittisten asemien ulkopuolella pysymiseen vaikuttaa melko yhdenmukaiselta ja saa yleistä kannatusta. Mutta merkitseekö tämä todella, että olemme puolueettomia? Minkä suhteen siinä tapauksessa, sen haluaisin mielelläni tietää. Tietyn arvoyhteisön puolustaminen johti siihen, että valtava enemmistö Suomen kansasta oli valmis talvisodan aikana ase kädessä puolustamaan ei pelkästään aluettaan vaan myös tiettyä elämäntapaa ja yhteiskunnallisten asioiden hoitamista. Vihollinen oli lukumääräisesti ylivoimainen ja edusti imperialistisia ambitiesiä, jotka ovat hallinneet Eurooppaa liittoutumina, jotka ovat suuntautuneet yhtä sun toista kuviteltua vihollista kohtaan.

Euroopan unioni perustuu tiettyihin ihanteisiin, joiden sen varhaiset alullepanijat katsoivat olevan uhattuina, oikeutetusti tai vailla oikeutusta, käsityksestä ajateltavissa olevasta Neuvostoliiton aggressiosta. Kylmää sotaa käytettiin moheen tarkoitukseen. Joskus varmaankin suurenneltiin idän uhkakuva. Mutta se oli olemassa. Länsi-Euroopan yhtenäisyys perustui tiettyihin premisseihin, jotka olivat kaikkea muuta kuin neutraaleja. Oli vaikea yrittää kulkea vastakkaisen valtaryhmittymien välistä kolmatta tietä pitkin, mitä yritin useaan otteeseen kuvata Eurooppaa käsittelevissä kirjoissa.

Naton sateenvarjon alla sotilaallisen doktriinin nimissä tehtiin sitten monia poikkeamia periaatteesta, jonka mukaan ainoastaan demokraatioita otettiin syntyneisiin yhteisöihin. Turkista tuli Naton jäsen, mutta vähitellen EU:ksi muotoutunut yhteisö rakentui oikeusvaltion, demokratian ja markkinatalouden perustalle. Se ei ollut puolueeton.

Oliko Suomi samanaikaisesti puolueeton tai ”pyrkikö se puolueettomuuteen” Neuvostoliiton kielenkäytön mukaan, on kysymys, jonka parisasa historioitsijat saavat työskennellä. Voidaan ehkä sanoa, että maamme eli epämuikavassa suhteessa Neuvostoliittoon, jossa kuitenkin pysyimme säilyttämään sisäisen itsenäisyytemme ja itsenäisyytemme ytimen tietystä nk. itsensuurista huolimatta ja siitä huolimatta, että eräät poliitikkomme joutuivat pitämään maljapuheitasellaisten joukkomurhaajien seurassa, joiden rikkosten rinnalla Hitlerinkin rikokset kalpenevat.

Tämän jälkeen, arvoisa puhemies, on paljon vettä virrannut siltojen alla ja on ehkä orastamassa eurooppalainen tunne siitä, että tietyt yhteiset arvot liittyvät yhdentymisprosessiin, joka toivotavasti jatkuu. Kaikki tiedämme, että kuluu varsin pitkä aika, ennen kuin Unkarista, Tšekistä, Slovakiasta, Puolasta ja ehkä Sloveniasta tulee EU:n jäseniä ja ehkä vielä pidempi aika Baltian maiden osalta, Venäjistä nyt puhumattakaan. Mutta monista vastustajista huolimatta eri maissa olen vakuuttunut siitä, että suunnasta ollaan yhtä mieltä ja että omalla jäsenyydellämme voimme omalla tavallamme edistää kehitystä paremmin kuin jäämällä ulkopuolelle.

Tämän ei kuitenkaan tarvitse edellyttää, että meidän tämänhetkisessä tuvallisuuspoliittisessa valinnassamme tarvitsee mennä pidemmälle kuin tarkkailijaksi Länsi-Euroopan unionissa. Mutta olen vakuuttunut siitä, että tulevaisuutta koskeva keskustelu tullaan käymään eräänä päivänä eduskunnassamme, joka suvereenisti päättää, otammeko pidemmälle menevän askeleen. Mutta voidaan myös ajatella siinä tilanteessa, että uhka Euroopan rauhanomaista kehitystä kohtaan tulee hajoavista valtioista kuten Jugoslaviasta tai etnisinä konflikteina, kun vanhan aikaiset sotilasliitot on passitettu historian roskatunkiolle. Sotilaallinen puolueettomuus ei ole arvojen puolueettomuutta.

Tässä näen myös henkilökohtaisesti Euroopan yhtenäisyyden haasteen sekä ulospäin että meitä itseämme ajatellen. Kun täällä eduskunnassa valitetaan ajan puutetta päätöksenteossa, minun on myönnettävä, että kohta lähes kahdeksan vuoden ulkoasiainvaliokunnan jäsenyydestä huolimatta en ole koskaan kuvitellut, että pelkästään parlamentaarisiin ponnisteluihin olisin voinut saada kuvan Euroopasta. Eurooppalaisuus eikä pelkästään suomalaisuus, rovaniemeläisyys tai helsinkiläisyys, edellyttää tiettyä tietoa Euroopasta, ei pelkästään matkoin ja opinnoin hankittua, vaan myös historiallista näkemystä siitä, miten valtavassa mitassa suomalainen yhteiskunta, sen valtiolliset muodot, sen demokratia, sen tiede ja kulttuuri on ollut eurooppalaisen vaikutuksen alaista (Ed. Kekkonen: Tärkeä oivallus, ed. Donner!) — Kiitoksia! — Ei ole mikään sattuma, että kansallislaulumme esitettiin ensimmäisen kerran vuonna 1848 tai että Suomen älymystö vetosi Eurooppaan Venäjän sortovallan aikana. Tämän vuoksi vaikuttaa syvästi ironiselta, että yksi päivä tai kaksi päivää ratkaisevat, äänestävätkö eräät kansanedustajat puolesta vai vastaan tässä asiassa. Jos he eivät ole

onnistuneet muodostamaan käsitystä asiasta kullekin vuosien aikoina, en usko muutaman päivän tai viikon antavan heille tietoa, jota heillä ei ilmeisesti ole tai jota he eivät halua omaksua.

Arvoisa puhemies! Hallituksen päätös yhteisön täysjäsenyyden hakemisesta vuonna 1992 on nähtävä ajallisena ja kausalisena seurauksena Neuvostoliiton luhistumisesta ja ehkä siitä, että naapurimme Ruotsi oli hakenut jäsenyyttä edellisinä vuotena. Neuvostoliiton huomioon ottaminenhan oli saanut meidät sanomaan ”ei” Marshall-suunnitelmalle ja myös vasta vuonna 1989 hakemaan Euroopan neuvoston jäsenyyttä. Todellisuus, joka ohjasi Suomea, oli kuitenkin vuoden 1944 jälkeen lähtenyt omille teilleen, kun anglosaksiset kulttuuriarvostukset seurasivat saksalaisia, seikka, joka vahvistui niin hyvässä kuin pahassa television tehdessä voitokulkunsa maahan saavuttaen lähes kaikki kodit.

Kirjassa, joka ehkä sai ansaitsemattoman suuret kiitokset, puhuttiin historian lopusta, The End of History. Tämä loppu olisi tullut reaaliosialismin luhistumisen myötä vuoden 1989 jälkeisinä vuosina. Täysin yhtä suurella todennäköisyydellä voidaan historian sanoa alkaneen sekä hyvällä että pahalla. Näinä päivinä, jolloin taistelemme omien talousongelmiemme kanssa ja jolloin Euroopan taloudet ovat kokeneet useita pysähdyksen vuosia talousongelmien lisääntymisessä, on helppo katsella tulevaisuutta pessimistisesti ja manata esiin kauhukuvia, joita EU-vastustajat niin mieluusti käyttävät.

Näiden vastapainoksi haluan nostaa esiin edistysaskeleet: Itä-Saksan muuttuminen kansanvankilasta osaksi yhdistynyttä Saksaa, saavutetut vapaudet entisissä kansandemokratioissa, joissa kymmenentuhannelle ihmiset tuomittiin vankiloihin ja vankileireihin mielipiteidensä vuoksi; voisin tehdä tästä luettelosta hyvin pitkän. Mutta tietysti Suomessa oli monia, ehkä myös tämän eduskunnan nykyisten jäsenten joukossa, jotka ylistivät näitä niin kunniantomasti hautaan menneitä poliittisia järjestelmiä ja jotka nyt ehkä liittyvät vastustajien rintamaan. Ehkä nyt toivotaan uutta pimennystä Euroopassa, uusia poliittisia diktatuureja, uusia vastakkainasetteluja, uusia mahdollisuuksia Pohjois-Korean kaltaisille maille ja hallituksille. Tässä seurassa en halua olla ja toivon ja tiedän, että eduskunnan suuri enemmistö ei myöskään toivo tätä.

On tosin vielä utopia, joskin houkutteleva, että Baltian maat vähitellen rakentavalla tavalla voisivat assosioitua EU-prosessiin. Tässä tapauksessa, kuten Venäjän kehityksestäkin pu-

heen ollen, voisimme ehkä antaa oman vaatimatoman avustuksemme. Suomessa vanhempi sukupolvi tietää, miten paljon kärsimyksiä ja uhreja sodat toivat mukanaan, ja se tietää myös, mitä Baltian maat ovat joutuneet kestämaan vainojen ja karkotuksien muodossa neuvostovallan aikana. EU-jäsenyytemme hyödyttää meitä parhaiten, jos korostamme Itämeri-yhteistyön tärkeyttä. Geopoliittiset tosiasiat ovat pysyviä. On pitkä matka Helsingistä Lissaboniin, mutta lyhyt matka Tallinaan ja Pietariin. Tällä lähialueella on tulevan suomalaisen Eurooppa-politiikan eräs painopiste.

Ei ole helppo määritellä, mitä eurooppalaisena oleminen merkitsee. Tämä voi olla erityisen vaikeaa syrjäisissä pienissä maissa suhteessa Euroopan historiallisiin ydinmaihin. Sitä houkuttelevammalta tuntuu se tosiasia, että suomen kielestä ja myös ruotsin kielestä tulee tasavertaisia keskustelukieliä eurooppalaisessa kanssakäymisessä ja että unioni ydinmaiden erityisestä painosta huolimatta pyrkii ymmärtämään ääreisalueita, mistä monet irlantilaiset, portugalilaiset ja kreikkalaiset voisivat todistaa meille, jos heidät olisi kutsuttu tänne.

Tämä ei koske vain kulttuuriasioita. Galwaysä Irlannin Atlantin-puoleisella rannikolla on suomalainen kalastusvälinetehdas, joka on kaikilta olennaisilta osin rakennettu ja jota on pyöritetty EU:n aluetukien avulla. Ei ole aivan varmaa, että keskittyminen Euroopan tiheimmin asuttuihin ja teollistuneimpiin osiin lisääntyisi. Voidaan myös ajatella toisenlaista kehitystä, jossa aloiterikkaukella, yritteliäisyydellä ja ahkeruudella voidaan hyödyntää maamme tarjoamia monia etuja.

Kansallisvaltio Suomi eroaa monessa mielessä varsin perusteellisesti unionin muodostavista valtioista. Tämä saattaa osaksi johtua siitä, että maamme on kaksi kertaa nykyaikana uhannut vieraan valloitus, 1939 ja 1944, tai siitä, että valtiolliset instituutiot rakennettiin itsepuolustukseksi ja itsekorostukseksi Venäjän valtaa vastaan, joka oli muodollisesti tsaarin yksinvaltaa.

Tämä voi myös johtua etnisestä eristäytymisestä. Alle prosentti maan asukkaista on ulkomaalaisia, kun vastaava prosenttisuuhde EU-Euroopassa on 5—10. Lontoo, Pariisi ja Berliini ovat monikansallisia ja monietnisiä suurkaupunkeja. Voimakas reaktio monien ulkomaalaisuutena pitämiä asioita kohtaan syntyi 20—30-luvulla, kieliriita, joka onneksi haihtui sotavuosien yhtenäisyyden myötä. Mutta on yhä henkilöitä, myös tässä eduskunnassa, joiden mielestä suo-

menruotsalaiset nauttivat ansaitsemattomia etuja ja elävät eri tavalla, mitä vastaan tosin puhuvat tilastot, joiden mukaan nämä kaksi väestöryhmää pitkälti ajattelevat, elävät ja syövät samalla tavalla — puhumattakaan juomisesta.

Maantieteellinen eristyneisyys on myös saatanut vaikuttaa toisenlaisen kansallistunteen syntymiseen, samoin kuin se tosiasia, että kansallisvaltio Suomi, esimerkiksi päinvastoin kuin Ranska, ei ole ollut mikään itsestäänselvyys. Tällöin on syytä muistuttaa, että Italian ja Saksan valtiollinen yhtenäisyys saavutettiin vasta 1800-luvulla. Nationalismi nykyisessä muodossaan on myöhäsyntyinen käsitys. Eurooppa oli kerran avoin. Toivokaamme, että Eurooppa avautuu nyt uudelleen pitkän prosessin jälkeen, jota ei voi lopettaa.

Lopulta on sanottu, että päätös, jonka eduskunta tekee, on itsenäisyyden aikamme tärkein. Tämän vuoksi vastustajien mukaan tarvitaan vielä enemmän aikaa. Mielestäni kyllä rauhan aikaansaaminen Neuvostoliiton kanssa oli tärkeämpää, mutta en halua väheksyä tämän päätöksen merkitystä. Aina ei ole ollut varmaa, että Eurooppa tarvitsee meitä, mutta on aivan ilmeistä, että tarvitsemme Eurooppaa nyt aiempaa enemmän. Tämän vuoksi olen myös vakuuttunut siitä, että tuleva päätös on oikea ja että tämä on alku jollekin uudelle samanmielisten itsenäisten kansakuntien joukossa.

Fru talman! Det gläder mig, och med mig de av oss som har svenska som modersmål att några av de tidigare debattörerna använt sig av svenska språket.

Personligen har jag sällan talat svenska i riksdagen av den enkla anledningen att jag trots vår officiella tvåspråkighet upptäckt att alltför många av kollegerna här inte tycks förstå ett ord av vad jag säger. Det är tråkigt också av den anledningen att man i flera olika sammanhang understrukt att den nordiska gemenskapen bör bestå och förstärkas vilka fördrag vi än ingår. Denna gemenskap rubbades inte av Danmarks inträde i EG, inte av Danmarks och Norges medlemskap i Nato, inte heller av att Sverige och Finland uppfattade neutralitetsbegreppet på olika sätt, vi själva kanske av nödvång i skuggan av Sovjet. Denna gemenskap rubbas inte av om vi går olika vägar i förhållande till det europeiska integrationsprojektet.

Vad som är bäst för oss bestämmer vi själva.

Fru talman! Det svenska språkets ställning är med Sveriges inträde i EU säkrad. Hur sedan

samtal i EU i praktiken utformar sig är en annan fråga. Det viktiga är att vi deltar i samtalet, att vi är med om att bestämma. Därför röstar vi ”ja” när denna debatt är avslutad.

Edustajat Laurila ja Aittoniemi merkitään läs-nä oleviksi.

Ed. H a a v i s t o : Arvoisa puhemies! Ensimmäisen käsittelyn yhteydessä pidin puheenvuoron, jossa tarkemmin tarkastelin ulkoasiainvaliokunnan mietintöä ja vihreiden siihen jättämää vastalauseita, joten en palaa tähän erittelyyn. Enää en halua täällä toistaa liian usein samoja puheita. Haluan tässä yhteydessä vain vielä keran kiittää ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajaa Pertti Paasiota hyvin asiallisesta työstä. Hän on joutunut tässäkin salissa hyvin öykkärimäisen kritiikin kohteeksi ulkoasiainvaliokunnan työn johdosta, ja tämä kritiikki on ollut täysin perusteetonta. Työ tehtiin vaikeissa olosuhteissa, mutta mielestämme lopputulos oli varsin tyydyttävä.

Arvoisa puhemies! Jokainen suomalainen on joutunut päätöksentekijän asemaan kysymyksessä Suomen liittymisestä Euroopan unioniin. Jokainen on joutunut mielessään pohtimaan EU-jäsenyyden uhat ja mahdollisuudet. Kaikki ovat varmasti nähneet asiassa niin hyviä kuin huonojakin puolia. Monet ovat mielessään sanoneet: 60 prosenttia minusta on vastaan, 40 prosenttia puolesta, tai ehkä päinvastoin. Vastaaminen jaa- tai ei-vaihtoehtoihin ei ole yksinkertaista. EU-kampanjointi on väkisin keskittynyt yksinkertaistuksiin, ja joskus niiden yksinkertaistuksien alle on valitettavasti jäänyt totuus. Kun Suomi nyt liittyy Euroopan unioniin, edessämme on taas vaihtoehtojen koko kirjo. Ja mikä paras, voimme suomalaisina itse vaikuttaa siihen, mitkä eurooppalaisen kehityksen vaihtoehtoista toteutuvat.

Viime viikolla tässä salissa kuulimme paljon ei-kannan argumentteja. Silti monella niitä esittäneillä varmasti kulkivat kylmät väreet selkäpiissä, kun tämän salin lehterillä istui joukko mustiin paitoihin pukeutuneita IKL:n miehiä. Kun moneen otteeseen keskustelussa viitattiin siihen, että tunnelma tämän asian käsittelyssä on kuin 30-luvun Suomessa, ilmapiiri loihiti myös esiin sen ajan kaikkein synkimmät, demokratian vastaisimmat muistot.

Ääri-ilmiöitä ja ääriilmiöitä on ollut esillä myös kyllä-puolella. EU:n tähtilipun heilutuksen

varjoon on helposti jätetty sekä kotimaiset ongelmat että kotimaiset mahdollisuudet toimia niiden voittamiseksi. Suomi ei tule paremmaksi direktiivi direktiiviltä, vaan siten, että me suomalaiset täällä Suomessa työskentelemme oman maamme hyväksi.

Kansanäänestys antoi neuvon, demokratia on puhunut. Vihreän eduskuntaryhmän yhdeksän edustajaa on sitoutunut kansanäänestyksen neuvon, ja he aikovat tässä salissa toimia sen mukaisesti.

Kärjistysten aika on nyt ohi. On aika katsoa, millaista Suomen politiikan Euroopan unionissa on oltava ja millaista sen on oltava EU:sta huolimatta. EU ei ratkaise Suomen ympäristökysymyksiä, ei sosiaaliturvan tasoa, ei tasa-arvoa, ei työttömyyttä, ei koulutustasoamme, ei meidän suhteitamme Venäjään. EU-jäsenyytemme lisää näiden asioiden kansainvälistä ulottuvuutta, mutta kaikki nämä asiat ja monet muut ovat kiinni meidän suomalaisten tahdosta. Jos sitä tahtoa riittää, voimme toimia näiden asioiden edistämiseksi myös EU:ssa.

Eduskunnan käsittely on jo tähän mennessä osoittanut, että eri poliittisten ryhmien EU-politiikassa on hyvin suuria eroja. Näin on jo nyt EU:n sisällä eri poliittisten ryhmien kesken, näin tulee olemaan myös Suomessa. EU:ssa käydään kovaa kädenvääntöä mm. ympäristönsuojelun ja ympäristöä yhä kuormittavan taloudellisen kasvun linjan välillä. Suomalaisten on nyt aika ottaa kantaa myös näihin kysymyksiin.

Arvoisa puhemies! Suomalaisten suhde ympäristöön ja ympäristönsuojelu on yksi meidän vahvustekijöistämme. Niin kuin erityisesti EU-vastustajat ovat korostaneet, eurooppalainen ympäristöpolitiikka on vielä hyvin kehittymätöntä. Sen askeleista eteenpäin on huolehtinut vain pieni joukko edelläkävijämaita, näiden joukossa Saksa, Tanska ja Hollanti, ja näiden maiden rintamaan Suomi yhdessä Itävallan ja Ruotsin kanssa nyt liittyy. Ympäristöpolitiikan pahimpia esteitä EU:ssa on ollut, että kaupan vapauden periaate on liian usein syrjäyttänyt ympäristönsuojelun periaatteet. Yksittäisten EU-maiden edistysellisiä ympäristöpoliittisia ratkaisuja on jouduttu puntaroimaan kaupan vapauden periaatetta vasten.

Suomi sai liittymissopimuksessa yhdessä muiden Efta-maiden kanssa siirtymäajan joillekin keskeisille ympäristönormeilleen. Sopimuksen mukaan EU pyrkii tämän siirtymäajan puiteissa omissa normeissaan Efta-maiden tasolle. Kuten ulkoasiainvaliokunta esittää, Suomen Euroop-

pa-politiikan keskeisenä tavoitteena on oltava, ettei tämän siirtymääjan jälkeenkään meidän ympäristönormistomme taso laske. Tämä vaatii Suomelta todella aktiivista roolia EU:n ympäristöpolitiikan kehittäjänä. Emme saa jäädä odottelemaan, vaan meidän on oltava aloitteellisia niin normitason kohottamisessa EU:ssa, ympäristönsuojelun nostamisessa kaupan vapauden periaatteiden edelle kuin yhtenäisen ympäristö- ja energiaverotuksen luomisessa EU:n alueelle. Näin ne maat ja yritykset, jotka noudattavat edistyksellistä ympäristöpolitiikkaa, eivät kilpailussa häviä ympäristönsuojelun vapaamatkustajille. Ympäristönsuojelu ei saa EU:ssa jäädä kauniiksi pikku koristeeksi. Sen on oltava rakenteet lävistävä ja kaikessa päätöksenteossa mukana oleva argumentti.

Mutta ollakseen uskottava ympäristönsuojelun edelläkävijämaa Suomen on katsottava myös peiliin. Missä on meidän rantojen suojelelakimme? Se makaa keskustapuolueen ja kokoomuksen alla. Missä on meidän edistyksellinen metsien suojelepolitiikkamme? Senkin on hallitus jättänyt hoitamatta samalla vaarantaen metsäteollisuutemme vientimarkkinat niihin maihin, joissa kuluttajat jo ovat ympäristötietoisia ja osaavat vaatia luonnon kannalta kestävää tuotantoa. Missä on kierrätyslainsäädäntö, joka tekee kierrätyksestä ja uudelleenkäytöstä pakollista? Sellaistakaan esitystä ei ole tähän eduskuntaan saatu. Suomalaisten asenteet ovat erittäin ympäristömyönteisiä, ja kansa on valmis paljon pidemmälle meneviin toimiin ympäristönsuojelun edistämiseksi kuin tämän maan hallitukset ovat olleet.

Korkea ympäristönsuojelun taso Suomessa tulee olemaan valttimme Euroopassa ainakin kahdella tavalla. Toisaalta voimme hyvällä omallatunnolla markkinoida tuotteitamme ympäristöystävällisinä ja tavoitamme näin yhä kasvavat ympäristötietoisten kuluttajien markkinat. Toisaalta saamme korkeiden normien kautta kehitettyä kotimaassa sellaista tuotanto- ja puhdistustekniikkaa, jolla on valtavat maailmanmarkkinat. Ympäristötekniikka on tällä hetkellä nopeimmin kasvava tuotannonala maailmalla. Vaikka näitä kahta taloudellisesti Suomelle hyvin tärkeää argumenttia ei edes olisi olemassa, on huolen pitäminen ympäristömme tilasta se vähin asia, jonka tämä sukupolvi voi jättää tulevaisuudelle.

Tästä näkökulmasta ydinjätteen tuonnin kieltäminen Suomeen on ensiarvoisen tärkeä asia. Vihreät eivät halua Suomesta Euroopan tai maa-

ilman ydinjätteen hautuumaata. Ydinjätteen tuontikieltoa olemme vaatineet Suomen liittyminen neuvottelujen alusta alkaen. Itse liittymissopimuksessa asia jäi suomalaisiin käsiin, meidän suomalaisten päätettäväksi. Laki ydinjätteen maahantuontikiellosta, joka nyt on annettu hallituksen esityksenä, on eduskunnassa käsiteltävä nopeasti. Samalla on pysäytettävä suomalaisten arvoton ydinjätevientä Venäjälle.

Arvoisa puhemies! Monet ovat olleet huolissaan suomalaisen tasa-arvon toteutumisesta ja säilymisestä, jos Suomesta tulee EU:n jäsen. Monissa EU-jäsenmaissa juuri naiset ovat toivottaneet Suomen ja Ruotsin mukaan EU:hun muuttamaan nykyisten EU-maiden politiikkaa naisten ja miesten tasa-arvoa edistävään suuntaan. Tässäkin asiassa on ensin pakko vilkaista peiliin. Naisilla on yhä aliedustus Suomessa kunnallis- ja valtionhallinnossa ja erityisesti yritysmaailman päätöksentekopaikoilla. Vaikka naisten ja miesten päivittäinen ja elinaikainen työmäärä ovat samat, noin kaksi kolmannesta naisista jää palkkatuloissaan Suomessa yhä sen rajan alapuolelle, jonka kaksi kolmannesta miehistä ylittää. Naisten ja miesten samapalkkaisuus tulee Suomessa toteuttaa myös käytännössä. Sukupuolilla tulee olla tasavertainen edustus kaikissa luottamustoimissa.

Käytännön keinoja tasa-arvoisuuden toteuttamiseksi on mm. isyysloman saaminen yhtä yleiseksi kuin äitiysloma ja ennen kaikkea päivähoitolain ulottaminen heti kaikkiiin alle kouluikäisiin, jotta vanhemmilla olisi todellinen mahdollisuus valita työssäkäynnin ja kodissaolon välillä. Korkean työttömyyden oloissa on nähty, että juuri naisten työpaikkojen katoaminen saattaa jäädä pysyväksi. Kun koulutuksessa, sosiaalitoimissa tai päivähoitossa tehdään tarpeettomia leikkauksia, vähennetään samalla naisten työssäkäyntimahdollisuuksia. Jotta Suomi olisi tasa-arvon edelläkävijämaa ja voisi siinä näyttää esimerkkiä muulle Euroopalle, meidän on omassa kotimaassa politiikkassamme näytettävä mallia.

Arvoisa puhemies! EU:sta puuttuu päätöksenteon julkisuusperiaate. EU:n hallinnon läpinäkyvyys on tähän saakka perustunut vuotoihin, joista on tullut osa EU:n hallintokulttuuria. Tämä ei ole kestävä käytäntö. EU:n on lähestyttävä pohjoismaista käytäntöä hallinnon julkisuudessa ja avoimuudessa. Ministerineuvoston pöytäkirjojen ja äänestystulosten on oltava julkisia, jotta jäsenmaiden kansalaiset ja parlamentit voivat seurata, miten heidän edustajansa EU:n ministerineuvostossa on toiminut. Myös päätös-

ten valmistelussa on lisättävä avoimuutta. Tietojen asiantuntijoiden kuulemisesta ja komission alaisten ryhmien työstä on oltava julkisia. Avoimuusperiaatteen edistämisestä EU:ssa on tehtävä osa Suomen Eurooppa-politiikkaa.

Suomessa avoimuuden vaatimus kohdistuu EU-jäsenyyden myötä ministeriöiden, erityisesti ulkoministeriön toimintaan. Vihreät tukevat oikeusministeri Anneli Jäätteenmäen linjaa asioiden valmistelun suuremman avoimuuden puolesta. Ulkoministeriössä olisikin tehtävä perusteellinen uudelleenarviointi sen suhteen, mitkä asiat jäävät ns. perinteisen diplomaattisen vaitonaisuuden piiriin. Vaarana on, että ulkoministeriön salaillimentaliteetti siirtyy nyt myös kaikkien EU-asioiden käsittelyyn. Tällaista linjaa eivät vihreät hyväksy.

Avoimuuden ja kansalaisyhteiskunnan linjamme edellyttää myös, että Suomesta osallistuu pääsääntöisesti nimenomaan pääministeri Eurooppa-neuvoston kokouksiin. Tällöin eduskunnalla on sekä asioiden valmisteluvaiheessa että itse päätöksistä mahdollisuus tentata eduskunnalle vastuunalaista pääministeriä Eurooppa-neuvostossa käsitellyssä olevista asioista. Tasavallan presidentti ei ole eduskunnalle raportointivasuudessa.

Perinteisen jaon sisä- ja ulkopoliittikan väliin syntyy nyt uusi politiikan lohko: yhteisöpolitiikka, ja siihen kuuluvien asioiden tulee olla Suomen eduskunnan ulottuvissa. Jo Eta-ratkaisuun liittynyt eduskunnan suuren valiokunnan muodostaminen integraatiovaliokunnaksi antaa eduskunnalle hyvät mahdollisuudet kuulla ja ohjata ministereitämme yhteisöpolitiikan kysymyksissä. Tämän mallin pohjalta on kehitettävissä eduskunnan ja hallituksen saumaton yhteistyö Eurooppa-politiikassa.

Arvoisa puhemies! Monet suomalaiset ovat EU-jäsenyyksiasian yhteydessä pelänneet, että liittymisemme EU:hun tekee Suomesta osan Eurooppa-linnoitusta, joka kääntää selkensä muulle maailmalle, erityisesti kehitysmaille. Monet EU:n jäsenmaista, mm. Tanska, ovat kuitenkin osoittaneet, että kysymys tässäkin on jäsenmaiden omasta aktiivisuudesta. Suomi ei valitettavasti liity Euroopan unioniin suurena kehitysmaiden ystävänä tai niiden asiantuntijana. Tämän hallituksen aikana on koko Suomen kehitysyhteistyöpolitiikka taloudellisesti romutettu ja olemme siirtyneet kaiken aikaa kauemmaksi tavoitteestamme 0,7 prosentista bkt:stä, sen käyttämisestä kehitysyhteistyöhön. Syyllinen tähän politiikkaan ei ole vain kehitysyhteistyömi-

nisteri Toimi Kankaanniemi tai hänen puolueensa vaan koko hallitus.

Kehitysyhteistyö ei ole ollut vain Suomen taloudellista ja humanitääristä apua maailman hädänalaisille. Se on ollut myös näköalapaikka kehitykseen muissa maanosissa, ja siihen on sisällynyt mahdollisuus vaikuttaa edustamiemme arvojen leviämiseen maailmalla. Kehitysyhteistyö on ollut siis myös työtä ympäristönsuojelun, tasa-arvon, oikeudenmukaisuuden ja ihmisoikeuksien edistämiseksi.

Ulkopolitiikkaamme kehitysyhteistyön romuttaminen on tehnyt suuren loven. Kehitysyhteistyössä emme tosiasiaa kuulu enää siihen pohjoismaiseen ryhmään, jolla oli huomattavasti kokoansa suurempi painoarvo maailman kriisien ensiavussa ja sovittelutyössä. Keskittykö kehitysyhteistyömme tulevaisuudessa vain jäsenmaksuosuuteemme EU:lle vai Suomen suoriin suhteisiin kehitysmaihin, riippuu täällä kotimaassa tehtävistä päätöksistä. Vihreät katsovat, että Suomen on myös EU:n jäsenenä otettava uudestaan paikkansa kehitysyhteistyön edelläkävijämaiden joukosta nostamalla kehitysyhteistyösuoiteemme mahdollisimman pian tavoitteeseemme 0,7 prosenttiin bkt:stä.

Puhemies! Kansainvälisen turvallisuuden lisääminen voi toteutua vain oikeudenmukaisuuden sekä sosiaalisten ja taloudellisten kuilujen tasoittamisen kautta. Sotilaallisten rakennelmien vahvistaminen maailman elintasokuiluja tai ympäristökriisejä vastaan ei ole kestävä ratkaisu. Armeijoilla voidaan ylläpitää keinokehoista järjestystä ja turvallisuudentunnetta, mutta kun elämiseltä putoaa pohja pois, armeijoillakaan ei ole mitään merkitystä. Tämän on Itä-Euroopan kehitys viime vuosina hyvin selvästi osoittanut.

EU-jäsenyyden turvallisuuspoliittisesta puolesta on puhuttu kansanäänestyksemme alla enemmän kuin esimerkiksi Ruotsissa. Yli tuhanen kilometrin yhteinen rajamme Venäjän kanssa on realiteetti. Se voi kehittyä sekä uhkaksi että mahdollisuudeksi. Venäjä ei näköpiirissä olevasa tulevaisuudessa tule EU:n jäseneksi. Myös ne piirit Venäjällä, jotka suhtautuvat erittäin myönteisesti Venäjän länsi-integraatioon, näkevät Venäjän ja EU:n lähentymisen tapahtuvan asteittain.

Venäjän ja EU:n Korfulla kesäkuussa 94 allekirjoittama laaja sopimus tarjoaa tälle Venäjän ja EU:n lähenemiselle hyvät puitteet. Venäjän ja EU:n sopimus on tosiasiaa paljon kattavampi kuin esimerkiksi Suomen ja Venäjän väliset sopi-

musjärjestelyt. Se käsittää paitsi kaupalliset yhteydet myös mm. jatkuvan poliittisen dialogin, ympäristönsuojelun, sosiaaliskysymykset jne. Suomessa pitäisikin nyt opiskella tuon Korfun sopimuksen tuomat mahdollisuudet hyvin tarkasti.

Suomen yhtenä voimavarana on realistinen Venäjän-tuntemuksemme. Venäjän-kauppamme on myös viime aikoina kasvanut nopeasti uudelleen. Meidän roolimme ei ole olla Venäjän ääni EU:ssa. Moskova kyllä pitää itse itsestään huolen. Mutta meidän on tärkeää löytää nopeasti hyviä keinoja yhteistyön lisäämiseen, elintaso-kuilun tasoittamiseen sekä sosiaali- ja ympäristö-ongelmien ratkaisuun lähialueillamme. Tässä työssä EU:ssa emme ole kuitenkaan yksin. Sama pyrkimys on mm. Ruotsilla ja Saksalla.

Suomi voi kuitenkin olla aloitteentekijänä Euroopan unionin idänpolitiikan alueella, jos toimimme aktiivisesti, käytämme hyödyksi tietojamme ja laajennamme myös kahdenvälisiä suhteitamme Venäjälle. Tämä vaatii kuitenkin suomalaisten oman Venäjä-kuvan päivittämistä. Tiedotusvälineillä on tässä asiassa erityisen keskeinen rooli. Rikollisuuden, mafian ja prostituution lisäksi meidän pitäisi tuntea täällä omanarvontuntoinen, intellektuaalinen, dynaaminen ja yritteliäs Venäjä.

Puhemies! EU:n yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on suomalaisessa keskustelussa ollut paljon esillä. Siihen liittyy paljon toiveita, paljon pelkoja. Erilaisille näkemyksille on perusteita, sillä kukaan ei tällä hetkellä osaa sanoa, millaiseksi ulko- ja turvallisuuspolitiikka EU:ssa muodostuu. Muun muassa tätä kysymystä tulee käsittelemään EU-maiden hallitusten välinen konferenssi vuonna 96. Lähtötilanne on kuitenkin selvä. EU on voimakkaasti sitoutunut YK:n ja Etykin periaatteisiin, ja nämä muodostavat myös yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan rungon. Näiden lisäksi kullakin EU:n jäsenmaalla on omia kansallisia intressejään, jotka varmasti lähivuosikymmeninä tulevat myös säilymään eurooppalaisena realiteettina.

Suurin osa EU:n jäsenmaista on Naton jäsenmaita. Naton ulkopuolinen Irlanti saa nyt kuitenkin seuraansa kolme uutta liittoutumatonta jäsentä: Itävallan, Ruotsin ja Suomen. Tämä on EU:ssa merkittävä muutos. Avoimesti Naton uusia jäsenkandidaatteja ovat olleet jotkut Euroopan entisistä sosialistisista maista. Ne ovat hakemassa Natolta turvallisuustakeita Venäjän uhkaa tai kuviteltua Venäjän uhkaa vastaan. Nato on kuitenkin ollut haluton laajenemaan

Keski- ja Itä-Euroopan maihin. Yhteistyöfoorumiksi on sen vuoksi luotu Nacc, jossa myös Venäjä on mukana. Suomi on Nacc:ssa tarkkailijana.

Todellinen kysymys Suomelle on lähitulevaisuudessa Länsi-Euroopan unionin Weu:n tarkkailija-aseman hakeminen, sillä yhteisen eurooppalaisen puolustuspoliitiikan valmistelu on EU:ssa delegoitu Weu:lle. Kun vuoden 96 kokoukseen valmistaudutaan, on Suomen tärkeä tietää, millaisia ajatuksia Weu:ssa on kehitteillä. Tämän vuoksi tarkkailija-asema Weu:ssa voisi olla Suomelle perusteltu ratkaisu.

Vihreät edellyttävät, että hallitus kuitenkin tuo, niin kuin myös ulkoasiainvaliokunta edellyttää, mahdollisen tarkkailija-aseman Weu:ssa eduskunnan käsiteltäväksi ja päätettäväksi. Eduskunnan on saatava nykyistä täsmällisempää tietoa Weu:n toiminnasta ja sen kehittämisestä tämän päätöksenteon pohjaksi.

Täysjäsenilleen Weu antaa turvallisuustakeet, joista käytännössä vastaa Nato. Weu:lla ei ole omia joukkoja. Vihreät pitävät oikeana Suomen poliittista linjausta, jolla Suomi on valmis osallistumaan EU:n yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan sotilaallisen liittoutumattomuutensa ja itsenäisen puolustuksensa pohjalta. Näin ollen täysjäsenyys Weu:ssa tai Natossa ei ole Suomelle ajankohtainen kysymys.

Vihreät katsovat, että Suomen on valmistaututtava vuoden 96 hallitustenväliseen konferenssiin ulko- ja turvallisuuspolitiikasta siten, että nykyinen liittoutumattomuutemme ja itsenäinen puolustuksemme on mahdollista myös vuoden 96 jälkeen. Kaikki sellaiset ratkaisut, jotka muuttaisivat tätä Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan peruslinjaa, merkitsisivät Suomen sotilaallista liittoutumista tai suomalaisten osallistumista sotilaallisiin toimiin maan rajojen ulkopuolella, on saatettava Suomessa kansanäänestyksen ratkaistaviksi.

Puhemies! Euroopan unionin talouspolitiikan tavoitteet on määritelty mm. Maastrichtin sopimuksessa. Jäsenyyttä hakiessaan Suomen hallitus on ilmoittanut täyden sitoumuksensa Maastrichtin sopimukseen. Maastrichtin sopimuksessa määritellään myös Talous- ja rahaliiton tavoitteet ja toteuttamisaikataulu. Monia Suomen talouspolitiikan toimia on jo nyt perusteltu sillä, että eurooppalainen talouspolitiikka vaatii meiltä mm. alhaista inflaatiota, julkisten menojen supistuksia ja budjettivajeen leikkaamista. Nämä ovat kaikki hyviä tavoitteita, mutta ne jättävät huomiotta yhden omaa yhteiskun-

taamme ja monia Euroopan maita kalvavan sairauden, työttömyyden.

On esitetty paljon epäilyjä sen suhteen, voidaanko talous- ja rahapolitiikka Euroopassa harmonisoida esitetyssä aikataulussa. Tanska ja Iso-Britannia ovat saaneet Maastrichtin sopimukseen jo omat poikkeuksensa. Saksassa perustuslakituomioistuimien ja liittopäivät ovat ottaneet kannan, jonka mukaan Saksa tulee erikseen kansallisesti päättämään Talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen sitoutumisesta. Samanlaisen ilmoituksen teki Ruotsi jäsenyysneuvotte- lujen avauspuheenvuorossaan.

Onkin tärkeää nähdä, että Maastrichtin sopimus on ennen kaikkea poliittinen asiakirja, johon on kirjattu EU:n tavoitteet. Kuten ulkoasiainvaliokunta esittää, Suomen tulee aikanaan oman harkintansa pohjalta ja eduskunnan erillisellä päätöksellä ratkaista osallistumisensa Talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen. Tällöin on huolellisesti selvitettävä, millaisia vaikutuksia mm. työllisyyteen ja sosiaaliturvamme tasoon tällä ratkaisulla olisi.

Euroopan unionia voi kehittää vain siten, että uusien askelien takana on jäsenmaiden kansalaisten selvä enemmistö. Tämän täytyy päteä myös Suomessa silloin, kun otamme askeleita kohti syvenevää integraatiota. Jos Suomen EU-jäsenyys asettuisi jonakin päivänä pysyvään ristiiriitaan kansalaisten hyvinvoinnin, työllisyyden ja suomalaisen sosiaaliturvan kehittämisen kanssa, silloin Suomen tulee harkita muita ratkaisuja.

Puhemies! Suomen ja Ruotsin kansanäänestykset eivät tuoneet mitään suurta yksimielistä jaa-änten vyöryä. Monet kansalaiset ovat EU:n suhteen epäileviä tai kokonaan kielteisellä kannalla. Tämä osoittaa myös, että suomalaiset ovat hyvin kriittisesti arvioineet EU:n hyviä ja huonoja puolia. Erityisesti maaseudulla ovat ei-äänestäjät olleet enemmistönä. Suomalaisen sisäpolitiikan suuri haaste on nyt siinä, etteivät pelot maan kahtiajaosta tai maaseudun ja haja-asutusalueiden unohtamisesta osoitautu oikeiksi. Maaseutu kuten teollisuuskkin on suuren rakennemuutoksen edessä. Monia vuosia on hukattu maaseutuelinkeinojen monipuolistamisessa ja elävän maaseudun kehittämisessä. Tällaisilla hankkeilla on nyt todellakin kiire.

Vihreät lähtevät siitä, että koko maa on jatkossakin asuttu ja että maaseudulle luodaan sellaisia elinkeinoja, että tämä tavoite on mahdollinen. Avainasemassa on tietenkin puhtaiden elintarvikkeiden tuottaminen ja niiden paikallisen jalostuksen kehittäminen. Myös maaseudun

muut elinkeinot: pienteollisuus, käsityöläisyys, matkailuelinkeino, vaativat nopeaa kehittämistä. Tiedonsiirtotekniikka tarjoaa kokonaan uudenlaisia mahdollisuuksia työelämään haja-asutusalueilla. Tässäkin on kysymys kotimaisesta poliittisesta tahdosta ja resurssien oikeudenmukaisesta jakamisesta.

Eurooppalaisena iskusanana on pitkään ollut alueiden Eurooppa, ja tätä alueiden vahvistamista voidaan toteuttaa myös Suomessa. Maakuntien tasolla sitä edistäisi myös maakunnallisen hallinnon demokratisointi niin, että maakuntavaltuustot valittaisiin suorilla kansanvaaleilla kunnallisvaalien yhteydessä. Tämän puolesta on myös eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä otettu kantaa.

Maakuntien kehittäminen ei saa olla vain hiukkaskiihdytinkilpailua, lentokenttien laajennuksia tai moottoritiehankkeita. Maakuntien kehittämisen täytyy olla ennen kaikkea uusien työpaikkojen synnyttämistä ja kylien säilyttämistä elinvoimaisina.

Puhemies! Suomen EU-kysymys on tähän saakka ollut juupas-eipäs-keskustelua, joka täällä eduskunnassa on saanut turhankin dramaattisia muotoja. Nyt on aika miettiä Suomen vahvuuksia Euroopassa, Suomen Eurooppa-poliittikkaa. Syy olla mukana Euroopan unionissa ei saa olla pelkästään taloudellinen. Ympäristön kannalta kestävää taloutta voidaan Euroopassa luoda vain siten, että ympäristöarvot ohjaavat talouden toimintaa ja asettavat taloudelle myös reunaehdot. Euroopan yhteisön synnyn yhtenä lähtökohtana on ollut rauhan turvaaminen Euroopassa.

Siltä varalta, että ed. Ala-Nissilä olisi ollut salissa, otin ylös ajatuksen, jonka suuri suomalainen ajattelija Santeri Alkio on kirjoittanut Maan Äänessä 15.1.1920. (Ed. Kekkonen: Mitä asialla on tekemistä ed. Ala-Nissilän kanssa?) — Ed. Ala-Nissilä on eduskunnan paras Alkio-asiantuntija, ed. Kekkonen. — Sitaatti: ”Kansojen liiton heimolaisajatuksena tulisi Euroopan niin ikään kiireesti ottaa harkitakseen kysymystä Euroopan yhdysvalloista. On ilmeistä, että oman rauhansa vuoksi Euroopan täytyy ruveta johtamaan politiikkaansa siihen, että valtojen väliltä katoaa tarve pitää yllä sotajoukkoja, tullirajoja ja eriarvoista rahaa.”

Alkionsa hyvin lukeneelle eurooppalainen integraatiokehitys ei siis ole tullut yllätyksenä. Tämä Alkion teksti on kirjoitettu 75 vuotta siten. Välissä on ollut yksi suuri sota, jonka jälkeen eurooppalainen integraatio käynnistyi sitoak-

seen veriviholliset Saksan ja Ranskan toisiinsa. Meidän aikamme Eurooppa on nähnyt toisenlaisia sotia. Jugoslavian sodan edessä olemme tunteet voimattomuutta, ja myös EU:ta on syytetty epäonnistumisesta kriisin ratkaisussa. EU on varmasti omalta osaltaan epäonnistunut, mutta ajatelkaapa silti hetki vanhaa Eurooppaa. Mitä olisi tapahtunut: yksi maa olisi asettunut serbien puolelle, toinen olisi asettunut kroaattien puolelle, kolmas olisi ryhtynyt tukemaan muslimia. Tämä on juuri se mekanismi, jolla kaikki maailmansodat Euroopasta ovat lähteneet liikkeelle, jolla ne ovat syttyneet. Jos EU on vähääkään pystynyt estämään tällaista kehitystä, niin kuin itse uskon, koordinoimalla ulkopolitiikkaa, tekemällä yhteistyötä, se on jo siinä tehnyt suuren teon.

Suomen on osallistuttava eurooppalaiseen yhteistyöhön omista arvolähtökohdistaan, omat juurensa tuntien, omia vahvuuksiaan kehittäen. Kansanäänestystä edeltävässä EU-keskustelussa joku epäili, että meille käy EU:ssa niin kuin Eurovision laulukilpailuissa: olemme aina häntäpäässä. Jos Norja jää ulkopuolelle, emme saa edes perinteisiä säälipisteitä sieltä. Laulukilpailuihin olemme vuosi vuodelta valmistautuneet miettimällä, mistä eurooppalaiset oikein tykkäävät, olemme analysoineet eurooppalaisia voittajakappaleita ja yrittäneet saada niiden rytmistä kiinni. Suomen kieltäkin on pidetty meidän menestymisemme esteenä.

Tällä ”mitähän ne meistä nyt ajattelevat”-asenteella Suomi ei enää pärjää. Nyt tarvitaan omia ajatuksia, omanarvontuntoa, omia tavoitteita Euroopassa. Suomalaisuus on yksi laji eurooppalaisuutta, mutta ei katoava, vaan vahva laji, jos me suomalaiset pidämme siitä itse kiinni.

Edustajat Luukkainen ja S-L. Anttila merkitään läsnä oleviksi.

Ed. K a l l i s : Arvoisa puhemies, värderade fru talman! Haluan ilmaista tyydytykseni siitä, että päätöksenteko Suomea niin suuresti koskevassa asiassa on nyt paljon helpompaa, kun Ruotsin kansan valitsema tie on tiedossamme. Unioniin vastahakoisesti suhtautuvat kansat Pohjoismaissa ovat äänestyspäivän lähestyessä varovaisesti siirtyneet kannattamaan jäsenyyttä. Aika näyttää, onko tämä oikea vai väärä tie.

Kristillisen liiton eduskuntaryhmän mielestä ei kansanäänestyksen jälkeen ole voittajia eikä

häviöjiä. Valitsemme kumman tien hyvänsä tarvitsemme ymmärrystä ja yhteistyötä, jotta paremmin selviytyisimme meitä kohtaavista ongelmista. Erityisesti meidän tulee kantaa huolta siitä, ettei niiden kansalaisryhmien, joiden asema liittymisestä saattaa huonontua, tarvitse sellaista kokea, vaan yhteinen hyvä jaetaan tasan ja yhteinen paha kannetaan yhdessä. Vain näin menetellen osoitamme oikeaa solidaarisuutta.

Euroopan unioni on laajasti puhuttanut kansoja Euroopassa jo kolme vuotta. Suomessa varsinainen keskustelu alkoi syksyllä 1991, kun jäsenhakemuksesta uskallettiin ruveta puhumaan sen jälkeen, kun vallankaappausyritys Neuvostoliitossa oli epäonnistunut. Yhä useampi poliitikko asettui jäsenhakemuksen kannalle, ja kun tasavallan presidentti Mauno Koivisto avatesaan vuoden 1992 valtiopäivät toi julkisuuteen oman myönteisen kantansa, alkoi nopeasti tapahtua. Maaliskuussa 1992 Suomi jätti jäsenhakemuksensa, ja jo silloin tiesimme, että hakemus koskee jäsenyyttä Euroopan unioniin, vaikka puhuttiinkin Euroopan yhteisöstä. EY oli vuoden 1991 loppupuolella Maastrichtissa päättänyt muuttua poliittiseksi unioniksi, jolla oli mahtavat poliittiset tavoitteet.

Maastrichtin sopimukseen suhtauduttiin monissa EY:n jäsenmaissa varsin varauksellisesti. Englanti ei sitä sellaisenaan hyväksynyt ja jättäytyi eräiden Maastrichtin sopimuksen tavoitteiden ulkopuolelle. EY oli joka tapauksessa muuttumassa, ja jäsenmaiden oli joko jättäydyttävä sen ulkopuolelle tai liityttävä unioniin.

Tanska tuotti Euroopan unionille suuren pettymyksen ja yllätyksen, kun tanskalaiset alkukesällä 1992 kansanäänestyksessä hylkäsivät Maastrichtin sopimuksen. Suurella mielenkiinnolla ja jännityksellä odotettiin ranskalaisten suhtautumista Maastrichtin sopimukseen. Mikäli ranskalaiset olisivat syksyllä 1992 hylänneet sen, unioni olisi todennäköisesti rauennut. Kiivaan vaalikampanjan jälkeen ranskalaiset hyväksyivät nuikalla enemmistöllä Maastrichtin sopimuksen. Kun sitten vielä Irlanti oli sen hyväksynyt ja tanskalaiset Edinburghin kokouksessa olivat saaneet eräitä poikkeuksia Maastrichtin sopimukseen, saatiin tanskalaiset toisessa kansanäänestyksessä hyväksymään se.

Maastrichtin sopimus tuli nyt voimaan, kun kaikki jäsenmaat olivat sen hyväksyneet. Haluan tässä yhteydessä muistuttaa siitä, että Maastrichtin sopimuksen voimaantulo edellytti, että kaikki EY:n jäsenmaat hyväksyisivät sen. Tätä seikkaa korostettiin hyvin voimakkaasti aina siihen saak-

ka, kunnes tanskalaiset ensimmäisessä äänestyksessä hylkäsivät Maastrichtin sopimuksen. Sen äänestyksen jälkeen ääni kellossa muuttui ja ruvettiin puhumaan siitä, että jatketaan ilman Tanskaa.

Arvoisa puhemies! Neuvottelut jäsenhakeusmaiden Itävallan, Ruotsin, Suomen ja Norjan kanssa etenivät verraten nopeasti. Jokainen joutui tietenkin tinkimään tavoitteistaan. Ensimmäiset uutiset ratkaisevista neuvotteluista viestivät, että Suomi olisi onnistunut neuvotteluissa varsin hyvin. Kuitenkin kaksi maatalouden pää-tavoitetta, 15 vuoden siirtymäaika ja EU:n mak-sama pohjoinen tuki, jäivät saavuttamatta. Myöhemmin kävi lisäksi ilmi, etteivät osapuolet olleet yksimielisiä siitä, mistä oli sovittu. Täsmennyksiä on tehty pitkin syksyä, eikä vielä tänä päivänä ole lopullista tietoa sopimuksen kaikista yksityiskohdista. Hämmennystä ovat aiheuttaneet myös julkisuuteen tulleet erilaiset laskelmat sopimuk-sen taloudellisista vaikutuksista. Monet asiat, kuten ympäristökysymykset, jäivät avoimiksi.

Arvoisa puhemies! Suomen liittyminen Euroopan unioniin koskettaa yhteiskunnan lähes kaikkia sektoreita. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että välittömät vaikutukset kansalaisten jokapäiväiseen elämään olisivat huomattavia. Tietenkin löytyy kansalaisryhmiä, kuten maatalou-den harjoittajat, joiden olot huomattavasti muuttuvat, mutta suurelle osalle välittömät vai-kutukset jäävät aluksi vähäisiksi.

Värderade fru talman! Kristliga förbundet riksdagsgrupp har inte ansett det förenligt med Finlands intresse att ansluta sig till den europeiska unionen. Vi arbetade för och hoppades att folkomröstningarna i de nordiska länderna skulle ha förrättats på samma dag. Ett obestriddigt faktum är att folkomröstningens ordningsföljd påverkar slutresultatet. Det kommer antagligen resultatet från Norge om ett par veckor att bestyrka. Trots att en direkt motsatt ordningsföljd med Norge som första land och Finland som sista skulle ha tjänat det mål som kristliga förbundet uppställde, anser vi likväl att man inte i en så stor fråga skall manipulera med folkomröstningens ordningsföljd.

Itse vaalikampanjassa kyllä-puolella oli talou-dellisten resurssiensa ansiosta massiivinen yliote, mutta myös ei-puoli onnistui saamaan osan vies-tistään kaikkien kansalaisten tietoisuuteen. Mo-lemmat osapuolet yrityivät samoja menetelmiä käyttäen vaikuttaa äänestäjiin. Uhkailuilla oli

sama osansa molempien puolien viesteissä. Pu-huttiin mustasta maanantaista eli äänestyspäi-vää seuranneesta arkipäivästä, kun korot nousi-sivat, markka heikkenisi, pörssikurssit romahtai-sivat ja yritykset siirtyisivät ulkomaille, mikäli kansa 16 päivänä lokakuuta vastaisi ”ei”. Jäse-nyyden vastustajien vahvin argumentti liittyi it-senäisyyden menettämiseen päätösvallan siirty-essä olennaisilta osin Brysseliin.

Kansa on mielipiteensä lausunut ja äänestä-jien enemmistö on liittymisen kannalla. Ensimmäisen käsittelyn aikana eduskuntaryhmämme jäsenet analysoivat kansanäänestyksen tulosta ja merkitystä varsin perusteellisesti. Neuvoa-antava kansanäänestys tuo väistämättä monenlaisia ongelmia mukanaan. Mikäli kansan ilmaisemaa tahtoa ei noudateta, kansa kysyy automaattisesti, miksi sitten kansanäänestys ylipäätään järjes-tettiin. (Ed. Kekkonen: Laillinen kysymys!) Mi-käli se ymmärretään velvoittavana, kuten presi-dentti Martti Ahtisaari ja ilmeisesti ed. Kekko-nenkin ja monet muut ovat esittäneet, voidaan tietenkin kysyä, miksi juuri neuvoa-antava ää- nestys järjestettiin. (Ed. Kekkonen: Suomen laki tuntee vain sellaisen!) — Lakia on mahdollista muuttaa. — Kristillisen liiton eduskuntaryhmä on koko ajan korostanut sen neuvoa-antavaa merkitystä. (Ed. Koskinen: Otatteko neuvon vastaan?)

Arvoisa puhemies! Ennen kuin siirryn käsitte-lemään liittymisen substanssikysymyksiä, ha-luan lyhyesti kommentoida liittymissopimuksen lakiesityksen käsittelyä ensimmäisen käsittelyn yhteydessä. Ihmettelimme sitä tulipalokiirettä, millä asia yritettiin viedä nopeasti läpi. Eilen ruotsalaiset poliitikot totesivat äänestyksen jäl-keen, että lopullinen myönteinen päätös tehdään Ruotsin eduskunnassa perusteellisen käsittelyn jälkeen joulukuun puolessavälissä eli kuukauden kuluttua kansanäänestyksestä. Meillä ei ryhmä-puheenvuoroja annettu eivätkä kyllä-puolen kannattajat eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta käyttäneet puheenvuoroja. Näin suuressa asiassa olisi olettanut, että jokainen kansanedustaja ha-luaisi saada mielipiteensä eduskunnan pöytäkir-joihin. Kaikki kristillisen liiton kansanedustajat käyttivät puheenvuoroja tässä suuressa kysy-myksessä, ja varsinaisen substanssin lisäksi ihme-teltiin asian käsittelymenettelyä.

Lienee ensimmäinen kerta, ensimmäinen ker-ta joka tapauksessa tällä istuntokaudella, kun ryhmäpuheenvuorot pidetään vasta lain kol-mannen käsittelyn alussa. Tuskin niitä olisi pi-detty, jos alkuperäinen suunnitelma olisi onnis-

tunut. (Ed. Rätty: Eikä mitään muutoksia tule kuitenkaan!) — Se nähdään.

Haluan vielä aivan lyhyesti kommentoida väitteitä, joiden mukaan eduskunnan aikataulu olisi mennyt pahasti sekaisin ensimmäisessä käsittelyssä pidettyjen pitkien puheiden johdosta. Alkuperäisen aikataulun mukaan oli koko se viikko, jona eduskunnassa puhuttiin yötä päivää, varattu EU-lain ensimmäistä ja toista käsittelyä varten. Toinen käsittely päättyi seuraavan viikon tiistai-iltana, eli menetimme todellisuudessa vain yhden varsinaisen työpäivän. (Ed. Rätty: Kallis keikka, kaksi miljoonaa!) — Kuka sen aiheutti?

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan mietintö liitteineen on varsin laaja ja monipuolinen. Mietinnöstä käy myös selvästi ilmi, että liittyminen tulee todella koskemaan yhteiskunnan kaikkia sektoreita. Mietinnön luettuaan moni varmasti kysyy, eikö Suomen olisi parempi olla liittymättä unioniin, kun se tuo mukanaan niin paljon ongelmia ja epävarmuuksia. Mietinnön kuudessa ponsilausumassa valiokunta haluaa kiinnittää huomiota liittymisen mukanaan tuomiin keskeisiin kysymyksiin. Tulen myöhemmin lyhyesti kommentoimaan näitä ponsilausumia.

Arvoisa puhemies! Haluan lyhyesti, lähes luettelomaisesti, esittää liittymisestä johtuvat edut ja haitat sellaisina kuin kristillisen liiton eduskuntaryhmä ne näkee.

Onko tullimuodollisuuksien poistaminen etu vai haitta? Vaikkei tulleja yli 20 vuoteen ole peritty teollisuustuotteista Suomen ja EU-maiden välisessä kaupassa, ovat kuitenkin tullimuodollisuudet alkuperäistodistusvaatimuksineen jonkin verran hidastaneet menettelyä ja nostaneet hintoja ulkomaankaupassa. Tämä on jonkin verran heikentänyt kilpailukykyämme vientimarkkinoilla, mutta vastaavasti olemme samanlaisen suojan saaneet tuontitarvotteista vastaan. Muodollisuuksien pois jääminen on vain marginaalinen etu. Tuotteiden alkuperäisvaatimusten poistaminen EU:n sisämarkkinoilta tulee myös merkitsemään teollisuudelle etua siinä, että on jatkossa helpompaa siirtää osa tuotannosta ns. halvan työvoiman maihin menettämättä tullivapautta EU:n sisämarkkinoilla. Tämä on tietenkin yritykselle etu mutta kansantaloudelle tappio. Yhteiskunnan edun mukaista ei voi olla siirtää tuotantoa Suomesta pois.

EU-jäsenenä Suomi tulee saamaan suuren talousyhteisön edut, koska kaikissa kauppapolitiikkaan kuuluvissa asioissa EU edustaa Suomea. Eräs sellainen etu liittyy kauppapoliittisten

riitojen selvittelyyn. Esimerkiksi dumpaussyytettä ei enää voi kohdistaa Suomea, vaan unionia vastaan. Tietenkin kynnys nostaa syyte suurta vastaan on pienempi, mutta jos sellainen kaikesta huolimatta nostetaan, se kohdistuu siis unionia eikä Suomea vastaan.

EU-maat eivät tietenkään voi käynnistää kauppapoliittisia riitoja ja syytöksiä toisiaan vastaan, koska maat muodostavat yhden kokonaisuuden. Pari vuotta sitten Ranskassa nostettua väitettä siitä, että Suomi olisi käyttänyt devalvaatiota suomalaisen paperin kilpailukyyn parantamiseksi Ranskan markkinoilla, ei olisi mahdollista esittää sen jälkeen, kun Suomi on Euroopan unionin jäsen.

Dessa två exempel på att ett medlemskap eliminerar beskyllningar om dumping och missbrukande av devalvering i syfte att erhålla bättre konkurrensförmåga är principvidriga i och med att iakttagandet av avtal och bestämmelser i sig självt eliminerar alla dylika anklagelser.

Jo vuonna 1973 EY:n kanssa saadun vapaa-kauppasopimuksen myötä ja vuonna 1994 Eta-sopimuksen kautta teollisuudellemme saadut edut jäävät pysyviksi Suomen liittyessä Euroopan unionin jäseneksi. Tämä lienee se kaikkein merkittävin etu: epävarmuus etujen säilyttämisestä poistuu. Näin todennäköisesti on, mutta on myös muistettava, että jäsenyyden haitat ovat pysyviä. EU-käsittelyn yhteydessä on myös käynyt ilmi, miten vaikeaa, lähes mahdotonta on pyrkimyksistä huolimatta erota unionista.

Arvoisa puhemies! Kaikilla mailla on tietynlainen imago, joka jonkin verran vaihtelee eri maissa ja eri piireissä. Imagon muuttaminen on pitkän prosessin tulos. Käsitksemme Kreikasta, Portugalista ja Espanjasta eivät ole ainakaan mitenkään merkittäväällä tavalla muuttuneet sen jälkeen, kun nämä maat liittyivät Euroopan yhteisön jäseniksi. Yhtä vähän Suomi-kuva lyhyessä ajassa muuttuisi, vaikka liittyisimmekin unionin jäseneksi. Eräässä suhteessa meidän mieltäisiin enemmän länteen kuin itään kuuluvaksi maaksi. Kristillisen liiton eduskuntaryhmän mielestä Suomen imagoa puolueettomana pohjoismaisena hyvinvointivaltiona saattaa olla vaikea säilyttää sen jälkeen, kun olemme unionin jäseneksi liittyneet.

Arvoisa puhemies! Jäsenyyden vaikutus kulluttajahintoihin on sekä alentava että kohottava. Eräiden kolmansista maista tuotujen tuotteiden hinnat nousevat uusien korkeampien tullien joh-

dosta. Sama koskee myös sellaisia kotimaisia tuotteita, joissa tuontiraaka-aineen osuus on huomattava. Tämä johtuu lähinnä siitä, että EU:n raaka-aineiden tullit ovat selvästi korkeammat kuin mitä tänä päivänä Suomessa peritään. Sen sijaan elintarvikkeiden hinnat, joiden osuus kuluttajien kulutusmenoista on noin 16 prosenttia, laskevat 5—10 prosentilla. Raja- ja tullisuojan poistaminen vaikuttaa alentavasti hintatasoon mutta tulee kielteisellä tavalla näky-mään työllisyystilastoissa ja vaihtotaseessa. Elintarvikkeiden tuonti noussee 50 prosentilla eräiden arvioiden mukaan. Vastaavasti Suomen elintarvikkeiden vientinäkömät myös jonkin verran paranevat joillakin aloilla. Elintarvikkeiden hinta-alen kuluttajat joutuvat kuitenkin maksamaan verojen muodossa valtiolle takaisin, koska budjettivarojen joudumme entistä enemmän tukemaan maatalouttamme, jotta se avautuvassa kilpailussa pärjäisi ja ettei elintarvikkeitemme omavaraisuus laskisi liian alas.

Elintarvikkeiden hintatasoa eri maitten välillä verrataan säännöllisin väliajoin toisiinsa. Tuorein tutkimus osoittaa, että Suomen elintarvikkeet ovat Pohjoismaiden halvimpia. Puheita kalliista elintarvikkeista pitäisi tarkastella tätä taustaa vasten. Rajasuojan poistaminen elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden osalta tuo mukanaan paljon ongelmia. Salmonellavapaa Suomi muuttuu tässä suhteessa samanlaiseksi kuin muut Euroopan maat. Tanskassa on 40 000 salmonellatapausta vuodessa, ja Saksassa kuolee 300 henkilöä vuodessa salmonellaan. Rajasuojan ja valvonnan poistamisesta tullaan maksamaan kova hinta. Joudumme myös sallimaan tänään kiellettyjen lisäaineiden sisällyttämisen elintarvikkeisiin. Kymmeniä uusia lisäaineita tulee elintarvikkeisiimme. Tästäkin maksetaan aikanaan kova hinta.

Huomattavin hinnanalennus tulee kuitenkin alkoholijuomille. Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä arvioidaan valtion tulojen alenevan ainakin 3—4 miljardilla markalla alkoholiveron alenemisen johdosta. Tämä on varovainen arvio. Alkoholien hintojen aleneminen lisää kulutusta ja sen kautta terveys- ja sosiaalipoliittisia haittoja, joten lasku yhteiskunnalle saattaa hyvinkin nousta 10 miljardiin markkaan vuositasolla. Nämä rahat on saatava muista tulolajeista tai sitten julkisia menoja on vastaavalla summalla leikattava.

Sitten talouspolitiikasta: Väitteet siitä, että saisimme uusia talouspoliittisia instrumentteja liittyessämme unioniin, eivät tietenkään pidä

paikkaansa. Paineet harjoittaa tervettä talouspolitiikkaa kasvavat, kun Emu-kriteerit yritetään täyttää. Kriteerit ovat sinänsä hyviä, ja ilmankin Euroopan unionia niihin pitäisi pyrkiä. Vaatimusten alhaisesta inflaatiosta, alhaisesta korosta ja pienestä budjettivajeesta pitäisi olla itsestään selvä asia kaikille hallituksille. Lisäksi nämä ruokkivat toisiaan siten, että alhainen inflaatio pitää korot alhaalla, ja näiden ansiosta budjetin tasapainossa pitäminen on myös helpompaa.

Tiukan finanssipolitiikan ei edes lyhyellä aikavälillä tarvitse merkitä yhteiskunnan heikoimpien aseman huononemista valtion leikatessa menojaan. Kokemukset ovat osoittaneet, että rahaa riittää aina siihen, mihin halutaan sen riittävän. Emu-kriteerien täyttäminen tulee kuitenkin olemaan tietynlainen selkänöja heikoille hallituksille, jotka eivät viittaamatta niihin muuten uskaltaisi harjoittaa eri tilanteiden vaatimaa talous- ja finanssipolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Emu-kriteerien täyttäminen ja yhteiseen valuuttaan siirtyminen vievät Suomelta erään hyvin tärkeän talouspoliittisen keinon selviytyä vaikeasta tilanteesta valuuttakursseja muuttamalla. Tietenkin devalvaatiotarve vähenee tai ehkä kokonaan poistuu, kun harjoitamme Emu-kriteerejä täyttävää talouspolitiikkaa. Kuitenkin voi Suomen varsin yksipuoliselle ja sen kautta haavoittuvalle viennille syntyä yllättäviä ongelmia, esimerkiksi kolmansien maiden valuuttakurssien muutosten johdosta, ja voihan käydä myös niin, ettemme pysty jostakin syystä täyttämään Emu-kriteerejä. On vaarallista mennä sanomaan, että devalvaatiot ovat siirtyneet historiaan eikä niihin enää voi turvautua. Olen täysin varma, että eri puolilla maailmaa tullaan vielä vuosikymmeniä tekemään valuuttakurssimuutoksia, jotka vaikuttavat suomalaisen tuotteiden kilpailukykyyn.

Arvoisa puhemies! Osallistumista Suomea koskevaan päätöksentekoon liittymisen kannattajat ovat pitäneet ehkä tärkeimpänä etuna. Tosiasia on, että jäsenyys unionissa palauttaisi osan siitä, minkä Eta-sopimus meiltä vei. Mielestämme vaikuttamismahdollisuksiimme Etassa ei pitäisi kuitenkaan vähätellä. Eivät ne ole niin vähäisiä, kuin kyllä-puoli on esittänyt, mutta emme kiellä, etteivätkö vaikuttamismahdollisuudet sillä sektorilla paranisi. (Ed. Kekkonen: Ketä Etään kuuluu tällä hetkellä?) — Sinne olisivat voineet kuulua kaikki Pohjoismaat Tanskaa lukuunottamatta, jos kansanäänestysjärjestys olisi ollut toinen. (Ed. Jaakonsaari: Nyt on nyt! — Ed. Kekkonen: Nyt on pidetty!) — Nyt on

pidetty. Tätä kyllä-puolen esittämää olematonta vaikuttamismahdollisuutta ei pidetty minkäänlaisena haittana silloin, kun Eta-sopimuksen hyväksymistä tai hylkäämistä käsiteltiin eduskunnassa. Se oli silloin. Ihmettelimme myös, miten Eta vajaassa vuodessa on niin menettänyt merkityksensä, kun se vielä vuosi sitten oli niin hyvä. (Ed. Kekkonen: Juuri sen tähden, että kansanäänestykset ovat olleet!)

Värderade fru talman! Kristliga förbundets riksdagsgrupp har inte ändrat sin uppfattning om Ees-avtalet. Vi anser allt fortfarande att det ger näringslivet nästan alla de fördelar som ett medlemskap i unionen ger. Vi anser också att vår ambassad i Bryssel tillsammans med där befintliga intresseorganisationers representanter och med bistånd från tjänstemannakåren i hemlandet på ett betryggande sätt kan påverka beslut rörande Ees-avtalets område.

Kuten aikaisemmin olen todennut ja kuten mietinnöstä selviää, tuo jäsenyys mukanaan myös paljon ongelmia ja sopeuttamisvaikeuksia. EU on poliittinen unioni ja ulottuu näin ollen yhteiskunnan kaikille sektoreille. Itsenäinen kansallinen politiikka muuttuu yhteiseksi politiikaksi, josta unionin elimet päättävät. Syvemmin se koskee välittömästi maatalous-, elintarvike-, alue- ja kauppapolitiikkaa. Olemme aikaisemmin eri yhteyksissä todenneet sen kauaskantoiset kielteiset vaikutukset omaan maatalouteemme ja elintarviketeollisuuteemme. Vaikka maatalouden osuus bruttokansantuotteesta on vajaa 3 prosenttia, ovat sen välilliset vaikutukset todella huomattavat. Yhdymme siihen käsitykseen, että maatalous ilman unioniakin vähenee, mutta pelkäämme sen nyt tapahtuvan sellaisella nopeudella, josta syntyy vaikeasti korvattavia vahinkoja. Kun emme enää voi harjoittaa itsenäistä maatalous-, elintarvike-, alue- ja kauppapolitiikkaa, muuttuu politiikka tietenkin sellaiseksi, joka on EU:n kannalta, mutta ei välttämättä Suomen kannalta, paras mahdollinen. Euroopan unionin etu ei aina ole Suomen etu, ja valitettavasti Suomen etu joutuu ristiriitatilanteessa aina väistymään. (Ed. Kekkonen: Mikä tämä tulkinta on? Mihin se perustuu?) — Se perustuu yksinkertaisesti siihen, että EU:n direktiivit menevät Suomen lainsäädännön edelle. (Ed. Jaakonsaari: Tuo on direktiivivautia!)

EU:n pyrkimykset harmonisoituun verotukseen tuovat suuria muutoksia valtiontalouteen. Edellä mainitsin alkoholiveron tulonmenetysten

nousevan vähintään 3—4 miljardiin markkaan, mutta myös muiden valmiste- ja arvonlisäverojen harmonisoiminen tuo sekä taloudellisia muutoksia että myös maksamiseen ja tilittämiseen liittyviä muutoksia. Tullimaksut, jotka vielä tänä vuonna ylittävät miljardin markan rajan, menevät suoraan Euroopan unionin kassaan. Erisuuruinen arvonlisävero Euroopan unionin maissa tulee johtamaan Suomen kannalta lisämaksuihin, kun uuteen tasausjärjestelmään siirrytään alhaisten arvonlisäveroprosenttien omaavien maiden vaatimuksista.

Arvoisa puhemies! On todella vaikea arvioida jäsenyyden taloudellisia vaikutuksia. Valtion budjettiin jäsenyys vaikuttaa välittömästi, ja jo ensi vuonna alijäämä kasvaa jäsenyydestä johdettua noin 10 miljardilla markalla eli 2 000 markalla jokaista suomalaista kohti. Mitkä ovat jäsenyyden välilliset vaikutukset, voidaan vain arvioida. Kannattajien mielestä jäsenyys lisää taloudellista kasvua maassamme, ja vastustajat taas pelkäävät, että maatalous ja elintarviketeollisuus menettävät runsaasti työpaikkoja. Mitään dramaattista suuntaan tai toiseen ei liene odotettavissa.

Jäsenhakemuksen yhteydessä korostettiin, ettei Suomi hae Euroopan unionista uusia turvallisuuspoliittisia takeita. Vaikkakin EU Maastrichtin sopimuksen mukaisesti pyrkii yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan ja vielä mahdollisesti yhteiseen puolustuspolitiikkaan, vähätellään tätä pyrkimystä Suomessa. Valiokunta sanoo mietinnössään olevansa vakuuttunut, ”että Suomen turvallisuuspolitiikka EU-jäsenyydessäkin määräytyy itse arvioidun kansallisen edun pohjalta. Valiokunta ei yhdy puolustusvaliokunnan käsitykseen siitä, että Euroopan unionin jäsenyys johtaisi jäseneksi Weu:hun ja myöhemmin Natoon”.

Arvoisa puhemies! Suomen pyrkimyksistä ja tahdosta riippumatta emme EU-jäsenenä yksipuolisesti voi omasta turvallisuuspolitiikastamme päättää. Jo tarkkailijan asema Weu:ssa tuntuu eräistä tavoista liian pitkälle menevältä, ja kysymys on niin arka, että ulkoasiainvaliokunta edellyttää, että Weu:n tarkkailija-aseman hakeneminen käsitellään eduskunnassa.

Viestit EU-maista antavat kuitenkin ymmärtää, että tarkkailijan asema Weu:ssa on täysin riittämätön. Esimerkiksi Saksan ulkoministeri Klaus Kinkelin varamies Karl Lehmers toteaa eräissä haastattelussa, että kaikilla EU-mailla on oltava sama turvallisuuspoliittinen asema eli niiden on oltava Naton jäseniä. Nopeasti muut-

tuvassa maailmassa EU-jäsenyys saattaa tehdä tavoitteemme liittoutumattomuudesta mahdolliseksi.

Kristillisen liiton eduskuntaryhmän mielestä EU-jäsenyys ei lyhyellä tähtäyksellä paranna eikä huononna turvallisuuttamme. Pitkällä tähtäyksellä se antaa meille enemmän valinnan vaihtoehtoja ja valinnan vaikeuksia, mutta myös vaaran vaihtoehtoja, kun tosiasiallinen poliittinen asemamme muuttuu.

Luopuminen omasta markasta yhteisen ecun hyväksi on eduskuntaryhmämme mielestä liittymissopimuksen suurimpia epäkohtia. Valiokunnan ponsilausuma, että eduskunta päättäisi kolmanteen vaiheeseen siirtymisestä, ei tilannetta millään tavalla muuta. Kuten edellä olen todennut, ovat Emu-kriteerit tavoittelemisen arvoisia, mutta siirtyminen yhteiseen valuuttaan tuo mukanaan pääasiallisesti vain haittoja.

Valiokunnan edellyttämä muutos ydinenergiakäyttöön on jo toteutuksessa, kun hallitus on jo päättänyt esittää, että edellä mainittuun lakiin sisällytettäisiin kielto ydinjätteiden tuomisesta ja viemisestä. Kielto ei liene ristiriidassa tavaroiden vapaan liikkumisen kanssa, eikä se edes anna kunnille mahdollisuutta niiden tahdosta huolimatta tuoda ydinjätteitä loppuunsijoitettavaksi Suomeen.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunta toteaa mietinnössään, että useat valiokunnat ovat omissa lausunnoissaan kiinnittäneet huomiota EU:n kehittymättömään julkisuuslainsäädäntöön. Kun Suomessa viranomaisten hallussa olevat asiakirjat ovat julkisia, ellei toisin ole säädetty, ovat ne EU:ssa pääsääntöisesti salaisia. Vain päätökset ovat siellä julkisia. On täysin selvää, että julkisuus ja avoimuus ovat tehokkaimpia keinoja estää vilppiä, varojen väärinkäyttöä, oman edun tavoittelua ym. kansalaisia vahingoittavia toimia.

Osittain EU:n kehittymättömän julkisuuslainsäädännön johdosta huomattava osa EU:n noin 70 miljardin ecun eli noin 400 miljardin markan budjetista käytetään muuhun tarkoitukseen, kuin mihin se on haettu. Kun budjetista 10—20 prosenttia eli tässä tapauksessa noin 60 miljardia markkaa käytetään väärin, on ryhdyttävä kunnollisiin vastatoimiin. (Ed. Kekkonen: Mistä ed. Kallis tietää, että käytetään väärin?) — Tällaisia tietoja on Euroopan unionista levitetty ympäri maailmaa.

Mielestämme Euroopan unioni on kuitenkin valinnut väärän tien, kun se on viime viikon torstaina, ed. Kekkonen, tehnyt päätöksen pal-

jastuslinjan avaamisesta Brysseliin. Yksityiset henkilöt voivat soittaa tiettyyn numeroon kerrokseen tiedossa olevista EU-varojen väärinkäytöstä. Seuraava askel voi hyvinkin olla palkkion maksaminen tällaisesta vihjeestä, ja silloin olemme siirtyneet malliin, josta meillä on vain huonoja kokemuksia.

Arvoisa puhemies! Mikäli Suomi liittyy unionin jäseneksi, ei mielestämme riitä valiokunnan esittämässä ponnassa oleva edellytys, että asioiden valmistelussa asiakirjat ovat Suomessa julkisia, vaikka ne Euroopan unionissa olisivat salaisia. Suomen tulee aktiivisesti yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa ajaa EU-lainsäädännön muuttamista asiakirjojen osalta Pohjoismaiden mallin mukaiseksi.

Arvoisa puhemies! Paneuduttuamme Euroopan unioniin liittymisen etuihin ja haittoihin eduskuntaryhmämme katsoo, että edut, jotka jäsenyys tuo mukanaan, saavutamme lähes kokonaan voimassa olevan Eta-sopimuksen myötä. Sen sijaan jäsenyys kasvattaa valtion budjetin alijäämää jo ensimmäisenä vuonna noin 10 miljardilla markalla. Luopuminen itsenäisestä kauppaa-, alue-, maatalous-, ulko-, turvallisuus- ja finanssipolitiikasta on mielestämme niin suuri menetykset, etteivät jäsenyyden alussa mainitsemani edut niitä läheskään korvaa.

Tästä syystä, arvoisa puhemies, ehdotan, ettei eduskunta hyväksy hallituksen esitystä Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin. (Ed. Jaakonsaari: Entä kansanäänestys?) — Neuvoa-antava, kuten moneen kertaan mainitsin!

Ed. V i s t b a c k a : Arvoisa puhemies! Värikkäiden vaiheiden jälkeen kolmannessa käsittelyssä oleva lakiehdotus Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä on lopulta saamassa ne käsittelymuodot ryhmäpuheenvuoroinen, jotka se Suomen rauhan ajan tärkeimpänä sopimuksena olisi ansainnut alusta alkaen.

Nyt sallitut ryhmäpuheenvuorot olisi tullut käyttää jo asian varsinaisessa palautekeskustelussa ensimmäisessä käsittelyssä. Jostain syystä EU-sopimusta yritettiin kuitenkin väkisin ajaa päätökseen käsittämättömällä aikataululla jo ennen Ruotsin kansanäänestystä. Seuraukset olivat tunnetut, ja jälkimainingit tulevat varmasti vielä pitkään vellomaan poliittisessa elämässämme.

Myös eduskunnan työtapoihin viimeisten viikkojen tapahtumat tulevat varmasti jatkossa jollakin tavoin heijastumaan. En ole edelleenkään täysin selvillä, miksi alunperinkään yritettiin päästä asian käsittelyssä täysin epärealistisella aikataululla eteenpäin siten, että Suomen EU-jäsenyydestä olisi tullut suorittaa eduskunnassa lopullinen hyväksymisäänestys viime viikon kuluessa. Todennäköisesti joillakin tahoilla oli tähän poikkeukselliseen menettelyyn yö- ja viikonloppuistuntoineen omat perustellut syynsä.

Pienin syistä ei varmasti ole keskustapuolueen täydellinen sisäinen hajaannus EU-kysymyksessä puolueen ja eduskuntaryhmän johdon ajaessa jäsenyyttä silmät kiiluen ja kentän ja rivikansanedustajien vastustaessa jyrkästi. Onneksi nyt olemme palaamassa normaaliin käsittelyrytmiin ja tavanomaiseen parlamentarismiin.

Kansanedustajia, jotka osallistuivat Suomen EU-jäsenyyttä koskevan sopimuksen ensimmäisen käsittelyn keskusteluihin, on arvosteltu jarruttajiksi ja eduskunnan työn häiritsijöiksi. On haluttu antaa sellainen kuva, kuin sopimuksesta puheenvuoroja käyttäneet olisivat pyrkineet heikentämään eduskunnan arvovaltaa ja häiritsemään sen työtä. Mielestäni kyse on juuri päinvastaisesta. Ne poliittiset tahot, jotka halusivat viedä Suomen Euroopan unioniin liittävän sopimuksen eduskunnassa läpi kuin esimerkiksi lain haastemieslain 6 §:n muuttamisesta, syyllistyivät ennennäkemättömään kansanedustajien päättävällän ja toimintaoikeuksien halventamiseen ja kansanvallan aliarvostamiseen.

Mikäli Suomen rauhan ajan tärkeintä valtiopöytä-sopimusta olisi runnottu läpi loppuun saakka aiemmin toteutetulla tavalla sekä mietintöä antavassa valiokunnassa että täysistuntokäsittelyssä, olisi väheksytty kansanedustajien asemaa ja halua osallistua eduskunnassa tapahtuvaan lainsäädäntötyöhön. Puhemiesneuvoston päätös olla sallimatta eduskuntaryhmien virallisia ryhmäpuheenvuoroja lain ensimmäisessä käsittelyssä valiokunnan mietinnön valmistuttua osoittaa selvästi halun vähentää eduskunnassa käytävän keskustelun merkitystä tässä asiassa. Tehdessään tämän kaltaisen päätöksen puhemiesneuvosto teki ilmeisen virhelaskelman, sillä luonnollisesti eduskuntaryhmien ryhmäpuheenvuorot olisivat olennaisesti vähentäneet yksittäisten kansanedustajien tarvetta lausua mielipiteensä asiasta tai ainakin lyhentäneet niiden pituutta olennaisesti. Nyt käydyssä keskustelussa joutui kukin kansanedustaja käsittelemään asiaa huomattavasti laajemmin, koska ryhmän virallista ja pe-

rusteltua kantaa ei ollut sallittu tuoda esiin. Onneksi puhemiesneuvosto tuli lopulta järkiinsä ja salli myös nyt käytetyt ja tulossa olevat ryhmäpuheenvuorot, jolloin Suomen EU-sopimuksen käsittely saa sille kuuluvan arvon.

Arvoisa puhemies! Suomen jäsenyydestä Euroopan unionissa järjestettiin neuvoa-antava kansanäänestys, jossa enemmistö äänestäjistä päätyi kannattamaan jäsenyyttä. On kuitenkin huomattava, että todellisuudessa äänestyksessä vain noin 40 prosenttia suomalaisista ilmaisi tukenensa EU-jäsenyydelle, kun otetaan huomioon äänestämättä jättäneet ja vastaan äänestäneet kansalaiset. Jäsenyys ei siis saanut absoluuttista enemmistöä taakseen.

Toisena äänestyksen tuloksen merkitystä kyseenalaistavana seikkana voidaan pitää Suomen jakautumista kysymyksessä maantieteellisesti kahtia. Syntyi vauraan Etelä-Suomen ja suurten asutuskeskusten Euro-Suomi ja toisaalta Keski- ja Pohjois-Suomen sekä syrjäalueiden Ei EU:lle -Suomi. Pelkään pahoin, että tämän kaltainen maan jakautuminen maantieteellisesti kahtia jättää ikäviä arpia suomalaiseen yhteiskuntaan pitkäksi aikaa.

Kaiken lisäksi tähän saakka ilmestyneissä varsin vähäisissä äänestyksestä tehdyissä tutkimuksissa on todettu, että kansakunta jakaantui EU-kysymyksessä kahtia myös toisella tavalla. Hyvin toimeentulevat ja koulutetut henkilöt olivat jäsenyyden kannalla, kun taas vähemmän koulutetut ja pienituloiset kansalaiset sekä maatalousväestö vastustivat Suomen liittymistä Euroopan unioniin. Pidän tätä jakoa vielä alueellista jakautumistakin vaarallisempana, sillä sama jako on nykyisen hallituksen harjoittamalla ja sosiaalidemokraattien Ruotsin esimerkin mukaisesti kaavaillemalla sosiaali- ja veropoliittikalla tulossa myös kansalaisten tulonjakoon. Suomalaisia ollaan pelottavalla tavalla jakamassa a- ja b-kansalaisten luokkiin. Toivottavasti nyt suoritettu kansanäänestys ei anna lopullista sysäystä tämän kehityksen etenemiselle maassamme.

Arvoisa puhemies! Suomen jäsenyys Euroopan unionissa vähentää merkittävästi täysivaltaisuuttamme ja kansallista päättävältaamme. Eduskunnan lainsäädäntövallan kaventumisen määrällisestä tasosta on ristiriitaisia tietoja, mutta todennäköistä on, että ainakin puolet eduskunnan lainsäädäntövallasta siirtyy maamme rajojen ulkopuolelle. Tämä lainsäädäntövalta käsittää lähinnä kauppa-, maatalous- ja talouspoliittisia sekä liikennettä koskevia lakeja. Suurin osa edellä mainittujen alojen laeista ja sää-

döksistä tullaan jatkossa säätämään Euroopan unionin toimesta. Euroopan unionista tulee jäsenen ollessamme maahamme toteutettavaksi usean tasoisia säädöksellisiä määräyksiä ja ohjeita.

Ensiksikin Euroopan unionin asetukset ovat Suomessa automaattisesti lainvoimaisia säädöksiä, joten niihin ei eduskunnalla ole minkäänlaista päätäntävaltaa eikä vaikutusmahdollisuutta. Lisäksi ne menevät omien kansallisten lakiemme edelle. Ainoa keino on päättöksiä edeltävä komissioon suuntautuva kabinettivaikuttaminen Brysselissä, mutta asioiden salaisen käsittelytavan johdosta tämäkin mahdollisuus on varsin pieni.

Toisena säännösmuotona ovat EU-direktiivit, jotka ovat selkeitä ohjeita kansallisen lainsäädännön muuttamiseksi tai täydentämiseksi EU:n toivomalla tavalla. Tähän mennessä Suomessa on EU-direktiivit toteutettu käytännössä pilkkuakaan muuttamatta. Saman tyylin voidaan olettaa jatkuvan myös jäsenyytilanteessa, suomalaiset kun ovat tässäkin asiassa niin säntillisiä verrattuna esimerkiksi Italiaan, jossa pitkäaikaisena jäsenmaana taitaa olla monta Suomenkin jo hyväksymää direktiiviä vielä nk. käsittelyvaiheessa.

Kun EU-asetukset ja direktiivit muuttavat merkittäväällä tavalla suomalaista lainsäädäntökäytäntöä siten, että pelkästään lakien toteuttaminen jää suomalaisten hoidettavaksi, on päätäntävaltaamme olennaisesti siirretty maamme ulkopuolelle. Tähän liittyy vielä saumattomasti se, että EU:n viranomaisille tulee oikeus tulla maahamme tarkistamaan asioita, kuten esimerkiksi jonkun maatilan kirjanpitoa. Vaarana on, että siinä samalla tarkastetaan jopa viljelijäpariskunnan henkilökohtaiset paperitkin. Hyvästi itsenäinen ja itsenäistä lainsäädäntö- ja lainkäyttövaltaa nauttiva Suomi!

Edellä mainittujen lainsäädäntövaltamme kavennusten lisäksi olemme Maastrichtin sopimuksen täydellisellä hyväksymisellä sitoutuneet tulevaisuudessa ilman veto-oikeutta erittäin merkittäviin ratkaisuihin. Euroopan unionin toimivalta tulee laajenemaan mm. puolustuspolitiikkaan, ulkopolitiikkaan, yhteiseen raha- ja valuuttapolitiikkaan sekä todennäköisesti myös vero- ja sosiaalipolitiikkaan. Käytännössä tämä merkitsee lähivuosien aikana sitä, että suurin osa eduskunnan lainsäädäntövallasta tulee liukumaan EU:n päättävälle elimille. Mikäli näin käy — ja miksi ei kävisi, kun emme ole tehneet Maastrichtin sopimukseen mitään varauksia — jää eduskunnan rooliksi toimia lähinnä välittävänä kirjanpito- ja

käännöstoimistona Euroopan unionissa valmisteltujen säädösten siirtämiseksi Suomen lakikirjaan. En toivo enkä sallisi tätä kohtaloa Suomelle ja suomalaiselle parlamentarismille, ja siksi SMP vastustaa jyrkästi maamme liittämistä Euroopan unioniin.

Arvoisa puhemies! Seuraavaksi lyhyesti Suomen Euroopan unionin jäseneksi liittyvän lain ja siihen liittyvän jäsenyys sopimuksen käsittelyjärjestyksestä. Perustuslakivaliokunnan enemmistö päätyi siihen, että sopimuksen hyväksymiseen riittää ns. supistettu perustuslain säätämisyjärjestys eli kaksi kolmasosaa kansanedustajista. Mielestäni päätös oli väärä eikä vastaa lain alkupeleistä tarkoitusta.

Menettelyn puoltajien käyttämä EU-sopimuksen rinnastaminen käsittelyjärjestyksen osalta esimerkiksi Neuvostoliiton kanssa tehtyjen rauhansopimusten kanssa ontuu mielestäni pahasti. Suomi ei ole nyt pakkotilanteessa eikä tuhansia miehiä kaadu päivittäin taisteluissa, kuten sodan aikana. Päinvastoin teemme päätöstä ilman pakkoa ja painostusta sekä omasta aloitteestamme. Ainoa yhteys rauhansopimukseen on siinä, että nyt menetämme niitä arvoja ja vapauksia, joita tuolloin veriuhrin säilyttimme. Katsomme SMP:ssä, että Suomen EU-jäsenyydestä olisi tullut päättää normaalissa, valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyssä säätämisyjärjestyksessä eli ensin julistaa laki kiireelliseksi viiden kuudesosan enemmistöllä ja sen jälkeen mahdollisesti hyväksyä se. Sopimuksen hyväksymisen kiireellisyyttä puoltaa sekin, että se halutaan voimaan jo 1.1.1995. Normaali perustuslain säätämisyjärjestys olisi ollut kiistaton eikä olisi jäänyt tulevaisuuteen päätöksen kyseenalaistamismahdollisuuksia. Koska sopimus on ristiriidassa hallitusmuotomme itsenäisyyttä ja täysivaltaisuutta koskevien pykälien kanssa, olisi se tullut käsitellä mielestäni edellä mainitussa normaalissa perustuslain säätämisyjärjestyksessä.

Arvoisa puhemies! Suomen EU-jäsenyyttä on yritetty perustella väittämällä, että se tuo maallemme enemmän hyötyjä kuin haittoja ja menoja. Olemme tästä jyrkästi eri mieltä. Liittymällä Euroopan unioniin teemme täysin kannattamattoman sijoituksen, ja vaarana on, että maallemme käy kuin kasinokauden kuponginleikkaajille: jää vain paperia käteen. Suomi joutuu maksamaan EU:n kassaan useiden tuhansien miljoonien jäsenmaksut ja menettää nykyisiä verotulojaan jopa yli 10 000 miljoonaa, menettää edellä mainitsemallani tavalla itsemääräämisoikeuttaan sekä sitoutuu tulevaisuudessa yhteiseen ra-

haan, talouspolitiikkaan, puolustukseen ja ulkopolitiikkaan. Mahdollista on myös oman sosiaalipolitiikan rajoittuminen sekä unionin perustuslain toteutuessa myös ylikansalliset verot ja muut kansalaisvelvollisuudet.

Vastapainoksi EU:lta tulevana hyötynä on muutaman miljardin markan tarkkaan valvotut ja erikseen Brysselin byrokraateilta anottavat tuet sekä mahdollinen elinkeinoelämälle tuleva välillinen hyöty. Tämä ”mahdollinen” ja ”välillinen” on se kuuluisa imago, josta hallitus ei ole enää uskaltanut puhua mitään. Tilanne on outo, sillä jäsenysshakemuksen jättämisen aikaan sitä pidettiin eräänä tärkeimmistä jäsenyysperusteista.

EU-jäsenyydestä maaillemme koituvat hyödyt ovat siis erittäin epämääräiset ja epävarmat. Ne riippuvat joko yritystemme tahdosta ja kyvystä ottaa jäsenyyden tuoma mahdollinen hyöty irti vientimarkkinoilta tai sitten eurobyrokraattien suopeudesta tukihakemuksiamme kohtaan. Kovin ovat epämääräiset ja epävarmat nuo hallituksen ja muiden EU-intoilijoiden lupaamat eumannavirrat Suomen suuntaan verrattuna maksettaviksi tulevien maksujen ja velvoitteiden määrään ja selkeyteen.

Eduskunta määritteli vuonna 1992 Suomen tavoitteet EU-jäsenyysneuvotteluille. Tuloksen tuli taata parhaalla mahdollisella tavalla maamme ja kansalaistemme turvallisuus sekä itsenäisen puolustuksen ja sotilaallisen liittoutumattomuuden säilyminen että luonnollisesti myös taloudelliset ja muut kansalliset edut.

Suomen neuvottelijat epäonnistuivat tavoitteiden toteuttamisessa yhtä pahoin kuin aiemmissa Eta-neuvotteluissakin. Kaikista tavoitteistamme jouduttiin merkittävästi tinkimään ja osasta jopa kokonaan luopumaan. Tavoitteista parhaiten toteutunut maataloustukikaa ei riitä turvaamaan kuin noin puolelle nykytiloista elinmahdollisuudet EU-Suomessa. Senkin tuista osan joutuvat kaiken lisäksi maksamaan suomalaiset itse, tosin EU:n armeliaalla luvalla.

Maatalous oli siis jäsenyysneuvottelujen menestyksekkäimpiä osa-alueita saavutettujen tulosten perusteella. Lopputulokset on kuitenkin senkin kohdalla masentava. Joka toinen tila joutuu panemaan laudat navetan ja ladon oviin ennen vuotta 2000. Käytännössä tämä merkitsee kymmentuhansien maaseudulla asuvien ihmisten työpaikan menetystä. Uutta työpaikkaa ei muutoinkin näivettyvältä maaseudulta löydy, joten seurauksena on pakkomuutto asutuskeskuksiin työnhakuun.

Tosin avautuuhan suomalaisille työttömille mahdollisuus lähteä työnhakuun Välimeren aurinkoon tai ostaa viinitila Ranskasta. Luulen kuitenkin, ettei kovin moni suomalaisemäntä tai -isäntä ole halukas pyrkimään lammaspaimeneiksi Portugaliin tai rypäleentallaajaksi viinitarhalle. Kyse on talonpojan tappolinjan toisesta näytöksestä, jonka käsikirjoituksen on tehnyt Esko Aho ja ohjauksesta tulee todennäköisesti vastaamaan Paavo Lipponen.

Maatalouden kuuluisat tuet ja niihin liittyvät tuotantokiintiöt, jotka parhaimmillaankin vastaavat kolmea neljäsosaa tuotantosuuntien tämänhetkisestä tasosta, turvaavat nekin kahteen varsin epämääräiseen tekijään. On mahdollista, jopa todennäköistä, että EU:n maatalouspolitiikassa tullaan pian leikkaamaan yhteiskassasta maksettavaa suoraa ja vientitukea. Sen vastapainoksi vapautetaan markkinavoimat entistä enemmän ja lisätään jäsenmaiden mahdollisuutta antaa kansallista, siis omista verovarosta maksettavaa, tukea maataloudelle. Tämä merkitsisi kaikkein merkittävimpien EU:sta tulevien tukirahojen tason olennaista alentamista ja jäsenyyden kannattamattomuuden pahenemista.

Kun vielä kansallisen tuen eli nyt samalla kolmannessa käsittelyssä olevan nk. kansallisen tukipaketin lopettaminen on jatkossa toteutettavissa eduskunnassa vain yhden äänen enemmistöllä, on talonpojan tulevaisuus melko synkkä. Kyseinen näytelmä voi siis ensi vuoden alusta alkaa.

Arvoisa puhemies! Maatalouteen ja sen tulevaisuuteen liittyy saumattomasti elintarviketeollisuutemme kohtalo. Lähdimme tavoittelemaan pitkää, jopa kymmenvuotista sopeutumisaikaa EU:n elintarvikkeiden hintatasoon, mutta tulos oli pyöreä nolla. Eurohinnat astuvat voimaan Suomessa 1.1.1995 välittömästi jäsenyyden alkaessa.

Käytännössä tämä merkitsee elintarviketeollisuudellemme kertaharppausta suljetusta taloudesta vapaaseen markkinatalouteen. Jos lopputulos on jollekulle epäselvä, hän voi ottaa selvää entisen Neuvostoliiton ja Itä-Saksan teollisuusyritysten nykytilasta: Muutama toimii rajusti saaneerattuina ja ulkomaisten omistajien valtaosaltaan hallitsemina, mutta suurin osa on lopetettu kannattamattomina. Tämä on todennäköinen kohtalo myös monille suomalaisille elintarviketalan yrityksille. Kansallista tukea kaivattaisiin jälleen, mutta mistäs otat, kun kaikki saatava velka menee entisten velkojen hoitoon tai EU:n kassaan.

On puhuttu, että jäsenyys Euroopan unionissa alentaa ruoan hintaa Suomessa. Totuus on kuitenkin juuri ilmestyneen vertailunkin mukaan se, että ruoan hinta Suomessa on Euroopan halvimpia ja useissa EU-maissa ruokakassin hinta on Suomea korkeampi. Mitenkähän tämä sopii yhteen hinnan alenemisen kanssa? Kaiken lisäksi EU-jäsenyys tuottaa edellä mainituista seikoista johtuen jälleen kymmeniätuhansia työttömiä elintarviketeollisuuden piiristä.

Suomessa on aina pyritty säilyttämään elintarvikkeiden ja muiden välttämättömyystuotteiden omavaraisuus mahdollisimman korkeana. Kriisit ovat opettaneet näin tekemään, ja siksi suomalaisen maataloustuotannon ja elintarviketuotannon taso on pidetty korkeana. Menetämme liittyessämme EU:hun tämänkin huoltovarmuustekijämme maatalous- ja elintarviketuotantomme romahtaessa.

Samoin suomalaisen kuluttajan varmuus ruoan puhtaudesta heikkenee, sillä alkuperäismerkintävelvollisuus poistuu. Keski-Euroopan tehomaa- ja elintarviketuotannon tuotteet korvaavat puhtaat ja korkealaatuiset kotimaiset elintarvikkeemme. Myös lisäaineiden käyttö on EU:ssa huomattavasti Suomea runsaampaa. Luvassa on siis mureaa ja kuohkeaa EU-esanssipullaa!

Arvoisa puhemies! Puutun vielä kahteen jäsenyyden jälkeen vaaravyöhykkeessä olevaan elinkeinoalaamme.

Toinen niistä on vaatetus- ja tekstiiliteollisuus. Se on pystynyt toimimaan itäviennin romahtamisen jälkeisellä supistetulla tasolla kohtuullisella menestyksellä työllistäen kymmeniätuhansia juuri siellä, missä teollisista työpaikoista on pulaa. Euroopan unionin tulli tekstiilituotteille on vain 14 prosenttia, kun Suomessa vastaava tulli peritään 35 prosentin mukaan. Kuinka hallitus ja EU-myönteiset piirit kuvittelevat suomalaisen vaatetus- ja tekstiiliteollisuuden pysyvän kilpailukyisenä, kun sen kilpailijoiden tuotteiden verotuskohdeltu alenee yhdessä yössä lähes 20 prosenttia? Jo nyt halpatuontimaiden vaara omalle tuotannollemme on ollut merkittävä, ja sitä on voitu pitää kurissa vain tuontikiintiöillä. EU:lla on omat, huomattavasti suuremmat kiintiönsä, joista voi Suomeen tulla huomattavasti nyt olevia suurempi osuus. Tämä merkitsisi nyt 16 prosentin osuuden teollisuustuotannon nostamista käsittävän elinkeinon määrällistä romahtamista ja jälleen kymmeniätuhansia työttömiä olemassa olevien sekä maataloudesta ja elintarviketeollisuudesta EU-jäsenyyden myötä tulevien jatkoksi.

Kuljetuselinkeino ei jää myöskään osattomaksi EU-iloista. Muuttuvien direktiivien takia odottaa kuljetuskalustoamme liikenneministeriön tekemän arvion mukaan peräti 17,5 miljardin markan uusintalasku. Uusiksi menee rekkoja, linja-autoja ja vaihtokoreja. Lisäksi lisälasku pienentyvien kuormien takia on vielä vuositasolla 2 miljardia markkaa. Pelättävissä on, että laman jälkeen usein vekselivedolla kulkeva kuljetuselinkeinomme jää vaadittavan kaluston jompa puoleen ja työvoimakuluiltaan halvempien eteläeurooppalaisten yritysten jalkoihin. Mitä se merkitsee liikenneturvallisuudelle Suomen talvisilla teillä ja alan työllisyydelle, voi vain painajaisunissaan kuvitella. Tämä ei ole myöskään paljon puhuttua ympäristöystävällisyyttä, sillä pienemmät kuormat vaativat useampia autoja ja vuoroja, mikä puolestaan lisää päästöjä.

Arvoisa puhemies! Suomi on ilmoittanut hyväksyvänsä Maastrichtin sopimuksen karvoineen päivineen. Tämä merkitsee sitä, että Suomi on lupautunut täydellisesti mukaan puolustusyhteistyöhön Weu:ssa, yhteiseen valuuttaan ja talouspolitiikkaan Emussa ja ministerineuvoston johtamaan ulkopolitiikkaan. Menetämme siis ulkopolitiikkamme puolueettomuuden tai sitoutumattomuuden, jonka turvin olemme pystyneet luovimaan läpi kylmän sodan karikkojen. Hyppäämme mukaan EU:n ulkopolitiikan junaan, jonka määränpää ja kuljettaja ovat tuntemattomat. Vahva epäily tosin on, että junan kulkua ohjataan kauko-ohjauksella Bonnista tai ehkä tulevaisuudessa Berliinistä käsin. Sieltä on historian saatossa ohjattu monenlaisia junia.

Maastrichtin sopimuksen varauksettomalla hyväksymisellä Suomi on sitoutunut siis yhteiseen puolustukseen EU:ssa. Käytännössä, kun Euroopan unionin maista valtaosa kuuluu jäseninä Natoon, ei unionin omaa järjestelmää Weu:ta tultane koskaan rakentamaan itsenäiseksi toimivaksi puolustusorganisaatioksi. Asia on aivan kuten eduskunnan puolustusvaliokunta rehellisessä lausunnossaan EU-sopimuksesta totesi, että Weu:n kautta Suomi ajautuu vähitellen Naton jäseneksi. Ei ihme, että kyseistä valiokunnan lausuntoa haukuttiin EU-intoilijoiden toimesta, sillä totuus tekee aina kipeää. Puolueettomuudesta ja liittoutumattomuudesta on täysin turha enää puhua sen jälkeen, kun olemme EU:n jäsenenä. Olemme länsiliittoutunut maa, jossa pian voi olla ulkomaisia tukikohtia ja joukkoja, ja nuoret miehet voivat jopa menettää henkensä tähtilipun puolesta missäpäin maailmaa tai Eu-

rooppaa tahansa. Ulkoasiainvaliokunnan esittämä hurskas toive siitä, että eduskunta päättäisi erikseen Suomen EU-jäsenyydestä, on turhaa silmänlumetta, sillä jäsenyys tulee itsestään Maastrichtin sopimuksen mukana, halusimme pa sitä tai emme.

Arvoisa puhemies! Maastrichtin sopimuksen mukanaan tuoma toinen asia on Euroopan Talous- ja rahaunioni Emu. Tarkoitus on, että vielä tämän vuosikymmenen aikana EU:lle perustetaan yhteinen keskuspankki, jonka alaisuuteen kansalliset keskuspankit, kuten Suomen Pankki, tulisivat. Samalla koko EU:n alueelle tulisi yhteinen rahayksikkö ecu, joka syrjäyttäisi omat kansalliset valuutat. Markka voi hyvinkin olla historiaa, kun vuosi 2000 alkaa. Tällä hetkellä ainoa jarruttava tekijä Emun nk. kolmannen vaiheen käynnistymiselle on se, että jäsenmaiden tulisi täyttää tietyt kriteerit talouudessaan. Näitä ovat inflaatiolle määrätty katto ja valtiontalouden ulkomaanvelan määrällinen rajoitus, muutaman esimerkin mainitakseni.

Ongelmana Euroopan unionissa on se, että näitä Emu-ehtoja ei täytyä kuin ehkä kaksi maata. Uusi pääsihteeri onkin jo väljätellyt mahdollisuutta lieventää Emu-ehtoja, jotta useampi maa ne täyttäisi ja kolmas vaihe pääsisi käyntiin. Tällöin myös Suomi täyttäisi ehdot ja joutuisi väistämättä mukaan Emuun. Kun vielä EU:ssa kaikki valmistelutyö on salaista, toisin kuin meillä Suomessa, ja yksimielisyyttä vaativasta päätösnettelystä ollaan siirtymässä enemmistöpäätöksiin EU-neuvostossa, voi Emu olla piankin edesämme. Oman rahan ja keskuspankin lisäksi menetämme myös mahdollisuuden säädellä talouspolitiikkaamme. Devalvaatioiden aika on ohi, ja kilpailukykyämme on revittävä irti muualta. Kuten ulkoasiainvaliokunnan mietinnössäkkin todetaan, se on otettava irti tuotantokustannuksia alentamalla. Kaikki tietävät taas sen, mitä sillä tarkoitetaan. Palkkojen alentaminen jatkuu, ja kantohintoja pudotetaan myös tulevaisuudessa kilpailukyyn nimissä. Suomi kun seisoo edelleenkin puujaloilla. Ainoa hyötyjä EU:n rantapallomaiden lisäksi tulee olemaan suomalainen puunjalostusteollisuus, jonka jättivoitot kasvavat. Valitettavasti ne eivät ole tuottaneet juurikaan uusia työpaikkoja tähänkään mennessä, ja tuskinpa tahti muuttuu EU-aikaan siirryttäessä.

Arvoisa puhemies! Ruotsi valitsi omissa kansanäänestyksessään Suomen tien. Sekin tullee liittymään EU-jäseneksi. On valitettavaa, että pohjoismaisen yhteistyön vaihtoehto jätettiin

käyttämättä ja pohjoismaainen rintama murrettiin, kun Norja mitä ilmeisimmin jättäytyy EU:n ulkopuolelle. Puheet pohjoismaisesta yhteistyöstä Euroopan unionissa ovat mielestäni turhia, sillä Tanskan, Ruotsin ja Suomen yhteinen äänimäärä neuvostossa on niin pieni, ettei sillä pystytä estämään suurten jäsenmaiden ajamia päätöksiä.

Lopputulokseksi Suomen EU-jäsenyydestä jää se, että 76 vuotta kestänyt itsenäisyyden aika päättyy 1.1.1995. Edellisen kerran, kun Suomi oli vastaavanlainen itsehallintoalue, meitä hallitsi Aleksanteri; uusi vallanpitäjä on Santeri, joten ei siinäkään parannusta tullut.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella Suomen menettäessä EU-jäsenenä enemmän kuin sieltä on hyötyä odotettavissa, katson, että eduskunnan tulisi hylätä hallituksen esitys Suomen liittämisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja säilyttää Suomi itsenäisenä.

Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Kalliksen tekemää hylkäysehdotusta.

Edustajat Pulliainen ja Rask merkitään läsnä oleviksi.

Ed. U k k o l a : Rouva puhemies! Toivoa sopii, että kolmas käsittely eduskunnassa sujuisi parlamentin arvon mukaisesti, niin ettei enää ryhdytä samanlaiseen näytelmään, joka nähtiin ensimmäisen käsittelyn aikana.

En voi ymmärtää niitä, jotka voivat Suomen eduskunnalta mahdollisuuden päättää EU-jäsenyydestä itsenäisesti ilman vilkuilua Ruotsiin. Me saimme kansalta neuvon, joka sitoo meitä niin poliittisesti kuin moraalisestikin. Ei kansa sanonut, että meidän on kuunneltava Ruotsin kansan mielipidettä ja päätettävä sillä perusteella, miten Ruotsissa äänestetään. Tällainen nöyryyden epäoikeudenmukaista kaikkia suomalaisia kohtaan. Suomalainen ei halua mennä Eurooppaan nöyränä, vaan pää pystyssä, itsenäisenä ja tietoisena oikeuksistaan. Tämän mahdollisuuden unionin innokkaimmat vastustajat täällä salissa voivat niin kansalaisilta kuin kansanedustajiltakin.

Arvoisa puhemies! Kun EU-jäsenyys Suomen osalta on eduskunnan sinettiä vailla, on viimeinkin aika pohtia sitä, mitä me Euroopan unionissa haluamme ja minkälaiseksi me haluamme unionia kehittää. Suomalaisina me tiedämme nyt

paikkamme Euroopassa, ja muut Euroopan kansat tietävät myös, missä meidän paikkamme on. EU-jäsenyys kytkee Suomen länsieurooppalaiseen ihanteisiin: vapauteen, ihmisoikeuksiin, rauhaan ja toivottavasti myös suvaitsevaisuuteen.

Me menemme jäseneksi vakaiden demokraatioiden muodostamaan valtioiden liittoon. Haluamme antaa oman panoksemme siihen, millainen on se Eurooppa, jossa lapsemme tulevaisuudessa elävät. Kun Ruotsinkin ratkaisu on nyt selvä, meillä on mahdollisuus yhdessä vaikuttaa ja tuoda unioniin niitä pohjoismaisia arvoja, joita me pidämme tärkeinä.

Olen perustellut myönteistä kantaani hyvin monessa yhteydessä juuri arvoilla, eurooppalaisilla demokraattisilla aatteilla. Esimerkiksi kansalaisten perusvapaudet eivät välttämättä Suomessa ole joka kohdassa ja joka asiassa eurooppalaisella tasolla, vaan niissä on vakaviakin puutteita. Yksilön oikeuksien kunnioittaminen on Euroopassa ehdottomampi oikeus kuin meillä. Pääpainon Suomen Eurooppa-politiikassa tulee olla demokraattisten arvojen painottamisessa, rauhan ja poliittisen vakauden edistämisessä, tasa-arvossa ja ekologisisissa kysymyksissä. Myös päätöksenteon avoimuus unionissa on yksi tärkeimmistä vaikuttamisen aloista, joihin Suomen on tulevaisuudessa panostettava. Samalla meidän on pidettävä tiukasti huoli siitä, että läheisyysperiaatetta toteutetaan niin, että suomalaisten omassa päätösvallassa säilyy mahdollisimman paljon asioita.

Kansainvälisissä sopimuksissa on aina kysymys etujen ja haittojen punninnasta. Euroopan unioni ei vie itsenäisyyttämme, vaikka siirtääkin osan eduskunnan lainsäädäntövallasta unionin toimielimille. En hyväksy enkä ymmärrä niitä kannanottoja, joita on kuultu tässäkin salissa, että EU:sta on kehitettävä mahdollisimman vahva. Päinvastoin unionia on kehitettävä niin, että unionin päätösvaltaan jätetään vain niitä asioita, joista yhdessä päättäminen on välttämätöntä. Kaikkea ei voida eikä pidä siirtää unionin toimielimille.

Euroopan yhteisö ei ole liittovaltio, vaan itsenäisten valtioiden liitto. Tiedän, että Suomessa on niitä, jotka haluavat kehittää EU:ta federalistiseen suuntaan. En hyväksy näitä käsityksiä. Suomen on toimittava niin, että unionista kehityy laaja eurooppalaisten valtioiden yhteisö, johon kaikki voivat osallistua ja toimia Euroopan rauhan ja Euroopan vakauden hyväksi.

Monissa aikaisemmissa EU-keskusteluissa olen perustellut jäsenyyttä muutamalla konk-

reettisellä seikalla aatteiden ja ihanteiden lisäksi: turvallisuudella, taloudella ja aluepolitiikalla. Kukaan ei tietenkään pysty tarkoin sanomaan, kuinka monta prosenttia bruttokansantuotteemme kasvaa jäsenyyden vaikutuksesta. Sen sijaan jokainen voisi nyt kuvitella, mitä vaikutuksia taloudelle ulkopuolelle jäämisellä olisi ollut. Työtömyyden lieventämiseksi meidän omat voimamme eivät riitä. Se onnistuu vain eurooppalaisella yhteistyöllä. Suomi ei ole suljettu saareke, vaan rajat ovat avoimia niin ihmisille, tavaroille, pääomille kuin valuatallekin. Euroopan unionin jäsenenä taloutemme saa sitä ryhtiä ja jämäkkyyttä, jota se kipeästi kaipaa. Talous- ja rahaliitto pakottaa Suomen pois tämän vuosisadan vit-sauksesta, alituisesta inflaatio- ja devalvaatiopolitiikasta.

Taloutta paljon tärkeämpi syy jäsenyydelle on kuitenkin ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Jäsenyyden tuoma yhteistyö eurooppalaisten maiden kanssa lisää turvallisuuttamme, mikä vähentää mahdollisia suunnitelmia Suomen painostamiseksi esimerkiksi tilanteessa, jossa Venäjän demokratioitumiskehitys syystä tai toisesta katkeaa. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka määritellään tällä hetkellä liittoutumattomuudeksi ja itsenäiseksi puolustukseksi.

Kun Suomi jätti EU:n jäsenyyshakemuksen, samalla hyväksyimme Maastrichtin sopimuksen. Tämän sopimuksen yhtenä tavoitteena on mm. mahdollisen yhteisen puolustuspolitiikan muodostaminen, mikä saattaa aikanaan johtaa yhteiseen puolustukseen. Näinhän tässä sopimuksessa sanotaan. EU:n vastustajien mukaan tämä tavoite on vastoin turvallisuuspoliittista peruslinjaamme. Turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan liittyvistä asioista Euroopan unioni päättää kuitenkin vasta vuonna 1996. Kun Suomi on Euroopan unionin jäsen, sillä on samanlainen sananvalta kuin jokaisella muullakin EU-maalla. Päätökset eivät voi olla vastoin Suomen omia kansallisia etuja, kun Suomen hallitus niistä on itse päättämässä. Vaikka Suomesta EU-maana tulisi Länsi-Euroopan unionin elikkä Weu:n tarkkailijajäsen, se ei romuttaisi meidän turvallisuuspoliittista peruslinjaamme, jos tässä liturgiassa halutaan pysyttäytyä. Tarkkailijanakin Suomi on sotilaallisesti liittoutumaton.

Unionin jäsenenä turvallisuuspolitiikkamme saa kuitenkin enemmän vaihtoehtoja. Kukaan ei kuitenkaan pakota meitä mihinkään, ellemmme itse jotain tahdo ja ellemmme itse jotain päätä. Jo unionin jäsenyys ja yhteistyö eurooppalaisten

valtioiden kesken lisäävät turvallisuuttamme. On kuitenkin selvää, ettei EU sinänsä tuo meille turvallisuustakeita. Niitä antaa vain selkeä liittoutuminen.

Liittoutumattomuus on tietenkin helppo ratkaisu helppoina aikoina, mutta kestääkö ja riittääkö se, jos lähiympäristömme muuttuu radikaalisti epävarmemmaksi. Eikö Pohjolan ja Suomen aseman vakautta lisäisi nimenomaan se, että jokainen tietää, mihin joukkoon Suomi kuuluu? Siksi Suomen ei Eurooppa-politiikassaan kannata etukäteen sulkea pois yhtäkään turvallisuuspoliittista vaihtoehtoa, ei myöskään Nato-jäsenyyttä.

Ulkopolitiikan muotoilussa ulkoasiainvaliokunta on ollut varsin varovainen ja pidättyvä. Olen valiokunnan kanssa kuitenkin yhtä mieltä siitä, ettei jäsenyys tee meistä ajopuuta, joka automaattisesti ajautuu Nato-jäsenyyteen. Me itse päättämme, mitä jatkossa haluamme. Tähän meillä jäsenenä on myös täydet oikeudet. Olen myös valiokunnan kanssa yhtä mieltä siitä, että tarkkailija-aseman hakeminen Länsi-Euroopan unionissa on Suomen etujen mukaista ja että asia on myös tuotava erikseen eduskunnan päätettäväksi aivan samalla tavalla kuin muutkin tärkeät asiat, kuten jäsenyys Euroopan Talous- ja rahoitossa.

Aluepolitiikka pystymme harjoittamaan Euroopan unionissa paljon tehokkaammin kuin ulkopuolella. Jos emme olisi jäseniä, aluepolitiikkaan suunnatut varat varmasti supistuisivat valtion velkaantumisen takia. EU:ssa pystymme ohjaamaan joka vuosi ainakin viiden vuoden ajan alueiden kehittämiseen yli 4 miljardia markkaa, josta 2 miljardia markkaa on omaa kansallista rahoitustamme. EU:n jäsenenä tämänsuuruinen kehityspanos on itsestäänselvyys, koska mikään maa ei jättäisi ecu-markkoja anomatta ja niitä käyttämättä. Jopa perinteinen maatalous saa vakaamman perusturvan Euroopan unionin jäsenenä kuin ulkopuolella, jolloin maatalouden rahamäärä olisi sidoksissa valtion velkakehitykseen. Euroopan unionin aluepolitiikka perustuu maakuntien Eurooppaan. Se on sitä ns. läheisyysperiaatetta, jota me haluamme olla kehittämässä. Maakuntien Eurooppa tarkoittaa maakuntien yhteistyötä ilman, että kansallisvaltio, tässä tapauksessa Suomen valtiolliset institootiot, kovin paljon määräävät tästä politiikasta.

Suomi on saanut pari vuotta sitten aluelainsäädännön, joka on niin sanotusti euroajassa. Jatkossa riippuu Suomen maakuntien voimasta, kehitystasosta, kyvystä ja tahdosta, miten hyvin

ne pystyvät hyödyntämään Euroopan unionin antamia aluepoliittisia mahdollisuuksia.

Arvoisa puhemies! Tässä yhteydessä kannatan sitä ulkoasiainvaliokunnan kannanottoa, jonka mukaan maakuntiin tarvitaan kansanvalitsevat valtuustot. Minusta tämä antaa potkua Suomen aluepolitiikalle ja tarpeellista itsenäisyyttä nimenomaan maakuntien Euroopassa. Ellemme kehitä Suomea ja Suomen alueita nykyistä itsenäisemmiksi, Suomi ei pääse irti koskaan siitä pääkaupungin holhouksesta, jota maakuntien on ollut jatkuvasti pakko noudattaa.

Arvoisa puhemies! Eurooppa-asiat jaetaan kolmeen pilariin: yhteisöasioihin, ulko- ja turvallisuusasioihin sekä sisä- ja oikeusasioihin. Unionin toiminta perustuu pitkälle hallitusten väliin yhteistyöhön, ja paljon puhuttu demokraatiavaje korvautuu ainakin osittain sillä, että hallitukset ovat toimistaan ja teoistaan vastuussa jokaisen maan omalle parlamentille.

Ulkosaainvaliokunta on käsitellyt Suomen EU-jäsenyyttä hyvin perusteellisesti, ja sen mietintö on erinomainen ainakin yhdessä suhteessa: Se paaluttaa koko prosessin parlamentaarille perustalle ja antaa eduskunnalle sen vallan ja vastuun, joka sille itsenäisessä Suomessa kuuluu.

Etenkin EU-kansanäänestyksen alla kuuli hyvin paljon kannanottoja siitä, että eduskunta menettäisi EU:ssa kaiken vallan. Tässä keskustelussa unohdettiin tyystin se, että jo Etan takia tehdyt muutokset hallitusmuotoon merkitsevät eduskunnan asemaan ratkaisevaa muutosta. Eduskunta ei ole EU-asioissa pelkästään lainsäätäjä ja jälkikäteiskontrollia harjoittava valtioelin vaan myös etukäteen ohjaava. Eduskunnan tahdon mukaisesti niin ministerien kuin virkamiestenkin on toimittava unionissa, unionin elimissä, esimerkiksi yritettävä saada muutoksia epäkelpoiin yhteisölakeihin. Eduskunnan valiokunnat, joka ikinen valiokunta, voivat kuulla virkamiehiä ja ministereitä aina pääministeriä myöten. Ministerit toimivat ja hallitus istuu niin kauan, kuin niillä on eduskunnan luottamus takanaan.

EU-asioissa eduskunnalla on etukäteisvaltaa aivan toisin kuin kotimaisissa asioissa. Tämä muutos on ratkaisevan tärkeä. Se tuo polttavaksi myös ns. edustuskiistan, asian, johon valiokunta ei ottanut minkäänlaista kantaa. Siihen järjestelmään, jonka hyväksymme valiokunnan mietinnön yhteydessä, ei sovi se, että parlamentaarisen järjestelmän ja kontrollin ulkopuolella oleva valtioelin, presidentti, olisi itseoikeutettu edusta-

maan Suomea kaikissa EU:n huippukokouksissa, käsiteltiinpä niissä sitten maataloutta, taloutta, sisä- ja oikeusasioita jne. Hyvin usein huippukokouksissahan joudutaan juuri ratkomaan näitä asioita, jos asioista ei ole alemmalla tasolla päästy sopimukseen.

Euroopan unionin jäsenyys muuttaa valtiolinten valtasuhteita. Ellei eduskunta pidä huolta asemastaan tärkeimpänä valtioelimenä, se menettää valtaansa niin presidentille kuin hallituksellekin. Toisin sanoen, samalla kun ratkaistaan ns. edustuskiista, ratkaistaan myös, kuka EU-Suomessa käyttää EU-asioissa ylintä valtaa, tasavallan presidentti vai eduskunta ja sille vastuussa oleva hallitus. Jos emme pidä tässä talossa huolta eduskunnan vallasta, siirrymme presidentilliseen järjestelmään, jossa presidentti ei ole pelkästään ulkopoliittinen vaan myös ja nimenomaan sisäpoliittinen johtaja.

Herra puhemies! Julkisuusperiaate on yksi Suomen ja pohjoismaisen demokratian peruspiireita. EU:n päätöksenteko ja asioiden valmistelu ei ole samalla tavalla julkista ja avointa, mihin olemme Suomessa tottuneet. Tämä tosiasia on kiistaton. Tämän asian muuttamisessa meille riittää työsarkaa vähäksi aikaa. Suomessa kaikki viranomaisten hallussa olevat asiakirjat ovat julkisia, ellei toisin ole säädetty. On toinen asia, että hyvin usein on toisin säädetty ja pyrkimys yhä edelleen on toisin säätää; ainakin tässä eduskunnassa tiedän monia sellaisia kansanedustajia, jotka mieluusti pistäisivät salaisiksi paljon nykyistä enemmän asioita.

Julkisuusperiaate Suomessa toimii erinomaisen hyvin, periaatteessa. Käytännössä asiat eivät ole niin erinomaisesti kuin keskustelussa on tähän saakka annettu ymmärtää. Suomen julkisuusperiaate on pikemminkin paperia kuin elävää elämää ja elävää viranomaiselämää. Meillä kyllä toimii ns. viranomaisjulkisuus eli paperi- ja diaariojulkisuus, mutta muuten meidän virkamiehistöämme leimaa edelleenkin vahva pyrkimys salailuun.

Meidän on pidettävä tiukasti huoli siitä, että EU-asiat kotimaisessa käsittelyssä ovat ehdottoman julkisia. Virkamiehistöön ja etenkin ulkoministeriön pyrkimystä pitää kaikki EU-asiat ulkoasioina ei missään tapauksessa saa hyväksyä. Se hän merkitsisi sitä, että suuri osa sellaisten asioiden valmistelusta, jotka tähän saakka ovat olleet julkisia, muuttuisi salaisiksi. Tästä asiasta ei päättä EU, ei komissio vaan nimenomaan Suomi itse.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunta edellyttää, että hallitus antaa vielä näillä valtio-

päivillä eduskunnalle selonteon tai tiedonannon Suomen EU-politiikan tavoitteista. Tämä on aivan hyvä vaatimus. Suomella täytyy olla tahtoa ja halua edistää niitä arvoja ja niitä päämääriä, joita se pitää tärkeinä.

Suomen on EU:n jäsenenä edistettävä avoimuutta, demokratiaa ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Suomen täytyy EU:ssa toimia niin, että unionin päätöksenteko avautuu ja demokraattisuus vahvistuu. Meidän on vahvistettava Euroopan parlamentin asemaa EU:n toimivaltaan kuuluvissa asioissa komissioon nähden, mutta toisaalta meidän on lisättävä jäsenmaiden parlamenttien valvontaa ja ohjausta hallitusten neuvostossa tapahtuvassa EU:n päätöksenteossa.

Suomen on myös toimittava niin, ettei Eurooppaan synnytetä uusia raja-aitoja, ei sen enempää poliittisia kuin taloudellisiakaan. On edistettävä unionin ja Venäjän sekä Venäjän ja Baltian ja muiden Keski- ja Itä-Euroopan maiden välistä yhteistyötä ja olojen vakiintumista. Myös tasa-arvo ja ympäristöpolitiikka ja niiden tehostaminen ovat Suomen EU-politiikan kivijalkoja.

Me puolestamme voimme viedä Eurooppaan omaa pohjoismaista tapaamme elää, toimia, avoimuutta ja demokraattisia arvoja, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta. Me voimme antaa Euroopalle osan pohjoismaisesta hyvinvointimalistamme.

Arvoisa puhemies! Kansanäänestyksen tulos oli selkeä. Vaikka Tampereen pohjoispuolinen Suomi, se Suomi, josta minut on valittu eduskuntaan, on EU-kielteinen, sielläkin oli suuri joukko ihmisiä, jotka äänestivät EU-jäsenyyden puolesta. Jos äänestystulosta käsiteltäisiin kokonaisuutena, EU:n vastustajia oli Tampereen eteläpuolisessa Suomessa enemmän kuin ns. ei-Suomessa yhteensä.

Kansanäänestys antaa kuitenkin Suomen kansalliselle politiikalle aivan uusia vaatimuksia. Suomea on kehitettävä kokonaisuutena niin, että kaikki kansalaiset voivat tuntea sen omaksi isänmaakseen, jonka puolesta kannattaa tehdä työtä ja jossa jokaisen on hyvä elää. Siksi kansallista aluepolitiikkaa tarvitaan jatkossakin. Toivon, että myös etelän kansanedustajat sen ymmärtäisivät. Kun korostamme tasa-arvoa EU:ssa, samaa on korostettava Suomen omassa politiikassa.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Pelttari.

Ed. V. L a u k k a n e n : Arvoisa puhemies! Luulen, että Suomi valtiona ei koskaan edes aavistanut, että sen eduskunta joutuisi käsittelemään sopimusta, jolla Suomi sulautuu suurempaan valtaan. Nimittäin jos se olisi tehnyt niin, niin täällä varmasti olisi sellaiset puhujapaikat, joissa olisi mahdollisuus käsitellä tämän sulautumisen vaatimaa laajaa asiakirja-aineistoa. Mutta nyt näinhän ei ole. Tämä on hieman hankalaa johtuen juuri tästä.

Tässä puheessani, kun tiedän, että osalla kuuntelijoista ei ole mahdollisuutta kuulla puhettani kokonaisuudessaan, aion käydä ainakin aluksi melko tiiviisti, muutamassa tunnissa, läpi tämän pääsanomani ja sitten menen hieman syvällisempään argumentaatioon ja perustelutapaan, koska pidän tärkeänä, että se, mitä ajatellen ja mitä edustan, varsinkin kun olen jäänyt melko yksin tässä ajattelussa, tulisi riittävän selvästi ilmaistuksi.

Ennen kaikkea kysymys on siitä, että Suomi on nyt etenemässä sellaiseen ratkaisuun, jolla Suomi sinetöi oman integraatiopolitiikkansa. Ymmärrän jokaista niistä, jotka uskovat, että kun integraatio on hyvä asia, niin totta kai on oikein, että Suomi osallistuu integraatioon. Vaikka varmasti heidänkin pitäisi ajatella hieman sitä kysymystä, kannattaako integraatioon osallistua peruuttamattomalla päätöksellä vai olisiko parempi osallistua integraatioon sellaisella päätöksellä, että esimerkiksi vuosikymmeniä myöhemmin uudet sukupolvet voisivat vielä kerran, ainakin kerran, harkita tätä asiaa uudestaan, nyt tämä eduskunta on niin kauaskatseinen, niin suurenmoinen viisauudessaan, että se on päättänyt, että Suomen tulevat sukupolvet eivät enää koskaan tätä asiaa joudu miettimään, onko tämä Suomen etu vai ei. Tämä eduskunta edustaa siis harvinaislaatuista kaukonäköisyyttä, kun se parhaimmillaan voi ulottua vuosisadoiksi eteenpäin. (Ed. Laakso: Eduskunnasta ei välttämättä löytyisikään, sen täytyy löytyä sitä kautta, että kansan yksinkertainen enemmistö on vastannut ”kyllä” tähän kysymykseen. En hyväksy tällaista argumentaatiota ja tuon vain yhtenä perusteluna esille sen, että neuvoo-antavasta kansanäänestyksestä annetun lain vuodelta 1987 5 § määrää,

Neuvoo-antava kansanäänestys on asia, johon täytyy palata, koska ymmärrämme, että valta on halunnut esittää tämän asian niin, että vaikka perustuslakien edellyttämä kahden kolmasosan enemmistöä eduskunnasta ei välttämättä löytyisikään, sen täytyy löytyä sitä kautta, että kansan yksinkertainen enemmistö on vastannut ”kyllä” tähän kysymykseen. En hyväksy tällaista argumentaatiota ja tuon vain yhtenä perusteluna esille sen, että neuvoo-antavasta kansanäänestyksestä annetun lain vuodelta 1987 5 § määrää,

että äänestäjällä tulee aina olla mahdollisuus ilmaista, ettei hän kannata mitään esitetystä vaihtoehdoista. Tämä on ollut äänestäjän ehdoton oikeus tämän lain mukaan, mutta kun arvoisa eduskunta säätii enemmistön voimin lain neuvoo-antavasta kansanäänestyksestä, niin juuri tämä vaihtoehto suljettiin pois. Ei voinut muuta kuin äänestää ”kyllä” tai ”ei”, ja jos oli nöyrä ja myönsi, ettei ole varma, kumpi vaihtoehto on Suomen etu, tämän henkilön piti jäädä kotiin, koska hän ei voinut äänestää ”tyhjää” tai laittaa ”en osaa sanoa”, ”en tiedä”. Ymmärrämme, että jos nämäkin henkilöt otettaisiin mukaan, niin ei tällä ajattelulla Suomen kansasta, äänioikeutetuista, edes yli puolet kannattanut jäsenyyttä.

Toinen asia tässä kysymyksessä on tietenkin määräenemmistövaatimus. Minä muistutan siitä, että kun kysyin tätä asiaa pääministeri Aholta, mitä hän ymmärtää tämän kahden kolmasosan vaatimuksen suhteesta kansanäänestykseen, niin pääministeri Aho sanoi näillä sanoilla: ”Tulee olla laaja kansan enemmistö.” Nämä olivat pääministeri Ahon sanat: ”laaja kansan enemmistö”. Nyt voimme vain kysyä, onko löytynyt laaja kansan enemmistö. Me tiedämme, että ”laaja” ei ole perustuslaillinen termi, koska perustuslaki puhuu numerollisista arvoista. Mutta yksinkertaisen enemmistön jälkeen ensimmäinen kvalifioitu, vaikeutettu säätämisyjärjestys on kaksi kolmasosaa, ja me ymmärrämme, että jos me haluamme antaa ”laajalle” jonkin sisällön, niin se tarkoittaa vähintäänkin kahden kolmasosan enemmistöä.

Minun mielestäni pääministeri Ahon sanoma silloin aikoinaan oli selvä. Täytyisi olla laaja ja käytännössä siis kahden kolmasosan enemmistö kansasta, ennen kuin vähemmistöltä voidaan riistää itsenäisyys, oma raha jne. Tämä on ollut siis pääministeri Ahon kanta.

Kyllä täällä on tietysti esiintynyt surkuhupia- siakin kannanottoja tähän, jota ehkä puhtaaksi viljellyimmillään edusti ministeri Norrback, joka sanoi, että yhdenkin äänen enemmistö hänelle riittää. Tämä on se loistava, paljon puhuttu demokratia, että jos esimerkiksi on 100 henkilöä ja niistä 51 haluaa luopua näiden 100:n yhteisestä valuutasta, niin nämä 49 ovat pakotettuja tällaiseen ratkaisuun. Tämä kuulostaa demokratian pelisäännöltä, mutta moraalisesti uskon, että me voimme kohdistaa tällaiseen demokratiaan voimakasta kritiikkiä. Kuka on antanut 51:lle luvan pakottaa nämä 49 kaikkiin niihin ratkaisuihin, mitä nämä 51 haluavat?

Neuvoo-antavan kansanäänestyksen osalta

oli Norjassa aikoinaan, vuonna 72, keskustelua siitä, mikä merkitys olisi pienellä enemmistöllä. Haluan vain tuoda joitakin huomautuksia viitaten Gilbrantin kirjaan. Täällä todetaan, etteivät vain juristit vaan myös koko joukko poliitikkoja on eri mieltä, siis siitä, että hyvin niukka enemmistö voisi riittää. Vieläpä ”ja”-liikkeen johtaja vuodelta 1972 valtioneuvos Reidar Carlsen sanoi äänestyksen jälkeen: ”Sanoin myös ennen kansanäänestystä, että 51 prosentin kannatus olisi liian pieni. On saavutettava 60 prosenttia ja kannatuksen on jakauduttava jotenkin tasaisesti yli maan, jotta meistä voisi tulla jäseniä.” Tämän sietäisi jaa-ihmisiä hieman puhutella. Tässä kylä-liikkeen johtaja sanoi, että täytyisi olla 60 prosentin kannatus ja kannatuksen pitäisi jakautua tasaisesti yli maan.

Sitten tässä todetaan, että oikeustieteen tohtori ja professori Frede Castberg julkaisi muistion asiasta ja oli samaa mieltä korostaen, että olisi kohtuullista vaatia kansanäänestyksessä massiivinen osanotto sekä vahva enemmistö jäsenyyden kannalle. Hän suhtautui myös kokonaan torjuvasti ajatukseen, että suurkäräjät olisivat velvolliset seuraamaan epätydyttävän enemmistön neuvoa, minkä hän katsoi olevan ristiriidassa perustuslain 93 §:n kanssa. Oikeusministeri Jens Haugland asennoitui samalla tavalla ja sanoi vuonna 72, että voisi taipua jäsenyyttä kannattamaan vain kvalifioidun enemmistön edessä. Hän tarkoitti lähes kahden kolmasosan enemmistöä.

Oli myös työryhmä, joka mietinnössään päätyi siihen, ettei se sanoutuisi irti vähemmistön oikeudesta estää jäsenyyttä, mikä oikeus on taattu perustuslaissa. Tähdennettiin, että suurkäräjäedustajilla ei olisi sen enempää velvollisuutta kuin oikeuttakaan antaa kansanäänestyksen vähäisen enemmistön sanella omaa käytöstään.

Tässä on siis selvästi osoitettu norjalaisesta keskustelusta, että ei ole suinkaan vieras ajatus, mitä täällä on yritetty edustaa, että silloin kun puhutaan Suomen kansakunnan täysivaltaisuuden menettämistä, niin vähintään — painotan todella — vähintään, mitä pitäisi edellyttää, on kahden kolmasosan kannatus kansasta. Ei tämä eduskunta ole mikään erikoisuus, vaan tämä on ikään kuin pienoiskuva koko kansasta, ja kun täällä eduskunnassa edellytetään kahden kolmasosan enemmistöä, en missään tapauksessa voi ymmärtää sitä, etteikö tätä samaa pitäisi edellyttää myös kansakunnan keskuudessa. Mielestäni on nurinkurista ajattelua, jos kiistetään tämä yhteys.

On eri asia, jos olisi säädetty laki sitovasta kansanäänestyksestä, mutta on tärkeää muistaa, että Suomi teki tietoisin valinnan ja kieltäytyi sitovasta kansanäänestyksestä. Se on pelkästään neuvoa-antava, ja se tarkoittaa myös sitä, että kukaan kansanedustajista ei ole oikeutettu esittämään perustelunaan vain sitä, mikä oli kansakunnan neuvo, vaan hän on velvollinen loppuun asti harkitsemaan sitä, mikä on Suomen kansan etu kaiken hänen ymmärryksensä perusteella.

Täytyy nimittäin muistaa, että jotta tälle neuvolle olisi voitu antaa merkitystä, niin ensimmäinen edellytys olisi sille ollut tietenkin se, että kaiken informaation, mikä on annettu tässä asiassa, olisi pitänyt olla ehdottoman totuudenmukaista. On aivan selvää, että jos jotakuta henkilöä petetään, niin hän silti vapaaehtoisesti tekee sen oikeustoimen, jossa häntä on petetty. Mutta ei se tarkoita sitä, että meillä olisi oikeus vedota tällaiseen petoksen alaisena toimineeseen henkilöön. Emme me voi tehdä sellaista yksittäisessä petoksessa.

Me ymmärrämme, että jos joku myy vettä viinana, niin henkilö tulee petetyksi, jos hän luulee ostavansa viinaa. Mutta on aivan yhtä ymmärrettävää, että jos kansakunta uskoo ja luulee, että Suomi ei menetä täysivaltaisuuttaan, Suomi ei menetä omaa rahaansa, Suomi ei menetä omaa ulko- ja turvallisuuspolitiikkaansa, mikäli kansakunta todella näin uskoo, niin emme me voi vedota tässä uskomuksessa annettuun ilmaukseen, pitäisikö Suomen liittyä, kun siltä putoaa kokonaan pohja pois, koska mikään näistä seikoista ei pidä paikkaansa, vaan kansakuntaa on petetty julmalla ja massiivisella tavalla. Tämä on minun tärkein viestini siitä, että ihmiset eivät voi ymmärtää sitä, mikä on totta, jos heille annetaan valheellista tietoa. Siksi olen paneutunut integraatiokysymykseen ja Maastrichtin sopimuksen vaikutuksiin perusteellisesti. Olen joutunut lukemaan yli 10 000 sivua voidakseni saada mahdollisimman kokonaisvaltaisen ja syvällisen vastauksen kysymykseen, mitä Suomelle tapahtuu, mikäli se liittyy Euroopan unionin jäseneksi.

Puheessani pyrin mahdollisimman yksityiskohtaisesti osoittamaan sen, että kansaa on petetty. Valtioneuvoston tiedotteessa annettiin ymmärtää, että EU:n jäsenmaat ovat itsenäisiä ja täysivaltaisia valtioita. Minä väitän, ja perustelen sen myöhemmin, että yksikään EU:n jäsenmaa ei ole itsenäinen ja täysivaltainen valtio. Väitän myös ja on olemassa paljon näyttöä siitä, että mikäli Suomen kansa olisi ymmärtänyt, että kalliisti hankittu itsenäisyys, josta maksettu hin-

ta on hirvittävän suuri, että juuri se menetetään peruuttamattomalla tavalla tämän ratkaisun myötä, niin Suomen kansa ei olisi mistään hinnasta, mistään taloudellisesta edusta, luopunut Suomen itsenäisyydestä. Suomen itsenäisyys on jotain niin mittaamattoman arvokasta, että olisi suorastaan vitsi väittää, että täysivaltaisuudesta luovuttaisiin, jotta voisimme saada hieman Euroopan unionin taloudellista tukea. Kaiken lisäksi täytyy muistaa, että tämä röhkeys on siinä mielessä huipussaan, että me tiedämme, että Suomesta tulee nettomaksaja.

Suomi menettää itsenäisyytensä ja siitä hyvästä saa maksaa miljardeja markkoja Euroopan unionin kassaan enemmän kuin mitä itse sieltä saa. Näillä miljardeilla markeilla sitten tuetaan Portugalin, Espanjan ja Kreikan maataloutta, samanaikaisesti kun lähelle puolet meidän omista maanviljelijöistämme romahtaa ja ajautuu kaupunkeihin työttöminä ja turhautuneina, koska heidän koko elämänsä keskeisin sisältö on riistetty.

Tällainen on tilanne. Siksi on todella haudantavakavaa, että kansanedustajat yrittävät kevyesti sivuuttaa vastuunsa tässä ratkaisussa vedoten petetyn kansan ilmaisuun. Itsenäisyyden menetyksen on valtavan tärkeä kysymys.

Korostan sitä, että tulen puheessani osoittamaan myös sen, että se politiikka, jota Euroopan unioni harjoittaa, romahduttaa myös Suomen kansantalouden. Se romahduttaa työttömien aseman lopullisesti ja se romahduttaa maanviljelijöiden aseman. Väitän siis, että vaikka Suomi ei menettäisi piiruaakaan itsenäisyydestään, niin jos se vaikka vapaaehtoisesti valitsisi tämän politiikan, jota Euroopan unioni harjoittaa, se tarkoittaa sitä, että me emme tulevaisuudessa voi koskaan työllistää näitä 500 000 ihmistä, vaan työttömien määrä vain kasvaa.

Väitän myös, että niitten ihmisten määrä, jotka vielä saavat työtä maataloudesta, puolittuisi lähitulevaisuudessa tämän ratkaisun myötä. Se sellaisenaan on jo niin hirvittävä seuraus, että jokaisen pitäisi pysähtyä ajattelemaan, tämäkö on Suomen kokonaisuus. Täällä ei nyt puhuta siitä, mikä on Helsingin etu, mikä on Nokian etu, mikä on Koneen etu, vaan täällä puhutaan siitä, mikä on koko Suomen kansan etu ja ennen kaikkea työntekijöiden ja maanviljelijöiden etu, koska suurin osa ihmisistä on vielä näillä aloilla.

Itsenäisyyden osalta on ollut valtavaa kiisteilyä. Kuten sanoin, valtioneuvosto häikäilemättä väittää, että Suomi pysyisi täysivaltaisena halli-

tusmuodon 1 §:n mukaisella tavalla. Siksi on aihetta hetkeksi pysähtyä siihen, mitä pääministeri Harri Holkeri Paasikivi-Seuran vuosikokouksessa marraskuussa 1990 sanoi. Me usein kunnioitamme pääministeriä silloin, kun hän puhuu tässä ja nyt, mutta minä en ymmärrä, miksi sen kunnioituksen pitäisi vähentyä vain siksi, että aikaa on hieman kulunut. Minä uskon, että meidän on pikemminkin ymmärrettävä, että usein se, mikä on sanottu aikaisemmin, on viisaampaa kuin mitä sanotaan tässä ja nyt, jos ajatellaan sitä valtavaa kiirettä ja sitä painostusta, millä Suomea yritetään viedä Euroopan unioniin.

Holkeri sanoi näin: "Amerikkalaisilla on sanonta: Jos se näyttää ankalta, kävelee kuin anka, vaakkuu kuin anka, se on tavallisesti anka. Euroopan yhteisö näyttää suurvalalta, toimii kuin suurvalta, esiintyy kuin suurvalta, mutta uskovatko kaikki meillä, että Euroopan yhteisö on suurvalta. Puheenjohtaja Delors ja monet muut ovat sen toistuvasti todenneet. Tällaisen kehityksen tosiasiat on meillä usein unohdettu tai haluttu unohtaa. Nämä totuudet romuttaisivat keskeiset argumentit täysjäsenyyden puolesta.

Ympyrän nelioimista pidetään toivottomana tehtävänä. Samaa on sanottava yrityksistä sovitaa yhteen täysjäsenyys nykyisessä Euroopan yhteisössä ja Suomen puolueettomuuspolitiikka. Alistuminen Euroopan yhteisön ulkopoliittiseen päätöksentekoon ja sitoutuminen yhteisiin turvallisuuspoliittisiin tavoitteisiin merkitsisi", siis Holkerin mukaan, "että Suomi vapaaehtoisesti itsenäisyydestään luopuen sulautuisi suurvalttaan." Minä toistan tämän: Holkeri sanoo, että jäsenyysratkaisu merkitsisi, että Suomi vapaaehtoisesti itsenäisyydestään luopuen sulautuisi suurvalttaan.

Sitten hän jatkaa: "Eräät haluavat heittää myös Suomen puolueettomuuspolitiikan vanhentuneena kertakäyttöhyödykkeenä menemään. Heidän puolustukseksensa on sanottava, että he eivät tiedä, mitä he tekevät. Nämä valtioviisaat eivät koskaan ole nähneetkään puolueettomuuden olemusta." Näin Harri Holkeri vuonna 1990 Suomen pääministerinä.

Tämä eurohuuma on minusta merkillistä. Integraatiosta on tullut tällainen valtava ismi, että tänä päivänä esimerkiksi Harri Holkerin edustaman puolueen yhdenkään kansanedustajan en ole kuullut nostavan yhtäkään kriittistä ajatusta siitä, että Suomi vapaaehtoisesti sulautuisi suurvalttaan, mikä päätös ehkä täällä perjantaina tehdään, ellei ihmeitä tapahdu. Kuitenkin olen va-

kuuttunut siitä, kun olen yli 10 000 sivua lukenut, että se, mitä pääministeri Holkeri aikoinaan Paa-sikivi-Seuran vuosikokouksessa sanoi, pitää traagisella tavalla kirjaimellisesti paikkansa.

Mielelläni viittaan myös siihen, mitä ed. Tuomioja on kirjoittanut tästä asiasta, koska on selvää, että hänkin on varmasti ajatellut vuonna 1991 kirjoittaessaan Euroopasta ja Suomen valintamahdollisuuksista hyvin vakavasti. Ed. Tuomioja ei puutu ulkopolitiikkaan liittyvään itsenäisyyteen vaan hän käsittelee taloudellista itsenäisyyttä. Ed. Tuomioja kirjoitti näin: ”Kansallisvaltioiden valtaa ei siirry vain ylikansallisille elimille ja järjestöille integraation vaikutuksesta, vaan merkittävintä on ehkä se, miten sitä siirtyy markkinavoimille globalisoituvassa maailmantaloudessa, jossa valtioiden edellytetään ja sallitaan puuttua jatkuvasti yhä vähemmän tavara-kaupan, rahaliikkeiden ja palvelusten virtoihin.” Tässä Tuomioja sanoo yksinkertaisella kielellä, että mikäli me hyväksymme integraation, se tarkoittaa samaa kuin se, että me hyväksymme markkinavoimien määräävän aseman.

Ed. Tuomioja suhtautui äärimmäisen kriittisesti tähän ajatukseen, miksi meidän pitäisi antaa markkinavoimille määräävä rooli. Minusta tämä kysymys on edelleenkin ajankohtainen, koska perjantaina Suomi sinetöi tämän kysymyksen. Nyt vielä Suomi voisi perääntyä, mikäli se ymmärtäisi — ja palaan siihen puheessani myöhemmin — että markkinavoimien valta romahduttaa kansallistaloudet, koska ylikansalliset suuryritykset pystyvät menen tullen oman intressinsä hoitamaan siten, että varsinkin pienet kansalliset valtiot romahtavat.

Miksi näille markkinavoimille pitäisi antaa sijaa? Siksi, että olisi ikään kuin vanhanaikainen, ellei ole valmis polvistumaan markkinavoimien edessä. Sehän on rahan valtaa, ja kukapa täällä halveksisi rahan valtaa? Eikö rahalla saa kaikkea, mistä voi koskaan haaveilla? Eikö tämä ole tämän ajan henki, raha? Rahasta on tullut ihmisten epäjumala. Raha on kaiken mitta. Me puhumme esimerkiksi bruttokansantuotteen kasvusta. Me olemme muuntaneet kaiken rahaksi, mutta me emme koskaan puhu siitä, mitä on näiden lukujen takana.

Jos ajattelemme historiallista kehitystä, niin teollisen vallankumouksen jälkeen maailma ei ole koskaan kasvanut taloudellisesti yhtä paljon. Samanaikaisesti tiedämme, että koskaan maailmanhistoriassa ei ole ollut niin paljon köyhyyttä, kurjuutta ja nälkäkuolemia kuin juuri nyt. Tämä on järkyttävä paradoksi. Ensiksi raha on saanut

yhä suuremman merkityksen. Kaikkiaan haluat uskoa siihen, että raha tuo mukanaan kaikkea hyvää. Mutta lopputulos on tämän päivän saldon mukaan se, että 800 miljoonaa ihmistä näkee nälkää tällä hetkellä maailmassa, joka on ministeri Salolaista lainatakseni tällainen maailmankylä. Meillä on maailmankylä, jossa 800 miljoonaa ihmistä näkee nälkää ja 14 600 000 lasta kuolee vuodessa nälkään. Tämä tarkoittaa sitä, että 40 000 lasta kuolee nälkään joka päivä. Silti me puhumme silmääkään räpäyttämätä siitä, kuinka kehitys on ihmeellinen asia, kuinka kehitys on jotakin aivan valtavaa. Tämä on meritokratiaa eli uskoa kehitykseen. Se on myös eräs ismi ja se on myös eräs uskonto, ja me tiedämme jo Marxista lähtien, että uskonto on oopiumia kansalle.

Olen aivan vakuuttunut siitä, että tämän Euroopan unionin jäsenyyseratkaisun takana on se yksinkertainen asia, että kansa on tullut huomatuksi euroisimmilla. Se on myös uskonto. Se on uskoa siihen, että siihen, minin me emme itse kykene, Euroopan unioni kykenee. Me olemme ajautuneet sellaiseen pisteeseen, että me ikään kuin toivomme, että joku tulisi ja pelastaisi meidät. Kun me emme usko siihen, että me suomalaiset, me, jotka emme ajattele mitään muuta kuin Suomen etua, voisimme ratkaista Suomen ongelmat, niin me siirrymme Brysseliin. Me toivomme, että määränemmistö, 97 prosenttia, jotka eivät ole suomalaisia, ratkaisevat meitä paremmin Suomen edut, kyllä nämä 97 prosenttia portugalilaisia ja saksalaisia ymmärtävät, miten Suomen ongelmat ratkaistaan. Tämä on kehitys ja minusta se on järkyttävää kehitystä.

Itsenäisyyden osalta ja kun puhun siitä, kuinka paljon kansaa on siis petetty tässä asiassa, niin siihen liittyy tietenkin kysymys rahasta. Me kaikki tiedämme, että julkisessa informaatiossa ei annettu missään sellaista käsitystä kuin Maastrichtin sopimuksen sisältö olisi edellyttänyt. Nimittäin Maastrichtin sopimus sisältää yksiselitteiset määräykset, että jokainen unionin jäsenvaltio ja tuleva hakijavaltio menettää varmuudella oman valuutensa. Tapahtuu siis juuri se, että kun raha saa keuhkeisen roolin, niin täytyy siirtyä yhtenäisvaluuttaan, jotta kaikki kansakunnat, jäsenvaltiot, tulisivat sidotuiksi rahan kautta tähän kehitykseen. Se takia on äärettömän valheellista, että ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä sivulla 22 väitetään, että Suomi voisi joskus tulevaisuudessa päättää, halutaanko liittyä ecuun vai ei. Tämä ei kerta kaikkiaan pidä paikkaansa. Minä myönnän sen, että itsenäinen kansakunta voi aina kerran päättää, siirtykö se

toiseen valuuttaan vai ei. Se ”kerran” tapahtuu näillä näkymillä tämän viikon perjantaina, kun Suomi päättää, liittyykö se Euroopan unionin jäseneksi. Sen jälkeen tästä kysymyksestä ei enää keskustella. Me tiedämme sen mm. Tanskan osalta. Tanska sai poikkeuksen ja Englanti sai poikkeuksen, ja samassa yhteydessä Edinburgin huippukokouksessa vahvistettiin, että poikkeus ei koske ketään muuta.

Kysymys oikeudesta päättää sodasta ja rauhasta. Me olemme vakuuttuneita siitä, että se on itsenäisyyden yksi leimallisia kysymyksiä mietittäessä, onko kansakunta itsenäinen. Voimme kysyä, saako kansakunta itse päättää sodasta ja rauhasta. Tässäkin tapauksessa on annettu täysin harhaanjohtava kuva siinä mielessä, että puhutaan tulevista vuosista ja silloin tehtävistä ratkaisuista. Maastrichtin sopimus sellaisenaan sisältää, että jokainen jäsenvaltio on pakotettu aktiivisesti ja varauksettomasti tukemaan unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. On olemassa vain yksi ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Se on Euroopan unionin ulko- ja turvallisuuspolitiikka. Ei ole minkäänlaista mahdollisuutta lähteä soittamaan omaan tahtiinsa, vaan kuljetaan käsi kädessä. Myönnän, että puolustuspoliittisissa kysymyksissä vielä kysytään kansallisvaltioidenkin ääntä, mutta täytyy muistaa, että sekin tarkoittaa vain konsensusperiaatetta eli yksimielisyysperiaatetta. Näin voidaan yhdessä tehdä ratkaisuja. Jollei yksimielisyyttä löydy, kukaan ei kuitenkaan voi lähteä omille teilleen. Kaikki säilyisi sellaisena kuin se nyt on.

Kysymys oikeudesta säätää lakeja. Tältäkin osin on selvää ja me kaikki tiedämme, että Bryssel haluaa toteuttaa kesken sisämarkkinat johdonmukaisella tavalla säätää kaikkea siitä ja sillä on yksinomainen toimivalta kaiken sen suhteen, mikä vähänkin vaikuttaa sisämarkkinoiden toimivuuteen. Täällä on kiistelty paljon siitä, joutuuko Suomi jonakin päivänä muuttamaan rekkojen mittoja vai ei. Asia on niin, että siitä tulee direktiivi Brysselistä. Direktiivi sellaisenaan sitoo Suomea, vaikka Suomen kaikki 3 ääntä 90:stä olisivat vastustaneet tätä päätöstä. Se on osa sisämarkkinoiden toteuttamiseen tähtäävistä direktiiveistä. Ei tarvita yksimielisyyspäätöksiä, vaan määränemmistöpäätökset riittävät. Mikäli Suomi häviää asiassa, niin seurauksena on kerralla noin 17 miljardin lasku ja sen jälkeen vuotuiset kuljetuskustannukset nousevat 1—2 miljardia.

Jos minä nyt puhun pitkään ja joku laskeskee, mitä se maksaa, niin voi myös ajatella, että

mikäli tämä puheeni osaltaan vaikuttaa siihen, että Suomi ei liitykään jäseneksi, niin erässä mielessä säästyy 17 miljardia markkaa yhtenä eränä. Ei asia siis ole suinkaan niin mustavalkoinen, että aikaa kuluu ja virkamiehet nauttivat palkkaansa, kun näitä asioita käsitellään huolellisesti.

Yksi asia on tärkeä, kun etenemme itsenäisyyden käsittelyssä. Minä ymmärrän itsenäisyyden yhdeksi perusolemuksiksi myös sen, että itsenäinen valtio on demokraattinen. Olen harjoittanut kritiikkiä enemmistödiktatuuria vastaan, mutta toki se on aina parempi kuin sellainen demokraatiavaihtoehto, jossa olisi vain yksi tai kaksi, jotka määräisivät kaikesta. Demokraattisuus on siis tärkeä asia, ja siihen liittyy taas julkisuus ja päätöksenteon niin kuin myös keskustelujen avoimuus.

Tässä suhteessa läheisyysperiaate on saanut ymmärrettävästi suuren sijan suomalaisessa keskustelussa. Mainitsen vielä, että ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä pidettiin tätä periaatetta niin tärkeänä, että sanottiin, että elleivät jäsenmaat itse saa määrätä sen sisältöä, niin koko periaate menettää merkityksensä. En palaa enää kovin yksityiskohtaisesti tähän keskusteluun, mutta voin sanoa vain, että mitään muuta niin onnetonta ja niin typerää valiokunta ei ehkä ole lausunut kuin tässä kohdassa. Tietenkään mikään jäsenmaa ei voi päättää Maastrichtin sopimuksen tietyn artiklan sisällöstä. Unioni on oikeudellinen järjestelmä. Sillä on omat pykälänsä, ja viime kädessä Euroopan yhteisön tuomioistuin tulkitsee niitä. Ei voida ajatella, että unioni olisi jokin hiekkalaatikko, jossa Suomi tai Saksa päättäisi, miten läheisyysperiaatetta tulkitaan. Se on järkyttävä ajatus. Eivät oikein sanat riitä kertomaan, mitä tällaisesta ajattelusta pitäisi sanoa. Suomi ei tietenkään voi päättää tästä asiasta itse. Valiokunnan lopputoteamus on likipitään oikea: periaate menettää merkityksensä. Se lähes pitää paikkansa, mutta me tiedämme, että sillä on joitakin häviävän pieniä vaikutuksia.

Sitten vielä väitetään, että läheisyysperiaatteen sisältö olisi kuitenkin sellainen, että vaikka yhteisö voisi toimia jollakin alalla läheisyysperiaatteesta huolimatta, niin sen täytyy lisäksi osoittaa, että se on tehokkuusnäkökulmasta lähtien perusteltua. Tässäkin suhteessa valiokunta astuu täydellisesti harhaan. Kun kerran 3 b -artiklassa yksiselitteisesti sanotaan, että läheisyysperiaatetta sovelletaan vain niillä aloilla, joissa yhteisöllä ei ole yksinomaista toimivaltaa, niin tästä automaattisesti, väistämättömällä tavalla seuraa, että

niillä aloilla, joissa yhteisöllä on yksinomainen toimivalta, täysin siitä riippumatta, onko se tehokasta vai vähemmän tehokasta, onko se kansalaisten mielestä huonoa asiaa tai Suomen mielestä huono asia, yhteisö päättää näistä asioista, koska laki sanoo niin ja yhteisö noudattaa omia lakejaan. Ei kai yhteisö muuten lakeja säätäisi.

Tämä siis osaltaan johtaa siihen, että demokratian puute on ammottava aukko Euroopan unionissa. Sehän perustuu siihen, että siellä ei ole kansanvaltaisesti valittuja henkilöitä. Se ei ole edes edustuksellista demokratiaa, koska siellä ei ole niitä henkilöitä, jotka kansa olisi valinnut tekemään päätökset. Ministerineuvostossa ministerit tekevät noin 350 miljoonan ihmisen edestä päätökset. Jotta se oikein konkreettisella tavalla halveksisi tätä demokratiaa, niin päätökset tehdään suljetuin ovin ja salaisin äänestyksin. Kaiken lisäksi komissiossa, joka käytännössä vastaa Suomen hallitusta, jokainen komission jäsen vannoo valan, että hän ei ota ohjeita omalta jäsenvaltioltaan, vaan ajaa pelkästään unionin etua. Tämä on katkera demokratian loukkaus.

Kun joku voisi kysyä, kuka siellä todellista valtaa käyttää, jos ministerineuvostokin on josakin mielessä heikommassa asemaa, niin on syytä myös mainita, että vastaus tältä osin on se, että valtaa käyttää ns. teollisuuden pyöreä pöytä. Siihen kuuluu 48 Euroopan suurinta yritystä. Tämä teollisuuden pyöreä pöytä hahmottaa käytännössä koko Euroopan unionin talous-, kauppa- ja teollisuuspolitiikan. Miksi? Siksi, että Euroopan näkökulmasta monet pitävät sitä ratkaisevan tärkeänä, että globaalissa maailmantaloudessa on eurooppalaisia yrityksiä, jotka menestyvät. Minä ymmärrän avistuksen verran niitä, jotka ajattelevat näin. Mutta toisaalta meidän täytyy joka hetki pitää mielessä, että näiden 48 yrityksen etujen turvaaminen voi johtaa siihen, että kansantaloudet romahtavat, Euroopan unionissa 19 miljoonaa ihmistä joutuu työttömäksi ja Suomessa 500 000 ihmistä joutuu työttömäksi. Kun työttömyys on rakenteeltaan pysyvää, eikä ole mitään vastausta, miten se voitaisiin korjata, niin jonain päivänä meidän on palattava siihen kysymykseen, mikä on siis ratkaisevaa, näiden 48 ylikansallisen yrityksen intressit vai kansallisvaltioiden edut ja Suomen etu.

Joskus me tarvitsemme hieman konkretiaa, koska me emme aina ymmärrä, että se, mikä kuulostaa hieman salaperäiseltä ja kummalliselta, on hyvin kouriintuntuva, kun me saamme

selville riittävästi, mistä on kysymys. Voin luettelaa vain muutaman näistä 48 yrityksestä. Siellä on Unilever, Fiat, Robert Bosch, Olivetti, siellä on myös yksi suomalainen yritys Kymi-Kymmene, Ho-LaRoche, ISI, Hoechst, Thyssen, Nestle, British Steel, Statoil, Siemens, Pilkington, Daimler Benz, Bayer, British Petroleum, Philips, Pirelli, Telefonica ja Ericsson. On liian ahdasta sanoa, että unionista hyötyvät vain nämä suuryritykset. Toki tästä hyötyvät vähän myös ne osakkeenomistajat, jotka omistavat näiden suuryritysten osakkeita. Mutta jos me ajattelemme 500 000 työntöntä tai maanviljelijöitä, niin he eivät voi koskaan saada hyötyä siitä, että nämä teollisuusyritykset hyötyvät.

Ideahan rakentuu yksinkertaisesti siihen ajatukseen, että jotta teollisuusyritykset voisivat pärjätä globaalissa kilpailussa, niin tuotantokustannusten pitäisi olla yhtä alhaisia kuin muuallakin maailmassa. Tästä johtuu se yhä koveneva vaatimus siitä, että Euroopassakin työvoimakustannukset on saatava alas. Palkat alas tai ulos on uhkakuva, joka on tosi sekä yksittäisen työntekijän kohdalla että myös yritysten tasolla. Yksittäisille työntekijöille vaaditaan yhä enemmän jouston nimissä palkkojen alenemista, koska kova markkinavoimainen kilpailu sitä vaatii. Mehän tiedämme, että Euroopan unioni ei siis hyväksy sitä, että valtio harjoittaisi interventioita eli puuttumista vapaaseen kilpailuun, koska markkinoilla vahvat pärjäävät ja heikot kuolevat pois.

Tällaisessa tilanteessa meidän täytyy vakavasti suhtautua siihen kysymykseen, annammeko me lopullisella ja peruuttamattomalla tavalla markkinavoimille sijaa, koska se todellakin sinetöi Suomen kohtalon tavalla, jossa sen jälkeen hallituksella tai eduskunnalla ei ole käytännössä mitään talouspolitiikan ohjauskeinoja. Markkinat huolehtivat kaikesta itse, ja parasta, mitä useiden tutkimusten mukaan valtio voi tehdä markkinavoimatilanteessa, on se, ettei valtio puutu tähän markkinoiden jylläämiseen.

Sitten olisin mennyt tähän perustuslailliseen kysymykseen, joka osittain liittyy siihen, tuleeko kansanedustajan sokeasti seurata neuvoo-antavan kansanäänestyksen tulosta, ja toisaalta siihen, mikä olisi tämän lain oikea säätämisyjärjestys. Olen nimittäin johdonmukaisesti väittänyt jo ennen Ruotsin tulostakin, että meidän ei tarvitse eduskunnassa mitään muuta kuin noudattaa Suomen perustuslakia. Siitä automaattisesti seuraa se, että tämä laki jää lepäämään yli vaalien. Sen jälkeen valitaan uusi eduskunta, ja uudet

kansanedustajat sitten päättävät lopullisesti tästä asiasta. Se on lähes sata vuotta vanha perustuslaissa määrätty asia, että lain on jätävä lepäämään silloin, kun on mullistavasta muutoksesta kysymys, koska kiire on aina pahasta, ja kun laki jää lepäämään ja valitaan uudet kansanedustajat, niin kansa saa todella tässäkin muodossa osoittaa kantansa tähän kysymykseen.

Vetoan myös siihen, että esimerkiksi Hakkila toteaa tässä mammuttimaisessa kommentaarissaan Suomen perustuslaista, että edustajan toiminnan ojennusnuorana ovat ainoastaan oikeuden, totuuden ja perustuslain kategoriset imperatiivit eli velvoittavat käskyt ja että kaikkien väärinkäsitysten välttämiseksi vielä nimenomaan julki lausutaan perustuslaissa, etteivät edustajaa sido mitkään muut määräykset, puoluejohdon, eduskuntaryhmän, valitsijain eli siis äänestäjien, hallituksen tai muiden määräykset, tulkootpa ne miltä taholta tahansa, eivät siis voi sitoa sitä vapaata harkinta- ja päätösvaltaa, jota edustaja oikeuden, totuuden ja perustuslain pohjalla harjoittaa ja joka on edustajan vastuunalaisen tehtävän oikean täyttämisen välttämätön edellytys. Ei täällä sanota niin, että kyllä on petturi, kyllä on oikea kansan halveksija, jos noudattaa oikeutta, totuutta ja perustuslakia eikä anna millekään muulle sijaa. Täällä sanotaan, että se on välttämätön edellytys, että kansanedustaja hoitaisi toimensa, niin kuin pitää. Minä en ymmärrä tätä keskustelua, ellei se ole poliittisesti tarkoitushakuista, ellei yritetä niukan enemmistön avulla saada täällä eduskunnassa kansanedustajat vastoin vakaumustaan äänestämään niin pitkälle jäsenyyden puolesta, että löytyy myös kahden kolmasosan edustajat.

Lisäksi Erich toteaa tutkimuksissaan, että kansanedustaja on katsottava lain mukaan koko kansan toimihenkilöksi eikä hän suinkaan ole vain oman puolueensa tai vaalipiirinsä edustaja. Samoin Hermansson sanoo edustajan olevan koko Suomen kansaa edustavan edustajiston jäsen, joten hän ei ole valitsijansa valtuusmies. Tässäkin suhteessa voisi ihmetellä, kun ajattelemme tätä perustuslain jyrkevää sanomaa, miten on mahdollista, että jos Suomessakin esimerkiksi on vähintäänkin parisataatuhatta sosialidemokraattista henkilöä täällä kansan keskuudessa, jotka he sanovat ”ei” tälle jäsenyydelle, niin missä on sen edustuksellisuuden vaikutus täällä eduskunnassa, jos täällä on korkeintaan yksi vastustava sosialidemokraattinen kansanedustaja. (Ed. Vähänäkki: Ensi maaliskuussa on vielä enemmän!) Luettakoon se hänelle kunniaksi. Jos

täällä on vain yksi, joka vastustaa Euroopan unionin jäsenyyttä. — Jos ed. Vähänäkki toteaa, että ensi maaliskuussa täällä on enemmän sosialidemokraattisia kansanedustajia, jotka vastustavat Euroopan unionin jäsenyyttä, niin voin vain todeta, että se on aivan liian myöhäistä. Tämä jäsenyys päätetään näiden sosialidemokraattien voimin, jotka nyt vastoin näiden 200 000:n kantaa säälimättömällä tavalla ovat vain yhtä mieltä: annetaan kaikki valta markkinavoimille. Tämä on järkyttävä kanta. Tämä on äärettömän järkyttävä kanta, kun ajatellaan, että itsekin olen seurannut aikoinani esimerkiksi sosialidemokraatteja ja olen aina halunnut uskoa, että he ovat työttömien ja työntekijöiden puolella, ja samanaikaisesti he sitovat peruuttamattomalla tavalla Suomen markkinavoimien armoille, jossa ensiksi romahtavat työntekijät ja ajautuvat työttömiksi. Tämä on järkyttävää kehitystä. Sitten Hakkila vielä toteaa käsitellessään kysymystä, että kansanedustajan tulee noudattaa oikeutta ja totuutta: ”Jos on vaikeata sanoa, mitä on katsottava oikeudeksi, vielä vaikeampaa on vastata kysymykseen, mitä on totuus. Mutta tämä Pilatuksen kysymys saakin jäädä vastausta vaille, sillä kun lainsäätäjä on asettanut totuuden kansanedustajan toiminnan johtotähdeksi, on hän vain tahtonut edustajalle teroittaa rehellistä totuuden etsimistä, vilpittöntä pyrkimystä totuuteen, totuuden rakkautta.”

Arvoisa puhemies! Minä vastaan kaikille vastustajilleni, jotka ovat syyttäneet minua mistä tahansa: Elämäni perimmäinen motiivi on totuuden etsintä, ja minä todella rakastan totuutta. Se on minun elämäni perimmäinen sanoma. Kun täällä puhun, minä en puhu mistään muusta motiivista kuin siitä, että koko solullani mietin sitä, mikä on totuus tässä kysymyksessä ja mikä on Suomen kansan etu.

Ståhlbergkin totesi perustuslakikomitean mietinnössään, kun nyt vielä ajatellaan sitä, mikä Suomi ylipäättänsä on — puhun nyt ennen kaikkea siitä itsenäisyyden ja täysivaltaisuuden näkökulmasta: ”Tasavaltainen hallitusmuoto on omansa sekä saavuttamaan kannatusta että sovelias niin kansanvaltaisuuteen taipuvalle kansalle kuin Suomen kansalle.” Tässä on annettu kaunis tunnustus suomalaisista. Suomalaiset ovat kansanvaltaisia. Kansanvaltaisuus on jotakin niin sisään kirjoitettua tähän kansaan, että sitä ei tarvitsisi edes missään lausua, ja se on kaiken suomalaisuuden perusolemus, kansanvaltaisuus. Nyt kuitenkin tässä eurohuumassa ollaan etenemässä ratkaisuun, jossa päätökset

massiiviselta osalta tehdään Brysselissä suljettujen ovien takana salaisin äänestyksin ja sellaisten henkilöiden taholta, jotka eivät ole edes Suomen kansaa. Tämä on järkyttävä kehitys kansanvaltaisuuden kannalta. Minä suorastaan rohkenen väittää, että tämä on rikos kansanvaltaisuuden kannalta. Se tarkoittaa myöskin sitä, että jokainen sellainen toimi, jolla yritetään häivyttää kansanvaltaisuutta, on loukkaus tätä perustuslakia vastaan.

Väitän, että mikään ei ole niin kaukana kansanvaltaisuudesta kuin se, että Brysselissä suljettujen ovien takana tehdään näitä päätöksiä, joihin Suomi voidaan pakottaa vastoin tahtoaan.

Etenisin vielä itsenäisyyden olemukseen, koska minua huolettaa se, että Suomi on ehkä ollut joillekin jo liian pitkään itsenäinen maa, että me emme enää täysin ymmärrä, mitä itsenäisyys tarkoittaa. Tässä suhteessa pitäydyn Hakkilan mainioon perustuslain kommentaariin. Hakkila ensinnäkin toteaa hallitusmuodon 1 §:n osoittavan, että Suomi on täysivaltainen tasavalta. Tämä täysivaltaisuus — täytyy muistaa se, että kun Suomi siirtyi täysivaltaisuuteen, ei se suinkaan ollut mikään valtio, jolla ei olisi ollut jo jonkinlaista itsenäisyyttä, olihan autonomian aika, mutta Suomi siirtyi täysivaltaisuuteen. Svinhufvud kirjoitti näin: ”Suomen kansa tuntee syvästi, ettei se voi täyttää kansallista ja yleisinhimillistä tehtäväänsä muuten kuin täysin vapaana. Vuosittainen vapaudenkaipuumme on nyt toteutettava. Suomen kansan on astuttava muiden maailman kansojen rinnalle itsenäisenä kansakuntana.” Tämä oli Suomen tavoite, ja nyt täällä ollaan radikaalilla tavalla romuttamassa tämä tavoite.

Mitä tarkoitetaan täysivaltaisuudella? Väitän siis nyt, kun valtioneuvoston tiedotteessa sanottiin, että Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat täysivaltaisia, niin meidän on nyt vain tarkasteltava sitä kysymystä, onko niin. Minä hyväksyn, jos kansa sanoo siitä riippumatta, että Suomi ei enää ole täysivaltainen, että Suomi voi liittyä Euroopan unionin jäseneksi, enkä minä asetu sitä vastaan, mutta sitä en hyväksy, että kansalta salataan sellainen asia, että täysivaltaisuus menee.

Hakkila kirjoittaa, että Suomi on täysivaltainen, suvereeninen tasavalta. Tämä tietää sitä, että Suomi ei ole minkään muun valtion alainen. Suvereenisena valtiona Suomen yläpuolella ei siis ole mitään muuta korkeampaa valtaa, jonka tahtoa Suomen olisi toteltava. Sen yläpuolella ovat vain kansainvälisen oikeuden normit, jotka velvoittavat kaikkia itsenäisiä valtioita. Täysivaltai-

suuden, suvereenisuuden, Suomi saavutti vasta itsenäiseksi tultuaan.

Tässä sanotaan hyvin yksiselitteisesti, että ei ole olemassa mitään muuta korkeampaa valtaa, jonka tahtoa Suomen olisi toteltava. Nyt me tiedämme, Euroopan yhteisön historia osoittaa sen ja Euroopan unionin tulevaisuus osoittaa sen, että juuri tässä suhteessa Euroopan yhteisö ja sittemmin Euroopan unioni on ainut poikkeus maailmassa, jossa valtiot, jotka kuuluvat siihen, ovat menettäneet täysivaltaisuutensa. Me voimme luetella sata kansainvälistä järjestöä, mutta on vain yksi kansainvälinen järjestö, jossa valtiot ovat menettäneet täysivaltaisuutensa. Tämän väitän. Jos joku muuta väittää vastaan, hän on mielestäni näyttövelvollinen, koska me tiedämme sen. Vetoan myöskin oikeusoppineisiin: Euroopan yhteisö on ainut poikkeus.

Minusta on oikein kysyä: Ovatko nämä viisi miljardia ihmistä väärässä, kun he eivät ole koskaan suostuneet sellaiseen kansainväliseen toimintaan, joka olisi horjuttanut heidän täysivaltaisuuttan? Viisi miljardia ihmistä eivät ole koskaan vapaaehtoisesti luopuneet täysivaltaisuuden menettämisestä, eivät koskaan, mutta on yksi poikkeus: Ne ovat Euroopan unionin jäsenmaat. En minä halua sinänsä moittia, jos sodan jäljiltä Saksa ja Ranska pelkäsivät, että syttyy pian uusi sota. Voihan olla, että ne katsoivat jopa täysivaltaisuudesta luopumisen tärkeäksi intressiksi, mutta minä en hyväksy sitä kantaa, että Suomen vapaana, itsenäisenä, puolueettomana maana pitäisi luopua täysivaltaisuudesta tällaisesta perusteesta.

Sitten täällä todetaan vielä, että perustuslaeille on annettu erityinen loukkaamattomuus eli pyhyys, että ne muodostavat sen perustan, johon kaikenlaatuinen vallankäyttö valtiossa pohjautuu, minkä vuoksi ne ovatkin muutettavissa ainoastaan noudattamalla määrättyjä vaikeuttavia muotomääräyksiä. Tästä voidaan jo ymmärtää, että kun on kysymys täysivaltaisuuden menettämisestä peruuttamattomalla tavalla, niin ei tätä asiaa voida ratkaista millään yksinkertaisella enemmistöllä, niin kuin väitetään. Eihän edes lapsilisien alentamista voida ratkaista yksinkertaisella enemmistöllä, vaan siihen tarvitaan määräenemmistö, ja nyt on aivan sama tässä tilanteessa: tarvitaan ehdottomasti kahden kolmasosan enemmistö.

Tältä osin viittaan myös siihen, mitä Hidén-Saraviita kirjoittaa valtiosääntöoikeuden pääpiirteissä. Se toteaa, että itsenäiset eli suvereenit valtiot muodostavat valtioitten yhteisön ja val-

tiot ovat keskinäisissä suhteissaan oikeudellisesti yhdenvertaisia. Kaikilla valtioilla on periaatteessa samat oikeudet ja velvollisuudet. Tästä johdetaan hyvin yksinkertainen kansainvälisoikeudellinen ajatus. Kaikkien valtioiden välillä vallitsee valtio ja ääni periaate: yksi valtio ja yksi ääni. Tämä on yksinkertaista, mutta tämä yksinkertaisuus, vaikka se sosisikin satoihin erilaisiin kansainvälisiin järjestöihin, ei enää sovi Euroopan unioniin, koska siellä mm. Suomella on vain kolme ääntä, kun Saksalla, Ranskalla, Italialla ja Englannilla on kymmenen ääntä. Tässä loukataan siis valtio ja ääni -periaatetta, ja siihen ei itsenäisen, suvereenin valtion pitäisi koskaan suostua.

Sitten täällä sanotaan, että niiden pitäisi olla oikeudellisesti yhdenvertaisia, mutta me olemme siis nähneet jo, että lainsäädännön kannalta Suomi ei olisi yhdenvertainen.

Sitten tässä korostetaan sitä, josta jo äsken mainitsinkin, että pääasiallinen ero itsenäisen valtion ja Suomen suuriruhtinaskunnan aseman välillä oli siinä, että ylintä valtiollista valtaa eivät käyttäneet Suomessa valitut viranomaiset, vaan Venäjän keisari ja hänen nimittämänsä virkamiehet, eikä suuriruhtinaan maalla ollut omaa ulkopoliittikkaa eikä puolustuslaitosta.

Me puhumme kehityksestä, mutta ollaksemme rehellisiä Suomi palaa takaisin tällaiseen suuriruhtinaskunnan asemaan. Sehän tarkoittaa juuri sitä, että vaikka se olisi hyvin marginaalisella sektorilla itsenäinen, niin kuitenkin sillä ei olisi enää esimerkiksi omaa ulkopoliittikkaa eikä ylintä valtiollista valtaa käyttäisi enää Suomi. Tämä on minusta vahva näyttö siitä, miten paljon me olemme menossa väärään suuntaan.

Puhetta ryhtyy johtamaan ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

(Ed. V. L a u k k a n e n :) Sitten täällä käsitellään suvereniteetin merkitystä. Se jaetaan kahden osaan: ulkoiseen ja sisäiseen. Ulkoinen tarkoittaa siis valtioiden oikeudellista yhdenvertaisuutta kansainvälisessä oikeudessa sekä sitä, että valtiolla on oikeus vapaasti päättää ulkopoliittikastaan, siis suhteistaan muihin valtioihin, eikä valtio ole velvollinen suostumuksettaan sitoutumaan kansainvälisiin velvoitteisiin tai valtion yläpuoliseen toimivallan käyttöön. Sisäisellä suvereniteetillä taas tarkoitetaan sitä, että valtio on ylin

vallankäyttäjä alueellaan. Valtiolla ei ole oikeutta käyttää valtaa toisten valtioiden rajojen sisäpuolella. Me tiedämme jo sen, että mikäli Suomi on Euroopan unionin jäsen, niin Euroopan unionin komissio voi milloin tahansa kävellä tänne Suomeen ja käyttää Euroopan unionin suoma toimivaltaa Suomessa. Siis tässäkin suhteessa tämä olisi loukkaus suvereenisuutta vastaan.

Nyt täällä on tietysti kysymys siitä — esitän siis sen yksinkertaisen väitteen — että tämä historiallinen muutos, jolla Suomi menettäisi täysivaltaisuutensa, pitäisi tietenkin säätää siinä järjestyksessä, mitä perustuslakien muuttaminen edellyttää. Mutta entäpä sitten, jos niin ei tehdä? Totean, että se on vakava loukkaus. Vaikka täällä nyt sitten jyrättäisiin minkälaisella enemmistöllä tahansa perustuslain vastainen menettely, se on siltikin loukkaus.

Vetoan tältä osin Esko Riepulän väitöskirjaan liittyen perustuslakien noudattamiseen. Hän toteaa Du Vergerin kirjoittaneen vuonna 1965 — puhun nyt siis siitä oikeusvalvonnasta, millä voitaisiin estää tämä perustuslain vastainen ratkaisu: ”Täydelliseen oikeusvalvontaa, kuuluu kaksi astetta: 1) toimeenpanovallan toimenpiteiden lainmukaisuuden valvonta, joka tähtää siihen, ettei eduskunnan säätämiä lakeja hallintotoiminnassa sovelleta mielivaltaisella tavalla - -.” Toisena kohtana hän toteaa: ”- - Lakien perustuslain mukaisuuden valvonta, joka tähtää siihen, ettei eduskunta tavallisia lakeja säätäessään loukkaa valtiosäännön tai kansalaisten perusoikeuksia koskevien lakien säännöksiä - -” Sitten hän toteaa: ”Jälkimmäinen valvonta on yhtä tarpeellinen kuin edellinenkin. Ilman sitä valtiosääntö menettää kaiken merkityksensä: samoin kuin tavallinen laki on merkityksetön, elleivät tuomioistuimet voi pitää kurissa sen toimeenpanijoita, samoin on perustuslaki pelkästään kuollut kirjain, ellei lainsäätäjää voida pakottaa sitä kunnioittamaan. Mitä hyötyä on hallitsevien vallan rajoittamisesta tarkoinkaan säännöksin, ellei ole menetelmää, jonka avulla voitaisiin estää näiden säännösten loukkaaminen?”

Me tiedämme, että tässä yksittäistapauksessa, vaikka olisinkin oikeassa ja tämän lain pitäisi jäädä lepäämään, ei ole olemassa mitään muuta perustuslaillista keinoa toteuttaa lainsäätäjän tahtoa kuin se, että tämä asia puhuttaisiin valtiopäivien yli. Se on perustuslain suoma keino: puhua tämä valtiopäivien yli. Mutta ymmärrän, että tähän tarvittaisiin kuusi seitsemän kansanedustajaa, koska itse maksimissaan voisin puhua vain 12 tuntia päivässä ja sitten näiden muiden

täytyisi puhua myös 12 tuntia päivässä yhteensä. Mutta en voi sille mitään, jos tällaista ryhmää ei löydy, koska jokainen ymmärtää, että yksin se on aivan liian ylivoimainen urakka.

Tähän määränemmistökyseeseen ja perustuslailliseen ajatteluun olen saanut hyvin arvokasta argumentointiapua oikeustieteen lisen-siaatti Aarre Tähdeltä. Pyysin häneltä lausuntoa tai ainakin rehellistä argumentointia sen suhteen, miten tämä asia pitäisi valtiosääntöoikeudellisesti nähdä, ja käyn nyt lyhyesti tätä asiaa läpi. Selvää on, että tässä nyt tulee jonkin verran toisto- verrattuna siihen, mitä itsekin viikonlopun aikana tutkimuksissani sain selville, mutta tiivistän tämän Tähdän sanoman:

Tähti korostaa myöskin täysivaltaisuuden osalta, että se tarkoittaa oikeudellista yhdenvertaisuutta, joka on siis riippumaton valtion väestömäärästä, pinta-alasta, vauraudesta jne. Kiteyttäen siis voidaan valtioiden oikeudellinen yhdenvertaisuus ilmaista valtio ja ääni -periaatteella. Täällä on ollut merkittävä se, että on haluttu nähdä, että eihän tässä nyt tapahdu mitään valtio ja ääni -periaatteen loukkausta, koska Suomihan saa suhteellisesti ajatellen enemmän ääniä kuin Saksa, koska jos Saksassa on 80 miljoonaa ihmistä ja Saksa saa vain 10 ääntä, niin totta kai kun Suomi saa 3 ääntä, sen pitäisi olla oikeastaan syvästi kiitollinen, koska väestömäärään suhteutettuna minä luulisin, että Suomen äänioikeuden pitäisi olla noin 0,2:n tai 0,3:n äänen verran. Olisi ehkä teknisestikin vähän hankalaa suhteuttaa se näin alhaiseksi. Mutta joka tapauksessa siis valtio ja ääni -periaatteen kannalta tämä on suuri loukkaus.

Toisena kohtana on oikeus päättää vapaasti omasta ulkopolitiikasta ja sitten kolmantena kohtana se, että valtiolla ei ole velvollisuutta sitoutua kansainvälisiin velvoitteisiin tai valtion yläpuolisen toimivallan käyttöön.

Tämä ulkoisen täysivaltaisuuden osalta. En mene enempää yksityiskohtiin, mutta ulko- ja turvallisuuspolitiikan osalta tiedämme, että Maastrichtin sopimus merkitsisi vapaan kansallisen päätösvallan radikaalia supistumista joutu- en siitä, kuten olen sanonut, että pitäisi varauksettomasti tukea yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

Sisäisen täysivaltaisuuden osalta kysymys on siitä, että Euroopan unionin lainsäädäntö unionin toimialalla sellaisenaan syrjäyttää Suomen lainsäädännön riippumatta siitä, millä kansallisel- la tasolla suomalainen lainsäädäntö on säädetty.

Sitten olisin käsitellyt vähän kysymystä tuo- mioistuimen riippumattomuudesta. Voin todeta siltäkin osin, että me tiedämme, että se on yksi täysivaltaisuuden keskeisiä olemuksia, ja tässä- kin suhteessa me menettäisimme täysivaltaisuuden.

Tässä Aarre Tähdellä on myös ajatus, jota olen itse hyvin paljon miettinyt ja mielestäni saan- tu siihen hieman muitakin argumentteja kuin Tähti. Nimittäin minun mielestäni on täysin riidanalais- ta, sallivatko Suomen perustuslait ylipäätänsä sellais- ta asiaa, että Suomi menettäisi täysivaltaisuutensa.

Tietysti voimme ajatella, että totta kai, sääde- tään perustuslaki ja sanotaan, että Suomi on täysivalta- inen, ja jo seuraavalla viikolla voi tulla enemmistö tai kahden kolmasosan enemmistö ja todeta, että Suomen täysivaltaisuus loppuu tänään ja Suomi sulautuu vaikkapa Venäjään. Mutta tämä on äärettömän formalistinen ajattelutapa, koska tosiasia- na on voimakasta näyttöä siitä, että lainsäätäjät ei ole koskaan edes ajatellut sellais- ta asiaa, että näiden suurta pyhyyttä nauttivien perustuslakien nojalla yritettäisiin riistää Suomen täysivaltaisuus.

Minusta se on kysymys, joka on oikeastaan täydellisesti jätetty ulkopuolelle tämän lainsäädäntömahdollisuuden, koska me emme voi kos- kaan kuvitella, että kansakunnalle mikään voisi olla suurempi tavoite ja suurempi mahdollisuus kuin se, että kansakunta on täysivalta- inen. Sitä tarkoittaa myös puolustusvoimat. Me jokainen ymmärrämme, että jos vihollinen yrittäisi väkisin riistää Suomen täysivaltaisuuden, käsittäkseni ei olisi olemassa hintaa, jota ihmiset eivät olisi valmiita maksamaan tämän täysivaltaisuuden säilyttämiseksi.

Kun kerran täysivaltaisuus saa näin ehdoton- ta suojaa, niin kuinka lainsäätäjät olisi voinut ajatuksissaankaan ajatella, että jonain päivänä tästä kalliisti hankitusta täysivaltaisuudesta luovut- taisiin? Viittaan tältä osin siihen, että korkein oikeus antoi vuonna 1945 ratkaisun koskien la- kia sotaan syyllisten rankaisemisesta. Siinä kos- keteltiin hieman sitä kysymystä, onko ylipäätän- sä kaikki mahdollista perustuslakien valossa vai onko mahdollista, että perustuslait eivät kerta kaikkiaan hyväksy sitä ajatusta, että voitaisiin mitä tahansa tehdä, kunhan säätämisjärjesty- tekniikka vain olisi kohdallaan.

Korkein oikeus totesi: ”Sen perusteella, mitä edellä on esitetty, korkeimman oikeuden on mie- lipiteenään lausuttava, että ehdotettu laki, joka tosin on tarkoitettu säädettäväksi valtiopäiväjär-

estyksen 67 §:ssä määrättyssä järjestyksessä” — siis perustuslain säätämisyjärjestyksessä, paljon vaikeammassa kuin missä nyt täällä tätä asiaa käsitellään — ”sisältää niin monia ja perustavaa laatua olevia poikkeuksia hallitusmuodosta ja yleisesti hyväksytyistä oikeusperiaatteista, ettei lakia oikeudelliselta kannalta voida pitää valtiojärjestykseen soveltuvana.” Tässä siis myönnettiin, että vaikka olisikin tietty määräenemmistö, niin koko laki ei sovellu oikeusjärjestykseen ja valtiojärjestykseen.

Tämä on perimmäinen väitteeni, kun ajatellaan Euroopan unionia: Ei sovi kerta kaikkiaan Suomen kansan olemukseen, että sen täysivaltaisuus riistetään. Siksi olen väittänyt, että minun mielestäni Suomen eduskunta ei olisi siihen oikeutettu, vaikka täällä olisi 199 kansanedustajaa sillä kannalla. Ei täysivaltaisuus ole sellainen asia, joka voisi olla poliittisen päätöksenteon kohteena. Se on absoluuttinen arvo. Se on arvo, jota meidän tulee vaalia, emmekä me voi koskaan luopua siitä peruuttamattomalla tavalla.

On syytä korostaa, että kun puhutaan, että Suomi on luopunut täysivaltaisuudestaan jo hyvin monella muullakin tavalla, se on aivan harhaanjohtavaa, koska vaikka ajattelisimme Gatt-sopimusta, Eta-sopimusta tai muita valtiosopimuksia, niin niille kaikille sopimuksille yhteinen piirre on se, että Suomi voi milloin tahansa irtisanoa niistä. Se tarkoittaa, että Suomi ei ole peruuttamattomalla tavalla menettänyt piiruaakaan täysivaltaisuudestaan.

Mutta mikäli se solmii unionin jäsenyys sopimuksen, silloin Suomi on peruuttamattomasti menettänyt täysivaltaisuutensa, koska ei ole olemassa oikeudellista mekanismia, jolla peräännyttäisiin unionin jäsenyydestä. Ei siis ole olemassa myöskään mitään ”yleisiä syitä”. Me ymmärrämme, että sotasyllisten rankaiseminen sodan jälkeen horjutti perustuslakeja, mutta saattoi olla joitakin sellaisia syitä, jotka puolsivat sitä, että näin tapahtui. Mutta nyt me emme elä sellaisessa ajassa.

Kun on keskusteltu siitä, onko Euroopan unioni valtioliitto vai liittovaltio, niin Aarre Tähti toteaa, että on hyvä käsitellä sitä, onko EU:ssa liittovaltiolle ominaisia piirteitä. Miksi käydä tällaista kyllä — ei-kamppailua. Katsotaan vain joitakin tunnusmerkitöjä, mikä on liittovaltiolle ominaista, ja tehdään siitä sitten rehellisiä johtopäätöksiä.

Tässä vertailussa Neuvostoliiton kanssa ensinnäkin tulee kysymykseen suverenisuus. Neuvostoliiton suvereniteetti oli notorinen asia. Se

ilmeni myös Neuvostoliiton vuoden 77 perustuslaista. Vastaavasti on Euroopan unionin itsenäisyydestä luettavissa Maastrichtin sopimuksen V osaston artiklan J.1 2. kohdasta. Tässä on tärkeätä sanoa tämä alkuperäistermeillä: ”The objectives of the common foreign and security policy shall be: — to safeguard the common values, fundamental interests and independence of the Union; - -” eli ”varjella unionin itsenäisyyttä”. Kun tässä käytetään sanaa ”independence”, niin se ei tarkoita vain itsenäisyyttä, vaan se tarkoittaa riippumattomuutta eli itse asiassa se tarkoittaa täysivaltaisuutta. Unionilla on tällainen täysivaltaisuus, mutta ei tietenkään niillä pienillä yksiköillä, jotka muodostavat tämän kokonaisuuden.

Sitten ylikansallinen lainsäädäntövalta: Neuvostoliitossa oli mahdollista säätää yleisliittolaisia lakeja. Neuvostoliiton vuoden 77 perustuslain 108 §:n mukaan Neuvostoliiton lait hyväksyttiin lähinnä korkeimmassa neuvostossa. EU:n osalta on esimerkiksi asetusten ja direktiivien asema yleisesti tunnettu, eli siellä vastaavasti on ministerineuvosto, josta säteilevät kaikkiin jäsenvaltioihin päätökset.

Säädösvallan jakaantuminen: Neuvostoliiton perustuslain 73 §:ssä on 12-kohtainen luettelo niistä asioista, jotka kuuluvat Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton toimivaltaan. Me tiedämme, että Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 3 artiklassa on vastaavasti 20-kohtainen luettelo, joka koskee Euroopan yhteisön toimintaan sisältyviä asiakokonaisuuksia.

Säädösten etusijajärjestys: Neuvostoliiton perustuslain 74 §:n mukaan päti Neuvostoliiton laki, jos neuvostotasavaltaisen ja yleisliittolaisen laki olivat keskenään ristiriidassa. Vastaavasti on Euroopan yhteisössä vallalla edellä mainittu ns. etusijaperiaate. Se tarkoittaa sitä, että kaikissa niissä tilanteissa, joissa yhteisöläinsäädäntö ja Suomen lainsäädäntö ajautuvat ristiriitatilanteeseen, Suomen lainsäädäntö automaattisesti väistyy.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikka: Neuvostoliiton perustuslain 73 §:ssä todettiin Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton toimivaltaan kuuluvan mm. sodan ja rauhan kysymykset, Neuvostoliiton suverenisuuden puolustaminen sekä Neuvostoliiton yhteydet ulkovaltioihin. EU:n osalta ovat yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat määräykset, voisi sanoa, äärettömän pitkälle yhdenmukaiset.

Kansalaisuus: Neuvostoliiton perustuslain 33 §:ssä säädettiin, että kunkin neuvostotasaval-

lan jokainen kansalainen on Neuvostoliiton kansalainen. EY:n perustamissopimuksen 8 artiklan 1 kappaleen toinen virke: ”Unionin kansalainen on jokainen, jolla on jonkin jäsenvaltion kansalaisuus.” Tässä tulee mieleen, että jos on ollut kiire laatia Maastrichtin sopimusta, niin ehkäpä on päästy vähän nopeampaan tahtiin, kun on otettu Neuvostoliiton perustuslaki ja muutettu siitä Neuvostoliitto Euroopan unioniksi.

Valuutta: Neuvostoliiton rahayksikkönä oli rupla. EU:ssa on päätetty, että Euroopan Talous- ja rahaliiton myötä otetaan käyttöön yhteinen valuutta ecu. Voimme siis havaita pitkälle meneviä johdonmukaisia ratkaisuja siihen liittyen, että Neuvostoliitto oli liittovaltio ja Euroopan unioni on liittovaltio.

Täytyy tietysti todeta, että Neuvostoliiton ja Euroopan unionin järjestelmillä on toki mielenkiintoisia eroavaisuuksiakin. Yhtenä voidaan mainita, että Neuvostoliiton perustuslain 72 §:n sanamuodon mukaan oli jokaisella neuvostotasavallalla oikeus vapaasti erota Neuvostoliitosta. Vastaavaa eroamissäännöstä ei sisälly Euroopan unionin sopimukseen. Joku on sanonut, että otteet kovenevat, ja kyllä todella vaikuttaa siltä. Jos Neuvostoliitossakin edes lain mukaan oli oikeus erota, niin ihmeellistä on, että Maastrichtin sopimus ei sitä salli. Me tiedämme, että usein jokin, minkä laki takaa, ei toteudu, mutta tämä on kuitenkin vakavaa.

Tämä tarkastelu mielestäni osoittaa, että Suomen liittyminen Euroopan unioniin merkitsisi niin mullistavaa muutosta Suomen valtio- ja oikeusjärjestykseen, että sitä voidaan hyvin verrata sulautumiseen toiseen valtioon. Kysymys ei ole siis yksinomaan siitä, että liittymissopimus koskee perustuslakia, vaan asia on paljon laajakantoisempi. Tältä osin muistamme Harri Holkerin maineikkaat sanat sulautumisesta.

Jos vielä ajatellaan itsenäisyyskeskustelua, niin emme me voi todellakaan sanoa, että Euroopan unionin valtiot olisivat itsenäisiä. Millä perusteella pitäisimme itsenäisenä valtiota, joka ei saa itse vapaasti päättää kauppaa-, kilpailu-, tullija maatalouspolitiikastaan ja jossa sovellettava lainsäädäntö näillä aloilla on lähtökohtaisesti vierasperäistä. Olisihan siinä tietysti 3 prosentin tällainen Suomi-efekti, mutta se on aika vähän, kun 97 prosenttia olisi muuta.

Kun Baltian maat muutamia vuosia sitten saivat takaisin oikeuden päättää näistä aloista, Suomessakin kerrottiin, että Baltian maat itsenäistyivät. Millä perusteella voisimme, jos olemme rehellisiä, sanoa Suomen säilyttävän itsenäisyy-

tensä, jos annamme näistä asioista päättämisen pois omista käsistämme.

Tässä on myös sellainen huomautus, joka minusta on mielenkiintoinen. Tässä todetaan, että esimerkiksi itsenäisyyspäivän aseman uudelleenarviointi tulee kysymykseen. Tarkkaavaisimmat ovat jo havainneet viitteitä pyrkimyksistä korvata itsenäisyyspäivä jollakin muulla, vaikkapa kansallispäivällä. EU:n oloissa itsenäisyys olisi jo sananakin kiusallinen. Se olisi jollakin tavalla ristiriitaista ja murheellista, jos Suomessa nyt ihmiset kovasti toittottaisivat itsenäisyyttään, koska kun me menemme Eurooppaan, siellä ihmiset olisivat häkeltyneitä ja kysyisivät, ettekö te ymmärrä, minkälaisia sopimuksia te teette.

Täytyy muistaa, että kun Euroopan unioniin suunniteltiin perustuslakia, niin tämän perustuslain yksi perustelu oli sanatarkasti tämä: ”Jotta kansallisvaltiot ymmärtäisivät, että tämä unionijäsenyys tarkoittaa itsemääräämisoikeuden menetystä, niin pitää tehdä selväksi tämän perustuslain avulla tämä asia.” Minusta on arvokas asia, että tämä tosiasiallinen vaikutus tehdään selväksi, mutta minun mielestäni se tehdään liian myöhään selväksi, jos Suomi ensiksi on lopullisesti ja peruuttamattomalla tavalla liittynyt unionin jäseneksi. Mitä me sanomme niille kansalaisille, mitä sanovat nämä kyllä-ihmiset niille kansalaisille, jotka hitaasti mutta varmasti alkavat ymmärtää, että Suomi on peruuttamattomalla tavalla menettänyt täysivaltaisuutensa?

Silloin tulee ajankohtaiseksi tekemäni laki-aloite, jota taktisista syistä ei sallittu esitellä täällä eduskunnassa ennen neuvoa-antavaa kansanäänestystä. Tämä lakialoite tulee varsin ajankohtaiseksi. Täytyy olla ainakin paikkoja, joissa ihmiset voivat kunniallisella tavalla osoittaa murhettaan siitä, että Suomi on menettänyt täysivaltaisuutensa ja itsenäisyytensä. Siksi olen tehnyt lakialoitteen entisen Suomen itsenäisyyden muistomerkeistä. Se olisi minusta vähintään, mitä nämä kyllä-ihmiset kansan eheyttämisen puolesta voisivat tehdä, että jokaiseen kuntaan asetettaisiin nämä muistopaikat. Olen myös huomauttanut siitä, että jos kyllä-ihmiset eivät ajattele ei-ihmisiä, niin tämä olisi minun mielestäni hyvä myös siinä suhteessa, että kun jonakin päivänä myös nämä kyllä-ihmiset heräävät tähän raakaan todellisuuteen, ehkäpä he voisivat puolestaan käydä näillä muistopaikoilla ikään kuin julkisesti tunnustamassa erehdyksensä, hirvittävän erehdyksensä.

Mitä tulee tähän menettelymuotoon, on todellakin olemassa painavia syitä siihen, että tämä

laki pitäisi jättää lepäämään. Valtio-oikeudessa tunnetaan menettelymuodon väärinkäyttöksi kutsuttu ilmiö. Se on kyseessä, kun valtioelimet tai viranomaiset tiettyä asiaa ratkaistessaan käyttävät sellaisia menettelymuotoja, jotka on tarkoitettu toisenlaisia asioita varten. Mikäli EU-liittymissopimus aiotaan saattaa Suomessa voimaan supistettua perustuslainsäätämisyjärjestystä käyttäen sen vuoksi, että liittymissopimusasia sattuu valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 1 momentissa mainitulla tavalla koskemaan perustuslakia ja että 67 §:n mukaista säätämisyjärjestystä pidetään liian hitaana tai hankalana, niin on selvää, että me menettelemme väärin. Tätä ei pitäisi yhdenkään kansanedustajan hyväksyä.

Tässä on siis todellakin kysymys siitä, että hallitusmuodon keskeisimmät ja syvimät pykälät totaalisesti romuttuvat, jos me hyväksyimme EU-jäsenyyden, ja siksi olisi rehellistä säätää tämä muutos ainakin tässä järjestyksessä. Kun 1 § sanoo, että Suomi on täysivaltainen tasavalta, niin pitäisi vetää ruksit yli sanasta täysivaltainen ja todettaisiin, että Suomi on tasavalta, joka on osa itsenäistä Euroopan unionia.

Sitten täällä sanotaan, että lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta yhdessä tasavallan presidentin kanssa. Tämä pykälä pitäisi täydellisyysperiaatteen mukaisesti muuttaa vastaamaan totuutta, eli että lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta yhdessä tasavallan presidentin kanssa, mikäli lainsäädäntövalta ei kuulu Euroopan unionille, tai että käyttää vain siinä laajuudessa, kuin Euroopan unioni, Maastrichtin sopimus sen sallii. Myöskään ylin toimeenpanovalta ei välttämättä enää kuulu kaikilta osin tasavallan presidentille, ja tuomiovalta eivät missään tapauksessa käytä enää riippumattomat tuomioistuimet, joista ylimmässä oikeusasteessa olisi korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus, koska me tiedämme, että yli näiden kaikkien menisi Euroopan yhteisön tuomioistuin.

Sitten viittaisin tähän lainsäätämisyjärjestykseen. Minusta Paavo Kastari on tehnyt erään tärkeän huomautuksen. Hallitusmuodon 51 §:ssä, joka siis on näitä perustuslain säännöksiä, todetaan kunnan asemasta. Vahvistetaan kunta olemuksena, tällaisena yhtenä, ehkäpä läheisyysperiaatteen mukaisena instanssina. Nyt Kastari kirjoittaa, että kunnallinen itsehallinto on hallitusmuodon 51 §:ssä sillä tavoin turvattu, että siihen ei saa sen oman luonteen vastaisesti tai muutoin poikkeuksellisesti puuttua muutoin kuin perustuslain säätämisyjärjestyksessä.

Tästä voidaan tehdä se suora johtopäätös, että mikäli tämän eduskunnan enemmistö olisi oikeassa, niin Suomen kunnan itsehallintoon ei saa puuttua sen olemuksen osalta muuta kuin vaikeutetussa, perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Mutta Suomen valtion täysivaltaisuuden menettäminen peruuttamattomalla tavalla onkin jo sellainen juttu, joka voidaan kivuttomasti hoitaa kahden kolmasosan enemmistöllä yksillä valtiopäivillä niin kuin mikä tahansa valtiosopimus. Mehän ymmärrämme, että Suomi on tehnyt satoja valtiosopimuksia. Posti kulkee Ruotsissa valtiosopimuksen perusteella. On lukemattomia muita sopimuksia eri maiden tuomioistuinten päätösten tunnustamisesta lähtien. Nyt täällä enemmistö väittää, että niin kuin on tämä valtiosopimus koskien postin kulkemista, niin on myös tämä valtiosopimus samassa järjestyksessä säädettävä, joka koskee Suomen täysivaltaisuuden peruuttamatonta menetystä.

Sitten olen hieman tutkinut tätä kysymystä aivan uuden näkökulman osalta. Nimittäin kun olen väittänyt, että eduskunta minun mielestäni ei koskaan saisi muuttaa Suomen täysivaltaisuutta, niin perustelen kantaani sillä, että Suomen täysivaltaisuus ja itsemääräämisoikeus on rikosoikeudellisesti suojattu ja loukkaus tätä itsemääräämisoikeutta vastaan on rikosoikeudellisesti sanktioitu. Minusta tämän pitäisi herättää johdonmukaisesti se kysymys, että jos rikoslain säätäjä on sanonut, että älköön kukaan yrittäkö piirukaana horjuttaa Suomen itsemääräämisoikeutta tai jos yrittää, niin syyllistyy valtiopetokseen tai maanpetokseen, tämäkin seikka mielestäni osoittaa, että on olemassa joitakin asioita, joissa ei haluttaisi lainkaan antaa muutoksien tapahtuvan.

Tässä suhteessa on äärettömän arvokasta, että meidän ei tarvitse tukeutua vanhoihin lakeihin vaan voimme itse asiassa tarkastella aivan tuoretta, vuodelta 1989 olevaa rikoslain kokonaisuudistuksen toista osaa, jossa on ehdotetut kriminalisoinnit. Täällä todetaan nimenomaan näin: "Suomen itsemääräämisoikeuden vaarantaminen." Tämä olisi maanpetosrikosten 1 § ja ensimmäinen rikos: "jonka tarkoituksena on väkivaltaa käyttämällä tai sillä uhkaamalla tai vieraan valtion poliittisen, sotilaallisen tai taloudellisen painostuksen tai tuen avulla - -". Kolmannessa kohdassa sanotaan, tässä on kolme eri teko tapaa: "muulla sellaisella tavalla rajoittaa Suomen valtiollista itsemääräämisoikeutta, tekee teon, josta aiheutuu sanotun tarkoituksen toteutumisen vaara, on tuomittava Suomen itse-

määräämisoikeuden vaarantamisesta vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi." Tässä lainsäätäjän tarkoituksena on kriminalisoida itsemääräämisoikeuden loukkaus.

Jos tarkastelemme tämän ehdotuksen perusteita, niin voimme todeta siltä joitakin näkökohtia. Ensinnäkin täällä todetaan, että itsenäisen valtion tunnusmerkkeihin kuuluu lainsäädäntö, jonka avulla turvataan itsenäisyyden ja maan turvallisuuden säilyminen suhteessa vieraisiin valtioihin. Kysymys on siis siitä, että turvataan valtion itsenäisyyttä, sen ulkoista turvallisuutta ja kansainvälistä asemaa.

Jos tarkastelemme lähemmin, mitä itsenäisyyden on tulkittu tarkoittavan, niin sivulla 96 todetaan: "Suomen itsemääräämisoikeuden vaarantamista koskevan rikossäännöksen tarkoituksena on estää teot, joilla pyritään valtiosäännön vastaisesti supistamaan Suomen aluetta tai siihen rinnastettavalla tavalla rajoittamaan Suomen itsemääräämisoikeutta. Valtiollisella itsemääräämisoikeudella tarkoitetaan ehdotetussa lainkohdassa Suomen suvereenisuutta suhteissaan ulkovaltoihin ja oikeutta muista valtioista riippumattomalla tavalla käyttää ylintä valtaa omien rajojensa sisällä." Tässä siis sanotaan yksiselitteisellä tavalla, että kysymys on itsemääräämisoikeudesta. Ja vielä täällä perustellaan näin: "Siihen, että Suomi tai sen osa saatetaan vieraan vallan alaiseksi tai irrotetaan osa Suomea muusta valtakunnasta, rinnastetaan muu sellainen tapa rajoittaa Suomen valtiollista itsemääräämisoikeutta." Minä pyydän, että arvoisat kuulijat hiljentyvät seuraavaan kohtaan.

Ed. Polvi merkitään läsnä olevaksi.

(Ed. V. L a u k k a n e n :) Tällä tarkoitettaiisiin esimerkiksi sitoutumista Suomen nimissä siihen, että jokin vieras valtio tai ylikansallinen organisaatio saisi Suomea sitovalla tavalla käyttää lainsäädäntö-, toimeenpano- tai tuomiovaltaa Suomen alueella, taikka Suomen korkeimpien valtioelinten päätösten saattamista riippuvaisiksi ulkovaltojen tai ylikansallisten elimien hyväksymisestä. Tässä sanotaan tämä asia hyvin yksiselitteisellä tavalla. Jos on joku, joka yrittääkin sitä, että jokin vieras valtio tai ylikansallinen organisaatio, esimerkiksi Euroopan unioni, saisi Suomea sitovalla tavalla käyttää lainsäädäntö-, toimeenpano- tai tuomiovaltaa Suomen alueella,

tai Suomen korkeimpien valtioelinten päätösten saattamista riippuvaisiksi ulkovaltojen tai ylikansallisten elinten hyväksymisestä, syyllistyisi maanpetosrikokseen.

Minusta tämä on äärettömän vakavaa. Me emme voi sivuuttaa tällaista tekstiä. Suomen itsemääräämisoikeus lainsäätäjän näkökulmasta on loukkaamaton ja pyhä asia. Minä uskon myös, että se on kansankunnan tärkein elementti ja tärkein ominaisuus.

Sille, että on olemassa painavia perusteita, että on joitakin asioita, mitä perustuslaista ei voida missään tapauksessa muuttaa, mielestäni löytyy tukea Saksan perustuslaista, Grundgesetzistä, sen artiklasta 79 kohdasta 3. Luen tämän suomeksi saman tien: "Tämän perustuslain muutos, mikä koskettaisi sitä lainsäädäntöä, joka on artiklassa 1 ja 20 käsitelty, on kielletty." Tässä sanotaan yksiselitteisellä tavalla, että sen, mitä artiklassa 20 sanotaan, muuttaminen on kielletty. Ajatelkaa, ei yksikään Saksan liittopäivien kansanedustaja eivätkä kaikki yhdessäkään voi koskaan muuttaa Saksan perustuslain 20 §:ää. Se, rikotaanko tätä lainsäätäjän tahtoa, ei ole nyt olennaista tässä asiassa, vaan olennaista on ymmärtää, että Saksassakin on olemassa asioita, jotka pidetään iankaikkisesti peruuttamattomina tai lainsäätäjä aikanaan piti.

Mitä 20 § sanoo? Se sanoo vain, että Saksan liittotasavalta on demokraattinen ja sosiaalinen liittovaltio. Sitten täällä todetaan: "Alle Staatsgewalt geht von Volke aus", eli kaikki valtiolta lähtee kansasta. Tämä jo osoittaa sen, että tällainen ikuisesti pysyvä ja luja ominaisuus kansallisvaltioille on juuri se, että valta lähtee kansasta. Näin ymmärrämme, että juuri tässä suhteessa on tapahtumassa valtavaa murrosta Suomessa.

Olen nyt pyrinyt osoittamaan, ettei itsenäisyyden kannalta, neuvoa-antavan kansanäänestyksen kannalta ja perustuslakiemme kannalta menettelytavan suhteen ole olemassa mitään muuta oikeaa ratkaisua kuin siirtää asia valtiopäivien yli. Voi olla, että täällä ei löydy sellaista enemmistöä, mutta minä vieläkin mietin, löytyisikö täältä edes kuusi seitsemän kansanedustajaa, jotka olisivat valmiit toteuttamaan tämän hyvin pyhän perustuslain tarkoituksen. Siihen ei tarvittaisi sen enempää, mutta se ei ole minun vikani, jollei löydy. (Ed. Jaakonsaari: Aikooko puhuja tänä iltana yrittää?) — Ed. Jaakonsaari kysyi, aionko minä yrittää tätä yksin. Se on minun voimieni yliarvioimista, koska puhua tässä muutamia viikkoja yhtä soittoa, ehkä yötauoillakin, olisi liian raskasta.

Siirryn kauppapolitiikkaan. Olen siis pyrkinyt osoittamaan, että me menettelemme väärin menettelytavan kannalta, me menettelemme väärin täysivaltaisuuden kannalta, me menettelemme väärin itse asiassa silläkin perusteella, jos me vetoamme vain neuvoo-antavaan kansanäänestykseen, koska me menettäisimme Suomen itsenäisyyden äärettömän pitkälle menevällä tavalla peruuttamattomasti. Nyt siirryn siihen aiheeseen, että vaikka tällainen ratkaisu tehtäisiinkin siinä lujassa uskossa, että tämä olisi Suomen kansan edes taloudellinen etu, niin pyrin tästä eteenpäin osoittamaan, että tämä vasta onkin suuri järkytys ja pettymys, jos tähän uskotaan. Minusta ei voi liiaksi korostaa sitä, että juuri tähän on paneuduttava, koska olen saanut paljon sellaista palautetta, että monet ihmiset jopa ajattelivat, että on pakko mennä Euroopan unioniin, jotta työllisyys saataisiin kuntoon. Minun väitteeni on juuri päinvastainen. Väitteeni on se, että mikäli me annamme sijaa integraatiokehitykselle ja markkinavoimille, niin se sinetöi työttömyyden. Se absoluuttisella, pakottavalla tavalla sinetöi työttömyyden. Siksi aion nyt käsitellä tätä kysymystä mahdollisimman seikkaperäisesti.

Ollessani talouspolitiikan johtamiskursseilla toukokuussa 93 jo silloin kerrottiin, että Euroopan unionissa on 17,5 miljoonaa ihmistä työttömänä ja että mm. Irlannissa Dublinissa on asuntoalue, jossa on 70 prosenttia ihmisistä vailla työtä. Järkyttävää oli se, että näistä osa oli jo kolmannen sukupolven työttömiä. Tämä on siis Euroopan unionin arkipäivää, johon täällä niin monet haluavat koko sydämeästään integroitua. Meidän täytyy muistaa se, että me emme voi ajatella, että integroituminen olisi samaa kuin noukkia rusinoita pullasta, käyttäkseni tätä kullunutta sanontaa, vaan integroituminen on kokonaisvaltaista mukautumista ja sulautumista kaikkeen siihen sekä hyvässä että pahassa, mitä Euroopan unioni edustaa.

Mitkä sitten ovat tämän integraatiopolitiikan vaikutukset? Integraatio vaatii, lähtien Gatt-sopimuksesta, että tavarant pitää saada liikkua kaikkialla maailmassa täysin vapaasti ja näin pitää olla myöskin työvoiman, pääomien ja palveluiden osalta. Tämä uskomus on, aivan voisi sanoa, absoluuttinen, sitä ei ole kukaan pyrkinyt riitauttamaan, vaan tämä on kaiken lähtökohta, ja sitä siis ei saisi riitauttaa.

Tätä kuvaa myös se, että kun USA:n presidentti Clintonin neuvonantaja Charles Pearson oli täällä Suomessa luennoinnassa ja kuuntelin hänen luentonsa ja kysyin siellä vilpittömästi,

miten hän voi uskoa, että Eurooppa tai USA voisi pärjätä Aasian dynaamisille talouksille, niin hän sanoi sanatarkasti näin: "Saatan olla naiivi, mutta suhteellisen edun periaatteella Suomi voi pärjätä." Hän perusteli kantaansa myös sillä, että Saksa pärjää, ja myös sillä, että Taiwaninkin palkkakustannukset nousevat. Olin syvästi pettynyt tähän vastaukseen, koska tosiasia on, että jos paneudumme Euroopan tilanteeseen vähän syvällisemmin kuin Pearson tekee, niin ymmärrämme, että Saksa ei kerta kaikkiaan pärjää, kehitys on aivan päinvastainen. Me myöskin tiedämme, että nämä työvoimakustannukset, joiden väitetään nousevan, voivatkin ... — Arvoisa puhemies! Minua hieman häiritsee se, että nämä ihmiset keskustelevat kovaäänisesti täällä, koska he voisivat mielestäni keskustella myös kahvilassa, siellä on paljon viihtyisämpää.

Joka tapauksessa tämä palkkakustannusten nousu, joka tapahtuu Taiwanissa, on sinänsä totta, mutta meidän täytyy ymmärtää, että olenasta on se, että yksistään Intiassa ja Kiinassa on yli kaksi miljardia ihmistä, ja kun kaksi miljardia ihmistä tekevät työtä, jota on niukasti tarjolla, niin ei ole olemassa sellaista markkinavoimaa, joka pakottaisi nostamaan palkkoja. Suomessa toki on niin, että jos on vähän kirvesmiehiä, tulee ankara noususuhdanne ja on pula kirvesmiehistä, niin palkat saattavat nousta vaikka 100 markkaan tunnilta. Mutta tätä ilmiötä ei tapahdu Intiassa ja Kiinassa, ei ainakaan sataan vuoteen, juuri siksi, että siellä on niin suunnaton määrä köyhyttä. Sen takia meidän täytyisi kieltäytyä hyväksymästä tällaista argumenttia, jota mm. ministeri Salolainen kovasti viljeli.

Ed. Rajamäki merkitään läsnä olevaksi.

(Ed. V. L a u k k a n e n :) Jos sitten ajatellaan Saksan tilannetta, niin Saksan historian työttömyystilanne on sotien jälkeen pahin ja esimerkiksi Saksan terästeollisuus on valtavissa vaikeuksissa. Tiedämme, että jos idästä tuleva teräs maksaa noin 240 markkaa tonnilta, niin se maksaa Saksassa 2 400 markkaa tonnilta eli kymmenkertaisen hinnan. Lähiaikoina mm. Saksassa tai Euroopan yhteisön alueella kokonaisuudessaan joudutaan laittamaan yli 100 000 ihmistä pois terästeollisuuden alalta. Tiedämme myös, että Saksan autoteollisuus voi huonosti. Mercedes-Benz-henkilöauto on joutunut siirtymään osittain rakentamaan henkilöautoja Meksikoon,

mitä tämä yhtiö ei varmasti olisi ilman taloudellista pakkoa koskaan tehnyt. On myös niin, että Saksaa koettelee ankarasti raskaiden tuotantoja työkoneiden valmistus, koska tiedämme, että piisirun osalta kehitys on johtanut Japanissa aivan yliverlaiseen asemaan.

Ed. R. Aho merkitään läsnä olevaksi.

Jos sitten tarkastellaan, ketkä täällä maailmassa yleensä pärjäävät, niin on yksiselitteistä, että tänä päivänä nimenomaan Aasian dynaamiset taloudet ovat valtavassa kasvussa. Me tiedämme, että ei mikään maanosa voi kasvaa ja rikastua, ellei se tapahdu toisten maanosien kustannuksella. Tässä suhteessa tiedämme Euroopan unionin tilastoista — on niistäkin jotakin iloa — sen, että kun Euroopan unioni vei Aasian maihin vuonna 1993 558 miljardin markan edestä, niin se toi 768 miljardin markan edestä. Tämä tarkoittaa siis, että yhdessä vuodessa tämä uljas Euroopan unioni hävisi 210 miljardia markkaa Aasian maille.

Mitä sitten tapahtuu? Tämä on itseään kiihdyttävä prosessi molemmilla puolilla. Aasian maat, jotka rikastuvat 200 miljardilla, satsaavat tutkimukseen ja kehitykseen, teknologiaan, kaikkeen tähän. Ja mitä tapahtuu? Totta kai tämä satsaus tuottaa hyvää hedelmää, ja etumatka sen kun vain kasvaa. Vastaavasti Euroopassa, joka kärsii valtavista veloistaan, valtavasta työttömyydestä, sen varat satsata tutkimukseen ja kehitykseen heikkenevät, ja näin ollen Eurooppa taantuu taantumisestaan. Tämä on rehellistä tosiasiaa. Voi kuinka toivoisin, että nämä kyllä-ihmiset joskus puhuisivat hieman siitä, miksi tämä ei olisi totta, mitä väitän.

Nyt siis kysymys ei tietenkään ole siitä, etteivät eurooppalaiset olisi sinänsä fiksuja, sivistyneitä ja hyvin koulutettuja ja ettei Euroopassakin voitaisi keksiä siinä kuin Aasian maissa. Ongelma liittyy pelkästään ja ainoastaan siihen, että työvoimakustannukset ovat globaalissa maailmassa, jossa on vapaa kauppa, asettuneet täysin ratkaisevaan rooliin. Jos raaka-aineet ovat täysin saman hintaisia globaalissa kaupassa ja jos rahan hinta eli korko on täysin saman hintaista kaikkialla maailmassa, mikä muu voisi enää olla ratkaiseva tekijä kuin työvoimakustannukset? Tämä on aivan vastaansanomaton. Siksi meidän pitäisi herätä tähän todellisuuteen.

Ranskalainen tekstiilitehtailija France Albert sanoi, että jos hän palkkaa yhden ranskalaisen

tekstiilityöntekijän, samalla hinnalla hän voi palkata 9 marokkolaista, 25 thaimaalaista, 35 kiinalaista, 65 venäläistä tai 70 vietnamilaista. Täällä Euroopassa olemme joskus ajatelleet, että kyllä eurooppalaiset työntekijät ovat sentään toista maata kuin kehitysmaiden työntekijät, mutta edes tämä ei pidä enää paikkaansa. Siellä päinvastoin on selvää näyttöä näiden ihmisten dynaamisuudesta. Ehkä se johtuu pakosta, mistä ikinä se johtuukin, heillä on valtava työtarmo ja he tekevät valtavasti työtä. Kuulin juuri aivan tuoretta tietoa Thaimaasta. Siellä monet ihmiset tekevät seitsemän päivää viikossa työtä 12 tuntia päivässä. Sitten täällä Euroopassa keskustellaan, että meillä on vähän pulaa töistä, pitäisiköhän vähän jakaa tätä työtä, ehkäpä jakaa 6,5-tuntinen työpäivä vielä kahtia, sitten olisi enemmän töitä.

Ei tämä ole Euroopan ongelma, että töitä ei ole jaettu, vaan Euroopan ongelma on se, että ei ole töitä, ei kerta kaikkiaan ole töitä. Suomi on vavahduttava esimerkki siitä. Me olemme menettäneet 500 000 työpaikkaa, ja meillä on eri lailla työllistettyjä ihmisiä ehkäpä lähemmäksi 100 000. Se tarkoittaa, että meidän todellinen työttömyytemme on noin 600 000 ihmistä. Kaiken lisäksi, jos me ajattelemme, että julkinen sektori on äärettömän paisunut Suomessa ja kun markkinavoimat alkavat asettaa vaatimuksia, niin julkista sektoria saneerataan kovalla kädellä. Mikä on lopputulos? Me saamme 100 000—200 000 ihmistä lisää työttömiä, kun sanotaan, että meillä ei ole varaa näin kalliiseen julkiseen sektoriin. Me pääsemme 700 000—800 000:een.

Sen jälkeen tähän lisätään vielä maanviljelys ja elintarviketeollisuus. Siellähän armottomalla tavalla, kun hyvin massiivinen osa ruoasta tulee rajan takaa, nämä ihmiset ovat tarpeettomia. Ei heitä tarvita tehottomina ja kalliina. Heidät voidaan panna syrjään. Jos me otamme sieltä vielä 100 000 ihmistä, olemme päässeet noin 900 000 ihmiseen. Tämä tarkoittaa sitä, että jos koko työväestö on 2,5 miljoonaa, noin 1,6 miljoonan ihmisen pitäisi elättää kaikki 5 miljoonaa ihmistä, itsensä ja muut.

Olisi siis todella mielenkiintoista, toistan sen, että tässä keskustelussa, ennen kuin tehdään lopullinen päätös, että ainoa tie edetä eteenpäin on Euroopan unionin jäsenyys, pohdittaisiin vähän sitä, miten niin Euroopan unioni voisi tuoda ratkaisua työttömyysongelmaamme. Tältä osin minusta olisi rehellistä myöntää, että ihmisiä petetään hyvin paljon poliittisissa puheissa monenlaisilla asioilla.

Minulla on Euroopan unionin julkaisema kirja "Employment in Europe 1993". Kun en ollut saanut kirjaa vielä, kuulin siitä vain pelkkiä puheita, että tämä "White paper" — sitä sanotaan hienosti White paper'iksi — on mullistava kirja, joka ratkaisee käytännössä Euroopan työttömyyden. Näin kuulin ja luin siitä. Tämä kirja on fantastinen Euroopan unionin näyttö, millä vakavuudella se paneutuu tähän kysymyksen ja miten ongelmia ratkotaan. Kuulinpa jopa lukuakin, ja se, mitä kirjassa sanottiin tavoitteiksi, muuttui poliittisissa puheissa jo lähes saavutuksiksi lähivuosina, eli että luodaan noin 15 miljoonaa työpaikkaa.

Hankin tämän kirjan — se on noin 200-sivunen — mutta en sitä tässä yhteydessä tietysti käy läpi, koska se ei ole välttämätöntä. Kirjan esisanat sellaisenaan osoittavat, kuinka paljon politiikassa voidaan ponnistaa pettävältä pohjalta. Esipuheessa sanotaan suoraan, että tämä teos ei luo mitään uutta politiikkaa. Pikemminkin kirjan tarkoitus on valottaa erilaisia ulottuvuuksia työttömyyden ongelmaan ja tuoda parempi ymmärrys työllisyydestä ja työttömyydestä. Siis kysymys on vain siitä, että me ymmärtäisimme, että työttömyys on valtava ongelma, mutta poliittisessa puheessa tämän paper'in tulos muodostui 15 miljoonaksi uudeksi työpaikaksi. Minä näen siinä jonkinlaisen erkaantumisen kapealta, kaidalta polulta, joka totuudenmukaisesti tarkastelee, mitä on tulossa.

Tutkimus oli kyllä todella hälyyttävä senkin takia, että esimerkiksi jos me vertaamme tasavallan presidentin työllisyysryhmän ajatuksia ja työllisyyttä Euroopassa, niin minä myönnän, että komission raportti on hyvin pitkälle rehellinen. En siis halua moittia sitä mistään epärehellisyydestä. Päinvastoin se ensimmäiseksi toteaa hyvin selvästi, että pelkkä taloudellinen kasvu ei enää takaa uusia työpaikkoja. Tämä on äärettömän vakava asia. Pelkkä taloudellinen kasvu ei takaakaan enää uusia työpaikkoja niin kuin ennen. Mistä se johtuu? Se johtuu tietenkin siitä, että kun yhtiöt kasvavat taloudellisesti riittävän voimakkaasti, ne voivat sijoittua Asian maihin. Totta kai se lisää työpaikkoja siellä, mutta raportin mielenkiinto on se, mitä se vaikuttaa Euroopassa.

Tasavallan presidentin työllisyysryhmässä otettiin naiivilla tavalla kaiken lähtökohdaksi, että viidessä vuodessa jokaisena vuonna toteutuu 5 prosentin talouskasvu. Se sellaisenaan selittää valtavan määrän työpaikkoja. Mutta tällainen perustelutapa on kestävä, koska arvovaltai-

nen Euroopan unioni, johon laaja enemmistö haluaa, itse sanoo, että se ei ole totta. Ei voida ajatella, että pelkästään taloudellinen kasvu lisää työllisyyttä. Mutta kirja kyllä käsittelee myös niitä kysymyksiä, joilla voitaisiin vaikuttaa työttömyyteen.

Voin vain mainita muutamia otsikkoja. Yksi on niistä esimerkiksi se, kuinka helposti työntekijä voida potkia ulos työstään. Nyt voi tietysti kysyä, miten niin työllisyyteen vaikuttaisi positii-visesti, että työntekijät voidaan helposti potkia työstään. Kysymys on siitä, että kynnyks ottaa uusia työntekijöitä on sitä korkeampi, mitä vaikeampi on päästä heistä eroon, ja näin ollen tämä raportti sanoo, että helpotetaan vähän tätä kynnystä ja voimme paremmin toivoa, että yritykset työllistäisivät.

Toinen asia, mikä raporttiin yksiselitteisesti liittyy, on se, että pitää saada joustoja, pitää saada riittävän joustava järjestelmä, joka sopeutuu markkinatalouden vaatimuksiin. Joustot ovat välttämättömiä raportin mukaan. Minä ymmärrän niitä, jotka väittävät, että niin täytyykin tapahtua. Amerikassa palkat ovat jo viimeiset vuosikymmenet menneet yksiselitteisesti alaspäin. Amerikan on täytynyt tehdä se, jotta se on voinut saada edes joitakin työpaikkoja. Samanaikaisesti Euroopassa on ollut yksiselitteinen suunta: palkat ylös, lisää etuja, lisää pekkaspäiviä, lisää ylytökorvauksia, lyhyempää työaika ja parempia eläkkeitä. Kaikki tämä on ollut yksiselitteistä Euroopassa, mutta me olemme tulleet siihen käännekohtaan, jossa myönnetään, että nyt on joustojen aika.

En olisi siitä niin hullissani, ellen ymmärtäisi, että globaalissa kaupassa ei hyödytä se, että työvoimakustannukset tippuvat 10 tai 20 prosenttia. Jos Intiassa työntekijä maksaa vain, sanotaan, 2—3 markkaa tunnilta ja Suomessa 100 markkaa tunnilta, niin edes 20 prosentin alennus, joka tarkoittaisi tiputtautumista 80 markkaan tunnilta, tai 40 prosentin alennus 60 markkaan tunnilta ei vieläkään riittäisi, koska Suomen työvoimakustannukset olisivat edelleenkin 20 kertaa suuremmat kuin näissä maissa.

Jokainen voi puolestaan ajatella, kuinka helppoa olisi mennä alas 40 prosenttia työvoimakustannuksissa, vähentää vaikka 20 prosenttia palkkaa. Jokainen tietää, kuinka helppoa se olisi maassa, jossa verotus on hirvittävän kova. Se on täydellinen, absoluuttinen mahdottomuus, ellei siihen sitten mennä markkinavoimien pakottamana. Mehän tiedämme, että kun siirrytään yhteen rahan ja yhtenäiseen raha- ja talouspoli-

tiikkaan ja että Euroopan unioni rankaisee sitä valtiota, joka velkaantuu liikaa, niin sen kautta koko ammattiyhdistysjärjestelmä voidaan painaa polvilleen.

Minua huolestuttaa tämä asia eniten juuri siksi, että sosialidemokraatitkaan eivät tätä ymmärrä. Vaikka ammattiyhdistys on ollut Suomessa vahva ja sen osallistumista on vaadittu neuvotteluihin kolmikantaperiaatteen mukaisesti, niin sinä päivänä, kun markkinavoimat ovat ottaneet määräävän roolin tässä yhteiskunnassa, ammattiyhdistystä, ei kutsuta minnekään. Sinä päivänä ammattiyhdistysten aika on ohi. Sinä päivänä astuu tilalle paikallinen sopiminen markkinaehtoisesti. Silloin toteutuu ministeri Viinosen ajatus, että jollei huvita tehdä työtä halvalla, niin otetaan sitten vietnamilaisia tekemään työtä. Se on rajua kehitystä ja on merkillistä, että juuri sosialidemokraatit, jotka ovat olleet aina työntekijän asialla ja ovat puhuneet työehtosopimusjärjestelmän puolesta, ovat ensimmäisinä yksimielisesti uhraamassa koko järjestelmän. (Ed. Ihmäki: Milloin ministeri Viinanen on niin sanonut?) — Ministeri Viinanen on sanonut yksiselitteisesti näin eräässä haastattelussa, josta minulla on jäljennös: otetaan tänne vietnamilaisia, jos ei huvita pestä paitoja halvalla. Se oli hänen sanomansa. Mutta hän unohti, että pian tänne voidaan ottaa myös ministereiksi vaikka vietnamilaisia. Se huolestuttaisi jo häntäkin!

Kun ajattelemme työvoimakustannuksia, niin meidän siis täytyisi ensiksi mennä Portugalin tasolle, mutta se ei riittäisi, koska globaali vapaa kilpailu tarkoittaa juuri sitä, että kaikki tuotteet voidaan tuoda myös rajan takaa.

Voisi kysyä, onko tilanne nyt tosiaan näin lohduton? Emmekö me voisi löytää jonkun onnellisen vaihtoehdon, joka veisi paremmin Suomea eteenpäin? Minun on rehellisesti sanottava, että tiedossani ei ole sellaista vaihtoehtoa.

Ministeri Salolainen suostui ensimmäisen keran keskustelemaan kahteen vuoteen, kun haastamalla olin haastanut häntä käymään rehellistä argumentointia eikä osoittamaan poliittisen vallan näyttöä integroitumiskehityksestä. Ministeri Salolainen lähti perusteluissaan integraation puolesta siitä, että jo 200 vuotta sitten Adam Smith osoitti, että kansainvälinen kauppa on kaikkien etu. Haluan puuttua tähän väitteeseen ja osoittaa, että maailma on täydellisesti muuttunut niistä ajoista, kun Adam Smith kehitti oppinsa.

Ehkä voin lyhyesti sanoa, että dramaattisin muutos liittyy juuri työllisyysnäkökulmaan. Sil-

loin kun Englanti ja Portugali vaihtoivat tuotteitaan keskenään, molemmat maat olivat tietenkin täystyöllistettyjä. Kysymys oli vain sen valinnasta, mikä työ tuottaa kaikista eniten. Tänä päivänä maailma on täydellisesti muuttunut. Emme me voi enää sanoa, että jotkut maat tekevät näitä tuotteita ja me teemme näitä tuotteita täysin siitä riippumatta, mikä on meidän työttömyystilanteemme. Ei Kiina ole vähentänyt tuontiaan tänne Suomeen siksi, että suomalaiset saisivat enemmän työtä, eikä Taiwan, ei mikään näistä maista. Eivät ne ajattele Suomen työttömyystilannetta. Ne ajattelevat vain omaa etuaan. Oma etu on se, että koko Eurooppa markkinoidaan, niin kuin sanoin, yli 210 miljardin markan voitolla näiden Aasian maiden hyväksi.

Tässä suhteessa siis en kerta kaikkiaan näe mitään vaihtoehtoa. Aina halvempi tuote syrjäyttää kalliimman tuotteen. Nyt Suomesta pakenevat työpaikat sen takia Venäjään ja Viroon, mutta ne siirtyvät myös Aasian maihin, koska moderni teknologia sallii tämän siirtymisen. Eikä kysymys ole pelkästään siitä, että vain perusteollisuus siirtyisi, vaan kysymys on myös siitä, että ns. white collar productivity eli valkokaulustuotanto siirtyy. Maat, joista nyt olemme puhuneet, ovat niin äärettömän halpoja ja ne ovat niin kurinalaisia työtavoiltaan, että me emme voi mitenkään välttää degeneroivaa eli rappeuttavaa kilpailua. Kilpailukyky perustuu ennen kaikkea siihen, että näissä maissa voidaan käyttää paljon lapsityövoimaa, siellä ei ole minkäänlaisia sosiaalisia etuuksia ja siellä työturvallisuus on aivan minimissään. Tästä johtuu, että tuotteet, jotka myös ympäristönsuojelun kannalta valmistetaan puutteellisissa oloissa, ovat aina halvempia kuin suomalaiset.

Voi ottaa yksinkertaisena esimerkkinä Thaimaassa tehdyt silmälasit. Ne maksavat Suomessa noin 3 000 markkaa ja Thaimaassa vain 750 markkaa. Joku on sanonut, että tulevaisuudessa 70 prosenttia eurooppalaisista silmälasista valmistetaan Aasian maissa. (Ed. Rajamäki: Ed. V. Laukkanen kaksi viikkoa sitten!) — Niin, tänään olen kuullut asiasta; en tiedä, mistä edustaja puhuu.

Tämä on siis kehitystä, josta jatkuvasti kuulemme uusia viestejä, mitä tapahtuu: teollisuus siirtyy Aasian maihin ja ihmiset jäävät Euroopassa työttömiksi. Me voisimme yrittää kilpailla, mutta kuten sanoin, alhaisilla hinnoilla syrjäytetään suomalaiset vastaavat tuotteet.

Saksasta tuodaan takkapuita ja Teksasista grillihiiliä Suomeen, puhumattakaan kaikesta

muusta kulutuselektronikasta, autoista, aivan mistä asioista tahansa. Tämä on mielestöntä kehitystä, ja siihen liittyy mm. se, että esimerkiksi verotuksen osalta Thaimaakin on aivan erinomaisessa asemassa verrattuna Suomeen. Siellä veroja maksetaan vain muutama prosentti.

Arvoisa puhemies! Vaikka ed. Vähänäkki jo poistuikin, niin on syytä ehkä todeta, minkälaisella petoksella ja huijaamisella yritetään uskotella Euroopan unionin jäsenyyden välttämättömyyttä juuri työllisyysnäkökohdista. Ed. Vähänäkki sanoi 6.11. käydyssä keskustelussa vastauspuheenvuorossaan, että tosiasia on, että EU:n ulkopuolelle kun jäämme, ihmisillä ei ole varaa, ei kannata lähteä edes halvemmille Ruotsin-laivamatkoille, saati sitten kalliimmille. Silloin myöskään ei ole Ferguson vetämässä sitä rekeä vaan saattaa olla, että Belarusia käytetään ja bensaakin varmasti on harvoin saatavissa.

Sitten ed. Vähänäkki totesi: ”EU:n ulkopuoliossa Suomessa vienti ei vedä, työttömyys lisääntyy, konkurssit yleistyvät, sosiaaliturvaan ei ole varaa, nälkä levittäytyy yli onnetoman maan ja se silakanpyyntisaalis ei enää ole herrojen huvi, niin kuin ed. Järvilahden seurueessa, vaan kaikki rannikon asukkaat palaavat 1800-luvun ammatteihinsa. Minkin ruuaksi ei riitä silakkaa EU:n ulkopuolisessa Suomessa.” (Ed. Vähänäkki: Siinä se on lyhyesti ilmaistuna!)

Tässä oli ed. Vähänäkin kanta ja ymmärrän, että varmasti kaikki sosialidemokraatit ovat samaa mieltä. Hehän ovat liikuttavan yksimielisiä niin kuin lammaslauma yksimielisyydessään.

Nyt on kysymys siitä, että Suomea pelotellaan, ja uskon, että ed. Vähänäkkikin on hokemalla hokenut hyvin rohkeasti ympäri Suomea, että nälkä laskeutuu Suomeen, elleimme me mene Euroopan unioniin.

Merkillistä on se, että unohtikohan ed. Vähänäkki, että Suomi on Euroopan talousalueen jäsen. Taloudellisesti — korostan nyt, pääministeri Ahon kysymystä jo kauan sitten: Sanokaa yksikin asia, jonka Euroopan unioni tuo, mitä Euroopan talousalue ei jo tuo. Tässä on siis kysymys siitä, että ei ehkä täällä ole ketään, joka tietäisi yhtäkään taloudellista asiaa, jossa suhteessa Euroopan unioni olisi parempi kuin Eta-sopimus. (Ed. Vähänäkki: Eta lakkaa!)

Nyt täällä väitetään, ed. Vähänäkki ja muutkin väittävät, että Eta-sopimus lakkaa. Se on merkillistä, koska tosiasia on se, että Eta-sopimus sellaisenaan sisältää artiklan, jossa todetaan, että tämän sopimuksen voimassaolo ei estä liittymästä Euroopan unionin jäseneksi. Tästä

johtuu, että vaikka Suomi liittyisikin Euroopan unionin jäseneksi, niin Suomi säilyy Eta-sopimuksen jäsenenä aivan niin kuin tänäänkin. Minä luulen, että monet kansanedustajat, jotka ankaran ryhmäkurin vallassa eivät ole koskaan käyttäneet paljoakaan omia aivojaan tämän asian tutkimiseen, eivät ehkä täysin ymmärrä tätä. (Ed. Vähänäkki: Kukaan ei ole kuria käyttänyt!) Suomi on Eta-sopimuksen jäsen myös siitä päivästä, kun Suomi on Euroopan unionin jäsen.

Toiseksi meidän täytyy nyt olla rehellisiä ja ajatella, mitä Euroopan unioni ajattelee. Ei täällä riitä, että edustajat sanovat, että Eta lakkaa. Ei kai sitä asiaa täällä päätetä, vaan kysymys on siitä, että Euroopan unionin yksiselitteinen tavoite on, että entiset sosialistimaat kasvavat ja kehittyvät tässä kulttuuri-imperialismissa, joka edellyttää integroitumista, ja niiden esiasteena ne liittyvät Euroopan talousalueeseen. Tämä on tärkeä portti niille edetä integroitumisessa. On olemassa selviä viitteitä siitä, että monia sosialistisia maita, ja myös Baltian maita, halutaan ulottaa vapaakaupan piiriin. Kun vapaakauppa sitten etenee, niin ne jonain päivänä ehkä ovat, unionin sanoilla, kypsiä liittymään Euroopan unionin jäseneksi. Eihän esimerkiksi Turkki ole vielä läheläkään sisäänpääsyä Euroopan unioniin, vaikka se on jo kauan sitten hakenut jäsenyyttä.

Sain tänäänkin uutta aineistoa Euroopan unionista. Tämän paksun teoksen nimi on The European Union and World Trade eli Euroopan unioni ja maailmankauppa. Tämä koskettelee vuoden 93 tilastoa, ja siinä on joitakin mielenkiintoisia havaintoja.

Ensinnäkin tuonnin osalta kymmenen maan joukossa, joista tuodaan Euroopan unioniin, ovat mm. Japani, Kiina ja Taiwan. Tämä siis osoittaa yksiselitteisellä tavalla, mikä on suuntaus tässä kehityksessä: Aasian maista tuodaan Eurooppaan yhä enemmän kaikkea mahdollista.

Jos tarkastelemme hieman kehitystä eteenpäin, niin me ymmärrämme, että USA on integroitumisessa mennyt jo paljon pitemmälle. Siksi on mielenkiintoista nähdä, mitkä maat USA:n ankarilla markkinoilla parhaiten pärjäävät eli mitkä maat vievät USA:han kaikista eniten, ovatko ne nämä eurooppalaiset maat vai jotkin muut. Kymmenen joukossa on toki Euroopan unioni, määrältään ei kuitenkaan suurin, mutta täällä on myös Japani, Meksiko, Kiina, Taiwan, Etelä-Korea, Singapore, Malesia ja Hongkong.

Tämän pitäisi puhutella kaikkia hyvin vakavalla tavalla. Mitä ovat nämä maat, jotka näin

voimaperäisesti markkinoivat USA:han? Ne ovat alhaisten työvoimakustannusten maita. Me emme pääse tästä kehityksestä mihinkään, ja se on myös Euroopan unionin kohtalo.

Sitten voisi jo tässä yhteydessä lyhyesti mainita, että järjettömin asia, mitä integraatioon voidaan katsoa sisältyvän, on kysymys maataloustuotteiden kaupasta. Vapaa kauppa ulotetaan Euroopan unionissa koskemaan myös maataloustuotteita. Minun mielestäni se on hirvittävin rikos maanviljelijöitä kohtaan ja ympäristöä kohtaan, mitä koskaan voidaan ajatella.

Tämä kehitys kyllä näkyy jo tämänkin hetkistä tilanteesta, koska vuonna 1993 muusta maailmasta tuotiin Euroopan unioniin 11,2 prosentin edestä, kun taas vienti oli 8,6 prosenttia. Mitä voimme siis havaita? Euroopan unioni ei ole enää omavarainen. Se ei tule käytännöllisesti katsoen hetkeäkään toimeen omilla maataloustuotteillaan. Pidän selvänä, että se sisältää vakavan riskin siitä, että globaaleissa ympäristökatastrofeissa Euroopan unioni ei saakaan samalla tavalla enää ruokahuoltoa hoidettua näistä maista. Tutkimus osoittaa myös, että ei edes Amerikka tai Japani ole omavarainen.

Sitten jos me lyhyesti tarkastelemme tämän asian moraalista puolta, me ymmärrämme, että Euroopan unionin kauppa- ja teollisuuspolitiikka on johtanut siihen, että ruoka tuodaan yhä enenevässä määrin niistä maista, joissa 800 miljoonaa ihmistä näkee nälkää ja 40 000 lasta kuolee päivittäin nälkään. Tämä on järkyttävää kehitystä. Eurooppa laiminlyö maanviljelyksensä ja sen jälkeen tuo niistä maista, joissa ihmiset kuolevat nälkään. Tällaista ei voida hyväksyä.

On tietysti selvää, että oma tehtäväni on hahmotella vaihtoehtoja, mutta on aivan tuliterä kirja, joka koskettelee Suomen teollisuuspolitiikkaa. Sen ovat kirjoittaneet tuotantotalouden laitoksen johtaja ja teollisuustalouden professori Eero Eloranta, Vtt:n automaation tutkimusjohtaja Jukka Ranta ja Vtt:n erikoistutkija Martin Ollus. Tässä kirjassa myönnetään selvästi kolme vaihtoehtoa ja niitä tutkitaan viileän analyttisesti. Yksi olisi osaamiseen perustuva taito-Suomi, toinen vaihtoehto olisi ydin-Suomi ja kolmas vaihtoehto olisi ehkäpä niin murheellinen, että sitä ei ole hahmoteltu tässä sen enempää. Se saataisi olla jokin todella murheellinen tie.

Jos ajatellaan vaihtoehto ydin-Suomea, niin ennen kuin menen siihen, haluan osoittaa, että tietotaito-Suomi, jota tämä kirja edustaa siis yhtenä vaihtoehtona, on täysin poissuljettu vaihtoehto. Suomi ei voi koskaan tulevaisuudessa maa-

ilmankartalla olla niin ylivoimainen tietotaidoiltaan, että se voisi sillä pärjätä. Se on minusta täysin epärealistista, koska me ymmärrämme, että tietotaidon osalta jo pelkästään laskettaessa, kuinka paljon on loistavia aivoja, jotka kykenevät tällaiseen tutkimukseen, huomaamme, että jo Japanissakin on valtavasti enemmän tiedemiehiä ja insinöörejä.

Toisaalta on niinkin, että rahasta, josta täällä juuri niin paljon on puhuttu, tutkimukseen ja kehitykseen kohdistuu massiiviset määrät juuri muualle kuin Suomeen. En siis näe mitään sellaista edellytystä, että Suomi olisi teknologisesti niin erinomainen maa, että Suomi pelkästään sillä voisi pärjätä. Siihen tietenkin liittyy se kirpeä tosiasia, että työttömyys olisi tässäkin vaihtoehdossa arveluttavan suuri.

Tietotaidon osalta myönnetään siis tässäkin kirjassa työttömyyden ongelmat. Täällä sanotaan näin: ”Maailmanlaajuisiin tuotteisiin liittyy kuitenkin tiettyjä eettisiä ja sosiaalisia riskejä. Maailmanlaajuisien tuotteiden osuus kansainvälisessä vaihdannassa on selvästi lisääntymässä. Euroopan unionin ja Gattin kierros ovat madaltaneet raja-aitoja. Teollisuusmaat eivät näissä prosesseissa ole kuitenkaan mukana hyväntekeväisyysyistä. Koska yhä harvempi yritys tekee tuotteita yhä useammalle ihmiselle ja koska yhä useampi näistä harvoista työllistää kevyen tuotannon periaatteiden mukaisesti yhä harvempia ihmisiä tehtyä tuotetta kohti, voivat kauhukuvat 30 prosentin työttömyydestä toteutua. Massatuotanto voi synnyttää massatyöttömyyttä.”

Näin Sitran 100-vuotisjuhlakirjassa. Aika murheellista luettavaa, mutta on sille annettava tunnustus, että se on rehellen arvio.

Mutta sitten täytyy tarkastella sitä, mikä olisi ydin-Suomi-vaihtoehto, koska näyttää siltä, että se on kaikkein lähinnä niitä vaihtoehtoja, jotka liittyvät integraatiopolitiikkaan. Oma vaihtoehtoni, jos nyt lyhyesti totean senkin, perustuu siis siihen yksinkertaiseen ajatukseen, että Suomessa valmistettaisiin kaikki sellaiset tuotteet, jotka ylipäättänään voidaan Suomessa valmistaa, ja vasta sen jälkeen, jos me emme jotakin tuotetta kykene itse valmistamaan, se tuote tilattaisiin rajan takaa. Tämä johtaisi väistämättä tasaiseen tulonjakoon ja siihen, että nämä 500 000 ihmistä voitaisiin työllistää. Pitäisi valmistaa itse vaatteet, lyijykynät, perämootorit, luistimet, kaikki mahdolliset asiat, mitä me tarvitsemme, emmekä me voi saada sitä aikaiseksi, ellemme palkkaa insinöörejä ja työntekijöitä. (Ed. Koskinen: Onko Albaniassa tasaisempi työnjako kuin meillä?) —

Ed. Koskinen, tämä on nyt aivan järkyttävää, viitata Albaniaan tässä yhteydessä. (Ed. Koskinen: Siellä on juuri omavaraisuus!) Minä olen sanonut, että sen häpeällisempää asiaa ei ole. Minä lyhyesti vain sanon, ed. Koskinen, että Albania oli 50 vuotta diktaattorimaa, jossa oli rikos edes keskustella ulkomaalaisen ihmisen kanssa. Diktaattori Hoxha rakensi kahdeksankaistaisen bulevardin Albaniassa, vaikka maassa ei ollut edes yksityisautoilua. Tämä bulevardi kulki mausoleumin ohi, jonka hän oli rakennuttanut itselleen. Ed. Koskinen, älkää olko niin äärettömän naiivi, että jos Suomi ei olla polvillaan markkinavoimien edessä, ainoa vaihtoehto on Albanian tie. Te halveksitte tätä kansaa, ja minä toivon, että te pysyttäydytte asiassa. (Ed. Koskinen: Albania oli aikanaan täydellisimminkin omavaraisuuteen pyrkinyt maa!)

Arvoisa puhemies! Minä aion nyt selvittää, mikä tässä integraatiopolitiikassa on näiden suurten asiantuntijoiden mielestä realistinen vaihtoehto. Tässä todetaan, että kolmas kehityspolku olisi ydin-Suomi. Siinä todetaan, että raaka-aineet vähenevät. Globaalissa kaupassa kierrätyskuidun käytön lisääntymistä tarvittaisiin, ja jos tämä toteutettaisiin, niin joutuisimme tuomaan huomattavasti raaka-aineita tai sitten joutuisimme siirtymään Keski-Eurooppaan. Tässä todetaan myös, että kaivosklusteri — klusteri tarkoittaa rypälettä hyviä yrityksiä — on myös ehtymässä. Tämäkin johtaisi teollisuuden yhä voimakkaampaan siirtymiseen ulkomaille raaka-ainelähteiden luo. Näin todetaan siis, että raaka-aineiden tuotannon merkitys näyttää väistämättä vähenevän Suomessa eikä tunnu realistiselta kuvitella, että kilpailukykyemme perustuisi suuressa määrin niihin. Perusteellisuuden säilyminen Suomessa tulisi siis perustumaan muihin tekijöihin.

Sitten tässä kosketellaan teollisuudelle suotuisaa luontoa ja todetaan, että turismi olisi tärkeää, mutta kesäkausi on lyhyt eikä tänne tulla talvella laskettelemaan. Tämä siis on tässä Sitran satavuotisjuhlateoksessa, Suomen itsenäisyydessä.

Sitten täällä puhutaan, että ihmiset ovat kyvykkäitä ja meillä on vakaa yhteiskunta.

Sitten mennään vaihtoehdon konkreettiseen sisältöön. Tässä todetaan, että Suomen teollisuus yksipuolistuisi. Sijaintimme ja luontomme ansiosta voimme määrätietoisesti hankkia tänne sellaista teollisuutta, jota ei haluta säilyttää tiheästi asutussa Länsi-Euroopassa siihen liittyvien riskien takia. Nämä tiedemiehet sanovat, että

kyllä Suomella on vielä toivoa. Hankitaan tänne sellaista teollisuutta, jota Keski-Euroopassa riskien takia ei voida harjoittaa. Tämä on siis varteenotettava vaihtoehto jokaiselle kyllä-ihmiselle, koska tämä edellyttää juuri kyllä-ratkaisua.

Sitten tässä todetaan, että Euroopan perusteellisuuden pitäisi siirtyä Suomeen. Massan valmistus saadaan säilymään Suomessa sen ympäristöhaittojen takia. Siis Keski-Euroopassa ei haluttaisi valmistaa massaa puunjalostusteollisuudessa, koska on paljon ympäristöhaittoja. Me suomalaiset saisimme siis tänne massanvalmistuksen suuressa määrin. Sitten täällä todetaan, että puunjalostusta pahempia ympäristöriskejä aiheuttavat kemian ja petrokemian teollisuus. Luonnollinen kehitys Euroopassa on, että nämä teollisuudenalat pyritään sijoittamaan harvaan asutuille reuna-alueille. Suomi on tässä mielessä ihanteellinen maa myös sen takia, että tuulet useimmiten kuljettavat mahdolliset päästöt yhä kauemmaksi Keski-Euroopasta. Tässä siis loistavasti osoitetaan, että kyllä Suomi on sittenkin mahdollisuuksien maa, mutta lisää seuraa.

Sitten todetaan, että kasvavan tarpeen tyydyttämiseksi on edullista rakentaa useita uusia voimaloita etelärannikolle. Osa voimaloista voisi olla ydinlaitoksia. Erityisesti päästöt, mutta myös polttoaineen kuljetukseen ja varastointiin liittyvät ongelmat puoltavat ydinvoimaloiden rakentamista fossiilisten laitosten sijaan.

Viimeinen kehitysskaskel tässä prosessissa, joka takaisi Suomen tulevaisuuden, olisi se, että Länsi-Euroopan jätteet kuljetettaisiin Suomeen. Täällä todetaan, että jätteet tuovat hyvinvointia. Ydin-Suomesta vientimme koostuisi energiasta, kemian teollisuuden tuotteista sekä sellusta ja paperista. Nämä vientiteollisuuden tarvitsemat raaka-aineet ovat tuontitavaraa, josta osa on kierrätettäviä tuotteita. Tänne tuodaan myös muuta käsiteltävää jätettä Euroopasta. Tässä nämä tiedemiehet toteavat sen, että kun Suomen kaivokset ehtyvät, näihin kaivoksiin voidaan katkeä jätteitä suunnattomia määriä. Samanlaisesti me voisimme tänne suomalaisen peruskallioon oikeastaan sijoittaa kaikki Länsi- ja Keski-Euroopan jätteet. Tässä on integraatioihmisille todellinen vaihtoehto. Kyllä se varmasti työllistäisi vähän.

Tässä on tietenkin yksi huono puoli, minkä nämä ihmiset auliisti toteavat. He nimittäin toteavat, että elintarviketuotanto loppuu. Miksi? Kuunnelkaamme heidän perustelujaan: Tällainen teollisuuden rakenne tulisi todennäköisesti herättämään keskustelua sen vaikutuksista ym-

päristöön. Tällaisen keskustelun jälkeen olisi mahdollista, että elintarviketuotanto nykyisessä laajuudessa loppuisi, koska syntyisi epäilyjä siitä, voidaanko niissä oloissa tuottaa puhtaita elintarvikkeita. Arktisen maatalouden ylläpitämisestä luovuttaisiin olemattoman kysynnän takia. Tulisimme siis riippuvaisiksi tuoduista elintarvikkeista. Samoin kulutustavarat olisivat pääosin tuontitavaraa. Tämä kehityssuunta johtaisi vilkkaaseen ulkomaankauppaan, ja meillä tulisi olemaan menestyvä kauppalaivasto, joka veisi perusteellisuuden tuotteita ja toisi raaka-aineita, jätteitä sekä kulutustavaroita, myös suurimman osan elintarvikkeista.

Tässä on loistava vaihtoehto, arvoisa puhemies, sekä sosialidemokraateille, kokoomuslaisille että kaikille niille keskustalaisille, jotka kannattavat Suomen liittymistä Euroopan unioniin. Nämä tiedemiehet, joiden nimekin jo tässä sainoin, aivan tuliterässä kirjassaan, tuotantotalouden laitoksen johtaja ja teollisuustalouden professori Eero Eloranta, VTT-automaation tutkimusjohtaja Jukka Ranta ja VTT:n erikoistutkija Martin Ollus tässä loistavalla tieteellisellä analyysillä tarjoavat vaihtoehtoa Euroopan unionin kannattajille. Nimittäin tämä ei tietenkään voi toteutua, jos Suomi jäisi Euroopan unionin ulkopuolelle.

Sitten tässä todetaan, että Keski-Eurooppa on valmis maksamaan, siis valuutta virtaisi tänne. Nyt joku voisi ajatella, että tämä ei ole hyvä vaihtoehto, mutta tässä on suorastaan perustelut, että tämä on. Nimittäin otsikko on "Haitat jäävät hyötyjen varjoon". Kuunnelkaamme vielä lyhyesti, mitä he perustelevat:

Ajatusleikkinä syntynyt tulevaisuudenkuva ei ehkä sittenkään ole aivan pätevä ennäköinen. Jos teollisuus yksipuolistuu ja perusteellisuuden suhteellinen osuus Suomessa kasvaa, tämän tapaisen uusteollistamisen tukeminen saattaa olla paljon houkuttelevampaa kuin ajautuminen hintakilpailutilanteeseen Itä-Euroopan maiden kanssa. Hyvinvoinnin rakentaminen jätteiden varaan ei välttämättä ole huono vaihtoehto varsinkaan, jos vaihtoehtona olisi hyvinvointijärjestelmämme purkaminen. - - Tässähän rehellisesti myönnetään, että juuri nyt on tapahtumassa tätä hyvinvointivaltion purkamista, mutta jos me rakennamme hyvinvointivaltion jätteiden varaan, me voisimme välttyä tältä purkamiselta. - - Moni arabivaltio tukeutuu öljyyn, joka on useimmissa arabimaissa taannut hyvän elintason. Öljyyn liittyy myös ympäristöriskejä samaan tapaan kuin ydin-Suomen vaihtoehdossa. Nämä haitat ovat

kuitenkin jääneet hyötyjen varjoon, ja öljyn löytymistä jollakin alueella pidetään edelleen onnenpotkuna. Samoin Euroopan perustuotannosta ja jätteistä huolehtiminen saattaa olla Suomen kannalta edullinen tulevaisuudenkuva.

Arvoisa puhemies! Olisi väärin sanoa, etteikö Suomella olisi vaihtoehtoja. Euroopan unionisakin Suomi voisi olla vastaamassa kansainvälisessä työnjaossa jätteiden kätkemisestä peruskalioon ja varmastikin hyvin merkittävässä määrin.

Arvoisa puhemies! Haluan vain lyhyesti sanoa protektionismista, koska se on oikeastaan ikään kuin kirosana. Nyt täällä jokainen, joka väittää, että Suomen pitäisi suojautua sellaiselta ulkomaankaupalta, joka romahduttaa Suomen kansantalouden, on protektionisti, hän harjoittaa protektionismia, ja se on noussut lähes kirosan asemaan. Kuitenkin meidän täytyy muistaa, että on joitakin näyttöjä siitä, että ne maat, jotka ovat väkevästi nousseet taloudellisesti, eivät suinkaan ole nousseet Adam Shmithin mainitseman näkymättömän käden ansiosta, vaan näkyvän käden ansiosta, jolla ne ovat suojelleet omaa kasvavaa teollisuuttaan.

Otan vain yhden esimerkin: kun Meksiko valmisti jalkineita ja Kiina alkoi syrjäyttää halvoilla hinnoillaan meksikolaisia jalkineita. Me ymmärrämme, että tämä oli Kiinan etu ja sen jalkinetahtaan etu, mutta se ei ollut Meksikon etu. Mitä Meksiko teki? Se laittoi 1 000 prosentin tullin. Meksiko ilkeästi sanottuna harjoitti protektionismia, mutta rehellisesti sanottuna Meksiko suojeli omia työntekijöitään. Mitä Thaimaa tekee, kun sinne viedään ulkomailta tuotteita, jotka yrittävät syrjäyttää kotimaiset tuotteet? He asettavat sinne 200 prosentin tullin. Me tiedämme, mitä Japani teki aikana, jolloin se syrjäytti USA:n kahdenvälisessä kaupassa. Se suojeli mustasukkaisesti omia teollisuudenalojaan, jotta ne pääsivät kasvamaan, vaurastumaan ja tulemaan niin väkeviksi, että ne lopulta pystyivät lyömään myös vapaassa kaupassa USA:n.

Me usein ajattelemme, että USA ainakin on väkevä maa, eikä sen tarvitse turvautua protektionismiin. Mutta tässäkin suhteessa täytyy sanoa, että kun kuuntelin Clintonin neuvonantajaa Charles Pearsonia, hän selvitti nimenomaan, että USA:n kauppalaissa on ns. super 301 §, joka tarkoittaa juuri sitä, että tarpeen vaatiessa USA voi milloin tahansa tämän pykälän nojalla puuttua sellaiseen kauppaan, joka rappeuttaa USA:ta.

Sitten voisi todeta, että ehkäpä ministeri Salainen yritti hieman vedota siihen, että Euroopan unioni voisi olla protektionistinen, että Euroo-

pan unioni voisi ehkä tehdä sitä, mitä Suomi ei vahingossakaan saisi tehdä, eli suojella omaa tuotantoaan. Tämä on minusta harhaanjohtava väite. Siltä pohjalta ponnistaminen on ponnistamista peltävältä pohjalta. Perustelen tätä lyhyesti sillä, että jo Rooman sopimus lähti siitä, että globaali kansainvälinen kauppa on yksiselitteinen tavoite. Toisekseen meidän täytyy muistaa, että ei vapaan kaupan ja integraation musta peikko ole suinkaan EU, vaan se lähtee jo Gatt-sopimuksesta alkaen. Varsinkin nyt Uruguay kierroksen jälkeen me tiedämme, että Gatt-sopimus aivan tinkimättömällä tavalla vie siihen, että vapaa kauppa koko maailmassa on kontrolloimatonta kauppaa. Näin me emme siis pääse puuttumaan siihen.

—————

Puhetta ryhtyy johtamaan toinen varapuhemies Peltari.

—————

(Ed. V. L a u k k a n e n :) Sitten tekisin vielä yhden huomautuksen liittyen siihen, kun moni ajattelee, että on sentään mukavaa, kun saadaan halpoja paitoja ja jalkineita, kun tehtaat sijoittuvat Aasian maihin. Eikö se hieman korvaa sitä, jos me menetämme työpaikkoja, niin saammehan ainakin halpoja jalkineita. Tässä suhteessa on tehty eräitä havaintoja ja todettu mm. se, että kun Nike, urheilujalkineita valmistava tehdas, siirtyi USA:sta Aasian maihin, niin eivät kenkien hinnat tippuneet, mutta voittomarginaali kasvoi.

Minusta on aivan harhaanjohtavaa kuvitella, että jos ensiksi Aasian maat romahduttavat Euroopan vastaavat kilpailijat, oli se suomalainen Karhu tai mikä tehdas tahansa tai mikä yritys tahansa, minkä jälkeen sillä ei ole aitoa kilpailua Euroopassa, ja sitten se tuo tänne niitä tuotteita, niin miksi niiden tuotteiden pitäisi olla tavattoman halpoja, jos ne ovat aina kuitenkin halvempia kuin ne, mitä on vaihtoehtona, eli käytännössä ei mitään. Tämä on se vakava sanoma, joka viittaa siihen, että Euroopan unionin alueella käy niin, että tuotteet eivät halpenekaan odotetulla tavalla sen jälkeen, kun aito kilpailu on siivottu pois. Saavutetaan tällaisia hyvin määsiisiä asemia.

Ruokatuotannon osalta on vielä syytä hieman palata tähän asiaan, koska sain vasta viime viikon perjantaina James Goldsmithin kirjan, jonka nimi on The Trap. James Goldsmith on kuuluisia kansanedustajia. Hän on myös Euroopan parlamentissa ja hän on Kansojen Eurooppa

-ryhmän johtaja. (Ed. Ukkola: Kaikki saivat!) — Kaikki saivat. Tämä on hienoa. Toivoisin myös, että kaikki olisivat lukeneet tämän kirjan, mutta ed. Ukkola, onkohan näin? On tainnut olla muilla kiire. — Joka tapauksessa Goldsmithin kirja on siinäkin mielessä varsin merkittävä, että ensinnäkin se osoittaa, että jos vastustaa todellakin integraatiota, ei riitä, että vastustaa Maastrichtin sopimusta. Hän tuki vastustaa sitä, mutta hän vastustaa myös Gatt-sopimusta.

Tämä on sellainen asia, joka Suomessa on jäänyt aivan lapsipuolen asemaan. Sanotaan esimerkiksi, että vasemmistoliitto ja sosialidemokraatit, tiedämme, että ne periaatteessa suhtautuvat kriittisesti markkinavoimiin, näin ainakin haluaisin uskoa, mutta kun tuli kysymys siitä, hyväksytäänkö Euroopan talousaluesopimus, niin se hyväksyttiin liikuttavalla yksimielisyydellä. Ed. Laine täytyy aina tässä yhteydessä mainita poikkeuksena. Kysymys on siitä, että me emme aina ymmärrä sitä, että integraation perimmäinen olemus toteutuu jo paljon aikaisemmassa vaiheessa kuin Maastrichtin sopimus. Se toteutuu jo Eta-sopimuksessa ja se toteutuu itse asiassa jo Gatt-sopimuksessa. Kun joskus puoli vuotta sitten ajattelin yksikseni, että oikeastaan pitäisi vastustaa Gatt-sopimusta, niin tunsin itseni aivan eri vuosisadan ihmiseksi. Ja sitten löytyy tällainen James Goldsmith, joka sanoo, että juuri Gatt-sopimus on se, joka avaa ovet. Euroopan unioni sitten vie vain tämän täysivaltaisuuden, ettei pääse edes peruuttamaan.

Goldsmith on paneutunut hyvin voimakkaasti tähän maatalouden vaikutukseen, ja hänen keskeinen sanomansa on se, että tällainen intensiivinen maatalous on vaarallista. Mihin perustuu tämän intensiivisen maatalouden vaarallisuus? Siihen, että mitä vähemmän ihmisiä tarvitaan maaseudulla tekemässä maanviljelystöitä, sitä enemmän nämä ihmiset siirretään lähes väkivaltaisesti kaupunkeihin. Hän ei nyt puhu tietenkään vain siitä ”pienestä muutoksesta”, mikä Suomessa tapahtuu, vaan hän puhuu siitä, mitä tapahtuu globaalisti, kun ajattelemme tätä asiaa. Mitä muuta siitä voi seurata, kun tehomaatalous johtaa siihen, että ihmiset ajetaan pois omilta synnyinsijoiltaan, niiltä alueilta, joissa he ovat viljelleet maata ehkäpä puolet elämästään, ehkäpä lähes koko elämänsä? Sen jälkeen heidät siirretään pois, koska tulee intensiivinen koneellinen maatalous, joka syrjäyttää työntekijät. Syntyä tilattomien väestö, nämä tilattomat ajetaan kaupunkeihin, ja kun nämä kaupungit ruuhkautuvat, tulevat tiheiksi, niin siitä on seurauksena

väistämättä slummiutuminen. Voisi sanoa, että Thaimaa on tässä suhteessa hyvä esimerkki. Me emme ehkä aavista ja Suomessa se tuntuu etäiseltä, mutta tämä periaate, joka sisältyy maatalouteen, on sama. Nimittäin esimerkiksi Bangkokissa ydinkeskusta on 158 neliökilometriä ja asukastiheys on 15 300 ihmistä yhdellä neliökilometrillä. Tämä kuvaa sitä, kun esimerkiksi Euroopan tiheimmin asutussa kaupungissa Napolissa on vain 2 000 asukasta neliökilometrillä. Tapahtuu siis valtavaa siirtymistä maaseudulta kaupunkeihin, ja se on äärettömän vaarallinen kehitys. Se on, sanoisin, yhteiskunnallisen levottomuuden siemen. Nämä ihmiset, jotka ovat työttömiä, ja nämä maanviljelijät, jotka ajetaan maataloilta kaupunkeihin, on äärettömän huono kehitys.

Toinen asia, mihin Goldsmith keskittyy erittäin paljon, liittyy siihen, että ei ole myöskään terveellistä kaikki se, mitä tapahtuu tehmaatalouden puitteissa. Hän mainitsee mm. sen, että näiden eläinten ruokavalio on tehmaataloudessa täysin virheellistä, ja se johtaa siihen, että ns. tyydyttämättömät rasvat saavat yhä enemmän sijaa ihmistenkin ruokavalioissa, ja monitydyttämättömät rasvat, jotka ovat terveellisiä, saavat yhä enemmän väistyä. On siis olemassa paljon hyvin kielteisiä vaikutuksia tällaisella integraation liittyvällä tehokkaalla maataloudella.

Hän käsittelee myös eläintautien osalta mm. hullun lehmän tautia. Mehän tiedämme, että Suomi sai neuvotteluissa — minä nimittäin totean tämän vain varmuuden vuoksi siksi, että jos puhun hullun lehmän taudista, niin nämä rakkaat tiedotusvälineet sanovat, että V. Laukkanen puhui hullun lehmän taudista. Se kuulostaa typerältä, mutta kun sanon, että Suomi sai Euroopan unionia koskeissa jäsenyysneuvotteluissa kolmen vuoden siirtymäajan, ettei Englannista saa tuoda alkioita Suomeen juuri tämän hullun lehmän taudin vuoksi, niin uskoisin pysyväni edelleenkin asiassa. Tämä hullun lehmän tauti on sinänsä vakava asia, kun sitä ei voida yksinkertaisesti parantaa, ja se aiheuttaa järkyttäviä seurauksia. Sen löytäminenkin on sinänsä vaikeata, että vaikka me ottaisimmekin kokeen, me emme voi sitä löytää, koska aiheuttaja on virustakin pienempi. Nyt käytännössä, vaikka se istutettaisiin esimerkiksi hiireen sen testaamiseksi, sairastaako joku eläin hullun lehmän tautia, niin kestäisi noin vuoden, ennen kuin tulokset saataisiin. Nyt tästä on johtunut, kun vapaakauppa tarkoittaa juuri kaikkien tavaroiden liikkumista ja myöskin eläinten liikkumista, että hullun lehmän

tautia on Englannin ulkopuolelta löydetty jo Kanadasta, Ranskasta, Saksasta, Irlannista, Portugalista ja Tanskasta. On siis aina hinta sille, kun me sanomme, että me haluamme halvalla joitakin tuotteita. Jos me saamme halvalla esimerkiksi lihaa Englannista, se sisältää myös sen riskin, että saamme mukana tällaisen vaarallisen taudin.

Toinen asia, mikä liittyy tietysti globaaliin maatalouteen, on se, että esimerkiksi Amerikassa Bovine-kasvuhormonin käyttö on äärettömän yleistä. Kuulin siitäkin tänään, että mm. verrattuna Suomeen tämä antibioottien ja hormonien käyttö on ryöstäytynyt käsistä, koska esimerkiksi antibioottien osalta isot kuorma-autot tulevat maatilalle ja kysyvät vain, mitä saisi tänään olla. Sieltä otetaan sitten antibiootteja sellaisia määriä, että käyttö on aivan surutonta. Antibioottien käytön riski on siis siinä — varmasti arvoisat kansanedustajat tietävätkin sen — että se kehittää sitä enemmän resistenssiä, mitä enemmän antibiootteja käytetään. Eikä ole pois suljettua se, että tällaiset resistentit, vastustuskykyiset bakteerit siirtyvät ihmiseen. Se johtaa siis siihen, että vastuskyvyn puute siirtyy myös ihmisen ongelmaksi.

Myöskin Goldsmith käsittelee monimuotoisuutta, joka on tärkeätä biologiassa. Se kärsii vapaan kaupan yhteydessä. Jos yhä enemmän tiettyä ja samaa tuotetta levitetään ympäri maailmaa, lajien monimuotoisuus kärsii. Hän on ottanut esimerkkinä Irlannin. Vaikka perunasta on 5 000 erilaista lajiketta, niin Irlannissa siirryttiin vain kahteen lajikkeeseen. Kun sitten jonain päivänä peruna tuli resistentiksi perunarutolle, siitä seurasi valtava katastrofi. Vastaavasti kävi Venäjällä, missä 40:tä miljoonaa hehtaaria viljeltiin vain yhdellä lajilla, jota kutsuttiin ihmelinjaksi. Mutta kun tämä laji sattui olemaan sellainen, että se ei kestänyt talven ankaria olosuhteita, seurauksena oli armoton kato. On siis selviä merkkejä siitä, että se, mitä me kuvittelemme vapaan kaupan periaatteiden valossa hyväksi, maatalouden osalta ei kerta kaikkiaan toimi.

Tässä suhteessa haluan myös muistuttaa siitä, että Raamatussakin on hyvin voimakas kielto maatalouden kehittämistä väärään suuntaan. Nimittäin Jesajan kirjassa sanotaan: ”Voi niitä, jotka liittävätkin talon taloon, yhdistävätkin pellon peltoon, kunnes ei jää enää tilaa, ja te yksin asutte maassa.”

Jos me haluamme luonnehtia Euroopan unionin maatalouspolitiikkaa, minusta mikään ei ole niin leimallista ja tunnusomaista sille kuin väite

siitä, että liian pienet tilat johtavat huonoon kilpailukykyyn ja nämä tilat pitää yhdistää yhä suuremmiksi ja suuremmiksi. Tämä on katastrofaalinen kehitys, ja se tuomittiin ankarasti jo tuhansia vuosia sitten. Olen vakuuttunut siitä, että ihminen ei voi syrjäyttää näitä kieltoja joutumatta kantamaan sitä hedelmää, mitä on kylvetty. ”Ei jää enää tilaa, ja te yksin asutte maassa.” Tietenkin on niin, että mitä isompi tila, sitä vähemmän ihmisiä voi asua maalla.

Tältä osin pitäisin tarpeellisenä viitata siihen keskusteluun, mitä Norjassa on käyty maatalouden osalta, koska ymmärrämme, että myöskin Norja on varsin hyvin kehittynyt maatalouskysymyksissä. Käsittelen lyhyesti vain Gilbrantin tuoreen kirjan pohjalta sitä keskustelua, mitä Norjassa on käyty.

Ensinnäkin todetaan, että Euroopan unionin ylituotanto on ilmeistä. Toisaalta on tietysti traagista sinänsä, että maahan tuodaan enemmän kuin viedään. Tässä todetaan ruoan laadusta ja hinnasta: ”Se ruoka, jota yltäkylläinen Eurooppa tarjoaa väestölleen, on kaikkein epäpuhtainta, mitä mikään sukupolvi on joutunut syömään. Euroopan hyvinvoivat aikuiset ja hyvinhoidetut lapset saavat joskus ala-arvoisempaa ravintoa kuin kolmannen maailman väki.” Tämä epäilemättä johtuu juuri tehoviljelyajattelusta, joka myöskin saastuttaa ympäristöä.

Tässä todetaan, että ”heikko ravitsemustaso johtuu tietystä politiikasta” ja että ”Trondheimin alueen elintarviketarkastuslaitoksen varapuheenjohtaja Ivar Hellesnäs on tutkinut Eta-sopimuksen seurauksivaikutuksia”. Vaikka tässä puhutaan Eta-sopimuksesta, täytyy ymmärtää, että EU-sopimus sinetöi tämän kielteisen sopimuksen. Mutta mikäli me torjumme EU-sopimuksen, me voimme myös torjua Eta-sopimuksen myöhemmin.

Hän siis kohdistaa voimakkaan arvostelun Norjan elintarvikelaitokseen huonosta tiedottamisesta: ”Ruokaan on tulossa enemmän lisäaineita, enemmän väriaineita. Esimerkiksi sallitaksi tulee 17 uutta väriainetta ja sen lisäksi yli 2 000 lisäainetta.” — Tämä on siis Euroopan talousalueen tuliaisista, joita meidän ei tietenkään pitäisi hyväksyä. Painotan siis sitä, että me voimme milloin tahansa perääntyä tällaisista järjestömyyksiä, mutta emme voi tehdä sitä enää EU-maana. — ”Valtion elintarvikeneuvoston selvityksen mukaan ruokahuolto on EU-maissa epäterveemmällä pohjalla. Ruoissa on enemmän sokeria ja rasvoja, ja sydänsairaudet ovat tavallisia kuin Norjassa. Kuitenkin näitä EU-sää-

döksiä ollaan tuomassa meille. Huonot tuotteet ovat halvempia, ja heikon taloudenpidon vuoksi kansan on pakko ostaa niitä, kun taas äveriäät ihmiset voivat elää terveellisemmin.”

Sitten hän toteaa: ”Myöskin säteilyttäminen on astumassa kuvaan. Säteilytys hävittää kuitenkin myös hedelmien, vihannesten ja lihan luonnolliset bakteerikannat. Näin ruoka-aineet tulevat vastustuskyvyttömämmiksi todella vaarallisia bakteereja kuten salmonellaa vastaan. Nykyisin kaikissa EU-maissa onkin salmonellasta harmia, ja tuontilihan mukana sairaus on vaarassa levitä meillekin.”

Lisäksi tässä painotetaan: ”Millään EU-maalla ei ole lupa noudattaa muita ankarampia terveysnormeja, niin että silläkään keinoin emme voi pitää sairautta poissa. Sitä paitsi ns. cassis de Dijon -periaate avaa käytännön, jonka mukaan EU:n ulkopuolelta tuleva tuote kulkeutuu vain yhden EU-maan kautta. Esimerkiksi afrikkalainen sianlihaerä saatetaan tuoda Italian tullin kautta, minkä jälkeen se voidaan vapaasti viedä kaikkialle EU-maihin. Lihaa voidaan myös myydä siten liikkeissä, että kukaan ei edes aavista, mistä se liha on peräisin. Tartuntatautien leviämisen vaara tulee olemaan suuri.” Uskoisin, että varsinkin eläinlääketieteen alan ihmiset tuntevat varsin hyvin tämän ongelman.

”Yksi ongelma on se, että EU sallii sellaisten kemikaalien ja lääkkeiden käytön, jotka ovat Skandinaviassa kiellettyjä. Lihantuotannossa käytetään kasvuhormonia. Teuraslihassa on lääkkeiden jäämiä, ja vastustuskykyisiä bakteerikantoja voi siirtyä ihmiseen. Geeniteknologia lisääntyy. Peräti 140:ltä syöpää aiheuttavalta aineelta on poistettu syöpäriskivaroitus. Luetteloa voisi jatkaa loputtomiin.”

Tämä on murheellista. Kun ajattelee maatalouden, ympäristön ja elintarvikehuollon kohtaloa, miettii sitä, kuinka esimerkiksi Suomessa ainoa puolue käytännössä, joka on ollut todella syvästi huolissaan näistä kysymyksistä, on ollut vihreä liitto. Me tiedämme, että vihreästä liitosta ei taida löytyä kuin yksi henkilö, joka vastustaa tätä kehitystä. Sanottakoon se ed. Pulliaisen kunniaksi.

”EU:n sisällä on myös alkanut aiheuttaa vakavaa huolta maanviljely, joka riistää maaperää ja myrkyttää pohjavedet. Tilanteen kriittisyyttä kuvaa se, että saksalaiset vauvanruoan valmistajat ovat kääntyneet ruotsalaisten vihannesviljelijöiden puoleen saadakseen porkkanoita, jotka on viljelty puhtaassa maassa.”

Tähän liittyisi tietenkin se ajatus, että Suomi

voisi olla luonnonmukaisen viljelyn edelläkävijä, mutta on selvää, että mikäli Suomi liittyy Euroopan unioniin, jo pelkästään ne periaatteet, joilla tukea annetaan suomalaisille maanviljelijöille, estävät luonnonmukaisen viljelyn laaja-alaisen toteuttamisen.

Maaailman laajuinen näkökulma nousee myöskin norjalaisessa yhteydessä esiin: ”Maataloudesta on ajettava alas niin suuri osa kuin suinkin. Ensin siirrytään intensiivituotantoon, jolla tiloilta puristetaan ulos maksimaalinen tulos. Tällaisen näennäisen liikatuotannon vuoksi käytöstä poistetaan isot alueet peltoa. Tästä seuraa hyvin karulla tavalla eräitä kielteisiä seurauksia ympäristölle. John Hillen on luetellut nämä näin: Henkeä kohti laskettu viljelty maa-ala vähenee. Tehokastelun avulla viljelty alue pienenee. Eroosio kasvaa niin voimakkaasti, että viljeltyä maaperää menetetään enemmän kuin uutta saadaan käyttöön. Metsänhakkuu lisääntyy hallitsemattomasti, mistä aiheutuu suuria vahinkoja. Geneettinen köyhtyminen jatkuu mittasuhteissa, joiden vaikutuksesta hyötykasvien jalostuksen pohjana olevat luonnonkasvit häviävät. Samanaikaisesti jalostetut kasvit sairastuvat ja kuolevat. Kasvihuoneilmiö ja otsonikato vahingoittavat ilmakehää, mistä aiheutuu haittaa myös ruuan tuotannolle.”

Tämä on siis intensiivisen, integroituvan maatalouden karmea seuraus. Ja nyt on niin, että jos joku haluaa puhua maatalouden puolesta, niin me ymmärrämme, että ei riitä, että puhutaan täällä kauniisti, vaan sen lisäksi tarvitaan sellaisia ratkaisuja, jotka estävät tällaisen kielteisen kehityksen. Tässä suhteessa juuri Eta-sopimus ja EU-sopimus eroavat radikaalilla tavalla, koska Eta ei salli maataloustuotteita rinnastettavaksi teollisuustuotteisiin, mutta EU:ssa maataloustuotteet liikkuvat yli rajojen aivan samalla tavalla kuin mikä tahansa teollisuustuote. Tämä on siis järjetön kehitys, jota meidän ei pitäisi hyväksyä.

Me voimme myös nähdä, mihin integraatio sellaisenaan voi edetä. Tässä nyt ei tarvitse syyttää siis pelkästään Euroopan unionia, jos maataloudelle käy huonosti, vaan kysymys on siitä, hyväksymmekö ylipäättänsä integraatioajatuksen, siis sen, että jos jossakin muualla on halvempaa tuottaa elintarvikkeita, tuotetaan ne muualla ja tuodaan ne laivalla sitten Suomeen. Onhan meillä lentotomaatteja ja kaiken maailman mahdollisia tuotteita. Myös Valio valmistuttaa Portugalissa asti jäätelötorttua myydäkseen sitä sitten täällä Suomessa. Jokainen voi kysyä, onko se

ympäristön kannalta, kestävän kehityksen kannalta ja Suomen kansantalouden kannalta järkevää.

”Joka tapauksessa tämä yhteiskunnallinen raju muutos, joka johtaa suurtyöttömyyteen juuri — voisi sanoa — myös teollisen vallankumouksen kautta, näkyy Norjassakin siinä, että Norjassa oli ennen toista maailmansotaa 300 000 talonpoikaa, nyt on enää 70 000. Tiloja oli silloin 214 000 ja nyt 95 000. Tiloista oli maitotiloja 206 000 ja nyt enää 28 000. Viranomaiset maatalousvihamielisesti ovat laskeneet, että maanviljely rajoitetaan korkeintaan 18 000 isäntään, ehkäpä vain 13 000:een. Sen jälkeen joudutaan ostamaan ruokatavarat EU:sta tai kehitysmaista.” Jotta tämä kehitys voitaisiin todella toteuttaa, niin Norjassa esimerkiksi on rahalaitoksille laitettu kielto antaa lainoja maanviljelijöille. Näitä maanviljelijöitä ajetaan siis aivan väkisin alas.

Nyt voi kysyä, onko oikein tällainen kehitys, että haluttaisiin suosia omia maanviljelijöitä, kun ruoka on sentään kallista. Minusta on hyvä kysymys se, onko ruoka kallista ja onko varsinkin kotimainen ruoka liian kallista. Jos otamme Norjasta esimerkin, niin 50 vuotta sitten käytettiin tuloista 40 prosenttia ruokaan, mutta nykyisin käytetään vain 15 prosenttia. Minä en ole vakuuttunut siitä, että sen hintainen ruoka, johon meidän tuloistamme joudutaan vain 15 prosenttia käyttämään, on liian kallista. Päinvastoin voisi kuvitella, että se on pikemminkin liian alhainen osuus siitä, mihin me käytämme varojamme.

Täytyy myös muistaa, että omintakeinen ruokahuolto on eräänlainen vakuutus, koska se on tärkeätä kaikissa kriisitilanteissa. Täällä Suomessa maatalouden alasarjasta, lukuun ottamatta keskustapuoluetta, ollaan käsittämättömän innostuneita, ja voisi siksi huomauttaa, että esimerkiksi entinen Volvon johtaja Pehr Gyllenhammar vastustaa jyrkästi ruotsalaisen maatalouden alasarjoa. Hän pelkää samanlaisen katastrofin kohtaavan maanviljelystä kuin ruotsalaista kalastuselinkeinoja.

Myös Dagen-lehti on todennut: ”Ruotsalaisen maanviljelyksen alasarjo merkitsee valtavaa voimavarojen tuhlausta. Tukahdutamme resursseja ja teemme samalla tuhansittain ihmisiä työttömiksi maanviljelyksessä ja elintarviketeollisuudessa. Vaikka siis ruoka olisi halvempaa kuin Ruotsissa, niin ei tästä seuraa, että olisi kansantaloudellisesti suotavaa ajaa alas oma ruokatuotantomme tuontitavaroiden hyväksi. Suurimittainen elintarvikkeiden tuonti edellyt-

tää vientitulojen lisäystä, jolla kaupan tase saataisiin tasapainoon. Jos ei ole rahaa maksaa, ei myöskään voi ostaa tuotteita. Nykyään harjoitettava politiikka on vaarallista ja mieletöntä." Tähän voi kyllä koko sydäimestään yhtyä sinänsä, että tämä politiikka on myös Suomessa vaarallista ja mieletöntä.

Olen täällä puhunut jo aikaisemmin tänään rahan merkityksestä ja markkinavoimista. Jotta markkinavoimien käsite jollakin tavalla kaikessa konkreettisuudessaan kävisi ilmi, viittaen tältä osin Max Jakobsonin kirjoitukseen, jossa hän käsittelee tätä kysymystä. Max Jakobson toteaa, että kun valtioiden väliset rajat on avattu tavaroiden, palvelujen, pääoman ja ihmisten vapaalle liikkumiselle ja pääoma liikkuu vikkelämmin kuin ihmiset, "Hänen majesteettinsa Markkinat on itsevaltiat, jonka alamaisia me kaikki olemme, kunnes maailmantaloudesta tehdään perustuslaillinen monarkia. Siihen tarvitaan markkinatalousmaiden yhteistä poliittista tahtoa. Valtioiden välisen poliittisen yhteistyön kehittäminen nykyistä korkeammalle tasolle on välttämätöntä markkinavoimien hallitsemiseksi".

Sitten Jakobson toteaa, että "Euroopan unioni on askel tähän suuntaan. Päinvastoin kuin usein sanotaan, EU ei luonut integraatiota, vaan integraatio loi EU:n". Hän toteaa: että "EU:n toimintakyky on edelleen varsin vajavainen. Tämän on havainnollisesti osoittanut Euroopan valuuttajärjestelmän kohtalo. Kun valuuttakeinottelun suurmestarilta George Sorosilta kysyttiin, mitä EU voisi tehdä keinottelun torjumiseksi, hän vastasi: 'Ainoa keino on yhteisen valuutan luominen.' Mutta punnat ja markat ovat enemmän kuin valuuttoja. Ne ovat myös kansallisia symboleja, joista ei haluta luopua. Perinteelliset rakenteet ovat kaikkialla sitkeähenkisiä."

Sitten Jakobson toteaa: "Seurauksena on, että elämme kaikki valuuttamarkkinoiden liikkeiden armoilla. Niillä vaihdetaan lähes tuhat miljardia dollaria joka vuorokausi. Summa on kaksi kertaa niin suuri kuin kaikkien läntisten maiden valuuttareservit yhteensä. Monet tuhannet tutkijat ja diilerit maailman finanssikeskuksissa seuraavat jatkuvasti eri maiden taloudellista ja poliittista tilannetta koskevia tietoja ja tekevät niiden perusteella johtopäätöksensä. He muodostavat rahan parlamentin, jonka luottamuksesta valtioiden hallitukset ovat riippuvaisia.

Vain hyvin toimiva Euroopan unioni voi saada aikaan paremman järjestyksen maailman valuuttamarkkinoilla. En tarkoita sitä, että EU:n tulisi pyrkiä kehittämään liittovaltioksi, Euroo-

pan yhdysvalloiksi. Kansallisvaltion ongelmaa ei kyetä ratkaisemaan luomalla entistä suurempi, mutta sisäisesti epäyhtenäinen kansallisvaltio. Aika on ajanut tämän asian ohi. Siksi uskon, että EU pysyy itsenäisten jäsenvaltioiden yhteistyöjärjestönä."

Tässä Jacobsson siis rehellisesti myöntää, että markkinavoimat ovat saamassa täydellisen vallan. Mutta hän yhtä lailla erehtyy siinä, jos hän puhuu, että Euroopan unioni olisi jokin jäsenvaltioiden yhteistyöjärjestö. Ei mikään sellainen unioni ole yhteistyöjärjestö, jonka alaiset jäsenvaltiot ovat kokonaisuudessaan menettäneet mm. oman valuuttansa. Eiväthän nämä kansallisvaltiot voi tehdä yhteistyötä enää esimerkiksi rahapolitiikan osalta, kun heiltä on riistetty koko rahapolitiikan väline, siis oma valuutta. Näin siis markkinavoimien kehitys Euroopan unionissa juuri sinetöi tämän kehityksen eikä suinkaan mahdollista jotakin kontrollia markkinavoimiin.

Tässä keskustelussa, vaikka olenkin huolellisesti ja pitkään pyrkinyt puhumaan, en ole kovinkaan paljon viitannut Raamatun sanomaan, mutta tältä osin voin vain todeta, että kaikki ne, jotka ponnistavat rahan pohjalta ja pitävät rahaa epäjumalanaan, tulevat väistämättä pettymään, ja tämä on ponnistamista pettävältä pohjalta.

Tänä päivänä me emme ehkä voi aavistaa sitä, että tulisi suuria yleismaailmallisia kriisejä rahan suhteen, mutta vanhemmat sukupolvet varmasti muistavat ja vanhemmat henkilöt, mitä oli esimerkiksi valtava inflaatio, jonka alaiseksi Saksa joutui. Se on ollut varmasti hirvittävä kokemus, kun ruoka on maksanut suunnilleen kottikärryllisen rahaa, ja jos on syöty pitkään, niin ruuan hinta on kallistunut toisen kottikärryllisen verran. Se on pahin uhka ja pahin pelko, mitä koskaan rahaa omistavat ihmiset voivat pelätä. (Ed. Paloheimo: Mikä määrä ruokaa maksoi kottikärryllisen?) — Yksi lounas maksoi kottikärryllisen rahaa, ed. Paloheimo, koska inflaation ulottuvuus oli aivan mieletön.

Joka tapauksessa inflaatio on suurin pelko, mitä koskaan voi olla, ja siksi on ymmärrettävää, myönnän sen auliisti, että Euroopan unionin sopimus, Maastrichtin sopimus ja oikeastaan jo Rooman sopimus on asettanut yksiselitteiseksi ja tärkeimmäksi tehtäväkseen luoda järjestelmän, joka takaisi vakaan rahan arvon, siis vastakohtana juuri sille, että tulisi inflaatio, joka romahduttaisi rahan arvon.

Jotta tämä olisi mahdollista, on ensinnäkin ollut välttämätöntä, että luotaisiin oma valuutta, saataisiin 12:n, jopa 17 valtion kaikki rahat yh-

distetyksi yhteen valuuttaan ja näin tämä valuutta saisi sellaista vahvuutta, jolla se voisi torjua nopeita spekulatiivisia rahan siirtoja yli rajojen, jotka juuri osaltaan voivat aiheuttaa devalvaation ja myös voisivat kiihdyttää inflaatiota.

Tässä siis on osa Maastrichtin sopimusta. Toinen on luonnollisesti se, että Euroopan keskuspankille annetaan hyvin itsenäinen rooli varjella sitä, että inflaatiota ei pääse syntymään.

Taloustieteestä tiedämme Keynesin teoriasta lähtien, että on ollut yksinkertainen yhtälö, joka sanoo, että mitä suurempi inflaatio, sen parempi työllisyys, ja toisaalta, mitä pienempi inflaatio, sen vaikeampi työllisyysongelma. Jos vastuu työllisyydestä ja markan arvosta annettaisiin samalle taholle, on selvää, että olisi valtavia poliittisia paineita horjuttaa rahan arvoa ja päästää siis inflaatio liikkeelle sen turvaamiseksi, että työllisyystilanne paranisi. Juuri siksi meidän täytyy ymmärtää, miksi jyrkällä tavalla on erotettu nämä kaksi asiaa toisistaan. Toisaalta siis keskuspankit hyvin itsenäisesti vastustavat inflaatiota, ja toisaalta hallituksen tehtäväksi jää huolehtia työllisyydestä. Se, onnistuuko hallitus vai ei, ei vaikuta millään tavalla markan arvoon, ja näin yritetään, että inflaatio ei koskaan pääsisi eteenpäin.

Tässä suhteessa kuitenkin Suuri Kirja, Raamattu, ennustaa yksiselitteisellä tavalla tulevaisuuden. Vaikka myönnän, että tänä päivänä kukaan ei haluaisi uskoa todeksi, että näin kävisi, niin kuitenkin jo Hesekielin kirjassa sanotaan näin: ”Hopeansa he viskaavat kaduille, ja heidän kultansa tulee heille saastaksi. Heidän kultansa ja hopeansa eivät heitä pelasta Herran vihan päivänä, eivät he sillä nälkäänsä tyydytä eivätkä vatsaansa täytä.” Tässä sanotaan yksiselitteisellä tavalla, että ruuasta tulee niin äärettömän kallista ja siitä on niin suuri pula, että hopealla ja kullalla ei ole mitään arvoa. Tämä on tietysti vakava ja synkkä sanoma, mutta emme me voi aina paeta niitä asioita, jotka me joudumme kohtaamaan, vain siksi, että ne ovat ei-toivottuja.

Tämä ennustus, joka oli tuhansia vuosia sitten kirjoitettu, saa vahvistuksensa myös Jaakobin kirjeessä, jossa sanotaan näin liittyen juuri tähän kehitykseen, jota me parhaillaan näemme tapahtuvan ... Jos haluaisi lyhyesti luonnehtia teollisen vallankumouksen jälkeistä kehitystä, niin korostan sitä, mikään ei ole niin leimallista tälle kehitykselle kuin se, että rikkaat rikastuvat ja köyhät köyhtyvät. Mikään ei ole niin leimallista. Meillä on valtava määrä rikkaita, ja jos menee vaikka Venäjälle, niin siellä voi yhden hotellin edestä

löytää kuusi Mersu 600:ta, jotka maksavat miljoonasta kahteen kappale. Samanaikaisesti Venäjällä on miljoonia ja miljoonia ihmisiä, eläkeläisiä, jotka elävät äärettömässä kurjuudessa. Tapahtuu siis valtavaa kahtiajakoa, on köyhät ja on rikkaat.

Tämä sama kahtiajako tapahtuu Euroopan unionissa. On 19 miljoonaa työtöntä, ja me ymmärrämme, että he ovat köyhiä. Jos he eivät ole vielä köyhiä, niin he ovat viimeistään 5:n tai 10 vuoden päästä köyhiä, koska kukaan ei voi heille maksaa sellaista työttömyyskorvausta, jolla he pysyisivät hyvässä varallisuudessa.

Myös Suomessa tapahtuu hyvin jyrkkää kahtiajakoa. Ne, jotka ovat töissä, varsinkin viestintäalalla, vaativat palkankorotuksia, mutta ne, jotka ovat työttömiä, etuunäkövät yhä enemmän siihen, että näitä etuuksia haluttaisiin leikata. Muun muassa tasavallan presidentin työllisyysryhmän yksi viestihän oli se, että näitä ansiosidonnaisia etuuksia heikennettäisiin.

Tämä kahtia jakautuminen etenee markkinavoimien vallitessa äärettömän voimakkaalla tavalla, ja sitä ei itse asiassa voi pysäyttää. Sitten tulee ikään kuin tuomion aika, joka kuuluu näin Jaakobin kirjeen 5. luvussa: ”Kuulkaa nyt te rikkaat: itkekää ja vaikeroikaa sitä kurjuutta, joka on teille tulossa. Teidän rikkautenne on mädännyt, ja teidän vaatteenne ovat koin syömät; teidän kultanne ja hopeanne on ruostunut, ja niiden ruoste on oleva todistuksena teitä vastaan ja syövä teidän lihanne niin kuin tuli. Te olette koonneet aarteita viimeisinä päivinä. Katso, työmiesten palkka, jonka te vainioittenne niittäjiltä olette pidättäneet, huutaa, ja leikkuumiesten valitukset ovat tulleet Herran Sebaotin korviin.” Tässä siis sanotaan myös toinen kehitys. Rikkaat tulevat yhtäkkiä köyhiksi, mutta sitä ennen nämä rikkaat on työntekijöiltä pidättäneet heille kuuluvan palkan.

Kyllähän se niin tässä yhteiskunnassa on, jos me vielä ajatteleme sitä, että me olemme astumassa markkinavoimien valtaan, niin jos me olemme rehellisiä, eihän enää ole mitään muuta asiaa, joka ei joustaisi, kuin työntekijöiden palkat. Ne ovat jäykkiä, ne on sovittu valtakunnallisilla työehtosopimuksilla, jopa tupo-ratkaisulla, ja menee sitten firmalla hyvin tai huonosti, niin palkat pysyvät samana. Jos firma tekee konkurssin, niin haetaan vielä palkkaturvastakin viimeiset markat, loppuun asti ne saadaan täysimääräisesti.

Tämä on muuten yksi sellainen ajattelu, mikä myöskin Aasian maissa on aivan eri tasolla. Kun

keskustelin erään henkilön kanssa, joka on vuosia asunut Aasian maissa, ja kysyin häneltä yritystoimintaan liittyviä eroja, niin hän sanoi, että se on merkillistä, että jos Suomessa yrityksellä menee huonosti, niin ei kulu kovinkaan kauaa, kun yritys haetaan konkurssiin. Mutta jos Aasian maissa yrityksellä menee huonosti, niin omistaja tinkii säälimättömällä tavalla omasta hyvinvoinnistaan, omasta toimeentulostaan niin pitkälle kuin mahdollista, jotta yritys pysyisi pystyssä.

Siis tällainen on kehitys, ja meidän pitäisi suhtautua vakavasti, ennen kuin me annamme markkinavoimille lopullisen sijan.

Ruoan kalleus on myös ennustettu lopun aikojen osalta Ilmestyskirjassa, koska luvun 6 jakkeessa 6 sanotaan näin: ”Kuulin ikäänkuin äänen sanovan: Koiniks-mitta nisuja yhden denarin, ja kolme koiniksia ohria yhden denarin!” Tämä koiniks-mitta tarkoittaa suomenkielelle käännettynä yhden päivän jyväännosta ja yksi denari vastaavasti vastasi yhden päivän palkkaa. Tulee siis aika, jolloin ruokatarvikkeet vievät 100 prosenttia päivän ansioista, kun totesimme, että esimerkiksi Norjan osalta se suhde on 15 prosenttia. Totta kai me voimme tänään valittaa sitä, jos tuloista menee 15 prosenttia ruokaan, kun jollakulla muulla menee vain ehkäpä 12 prosenttia, mutta silloin me olemme hetkeksi unohtaneet tämän asian kääntöpuolen, senkin, että asiat voisivat olla huonomminkin. Tämä yksiselitteisesti osoittaa, että jonain päivänä päiväpalkka ja vilja-annos päivälle ovat saman hintaisia. Tämä on minusta hyvin vakavaa sanomaa.

Ed. Vihriälä merkitään läsnä olevaksi.

(Ed. V. L a u k k a n e n :) Puheeni loppupuolella haluaisin vielä käsitellä yhtä asiaa, joka liittyy myös Raamatun näkökulmaan yhdentymisestä. Olen nimittäin puheeni alkuosassa jo todennut sen, että Eurooppa-usko, se että nyt kaikkia vaaditaan olemaan mukana Eurooppaan menossa, on ikään kuin uskonto, se on ismi. Se on väite, joka sanoo, että ellemme mene mukaan integraatiokehitykseen, olemme tuhoon tuomittu. Meidän on pakko mennä, ei ole mitään muuta vaihtoehtoa. Globalismi, maailman ykseys, kaikki tämä on ikään kuin väistämätön tosiasia.

Jo Winston Churchill sanoi aikanaan, ettei hän näe mitään syytä siihen, miksei maailmanjärjestön suojeluksessa voitaisi muodostaa Euroopan yhdysvaltoja, jotka yhdistäisivät manterein

sellaisella tavalla, ettei sitä ole nähty sitten Rooman valtakunnan häviön, ja missä ihmiset voisivat elää rauhassa oikeudenmukaisuuden ja hyvinvoinnin vallitessa.

On siis ajatus, että kerta kaikkiaan tämä kehitys, mikä silmiemme edessä tapahtuu, on väistämätön ja pakottava kehitys. Mutta jokaista ajattelijaa pitäisi herättää ja varoittaa tällaisen vaihtoehdottomuuden. On äärettömän vaarallista, jos me väitämme, ettei ole mitään muuta vaihtoehtoa kuin vain yksi tie. Tätä vaihtoehdottomuuden kurjuutta tietysti tukee sellainen muodollinen ajatus, että Euroopan ongelmat näyttävät ylipääsemättömiltä. En enää muista sitä henkilöä, joka Euroopan yhteisön puitteissa jo aikoja sitten sanoi, että ongelmat ovat niin valtavat, että me tarvitsisimme suuren johtajan, joka voisi ratkaista ne, olkoon hän sitten Jumala tai saatana. Tässä on sellaista hieman pessimististä ajattelua, että me tarvitsemme todellakin jotakin uutta. Tämä uusi nyt on sitä, johon Suomeakin ollaan väkisin viemässä, Euroopan unionin jäsenyys.

Pidin 17.3.1992 puheen tältä osin, koska silloinkin oli EU-keskustelu. Pidin puheen kahdessa osassa, ja puheeni toinen osa käsitteli sitä, miten meidän pitäisi suhtautua moraaliselta kannalta, uskonnolliselta kannalta Euroopan unioniin. Muistini mukaan tämän puheen pidin keskellä yötä ja kuulijoita ei ollut puhemiehen lisäksi ketään, joten pidän ihan perusteltuna pääosin käydä puheeni läpi, koska Raamatun näkemys ei ole 2000 vuoteen tässä suhteessa muuttunut eikä myöskään oma tulkintani muuta kuin joidenkin tarkennusten osalta:

”Tässä siis tulen mahdollisimman perusteellisesti osoittamaan, mikä merkitys Raamatulla on tämän päivän yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Totean jo heti aluksi, että puhuessani Raamatusta puheeni liittyy välittömästi EU-keskusteluun, koska tulen esittämään argumenttini EU-jäsenyyttä vastaan Raamatun pohjalta.

On siis ratkaisevan tärkeää ensiksi pohtia, voiko Raamatulla olla vastaus ja suuntaviivat johonkin poliittiseen kysymykseen, ja sen lisäksi tarkastella, onko sillä vastaus juuri nyt kysymyksessä olevaan asiaan. En siis halua puheillani millään tavalla käännäytää ketään tai manipuloida ketään vaan osoittaa oman kantani perimmäisen syntyvän. Tarkoitin tällä siis sitä, että voitaisiin ajatella, että itsenäisyys ei ehkä jollakin tavalla menisikään ja että taloudellisesti, maatalouden kannalta, joka suhteessa olisi Suomen etu liittyä Euroopan unioniin. Mutta oma kantani,

joka perustuu Raamatun kantaan, tarkoittaa sitä, että vaikka Suomi rikastuisi kymmeniä miljardeja markkoja, en siinäkään tapauksessa olisi valmis siihen, että Suomi liittyisi Euroopan unionin jäseneksi. Se, että toivoisin tietysti jokaisen kansalaisen omaksuvan samat perustelut ja lopputuloksen kuin itselläni, johtuu pelkästään loogisuudesta.

Arvoisa puhemies! Voidaan kysyä, miksi Raamatulla tulisi olla perustaa päätöksenteossa. Raamattu ei ole ainoastaan historiallinen kirja kuvaten tapahtumia maailman alusta aina näihin päiviin saakka, vaan se sisältää selkeän ilmoituksen siitä, mitä tulevaisuudessa tulee tapahtumaan. Tammikuussa käydyssä keskustelussa on monissa puheenvuoroissa nöyrästi myönnetty, ettei meillä ole tietoa tulevaisuudesta eikä kukaan ole kiistänyt sitä, etteikö tällainen tieto olisi hyödyllistä. Minusta olisi välttämätöntä nöyrästi myöntää, ettemme voi luotettavasti oman inhimillisen viisautemme perusteella tietää oikeaa ratkaisua sellaisissa kysymyksissä, jotka ratkaisivat Suomen asemaa pitkälle tulevaisuuteen käytännössä peruuttamattomalla tavalla, koska riippuu täysin tulevaisuuden sinänsä arvaattomista tapahtumista, mikä on viisasta ja mikä ei. Kaikki eivät voi asettua voittajan puolelle. Tämä nöyryys on tavattoman tärkeää kansan päättäjille, koska Raamattu toteaa, että suuri onnettomuus kansalle on vallanpitäjistä lähtenyt erehdys.”

Ed. Kempainen merkitään läsnä olevaksi.

Puheeni alkuosassa olen pyrkinyt mahdollisimman seikkaperäisesti osoittamaan, että vähintäänkin tässä on kysymyksessä erehdys siinä mielessä, että sekä kansan ylimmät päättäjät että myös kansan enemmistö näyttävät silmääkään räpäyttämättä olevan valmiit luovuttamaan Suomen täysivaltaisuuden. Nyt kun en kuitenkaan ole kuullut oikeastaan ketään, sen enempiä ministereitä, tasavallan presidenttiä kuin kansalaisiakaan, jotka avoimesti myöntäisivät, että tämä ratkaisu tietäisi itsenäisyyden ja täysivaltaisuuden menetystä, niin tämä ristiriita voi selittyä vain sillä, että nämä henkilöt ovat erehtyneet ja että heitä on petetty.

”Tällaisen nöyrän asenteen ilmaisi aikanaan hyvin syvällisellä tavalla kuningas Salomo sen jälkeen, kun Jumala oli puhunut hänelle ja pyytänyt Salomoa anomaan mitä tahansa. Salomo

vastasi: ’Minä olen kuin pieni poikanen, en tiedä, en osaa lähteä enkä tulla. Anna sen tähden palvelijallesi kuuliainen sydän tuomitakseni sinun kansaasi ja erottaakseni hyvän pahasta.’ Jumala mielistyi Salomon pyyntöön toteamalla, että Salomo anoi itselleen ymmärrystä kuullakseen, mikä oikein on. Myöhemmin Raamattu vahvistaa, että Salomo oli viisaampi kaikkia ihmisiä, ja meidänkin päivinäme Salomonin tuomiot ovat esimerkkejä suuresta viisaudesta.

Kun toteen, että Raamattu sisältää yksityiskohtaisen kuvauksen tapahtumista aina loppuun saakka, on tietysti hyvä perustella lyhyesti Raamatun uskottavuutta.” — Uskoisin, että juuri tässä suhteessa suomalainen yhteiskunta on suurissa vaikeuksissa, koska usko Raamatun ilmoituksen on pitkälle hävinnyt. Tämän maallistumisen tulos on juuri tämä. Ihmiset suhtautuvat jopa pilkallisesti sellaisiin ihmisiin, jotka uskaltavat väittää, että 2000 vuotta sitten kirjoitettu Raamattu voisi antaa tämänkin päivän viisaille ja kaikille päättäjille viisautta, mitä pitäisi tehdä.

”Raamatun luotettavuutta kuitenkin osoittaa se, että vuosituhansien aikana Raamattuun on kirjoitettu paljon ennustuksia, jotka myöhemmin ovat toteutuneet. Käsittelen tässä lyhyesti kolmea ennustusta.

Jeremia ennusti jo kauan ennen Jeesuksen syntymää sanoen: ’Kuule, Ramasta kuuluu valitus, katkera itku: Raakel itkee lapsiansa, hän ei lohdutuksesta huoli surussaan lastensa tähden, sillä niitä ei enää ole.’ (31:15). Matteuksen evanゲliumin toisessa luvussa kuvataan tapahtumaa, jolla kuningas Herodes lähetti tappamaan kaikki kahta vuotta nuoremmat poikalapset Beetlehemistä ja koko sen ympäristöstä. Näin kävi järkyttävällä tavalla toteen profeetta Jeremiaan ennustus, joka oli tehty varmastikin tuhat vuotta aikaisemmin.

Profeetta Jesaja kuvasi aikoinaan yksityiskohtaisella tavalla Jeesuksen uhrikuoleman aina hautapaikan sijaintia myöten, ja tiedämme, että näin myös kirjaimellisesti tapahtui.

Kolmas esimerkki liittyy Israelin kansan kohahtoihin. Vanhassa Testamentissa kuvataan yksityiskohtaisesti, kuinka Jumala hajoittaa Israelin kansan ympäri maailmaa. Tämän lisäksi kerrotaan, kuinka lopun aikoina Israelin kansa palaa kaikilta ilmansuunnilta takaisin omaan kotimaahansa. Elämme parhaillaan sellaista aikaa, jolloin silmiemme edessä voimme nähdä tämän vuosituhansia vanhan ennustuksen täyttyvän. Elämme siten Raamatun tarkoittamaa lopun aikaa.

Voidaan siis todeta, että Raamattu on sisältänyt tavattoman paljon ennustuksia, jotka ovat toteutuneet, ja sisältää paljon ennustuksia, jotka tulevat toteutumaan. Tulevaisuuden kannalta Raamattu on siten ainoa lähde, johon voi täydellisesti luottaa. Tarkoitin nyt luonnollisesti niitä, joilla on tällainen usko Jumalan sanaan. Vastustajien osalta voin vain todeta, että heillä ei ole tarjota vastakkaisen kantansa tueksi muuta kuin epäuskonsa.

Arvoisa puhemies! Olen nyt varsin huolellisesti perustellut Raamatun merkitystä. Raamatun arvovaltaa voisin perustella myös siteeraamalla tasavallan presidentin allekirjoittamaa julistusta neljästä kiitos-, katumus- ja rukouspäivästä vuodelta 1992, jossa väkevällä tavalla korostetaan Raamatun merkitystä kansakunnan kannalta. Koska elämme kuitenkin vaikeita aikoja ja Suomen itsenäisyys on uhattuna EU-jäsenyyden vuoksi, viittaa presidentti Kyösti Kallion aikaan antamaan kehotukseen Suomen armeijalle. Kallio lausui näin: 'Kehotan kaikkia, jotka tänä vakavana aikana palvelevat isänmaata, lukemaan Raamattua. Esi-isämme ovat vuosisatojen kuluessa sekä ahdingoissa että vainoissa että rauhan aikana ammentaneet siitä elämää, voimaa ja lohtua. Nykyhetkenä kansamme tarvitsee Jumalan sanan uudesti luovaa voimaa. Omaksukaamme nöyrällä sydämen uskolla sen siunaukset. Vanhurskaus kansan korottaa, mutta synty on kansakuntien häpeä.' Näin siis Kyösti Kallio.

Kristikansan keskuudessa on esiintynyt melko paljon ajatuksia siitä, että Johanneksen ilmestyksessä ennustettu peto olisi Euroopan unioni ja sen johtoon tuleva hallitsija. Raamatussa tällä pedolla tarkoitetaan maallista vallanpitäjää, joka jumalallistaa itsensä ja vaatii itseään jumaloitavan, kuten aikoinaan Rooman keisarit. Petoa tullaan palvomaan myös jumalana. Huomatavaa on, että tämä peto eli suurhallitsija saavuttaa koko maailman herruuden ja palvonnan lukuun ottamatta Jumalan seurakuntaan kuuluvia uskovia. Tähän antikristuksen valtaan kuuluu myös talousjärjestelmä, joka takaa sen, ettei kukaan muu kuin se, jolla on pedon merkki otsassa tai kädessä, voi ostaa tai myydä.

Tänä päivänä on helppo ymmärtää, että edellä hahmotettu rahajärjestelmä on helposti toteutettavissa ja se on yliverainen verrattuna vanhanakaisiin setelirahoihin tai epäkäytännöllisiin muovikortteihin, joita voidaan varastaa. Antikristuksen valtaantulo perustuu ymmärrettävästi ns. sosiaaliselle tilaukselle. Kansat ja kansakunnat etsivät yhteistä vapahtajaa, ja kun joku löytyy,

joka korottaa itsensä sellaiseksi, alamaiset ovat valmiina.

Edellä olevat Raamatun kuvaukset eivät kuitenkaan osoita, että juuri Euroopan unionin pohjalta syntyisi tällainen antikristuksen valtakunta. Sitä vastoin Danielin kirjan sanoma sisältää melko konkreettisia kuvauksia tulevasta tapahtumista. Danielin kirjan 2. luvussa kuvataan eri valtakuntien nousu ja tuho. Viimeisenä eli neljäntenä valtakuntana nousee valtakunta, joka on oleva hajanainen. Osa sitä valtakuntaa on oleva luja, osa sitä on oleva hauras. Vaikka nämä valtakunnat sekaantuvat toisiinsa ihmissiemennellä, ne eivät yhdisty toinen toiseensa. Tämä valtakunta saa tuomionsa sellaisten tapahtumien kautta, jotka yleisesti on ymmärretty tuhatvuotisen valtakunnan syntyisenä.

Danielin kirjan sanoman ajankohtaisuus käy ilmi ensinnäkin siitä, että Danielin kirjassa useassa eri kohdassa painotetaan, että kysymys on lopun ajan ennustuksesta. Toisaalta Jeesus itsekin viittaa nimenomaan Danielin kirjaan puheessaan lopun ajan tapahtumista Matteuksen evankeliumin 24. luvun 15. jakeessa.

Kuvaus tästä hajanaisesta valtakunnasta on laajasti ymmärretty muinaisen Rooman valtakunnan toisinnoksi mutta sillä erolla, ettei tule vain yhtä valtakuntaa, vaan useat valtakunnat ovat yhdistyneet toisiinsa, mitä kuvaa varsin hyvin liittovaltiomalli. Parituhatta vuotta sitten olisikin varmasti ollut vaikeaa ymmärtää modernin liittovaltion rakennetta, mutta mielestäni kuvaus sopii varsin hyvin siihen yhdyntymiskehitykseen, joka Euroopassa tapahtuu."

Silloin aikanaan jo totesin, etten ole koskaan itse henkilökohtaisesti väittänyt, että näin tosiasiassa kävisi. Totesin jopa sen, että kuulostaa hieman nurkkapatriottiselta esimerkiksi kiinalaisen tai amerikkalaisen Raamatun lukijan mielestä, jos näin kävisi. Täytyy kuitenkin myöntää, että olen sen jälkeen saanut lisää tietoa, ja esimerkiksi maineikas kuutukijamme Jotuni vain totesi, että jos ajattelemme maapalloa globaalisti, niin ei ole olemassa sen arvillisempaa paikkaa kuin Eurooppa tällaisena kulttuurin kehtona, johon antikristus asettautuisi. Hän nimittäin sanoo, että esimerkiksi Amerikka on hyvin paljon velassa Euroopalle, koska koko sivistys ja kulttuuri lähtee juuri Euroopasta.

Puheeni lopuksi viittaa vielä eräisiin kirjoitajiin, jotka vuosisatojen aikana hyvin painokkaasti ovat olleet sitä mieltä, että tässä puhutaan todellakin Rooman valtakunnasta, niin kuin Euroopan yhteisö rakentuu Rooman sopimukselle.

”Tässä suhteessa voin todeta, että Raamatun melko perusteellinen lukeminen on vakuuttanut minut siitä, että Euroopan yhteisön kehitys on sellainen kielteinen kehityspiirre, johon ei yhdenkään Raamattua kunnioittavan ihmisen tulisi sitoutua. Perustelen kantaani näkökulmilla liittyen vallan keskittämisyhkymiin, rahan valtaan ja kansallisvaltion ideaan.

Vallan keskittämisyhkymykset. Pyrkimys keskittää valtaa on kielteinen piirre.” — Voisi oikeastaan sanoa, että sitähan juuri läheisyysperiaate, jos sitä sovellettaisiin, on päivästaysena, eli että kaikki valta palautettaisiin mahdollisimman pitkälle, niin alhaiselle tasolle kuin mahdollista. Se käytännössä tarkoittaisi sitä, että hyvin suuresta osasta tavalliset ihmiset saisivat itse päättää. — ”Vallan keskittäminen sisältää väistämättä uhkan siitä, että mitä harvempien käsissä valta on, sitä suurempi on riski siitä, että valtaa käytetään ainakin poikkeuksellisissa tilanteissa väärin. Vallan keskittämisyhkymyksessä on taustalla ykseyden ajatus, joka luonteeltaan muuttuu helposti myös uskonnolliseksi. Tämä ilmenee jo Baabelin tornin rakentamisessa. Ihmiset sanoivat, että ’tulkaa, rakentakaamme itsellemme kaupunki ja torni, jonka huippu ulottuu taivaaseen, ja tehkäämme itsellemme nimi, ettemme hajaantuisi yli kaiken maan’. Tähän vallan keskittämisyhkymykseen Jumala vastasi näin: ’Katso, he ovat yksi kansa ja heillä kaikilla on yksi kieli ja tämä on heidän ensimmäinen yrityksensä. Nyt ei heille ole mahdotonta mikään, mitä aikovatkin tehdä.’ Kuten tunnettua, Jumala torjui tämän yrityksen ja sekoitti kielen ja hajotti kansat yli kaiken maan. Koska tämä oli ihmisen ensimmäinen yritys, on selvää, että uusia yrityksiä on tullut ja tulee.

Nyt nähtävissä oleva Euroopan kehitys sopii erittäin hyvin tällaisiin pyrkimyksiin. Suuri kaupunki on luonnollisesti Bryssel. Kieliongelmiin ratkaisemiseksi Brysselillä on jo vastaus. Brysselin korkeimpaan torniin eli pilvenpiirtäjään on sijoitettu lähes 4 000 kielenkääntäjää ja tulkkia. Tällaiseen Raamatun vastaiseen yleiskansalliseen yhdentymiskehitykseen ei ole syytä mennä mukaan.”

On ehkä vieläkin syytä painottaa, että ajattelu välttämättömyydestä mennä mukaan integraatioon, mennä mukaan Euroopan unioniin, johon juuri siitä, että me näemme eräitä globaaleja ongelmia niin mittaamattoman suurina, että me epätoivoisesti haluaisimme integroitua johonkin sellaiseen voimaan, jonka sisällä ja jonka kanssa me kykenisimme ratkaisemaan näitä globaaleja

ongelmia. Tämä ajatus sinänsä on ymmärrettävä, mutta meidän täytyy muistaa tässäkin yhteydessä, että Rooman sopimuksesta lähtien Euroopan yhteisö ei suinkaan edusta mitään pelastavaa voimaa, joka ratkaisee globaaleja ongelmia, vaan se edustaa suurimpien ylikansallisten yritysten yksinkertaista ajatusta markkinoida koko maailmaan omat tuotteensa ja rikastua. Se taho, joka haluaa rikastua, ei murehdi siitä, miten ympäristön käy ja miten tavallisten kansalaisten käy. Sillä on aivan tarpeeksi murheita rikastumisessaan ja tarpeeksi murheita säilyttääkseen varallisuutensa.

Tässä suhteessa me hypäämme ikään kuin ojasta allikkoon, koska voisi ajatella, että Yhdistyneet kansakunnat pyrkisivät ratkaisemaan globaaleja ongelmia tai että Euroopan neuvosto voisi pyrkiä ratkaisemaan Euroopan laajuisia ongelmia. Me olemme unohtaneet Euroopan neuvoston ja Yhdistyneet kansakunnat ja me väitämme, että tämä 15 tai 17 valtion yhteisö, Euroopan unioni, on se ratkaiseva voima, joka voisi ongelmat ratkaista.

”Ykseys Euroopassa ei ole mikään uusi asia, sillä keskiajalla sen takeena ja toteuttajana oli nimenomaan katolinen kirkko. Olemmekin nopeasti kulkemassa kohti keskiaikaa tältä osin.

Väittäessäni kehityksen johtavan ykseyteen pyrkimiseen voin perustella kantaani myös kulttuuriantropologian professorin Matti Sarmelan kirjalla ’Rakennemuutos tulevaisuuteen, postlokaalinen maailma ja Suomi’. Siinä Sarmela tiedemiehen täsmällisyydellä tutkii suomalaista kulttuurikehitystä lähtien luontaiskulttuurista. Sarmela kuvaa äärimmäisen tarkasti kehityksen eri vaiheita. Tässä yhteydessä ei ole syytä mennä kehityksen eri välivaiheisiin, vaan hahmotella hieman lopputulosta.”

Aivan lyhyesti sanottuna voi todeta sen, että ensiksi oli hyvin paikallisia kulttuureita, ihmiset elivät oikeastaan kylittäin, huolehtivat omasta elintarviketuotannostaan ja huolehtivat jopa terveydenhuollosta, tosin varsin vaatimattomissa puitteissa, mutta kuitenkin lähimmäisen vastuu oli hyvin kouriintuntuva tällaisessa kyläyhteisössä. Sitten etenimme tässä kehityksessä, tuli postlokaalisia kulttuureja eli siirryimme paikalliskulttuureista hieman etäämmälle, ja sitten kehitys etenee aina globalismiin eli globaaliin kulttuuriin, yhtenäiskulttuuriin, ja kosmopolitismiin saakka, meistä kaikista tulee maailmankansalaisia. Puhutaan, että on kierretty ympäri maailmaa ja sopeuduttu koko maailman oloihin ja tunnetaan olomme kotoi-

saksi, liikummepa missä päin maailmaa tahansa.

”Sarmela kuvaa tietokoneyhteiskuntaa, jossa globaali talousjärjestelmä vaatii tietoja kansalaisten luotettavuudesta ja riskiominaisuuksista, jopa heidän tulevaisuudestaan. Tapahtuu tietokonerahaan siirtyminen. Tietokonevaluutan tärkein etu on siinä, ettei kukaan saa jäädä systeemien ulkopuolelle vaihto- tai luontoistalouteen.” — Tämä on siis Sarmelan tekstiä, maineikkaan suomalaisen professorin tekstiä, enkä kannan vastuuta siitä, jos jotakuta huolettaa tällainen kehitys. — ”Kaikkien ihmisten on oltava globaalissa järjestelmässä mukana. Ulkopuolelle jäävät olisivat järjestäytyneen maailmanyhteisön vihollisia. Heidät olisi dehumanistettava ja eliminoitava.

Lainaan sitten sanataarkasti Sarmelaa: ’Yhä kasvavissa koneistoissa tieteellis-tekninen valvonta nousee olemassaolon perimmäiseksi filosofiaksi. Jokainen, joka ei ota otsaansa järjestelmän tunnusta, olisi eristettävä yhteiskunnasta. Kenelläkään ei saisi olla oikeutta elää ilman kontrollia, ei oikeutta valvomatta käyttää yhä niukkeneviä yhteisiä luonnonvaroja. Elää saisivat ne, jotka ottaisivat otsaansa pedon merkin.’ Sitten Sarmela toteaa: ’Näin ilmestyskirjan ennustus lopun aikojen maailmanvaltakunnasta käy painajaismaisella tavalla todeksi. Tieteellistekninen kontrolli saavuttaa lopullisen päätepiteensä.’

Sarmela ennustaa kehityskulun historiantuntemuksensa perusteella. Itse en tunne historiaa kuin nimeksi, mutta Raamattu ennustaa aivan samanlaisen kehityksen. Siksi tällaista kehitystä on luonnollisesti vastustettava, vaikka aikanaan kaikki Raamatun ennustukset kirjaimellisestikin toteutuvat niiden ja vain niiden toimesta, jotka eivät usko Raamattuun. Tässä suhteessa ei ole eroa siten siinä, ovatko suomalaiset unionin kansalaisia vai eivät. Toinen asia on kuitenkin se, että Euroopan unioni saattaa ryhtyä sellaisiin sotilaallisiin toimenpiteisiin, jotka osoittautuvat tuhoisiksi. Silloin on tietysti viisasta, ettei Suomi ole yhdessä rintamassa mukana esimerkiksi josakin Lähi-itää koskevassa taistelussa.

Euroopan unioniin liittyminen muokkasi epäilemättä suuresti kulttuuriamme. Ed. Donner, suuri kulttuurin asiantuntija, on yrittänyt hälventää näitä pelkoja kertomalla, että italialaiset säilyttävät ruokailutapansa ja baijerilaiset oluenjuontitapansa. Tämän suuntaisesti ovat jotkut muutkin edustajat rohkaisseet Euroopan unioniin menemistä. Itse käsitteisin kysymystä

kuitenkin huomattavasti hienojakoisemmin. Olen nimittäin aivan samaa mieltä siitä, että suomalaisesta kulttuurista eivät poistu tietyt asiat, vaikka menisimmekin Euroopan unioniin. Pidän varmana, että keskiolutbaarit, läskisoosi, HK:n sininen lenkki ja Turun sinappi tulevat säilyttämään asemansa. Vastaavasti herraviha ja perjantaipullo ovat suomalaisessa kulttuurissa lujia ilmentymiä, jotka eivät varmastikaan katoa Euroopan unionin myötä, vaikka niin toivottaisinkin.

Itse puhuisin kulttuurin näkymättömistä muutoksista eli sellaisista muutoksista, jotka muuttavat yhteiskuntaa niin hitaasti, ettei liikettä huomompaan välttämättä edes havaita, koska muutomme itse näiden muutosten mukana. Tällainen muutos voisi liittyä esimerkiksi materialististen asenteiden lisääntymiseen. Moni tietysti kysyy, onko mitään kielteistä niissä kehityspiirteissä, jotka liittyvät kulttuurin muutoksiin. Tämän kysymyksen ratkaisu edellyttääkin, että on olemassa jokin arvomaailma, johon peilataan tiettyä kulttuuria ja sen muutoksia. Jollei tällaista arvomaailmaa ole, ei ole mahdollista arvostella kulttuurin tilaa sen enempää kuin määrittää laivan asemaa ilman sijainninmäärittäislaitteita.

Oma arvioni kulttuurin muutoksista perustuu kurinalaiseen muutosten vertailuun Jumalan sanan iankaikkisiin totuuksiin liittyen ihmiskäsitukseen, elämänarvoihin ja maailmankatsomukseen. Asuttuani kolme vuotta Saksan liittotasavallassa olen kokemukseni pohjalta voinut havaita tietynlaista kylmyyttä tuossa tavattoman vauraassa yhteiskunnassa. Varsin karrikoitu — suotakoon se minulle anteeksi — ilmaus tällaisten elämänarvojen kylmenemisestä oli eräessä saksalaisessa kaupungissa tapahtunut, suurta julkisuutta saanut murhenäytelmä, jossa kaksi alle 10-vuotiasta poikaa tippuivat kaupungin keskellä kulkevaan jokeen talvella. Vettä oli metrin verran ja pojat olivat noin 30 metrin päässä joen reunalta. Paikalle kerääntyi parikymmentä ihmistä seuraamaan poikien kamppailua heidän yrittäessään päästä jään päälle. Vajaan puolen tunnin kuluttua paikalle saapui lääkäriambulanssi, josta lääkäri kahlasi suoraan poikien luo ja toi pojat rantaan. Pojat olivat kuitenkin jo tätä ennen menehtyneet. Tämän jälkeen paikalla olleet katselijat poistuivat paikalta.

Tapaus järkytti suuresti Saksan liittotasavaltaa, mutta syllisiä ei saatu edes koskaan kiinni, jotta heitä olisi voitu syyttää pelastustoimien laiminlyönnistä. Totta kai voimme ajatella, että kohdalle osui sattumalta parikymmentä onne-

tonta, vastuuntunnotonta ihmistä, mutta pidän vakavana vaarana, että tämä murhenäytelmä kuvasi vain sitä todellista ihmisten sydämen tilaa, josta Raamattu puhuu lopun aikojen ihmisten osalta materialismin ja egoismin vallatessa alaa ihmisten sydämissä, jolloin aidolle uhrautuvaisuudelle lähimmäisenrakkauden pohjalta ei ole sijaa.”

Ei voi sitä liiaksi korostaa, kuinka paljon taupaus järkytti Saksan liittotasavallassa tämän kansakunnan omia ihmisiä, koska on toisaalta niin, että kohteliaat tavat ja hieno sivistynyt käytös ruokapöydissä, kaikki se minusta viittaisi siihen, että myöskin tällaisissa tilanteissa ihmiset olisivat käyttäytyneet esimerkillisesti. Näin ei kuitenkaan käynyt.

”Oikeutettu kysymys kuuluukin, onko vaara, että Suomi Euroopan yhdentymisen myötä omaksuu jo lainsäädännön tasolla eurooppalaisten kovien taloudellisten arvojen ideologian ja laiminlyö yhä enemmän Raamatun näkemystä ihmiselämän tarkoituksesta ja hyvän tekemisen tavoitteesta.

Toinen asia, mikä muuttaa kulttuuriamme, on se, että pienenä kansana helposti uskomme, että suuret valtiot tietäisivät jotenkin paremmin vastuuksia vaikeisiin moraalisiin ja eettisiin kysymyksiin kuin me itse. Tiettyjä ratkaisuvaihtoehtoja voidaan aina perustella sillä, että se perustuu kansainvälisesti hyväksytyyn periaatteeseen. Tämä kuulostaa lähes vastaansanomattomalta. Vaarana on siten se, että joudumme hylkäämään oman arvomaailmamme yhdentymisen myötä.

Otan tästä yhden yksinkertaisen esimerkin. Rikoslain kokonaisuudistuksen toisessa osassa rikoslakiprojektin ehdotuksessa todetaan, että tahallisen surmaamisrikoksena ei pidettäisi ns. kuolinhoitoa.” — Tässä yhteydessä voidaan todeta, että jo ennen kuin kokonaisuudistus tuli eduskuntaan, ns. aktiivisen eutanasian eli kuolinhoidon salliminen eliminoitiin. Se ei sisälly nyt täällä vireillä olevaan lakiesitykseen.

Ed. Jokiniemi mekitään läsnä olevaksi.

(Ed. V. L a u k k a n e n :) Joka tapauksessa perusteluna oli, että ”milloin kuolinhoito olisi luvallista ja milloin ei, määräytyisi yleismaailmallisten periaatteiden pohjalta, joiden avulla määriteltäisiin hyväksyttävä lääkintäkäytäntö. Tällaisten kysymysten osalta on vakava vaara, että joutuisimme omaksumaan EU-direktiivin, joka

saattaisi perustua esimerkiksi Hollannin vaatimuksiin. Siellä surmataan aktiivisesti vanhuksia noin 6 000 vuodessa. En kuitenkaan halua kiistää millään tavalla, etteikö suomalainenkin yhteiskunta olisi syvällisen hengellisen herätyksen tarpeessa ja ilman sitä nopeasti ajautuisi aivan yhtä moraalittomaan ja Raamatun vastaiseen elämäntuotoon kuin Länsi-Euroopan rikkaissa kapitalistisissa maissa. Euroopan unionin ulkopuolella päätöksemme voisi muuttua kuitenkin pelkäämään oman kansamme herätyksen avulla, mutta unionissa olisimme väistämättä sidottuja unionin yhteiseen arvomaailmaan, jolloin muutokset olisivat mahdollisia vain, jos unionin supervaltioissa koettaisiin vastaavanlainen herätys.

Rahan valta: Euroopan unioni rakentuu ensisijaisesti rahan vallalle. Luovuttaa valtansa toiselle taloudellisen edun tavoittelun vuoksi on sen vuoksi virheratkaisu. Juuri tällaisessa tilanteessa Jeesuskin oli perkeleen viedessä hänet korkealle vuorelle ja näyttäessä hänelle kaikki maailman valtakunnat ja niiden loiston sanoen, että ’tämän kaiken minä annan sinulle, jos lankeat maahan ja kumarrat minua’. Raamattu korostaa, että taloudelliset arvot eivät saa olla koskaan minkään toiminnan tavoite, koska se edellyttää Jumalan syrjäyttämistä rahan palvonnan vuoksi.

Viimeisenä Raamatun arvona on kansallisvaltio. Jumala on suunnitellut kansat elämään itsenäisinä yksikköinä tällä maapallolla. Kansallinen omalaatuisuus on Raamatun valossa Jumalan luoma periaate, mitä korostavat mm. Jumalan määräykset kansoista ja niiden rajoista. Itsenäisen kansan ei pitäisi mistään hinnasta luopua itsenäisyydestään ja päättävävallastaan. Itsenäisyys tulee nähdä mittaamattoman arvokkaana Jumalan lahjana, josta ei tulisi vapaaehtoisesti luopua.”

Aivan lopuksi totean vielä, kun täällä on oikeastaan kymmeniä kertoja kysytty Rooman valtakunnasta, joitakin kauan sitten esitettyjä ajatuksia, mitkä viittaavat siihen, että Rooman valtakunta, joka nyt ilmenee Euroopan unionina, saattaa olla juuri kaikista pelätyin ja kielletyin vaihtoehto. Teksti perustuu Gilbrantin esitykseen ja hän mainitsee ensinnäkin Paul Madsenin:

”Ettei kukaan kuvittelisi, että ajatus Rooman maailmanvallan ennallistamisesta pohjautuu nykypäivien ’maallikkoteologiin’ tulkintoihin, aloitamme siteeraamalla teosta, joka vielä sadan vuoden jälkeenkin on täällä Pohjolassa Ilmestyskirjan eksegeettinen pääteos. Sen on kirjoittanut tanskalainen professori Madsen ja se ilmestyi

1885. Madsen kirjoittaa: 'Mikä maailmanvalta hallitsijoihin on se, jota Apokalypsi pitää viimeisenä? Kun tähän kysymykseen vastaan, tulee kohta 18:7 seuraavine jakeineen ratkaisevaksi. Aivan toiselta suunnalta kuuluu vastaus: roomalainen maailmanvalta. Tämä osoittaa, että sekä aikahistorialliset että kirkkohistorialliset tulkit sijat edustavat tätä näkemystä.' Kun on kyse lopun ajan maailmanvallan tunnistamisesta, professori Madsen viittaa siihen, että Danielin kirjassa mainitut kymmenen sarvea kuuluvat neljään valtakuntaan, ja hän kirjoittaa: 'Niihin päättyy neljäs valtakunta. Ne ovat ikään kuin siltana neljännen valtakunnan ja antikristuksen välillä. Samoin on laita Ilmestyskirjassa, jossa kymmenen sarvea kuvataan samanaikaisesti pedon kanssa.' — Kirja on siis "EU, peto vai pelastaja?", missä Gilbrant näin kirjoittaa.

"Meitä kiinnostaa erityisesti se, että professori Madsen sitoo yhteen Danielin kirjan ja Ilmestyskirjan pohjalta lopun ajan antikristillisen valtakunnan ja Rooman suurvallan. Käsitys, jonka mukaan Danielin neljäs maailmanvalta on Rooman valtakunta, on aivan yleinen vanhojen raamatunselittäjien keskuudessa. Martti Luther sanoo tästä: "Tästä selityksestä ja merkityksestä on koko maailma yksimielinen, ja historia todistaa myös sen vahvasti." — Näin Luther totesi, mutta kun minä vähän kallistunkin tähän suuntaan, en ole kyllä huomannut kovinkaan paljon myötuntoa näille ajatuksille. Näin maailma muuttuu.

"Vanhempien raamatunselittäjien joukosta voimme mainita oppineen piispa Woodsworthin. Danielin kirjan kommentaarissa hän kirjoittaa: 'Ilmestyskirjassa Johannes kirjoittaa, että peto nousee merestä. Tämä peto on Danielin neljäs valtakunta, roomalaisvalta.'

Toinen varapuhemies (koputtaa): Ed. V. Laukkanen! Huomautan puhujalle, että nyt käsitellään Suomen liittymistä Euroopan unioniin koskevaa sopimusta. Kehotan puhujaa tarkasti pysymään nimenomaan tässä asiassa.

Puhuja (ed. V. Laukkanen): Arvoisa puhemies! Minä nyt joudun perustelemaan. Kun täällä on kysymys Euroopan unionin jäsenyydestä, meidän täytyy ratkaista se kysymys, onko Euroopan unioni jotakin myönteistä vai ei. Tähän kysymykseen liittyy tietenkin se, että on niitä ihmisiä, jotka antavat arvostuksensa ja merkityksen sille, mitä Jumalan sana, Raamattu, sanoo tästä. Tämä on siis minun argumenttini. Nyt

Jumalan sana sanoo yhdessä kohdassa seikkoja, jotka puoltavat sitä ajatusta, että Rooman valtakunta voidaan rinnastaa Euroopan unioniin, mikä olisi pahinta mahdollista kehitystä, mihin Suomi voisi osallistua. Nyt tämä kysymys kuitenkin, jos sitä esitetään argumenttina, on varsin kiistelty. Jos me kysymme sitä esimerkiksi arkkipiispalta, hän saattaisi riitauttaa tämän väitteen. Mutta tämä kysymys ei ole siinä mielessä sanoinko populistinen tai se ei ole moderni ajatus, vaan yritän osoittaa tässä melko lyhyesti, tämä kirja sinänsä on 200-sivuinen, mutta käyn nyt vain pääkohtia läpi osoittaakseni, että itse asiassa noin tuhat vuotta kristikansa ja hyvin hurskaatkin ihmiset ovat uskoneet, että tämä kielteinen kehitys Euroopassa huipentuu juuri tällaiseen liittovaltioon, jonka johtajaksi, sanotaan nyt presidentiksi, nousee pelkästään rahan valtaan perustuva valta. Sen takia, herra puhemies, minä puhun tästä asiasta, mutta minä joudun esittämään perusteluita sille, miksi näin olisi, että tämä on kielteistä. Perustelut siis liittyvät itse keskusteluun, vaikka en nyt jokaisella sanalla viittaakaan johonkin artiklaan.

Joka tapauksessa viittaa myös siihen, että jo neljännenä vuosisadalla Hieronymus, jos häneltä olisi kysytty kantaa, pitäisikö olla yhdentymiskehityksessä mukana, sanoi, että pankamme merkille, mitä kaikki kirkolliset auktoriteetit ovat jättäneet haltuumme, että kun Rooman valtakunta hajoaa — ja mehän tiedämme jo historiasta, että Rooman valtakunta on hajonnut — nousee kymmenen kuningasta, jotka jakavat roomalaisen maailman keskenään. Arvoisa puhemies, hyväksyn sen, että te haluaisitte kiirehtiä tätä asiaa, joten viittaa vain muutamaan kohtaan, mitkä täällä nyt nousevat vastaan.

Esimerkiksi M.P. Paxter kuuluisassa kirjaan 40 tulevaa ihmettä kirjoitti jo 1866: "Selvä merkki tulee tapahtumaan tämän aikakauden lopussa, kun vanhan Rooman valtakunnan alueella sijaitsevat 22 valtiota muuttuvat kymmeneksi yhdistyneeksi valtioksi." Tässä on siis hyvin voimakkaita näyttöjä siitä, että ei ole suinkaan pois suljettu tällainen ajatus. Ehkä tuoreempaan, mistä on myös riittävän kauan, ja viimeisenä voitaisiin mainita Oswald Smithin, maailmankuulun lähetyksien ja kirjailijan, kirjoitus: "Seuraava suuri maailmanhistorian tapahtuma on Rooman imperiumin elpyminen. Raamattu on aivan selkeä tässä asiassa. Rooman jälleenrakentaa kymmenen valtiota, ei enempää eikä vähempää. Ne tekevät liiton keskenään, ja ne tunnetaan Rooman supervaltana sen perusteella, että Roo-

ma tulee olemaan keskus, pääkaupunki, ja juuri Roomasta keisari tulee hallitsemaan. Ilmestyskirjan 13 luku kuvaa yleisesti yksityiskohtaisesti tuota valtakuntaa, sen keisaria ja antikristusta.”

Näin, arvoisa puhemies, olen tässä melko lyhyessä puheessani pyrkinyt osoittamaan lähtien tästä neuvoo-antavasta kansanäänestyksestä, ettei ensinnäkään yhdelläkään kansanedustajalla ole oikeutta vaihtaa oikeutta ja totuutta ja perustuslakia neuvoo-antavan kansanäänestyksen mielipiteeseen. Se, että väitetään tämän olevan moraalisesti sitovaa, on puhtaasti poliittista, tarkoitushakuista argumentointia, koska ei ole olemassa sellaista moraalista argumenttia, joka oikeuttaisi tällaiseen, koska perustuslakien valossa on selvää, että neuvoo-antava tarkoittaa kirjaimellisesti sitä, että me saamme yhtenä informaatiolähteenä ottaa kansan neuvon. Mutta me emme ole oikeutettuja vetäytymään tämän neuvoo-antavan kansanäänestyksen taakse, koska se tarkoittaisi sitä, että me samalla pakenisimme vastuuta. Vain jos ottaen huomioon neuvoo-antavan kansanäänestyksen ja kaikki muut seikat yhdessä päädyn sellaiseen lopputulokseen, että vain jos Suomen kansan etu, eikä vain tämän päivän Suomen kansan etu, vaan tulevaisuudessa, kaikkina aikoina, Suomen kansan ehdoton etu on liittyä Euroopan unionin jäseneksi, ihmisillä on oikeus äänestää ”kyllä”.

Samalla korostan ja korostin jo puheeni alkuosassa sitä, että neuvoo-antavan kansanäänestyksen merkityksen kannalta olisi ollut tavattoman tärkeää, että informaatio olisi ollut rehellistä, mutta me tiedämme paremmin kuin hyvin ja on jo tavattoman paljon näyttöä siitä, että monet ovat sanoneet, että jos olisin tiennyt nämä seikat ennen neuvoo-antavaa kansanäänestystä, en olisi äänestänyt ”kyllä”.

Tällaisessa tilanteessa on siis todella tärkeää, ettei vetäydytä muodollisesti neuvoo-antavan kansanäänestyksen taakse varsinkaan, kun tiedämme, että perustuslain valossa tarvitaan kahden kolmasosan enemmistö, jotta vähemmistöltä eli yhdeltä kolmasosalta saataisiin riistää Suomen täysivaltaisuus. Tämä on siis luonteensa puolesta sellainen asia.

Vielä olen puuttunut siihenkin puheeni alkuosassa ja muistutuksen vuoksi palaan siihen, että pelkästään se seikka, jos me kunnioittaisimme Suomen perustuslakeja, kiistattomalla tavalla osoittaa, että tämän lain pitäisi jäädä lepäämään yli valtiopäivien. Meidän lainsäätäjämme on vuosikymmeniä sitten ymmärtänyt, että yhteiskunnallisen murroksen aikana on riski, että teh-

dään nopeita ratkaisuja, joskus jopa peruuttamattomia ratkaisuja liian nopeasti. Jotta kansan syvä tahto ja tunto voitaisiin riittävän huolellisesti hankkia, niin ensiksi laki hyväksytään ja sen jälkeen se jätetään lepäämään ja vasta uusien vaalien jälkeen, jolloin kansa hyvin välittömällä tavalla on saanut valita edustajansa mm. juuri lepäämässä olevan asian osalta, tehtäisiin lopullinen päätös.

Voi kysyä, että jos kerran näin on perustuslaki, minkä takia näin ei tehdä. Minä luulisin, että Tanskan käytäntö jo osoittaa sen, että on vaarallista antaa liian paljon tietoa, liian paljon informaatiota kansalaisille, ja siksi tässä yritetään kii- rehtiä.

Toisaalta on myös niin, että tällä hetkellä on selvästi sellainen ilmapiiri tässä yhteiskunnassa, että mikäli tämä asia menisi vaalien yli ja valittaisiin uudet kansanedustajat, on selvästi näyttöä siitä, että kansa varmuudella pitäisi huolen siitä, että tänne ei valittaisi missään tapauksessa kahta kolmasosaa sellaisia kansanedustajia, jotka olisivat valmiit luopumaan Suomen täysivaltaisuudesta, siirtymään sellaiseen politiikkaan, joka aiheuttaisi romahduksen työllisyyskysymyksessä, aiheuttaisi romahduksen maataloudelle ja monille muille aloille. Tämäkin siis puoltaa sitä asiaa, että tässä vain vallanpitäjät, jotka haluuisivat hyvin voimakkaasti viedä tämän ratkaisun läpi, ovat pelkästään poliittisista syistä syrjäyttäneet perustuslain sinänsä vakavat määräykset.

Tämän vuoksi omalta osaltani en missään tapauksessa voi hyväksyä tätä ja oikeastaan ainoastaan surkuttelen sitä, että kun perustuslaki on vähemmistölle antanut mahdollisuuden toteuttaa perustuslain tarkoitus vastoin enemmistön tahtoa ja kun vielä tässä tapauksessa enemmistön tahto on aivan väärä, niin on oikeastaan vahinko, että tätä vähemmistön oikeutta ei ole riittävää määrää kansanedustajia toteuttamassa, koska uskon todellakin, että 6—7 kansanedustajan päättäväisyys tässä asiassa johtaisi siihen, että tätä asiaa puhuttaisiin ja keskusteltaisiin sen verran pitkään, että hanke raukeaisi näillä valtiopäivillä ja uusilla valtiopäivillä sitten uusi eduskunta voisi tehdä lopullisen päätöksen.

Ed. K u u s k o s k i : Arvoisa puhemies! Suomen liittymistä Euroopan unioniin koskevat esitykset ovat nyt eduskunnan ratkaisevassa käsittelyssä. Eduskunta päättää kahden kolmasosan enemmistöllä, avataanko ovi Euroopan unioniin vai ei. Minun kantani on, että ovi on avattava rohkeasti seisomalla tukevasti omilla jaloillaan ja

katsomalla eteenpäin. Pelkäämällä emme pääse eteenpäin, mutta silmät ja korvat on tässä tilanteessa pidettävä auki. Lopullinen päätösvalta ja lopullinen vastuu on eduskunnalla, ja kansanäänestys ei tätä asiaa muuksi muuta. Mutta erittäin arvokasta on se, että me tänä päivänä tiedämme suomalaisten mielipiteet. Ilman neuvoo-antavaa kansanäänestystä tässä salissa olisi spekuloitu ja arvuuteltu vielä enemmän, mikä on ihmisten todellinen mielipide, ja uskon, että jokaiselle puhujalle olisi varmasti löytynyt tarkoituksenmukainen gallup.

Suomen liittyminen Euroopan unioniin on erittäin suuri ratkaisu, ja se on mahdollista toteuttaa vain kansalaisten enemmistön tuella. Olen ollut hyvin ilahtunut siitä, että monet niistä, jotka epäilivät neuvoo-antavan kansanäänestyksen mielekkyyttä, ovat tänä päivänä valmiita myöntämään, että se oli välttämättömyys.

Suomalaiset ratkaisut tehdään Suomen kansanäänestyksen pohjalta, ja ruotsalaiset tekevät omansa. Minäkin olen iloinen siitä, että ruotsalaiset ovat enemmistöllään päätyneet liittymisen kannalle, mutta se oli heidän ratkaisunsa.

Ilahtunut olen ollut myös siitä, että silloin kun valinta on tehtävä, ihmisillä on kyky valita kyllä tai ei, tehdä ratkaisu. Mutta tarkoin on tietysti pidettävä mielessä, että asiaan, samoin kuin juuri tähän Euroopan unioniin liittymisasiin, liittyvät ongelmat eivät siinä tilanteessa tule ratkaistuksi. Suuret kysymykset, monet haasteet ja myös hyvin suuret vaikeudet, jotka tähän liittymiseen kytkeytyvät, ovat edessämme, ja työ niiden ratkomiseksi ja eteenpäin viemiseksi on välittömästi aloitettava.

Edustuksellisen demokratian täytyy kehittyä eteenpäin. On myös löydettävä uusia tapoja, joilla turvataan ihmisten vaikutusmahdollisuudet. Suomalaistenkin on voitava kokea, että silloin kun tehdään todella suuria ratkaisuja, heillä on oltava siihen suora vaikuttamisen mahdollisuus.

Kansanäänestysmenettelyä on välttämätöntä kehittää eteenpäin, ja pidän itse hyvänä sellaista ajatusta, että eduskunnan päätös näissä suurissa kysymyksissä viimeksi asetetaan kansalaisten arvioitavaksi. He sitovasti ilmaisevat näkemyksensä, toteutetaanko kyseinen ratkaisu vai ei.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä on viitattu kansanäänestysten käyttöön tulevaisuudessa. Olisin toivonut, että tämä kanta olisi ollut vielä selkeämpi. Esimerkiksi jos liittymisen perusehdoja tullaan tulevaisuudessa muuttamaan, tällainen kysymys on välttämätöntä alistaa lopuksi kansanäänestykseen. Tällainen asia saattaisi olla

esimerkiksi sotilaallinen liittoutuminen, jos tilanne epävarmassa ja epävakaa maailmassa muuttuu niin, että katsotaan, että Suomenkin pitäisi ja suomalaisten edun mukaista olisi valita sotilaallisen liittoutumisen ratkaisu. Minusta on aivan ilman muuta selvää, että se pitäisi alistaa kansanäänestykseen.

On myös aivan oikein korostaa eduskunnan päätösvaltaa tässä uudessa tilanteessa, ja on tietysti eduskunnan omalla vastuulla, että nämä uudet toimintamallit myös tässä tilanteessa löydetään.

Arvoisa puhemies! Tässä salissa on toistuvasti väitetty, että EU-kansanäänestys jakoi suomalaiset kahtia ja että kansanäänestyksessä vähemmistöön jääneistä ei ole lainkaan sen jälkeen piitattu. Minusta tämä ei ole totta. Sen sijaan on totta, että Euroopan unioniin liittymisen haitat ja hyödyt eivät jakaannu tasan suomalaisten kesken.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä on käsitelty hyvin laajasti elintarviketalouden kohtamia muutoksia ja uhkatekijöitä. Mietinnössä todetaan, että kansalliset tukitoimet ovat tällä alueella välttämättömiä ja että niiden jälkeenkään ei voida olla täysin varmoja siitä, että suomalainen elintarviketalous selviää tästä murroksesta. Samoin on viitattu siihen, että toisille ihmisille EU-jäsenyys tuo lisää mahdollisuuksia ja toisille taas näyttää kasautuvan vain vaikeuksia ja uhkia. Markkinayhdentymisen johtaa helposti eriarvoiseen kehitykseen.

Tämän lisäksi, kun Suomen liittyminen tapahtuu keskellä maailmantalouden ja myös suomalaisen yhteiskunnan erittäin kipeää murrosta, on vaarana, että väliinpuotoajia syntyy paljonkin. Tältä pohjalta ymmärrän hyvin monien työttömien, konkurssin tehneiden, velkaantuneiden ja veloissa kampailevien pienyrityäjien hyvin pelokkaat ajatukset. He ovat tunteneet tähänkin asti välinpitämättömyyttä, ja varmasti silloin sydänalassa on kysymys, entä tulevaisuudessa.

On havaittavissa tämän päivän suomalaisessa yhteiskunnallisessa ilmapölyssä merkkejä siitä, että suomalaisesta yhteiskunnasta halutaan tehdä tällainen kaksikolmasosayhteiskunta amerikkalaiseen tyyliin, jossa enemmistöllä menee todella hyvin ja sitten ovat ne ihmiset, joilla ei ole mitään tänään ja vielä vähemmän tulevaisuudessa. Mutta silloin ei ole kysymys yksinomaan elintarviketaloudesta ja maaseudusta, vaan on kysymys hyvin suurelta osin myös etelän taajamien ihmisten tulevaisuudesta.

Suomen EU-politiikassa on otettava erittäin

vahvasti huomioon vaikeuksissa olevat ihmisryhmät ja haavoittuvat alat ja alueet. Suomen politiikka EU-jäsenenä tulee rakentaa niin, että pystytään korjaamaan syntyneitä haittoja ja ehkäisemään uusien syntymistä. Tähän velvoittaa myös ulkoasiainvaliokunnan mietintö. Sen vuoksi on minusta väärin väittää, että olisi haluttu jotenkin unohtaa ne vaikeudet, joihin monet tämän ratkaisun myötä saattavat joutua.

Mutta tässäkin asiassa on viime kädessä kysymys meidän suomalaisten arvoista, päättäjien arvoista, tavallisten kansalaisten arvoista, eikä se mitenkään jakaudu niin, että ne arvot olisivat aivan erilaisia, jos jäämme ulkopuolelle tai jos me liitymme jäseneksi. Jäsenyyden jälkeenkin hyvin moni asia päätetään Suomessa. Sen vuoksi on kysymys yhtä hyvin meidän kansallisesta politiikastamme kuin siitä politiikasta, jota me Euroopan unionin erilaisissa elimissä sitten harjoittaisimme.

Arvoisa puhemies! Kaikki on tehtävä kansallisen eheyden hyväksi, mutta on käsittämätöntä vaatia, että tässä perusasiassa, liittymiskysymyksessä, vähemmistöön jääneiden tulisi voida sanoa, miten nyt menetellään. Ei-puoli ei voi tässä asiassa sanella perusratkaisua. Mutta samaa mieltä olen siitä, että politiikan sisältö tulee muovata niin, että se voi saavuttaa mahdollisimman monen suomalaisen luottamuksen.

Arvoisa puhemies! Ulkoasiainvaliokunnan ja liitteenä olevissa eri valiokuntien mietinnöissä on pyritty arvioimaan Suomen EU-jäsenyyden myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia. Tämä työ on ollut erittäin tärkeätä ja välttämätöntä. Mutta Euroopassa niin kuin muuallakin, on tänä päivänä niin paljon epävarmuustekijöitä, että tarkkojen arvioiden, onnistuneiden arvioiden tekeminen on lähes mahdotonta. Jo Eta-sopimuksen yhteydessä kävi ilmi, että todellisuus on sitten monta kertaa toisenlaista.

Tähän saamme tottua myös Euroopan unionin jäsenyydessä. Osittain arviot ovat jo pohjautuneet toiveajatteluun. Usein ihmisen on vaikea uskoa todeksi sellaista, joka ei täytä omia toiveita tai ei ole omien ennakkoluulojen mukaista. Toisaalta maailman talouksen ja turvallisuusrakenteiden muutokset ovat osoittaneet, että kykymme pitkäjänteiseen ennakkointiin ja kokonaisuuksien hahmottamiseen ovat puutteelliset. Usein selitysmalleihimme sisältyy perusolettamuksia, joita ei missään vaiheissa epäillä. Jos ne sitten eivät pidäkään paikkaansa, niin arviot sortuvat pahasti. Tästähän lähihistoriamme on antanut meille havainto-opetusta.

Kun kuuntelin ed. V. Laukkasen pitkää puheenvuoroa, mieleeni tuli, että varmasti siinä, mitä hän puhui integraatiosta ja maailman talouden vapauttamisesta, oli sellaistaikin, josta meidän pitäisi ottaa varteen. Pitää nähdä, että tässä kehityksessä on hyvin paljon epävakautta luovia tekijöitä, mutta se ei tarkoita, että helveti olisi yksinomaan Euroopan unionissa, kuten hänen puheenvuorostaan voisi hyvin päätellä.

Monet uskovat, että Euroopan unionin jäsenyys merkitsee Suomen taloudelle vahvaa ja vakaata kasvuvaihetta. Tämä olisi tietysti toivottavaa, mutta tästäkään meillä ei ole mitään varmuutta. Tästä epävarmuudesta huolimatta minun mielestäni on välttämätöntä, että me liitymme tähän tiiviiseen eurooppalaiseen yhteistyöhön. Itse uskon, että Euroopan unionin jäsenenä Suomi voi vaikuttaa kuitenkin selkeästi enemmän niin eurooppalaisiin kuin maailman laajuisiin uhka- ja epävakauksitekijöihin. Me olemme niiden perustuksessa joka tapauksessa. On kysymys, onko meillä kanavia ja välineitä tehdä mitään asioiden korjaamiseksi.

Totta on myöskin se, että paperipykälät ovat usein toista kuin arkielämä. Tästä sain itse jokin aika sitten hyvää havainto-opetusta, kun eräs nuori mies kertoi työnhakumatkastaan Hollantiin. Hän oli valmistautunut matkaansa hyvin huolella ja käynyt useita kertoja työvoimatoimiston euronuvojalla. Kun hän pääsi sitten Hollantiin, oli hyvin tyly vastaus: sellaiselle henkilölle, joka ei puhu hollantia, ei ole mitään työtä tarjolla, riippumatta siitä, tarvittiinko itse kyseisessä työssä kielitaitoa vai ei. Viranomaiset vain totesivat, että työnantajilla ei ole halua taikka kykyä laatia mitään ohjeita englanniksi, ja sen vuoksi jokaisen täytyy osata hollantia, jos aikoo työhön tulla. Tällä kaverilla oli onnea siinä mielessä, että hänellä oli sukulaisia Hollannissa. Hän sai asunon ja sosiaaliturvanumeron, niin että hän pääsi edes työvoimaviranomaisten puheille. Ilman niitä olisi pitänyt palata jo ennen kuuden viikon reissua takaisin.

Arvoisa puhemies! EU-keskustelussa on varmasti paikallaan pitää mielessä, että kysymys Euroopan kansojen yhteistyöstä on hyvin vanha. Se ei ole meidän aikamme keksintö. Eurooppaa on yritetty määritellä antiikin ajoista saakka. Jotkut jopa väittävät, että mitään yhteistä eurooppalaisuutta ei ole edes olemassa, vaan että Eurooppa on aina enemmän jotain vastaan kuin jonkun puolesta. Vuosisatojen kuluessa on myös ollut hyvin erilaisia tapoja rakentaa eurooppalaista yhtenäisyyttä. Usein Eurooppaa on todella

pyrityt yhdentämään jotain vierasta vastaan tai sitten jonkun aatteen komennuksesta tai jonkun valtion armollisessa suojeluksessa.

Euroopan unionin tulevaisuuden kannalta on olemassa kaksi erittäin tärkeää kysymystä: Onko Euroopan unionilla tavoitteita ja sisältöä, ja mitä Euroopan unionin koneisto tai yhteiset elimet sen jäsenmaille ja jäsenmaiden kansalaisille merkitsevät? Heikki Mikkeli on käsitellyt näitä kysymyksiä mielenkiintoisessa kirjassaan ”Euroopan idea”. Hän kysyy, ollaanko nyt rakentamassa poliittista unionia ilman henkistä yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Toisen maailmansodan jälkeen yhtenäisyyden rakentajat pitivät kiinni henkisestä ja poliittisesta yhtenäisyydestä. 1960—70-luvuilla arkkitehtien visiot ovat muuttuneet. Yhä vähemmän on puhuttu siitä Euroopasta, jota kohti ollaan suuntaamassa, ja yhä enemmän on kiinnitetty huomiota niihin välineisiin, joiden avulla yhdyntä toteutetaan. Päämäärän sijasta liike on tullut yhä tärkeämmäksi. Aiemmista toteuttamiskeinoista on tullut tavoitteita, arvotavoitteet ovat saaneet väistyä.

Elämmekin itse asiassa paradoksaalista aikaa. Euroopan henkisen yhtenäisyyden sanotaan olevan ennennäkemättömässä kriisissä, mutta maanosan taloudellinen yhdyntyminen ei koskaan aiemmin ole edennyt vastaavaa vauhtia. Täälläkin on puhuttu hyvin paljon yhteisistä arvoista, demokratiasta, ihmisoikeuksista jne., mutta on paikallaan kysyä, onko tällä kaikella sisältöä. Meidän suomalaisten kannalta on tietysti hyvin tärkeätä, että jos me haluamme vaikuttaa Euroopan unioniin, niin kuin tietysti itse toivon, me pystymme vaikuttamaan Euroopan unionissa vain, jos me koemme, että unioni koneistoinen on me, eikä niin, että me ajattelemme, että se on jotakin jossakin kaukana. On oltava selvää, että me kuulumme osana siihen eurooppalaisuuteen, jota olemme rakentamassa. Tämä ei tietenkään ole vain meitä suomalaisia koskettava kysymys, vaan uskon, että tämä liittyy Euroopan unioniin hyvin laajasti. Monet nykyistenkään jäsenmaitten kansalaisista eivät koe sillä tavalla, että Euroopan unioni ja Euroopan unionin koneisto ovat me, vaan ajatellaan, että se on jotakin jossakin kaukana.

Unioni on itsenäisten valtioiden liitto, mutta onko yhteistä enemmän kuin vain kansallisvaltioiden edut? Nyt on aika keskittyä todella siihen, miten Suomi toimii Euroopan unionin jäsenenä ja millaisia tavoitteita meillä on. Ulkoasiainvaliokunta on omassa mietinnössään kirjannut joi-

takin peruslinjauksia. Tämän lisäksi tarvitaan tiedonanto- tai selontekoprosessi vielä tämän eduskunnan aikana, jotta voimme syventää tätä keskustelua ja jotta eduskunta voi määrittellä peruskannat meidän tavoitteisiimme ja myös Euroopan unionin instituutioiden kehittämiseen.

Perimmäinen tavoite varmasti Suomenkin osalta voidaan kiteyttää rauhan ja hyvinvoinnin turvaamiseen. Ongelma on vahvasti siinä, että yhä täydellisemmin yhdyntyvässä taloudessa on mahdotonta ajatella, että haitat ja niiden ennalta ehkäisy ja korjaaminen olisi vain kansallisvaltioiden tehtävä. Tästä syystä on välttämätöntä, että Euroopan unioni sisältää myös ylikansallista päätöksentekoa. On löydettävä keinot, millä tavalla vapaan talouden ja ahneiden markkinoiden haittavaikutuksia rajoitetaan ja hallitaan.

Läheisyysperiaate on erittäin arvokas ja tärkeä kulmakivi Euroopan unionissa, mutta mahdotonta on mielestäni on se, että unionin tasolla päätetään vain talouden vapauksista tai kilpailun tavoitteista, mutta että ympäristökysymykset tai sosiaaliset vastuut jäisivät yksinomaan kansallisvaltioiden harteille. Tässä suhteessa hieman olen ihmeissäni, kun ed. Zyskowicz tänään puhui läheisyysperiaatteesta. Ei kaikki talouden valta voi olla vain jossakin kaukana ja vastuut lähellä. Kyllä vapaudet ja vastuut täytyy aina jakaa tasapuolisesti. Sen vuoksi näen, että myös näissä ympäristö- ja sosiaaliskysymyksissä on välttämätöntä, että Euroopan unionilla on oma politiikkansa.

Arvoisa puhemies! Nyt Suomelta kysytään, mitä me haluamme Euroopan unionista. Riittääkö meille se, että Euroopan unioni on valtioiden välinen rahanjakoautomaatti, uuden vuosittaisen pajatso, vai lähemmekö Euroopan unionin jäseneksi terveesti itsetuntoisina, ei vain puolustamaan yksioikoisesti kansallisia etujamme vaan rakentamaan jotakin enemmän Euroopassa.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minä yritän aina olla mieliksi ed. Kuuskoskelle, jotta hän katsoisi, että minä olen kehittynyt hyväksi kansanedustajaksi. Sen vuoksi minä käytän vastauspuheenvuoron, jossa ei ole mitään uutta. Minä katson, että kansanäänestyksen laajentaminen ja lisääminen käytännössä on vastuun pakoa kansalaisten selän taakse. Meillä on parlamentarismi, edustuksellinen demokratia, jonka pitäisi toimia. Näin ollen missään tapauksessa ei pidä lisätä kansanäänestys-

ten käyttöä. Minä ymmärtäisin sen asian vielä, jos meillä kaikilta tahoilta informaatio olisi tasa-puolinen kaikille ihmisille ja asiat selitettäisiin niin selkeällä tavalla, että jokainen ihminen ymmärtäisi, mistä on kysymys, mutta tänä päivänä esimerkiksi Euroopan unionin jäsenyyttä koskevassa kysymyksessä, vaikka kahdelle ihmiselle objektiivisesti selvitettiin asiat ja asiointi, niin riippuen siitä, minkälainen vastaanottokyky heillä oli, heidän käsityksensä asiasta jälkeensä kysyttäessä oli aivan päinvastainen, siis yksityiskohdista, minä en puhu nyt siitä, minkä kannan he ottivat. Näin ollen kansalaisille ei sellaisella mediapaineella, mikä Suomessa ja Ruotsissa oli: yksipuolinen, rahan voimalla tehty media ja myös arvovalta oli painamassa selkeästi kummassakin maassa kyllä-näkemyksen puolesta, tällaisella kansanäänestyksellä valitettavasti on hyvin huono arvo.

Mitä tulee, herra puhemies, vielä ulkoasiainvaliokunnan mietintöön, sillä ei ole mitään merkitystä. Korfulla laadittu sopimus ja ne sopimusehdot, jotka on kirjattu, ratkaisevat. Ulkoasiainvaliokunnan mietinnöstä on tärkeä vain viimeinen sivu, jossa ehdotetaan tätä sopimusta hyväksyttäväksi. Sisällöllä ei ole tulevaisuudessa mitään merkitystä.

Ed. K u u s k o s k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paras on hyvän vihollinen, ed. Aittoniemi. Jos me pyrkisimme tällaiseen täydellisyyteen, jota te tavoittelitte, tietysti me emme voisi järjestää mitään vaaleja. Olin jotenkin yllätynyt ed. Aittoniemen puheenvuorosta siinä mielessä, että kun hän yleensä edustaa käytännön maailman tuntemusta, hän oli nyt kyllä hairahtunut täysin siitä, mitä elävässä elämässä tapahtuu. Sellaista tasapuolisuutta, jota hän tuossa peräänkuulutti esimerkiksi ymmärtämisen osalta, emme voi koskaan saavuttaa, koska olemme yksilöitä.

On totta, että tämän kansanäänestyksen järjestämisessä oli puutteita, eikä esimerkiksi resurssipuolella jaa- ja ei-puoli ollut tasavertaisessa asemassa, sen olen valmis myöntämään, mutta eipä se ole kovin kummoista sillein, kun normaalejakin vaaleja järjestetään, jolloin se ei ole minusta riittävä peruste, että me kokonaan luopuisimme kansanäänestysten järjestämisestä. Minusta on välttämätöntä, että edustuksellista demokratiaa laajennetaan, jotta löydetään uusia keinoja, mitä kautta me pidämme ihmisten mielenkiinnon politiikkaan vireänä ja myös luomme tätä aitoa ja todellista vaikuttamisen mahdollisuutta.

Pidin itse hyvin välttämättömänä, että edustajat ennen kansanäänestyksen järjestämistä ilmaisevat oman kantansa. Niin itse tein ja ymmärsin, että myös ed. Aittoniemi oli tehnyt. Mutta sen lisäksi ilmoitin, että olen valmis toteuttamaan kansanäänestyksen tulosta, koska näen, että ilman suomalaisten enemmistön tukea tällaista suurta ratkaisua kuin Euroopan unioniin liittyminen ei voida toteuttaa.

Ed. P a l o h e i m o (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Taisi mennä vähän monkään ed. Aittoniemeltä ed. Kuuskosken miellyttämisyrittys. (Ed. Aittoniemi: Kyllä, mutta takaiskuista on otettava opiksi!)

Minä haluaisin huomauttaa, että kansanäänestykset on pidetty sekä Suomessa että Ruotsissa. Siitä ei oikeastaan enää kannataisi kovin paljon keskustella. Tässä keskustelussa kannataisi kiinnittää päähuomio siihen, mitä Suomi tekee EU:ssa, kun kerran Suomi sinne on menossa. Sen tähden minusta ed. Aittoniemen puheenvuoro oli pikkuisen myöhäsyntyinen enää tähän keskusteluun nähden.

Ed. A s t a l a : Arvoisa puhemies! Sitoutumattomat tutkijat tulevat aikanaan tarkasti paneutumaan koko EU-prosessiin ja erityisesti siihen jo varhain laadittuun käsikirjoitukseen, jonka mukaan kansalaisten suostuttelussa on edetty. Hallituksien, presidenttien, talouselämän ja puolueiden rooli sekä taloudellinen tuki ovat erittäin kiinnostavia tutkimuksen aiheita, samoin viestimien ja koko valtaeliitin omaksuma rooli tässä prosessissa. Tehtävänä oli vyöryttää häikäilemättöntä painostusta, vääristelyä, epärehellisiä tietoja ja pelottelua kansalaisten suostuttelemiseksi.

Valtiosääntöasiantuntijat tullevat puolestaan tarkasti puimaan perustuslakien loukkaamista mm. säätämisyjärjestyksen osalta. EU-jäsenyyshän kajoaa syvästi perustuslakiemme sisältöihin. Täysivaltaisuudesta mm. luovutaan peruuttamattomalla tavalla.

Kaikki EU-prosessiin liittyvät dokumentit ovat tallessa, samoin kaikki ne lupaukset, joita kyllä-kansanedustajat ovat antaneet kansalaisille EU-jäsenyyden mukanaan tuomista muka positiivisista seurauksista ja suuresta vaikutusmahdollisuudesta erittäin epädemokraattisissa ja salaisen päätöksenteon suojeleman virkakoneiston hallitsemassa suurvallassa. Suurella mielenkiinnolla tulen ensi vuonna kotikaupungistani Turusta käsin seuraamaan kyllä-kansanedustajien antamien lupauten toteutumista.

Minkälaisen uuden Euroopan Suomi rakentaa? Sellaisenhan se aikoo rakentaa, mikäli on uskominen lupauksiin ja moniin ryhmäpuheen-vuoroihin, joita tänään on eduskunnassa pidetty.

Kolmannessa käsittelyssä eduskunta tekee ratkaisevan päätöksensä. Suomen hallitusmuodon 2 §:n mukaan ”valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta”. Vastikään käyty kansanäänestys oli luonteeltaan neuvoa-antava. Eduskunnan siis kuuluu tehdä liittymispäätös tai sitten sopimukseen hylkäämispäätös. 1 620 726 kansalaista äänesti ”kyllä”, 1 228 261 kansalaista äänesti ”ei”. Lähes miljoona äänioikeutettua ei käynyt lainkaan vaaliurnilla. Siis vain 42 prosenttia äänioikeutetuista äänesti varmuudella ”kyllä”. Tuo 42 prosenttia on kaukana kahdesta kolmasosasta eli 66 prosentista, jonka perustuslakikin vaatii tärkeistä asioista päätettäessä. 42 prosenttia ei ole edes puolta äänivaltaisista kansalaisista.

Arvoisa puhemies! Kansanedustaja saa äänestäjiltään valtakirjansa toimia eduskunnassa. Hän saa sen mahdollisuuden ainoastaan omilta kannattajiltaan. Siis hän saa valtakirjansa ainoastaan omilta kannattajiltaan. Suomalainen poliittinen järjestelmä korostaa nimenomaan edustajan ja hänen omien valitsijoihensa välistä suhdetta. Suhteellinen vaalitapa, alueelliset vaalipiirit ja se, että toisin kuin esimerkiksi Ruotsissa äänet annetaan suoraan ehdokkaille, korostavat kaikki sitä ajatusta, että kansanedustaja edustaa ensisijaisesti niitä, jotka ovat hänelle äänensä antaneet, jotka ovat siis mahdollistaneet edustajan toiminnan tässä salissa ja valiokunnissa. Tästä näkökulmasta katsottuna kansanedustaja on oikeutettu toimimaan omien kannattajiensa tahdon mukaisesti. Tässä katsantokannassa omien kannattajien näkemykset ovat ratkaisevia.

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä kunnioittaa yksittäisen kansanedustajan perustuslaillisia oikeuksia äänestää oman vakaumuksensa mukaan. On siis ns. vapaat kädet. Kunnioitan tältä osin oman ryhmäni oikeamielisyyttä.

Perustuslain mukaan kansanedustaja on velvollinen noudattamaan perustuslakia. Hänen tulee myös noudattaa oikeutta ja totuutta. Jos moraalista ja poliittista sitoutumista tavoitellaan, löytyy se minun kohdallani sitoutumisesta omien äänestäjieni tahtoon. Se on minulle oikeus ja totuus. Olen pyrkinyt aina noudattamaan äänestäjieni toiveita enkä voi ajatella, että pettäisin äänestäjiäni itsenäisen Suomen merkittävimässä asiassa, jossa oleellinen osa itsenäisyydes-

tämme ja valtiollisesta täysivaltaisuudestamme aiotaan jopa perustuslakia rikkomalla luovuttaa vieraille suurvallalle.

Olen varma siitä, että valtaenemmistö äänestäjistäni on EU-jäsenyyteen nähden ei-kannalla. Minulta on kysytty, mistä tämä varmuus tulee. On syytä uudelleen palata asiaan, koska viestimissä ajatuksistani ensimmäisessä käsittelyssä on välitetty virheellistä tietoa. Varmuuteni joutuu siis seuraavista seikoista:

Ensinnäkin tunnen laajasti äänestäjäkuntani. Olemme olleet runsaasti vuorovaikutuksessa, he ovat antaneet minulle valtakirjansa toimia eduskunnassa jo lähes 16 vuoden ajan yhteisesti tärkeinä pitämiemme asioiden puolesta: ihmisyiden, tasa-arvon, työn ja sosiaalisen turvallisuuden, ympäristönsuojelun ja sivistyksen puolesta.

Jo vuonna 1991 vaalikamppailun aikana ilmoitin yksiselitteisesti suhtautuvani kielteisesti Suomen EU-liittymiseen. Minun äänestäjäni olivat siis hyvin tietoisia tästä mielipiteestäni. Momen muun edustajan kohdalla asia ei ollut näin. Suuressa vaalitentissä jopa kaikki puoluejohtajat Ilkka Suomista lukuun ottamatta lupasivat, ettei tällä vaalikaudella tehdä EU-ratkaisuja, ei edes jätetä EU-jäsenyyshakemusta. Kun kansalaiset valitsivat kansanedustajat vuonna 1991, he siis — tai useimmat heistä — eivät tienneet, mitä heidän kansanedustajansa aikoo tehdä sellaisessa tapauksessa, että tällainen asia kuitenkin tulisi käsittelemään täällä tällä vaalikaudella, niin kuin se nyt on tullut.

Jatkan edelleen perustelujani. Vasemmistoliiton Varsinais-Suomen piirin osastokyselyssä yksikään osasto ei ollut EU-jäsenyyden kannalla. Evan syyskuisen tutkimuksen mukaan koko vasemmistoliiton kannattajista peräti 76 prosenttia sanoi ”ei” EU:lle. Minun viiteryhmäni on ollut siis vahvasti EU-liittymistä vastaan.

Olen sitä mieltä, että kenelläkään ei ole oikeutta moralisoida minun äänestyskäyttäytymistäni vastaan. Minulla on myöskin oikeus kokea sellainen loukkaavaksi erityisesti siksi, että itse en moralisoi kenenkään vakaumusta vastaan. Ihmettelyä ja hämmästelystä minullakin sen sijaan riittää eräiden edustajien ratkaisua kohtaan. Äänestäjät vuorollaan kuitenkin päättävät, onko kansanedustaja tehnyt oikean ratkaisun, saako hän itselleen uudelleen valtakirjan tehdä työtä eduskunnassa vai siirtykö valinta toiseen henkilöön. Minulle palautteen saaminen sillä tavalla ei ole mahdollista, koska en enää ole asettunut ehdolle. Jos runsaista, jos erittäin runsaista tuen,

rohkaisun ja kiitoksen viesteistä voi jotain päätellä, olisin saamassa enemmän ääniä kuin koskaan aikaisemmin.

Lain mukaan kansanäänestys oli siis neuvoaantava. Siitä päätettiin eduskunnassa yksimielisesti. Kukaan ei vaatinut sitovaa kansanäänestystä, kukaan ei vaatinut sitovaa kansanäänestystä. Se olisi ollut myöskin yksi vaihtoehto. Lopullinen ratkaisu kuuluu siis eduskunnalle nyt.

Professori Jan-Magnus Jansson totesi vastikään: ”Viime kädessä jokainen kansanedustaja joutuu punnitsemaan eri tekijöiden painoa ennen henkilökohtaista ratkaisuaan. Se on oikeus, jota ei voi riistää häneltä, ja velvollisuus, josta häntä ei voida vapauttaa.” Minulle kaikki signaalit viittaavat siihen, että teen oikean ratkaisun, kun tulen siis äänestämään ”ei”. Samalla voin eduskunnassa toimia ”ei”-äänestäneiden yhtenä suomalaisena tulkkina. Mehän elämme ainakin vielä kansanvaltaisessa yhteiskunnassa, jossa eriävien mielipiteidenkin kunnioittamisen pitäisi olla perustavaa laatua oleva arvo. Minulle se ainakin on.

EU-prosessin aikana on tosin ilmaantunut entistä runsaammin linjauksia, jotka vaarallisella tavalla osoittavat demokraattisen ja sallivuuden ilmapiirin heikentyneen ja ”yhden totuuden” ja keskitetyn vallan sävyjen voimistuneen, enkä lakkaa ihmettelemästä, että tällaista henkistä ilmapiiriä ovat EU-prosessin yhteydessä edistäneet erityisesti sosialidemokraatit.

Sieluni syvimpiin sopukoihin ovat jääneet ikuisesti muistiin ne fasisti- ja terroristinimittelyt, joita kohdistettiin EU-vastustajiin. Jokaiselle vasemmistolaiselle luulisi kansanvallan ja moniarvoisuuden olevan yhteiskunnallinen arvolähtökohta. Melko usein olen viime aikoina kokenut, että luulo ei ole tässäkään asiassa tiedon väärti. Sama kokemus ei ole ollut minulle vieras tänäänkään tässä salissa. Minä olen aidosti huolestunut näistä yhteiskunnallisen ilmapiirin uusista sävyistä.

Tulen siis äänestämään ”ei”, hylkäämään tämän esityksen ja pidän sitä itselleni oikeana ratkaisuna. Elämä jatkuu, kuten myös asiallinen EU-kriittisyys. Sitä tarvitaan tulevinakin aikoina. Minun ihanteeni on edelleen yhteistyökykyinen maailma, jossa jokainen osa muodostaa itsenäisen keskuksen eikä elä kenenkään kustannuksella vaan toimii yhteistyössä luonnon kanssa ja solidaarisena tulevia sukupolvia kohtaan.

Arvoisa puhemies! Yhdyn ulkoasiainvaliokunnan vasemmistoliiton vastalauseessa olevaan kritiikkiin ja siinä esitettyihin ponsilausemaehdotuksiin.

Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Wahlströmin tänään esittämiä perustelulausemaehdotuksia.

Arvostelumme keskeisiä kohteita ovat olleet mm:

1) Unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä ennen kaikkea puolustusolotteen kehittäminen muuttavat perin pohjin maamme tähänastisen puolueettomuus- ja liittoutumattomuuspolitiikan vieden maamme osaksi Länsi-Euroopan unionin pohjalle kehittyvää siltasliittoa, joka samanaikaisesti jo nyt on yhteydessä Pohjois-Atlantin sopimusjärjestöön Natoon.

2) Tulevan talous- ja rahaliiton ongelmat.

3) Avoimuuden puute unionin päätöksenteossa ja kansallisten edustuksellisten päätöselinten vallan kapeneminen. Päätökset tehdään suljettujen ovien takana salaisin äänestyksin.

4) Sosiaaliturvan ja yhteiskunnallisten palvelujen rahoituksen vaikeutuminen mm. tullimaksujen menetyksen ja jäsenmaksujen ollessa EU:lta saatuja tulonsiirtoja suuremmat sekä jouduttaessa ilmeisesti keventämään alkoholiverotusta.

Suuria ongelmia liittyy maatalouden sopeutumiseen, Euroopan mittaiseen elintarvikekauppaan liittyvät terveystarkonnan ongelmat jne. Lisäksi unionin jäsenyyden myönteinen vaikutus talouteemme ei ole sellainen kuin optimistiset jäsenyyden kannattajat ovat väittäneet. Olemme mm. olleet huolestuneita siitä, että verotuksen osittainenkin harmonisointi vähentää valtion tuloja ja heikentää hyvinvointipalvelujen ja toimeentuloturvan rahoitusta enemmän, kuin mitä oletetut myönteiset vaikutukset rahoitusmahdollisuuksia parantaisivat.

Lisäksi mielestäni kansakunnan tärkeintä omaisuutta, omaa päätöksentekooikeutta, työsivaltaisuutta, ei tulisi luovuttaa Euroopan unionille. Itsenäisyys ei minulle ole vain suhteellinen käsite.

Olemme siis ed. Wahlströmin kanssa samaa mieltä kritiikin aiheista. Todellakin minulla on runsaammin kritiikin aiheita ja ehkä hieman lujempia. Ero nyt vain on siinä, että tämän kaiken jälkeen ed. Wahlström tulee äänestämään ”kyllä” ja tämän kaiken jälkeen minä tulen äänestämään ”ei”. Siinä on se ero.

Ed. Vesa Laukkanen toi julki mielenkiintoisen asian, nimittäin sen, että tulevaisuuden Suomi saattaa vaurastua Euroopan kaatopaikkana. Hän esitteli nimittäin Sitran julkaisua ”Uusi teollinen Suomi”. Kun löysin kirjan kaapista, ryhdyin tutustumaan siihen. Oli toden totta mielenkiintoista tulevaisuusstrategiasittelyä. Rajuim-

massa visiossa Suomesta tehdään nykyisen elintason säilyttämiseksi koko Euroopan kaatopaikka. Suomella on siihen erinomaiset luontaiset edellytykset. ”Hyvinvoinnin rakentaminen jäteiden varaan, ns. ydin-Suomi, ei ole välttämättä huono vaihtoehto varsinkaan, jos vaihtoehtona olisi hyvinvointijärjestelmämme purkaminen”, kirjoittaa Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen Vtt:n erikoistutkija Martin Ollus. Ydin-Suomivisiossa hyödynnettäisiin Suomen suurta pinta-alaa, syrjäistä sijaintia, harvaa asutusta, vakaata peruskalliota ja vallitsevia lounaistuulia, jotka puhaltavat pois päin Keski-Euroopasta.

Olluksen mukaan samat ominaisuudet, joita yleensä on ylioptimistisesti pidetty matkailuvalteina, tekevät Suomesta erittäin kiinnostavan vaihtoehdon saastuttavan perusteellisuuden ja riskialttiin jäteteollisuuden sijoituspaikkana. Suomen vahvoja kilpailuvaltteja Euroopan laatu-kaatopaikaksi ovat myös väestön hyvä koulutustaso, kehittynyt infrastruktuuri ja yhteiskunnan vakaus, joka luo pitkäjänteistä turvallisuutta. Suomalaiset pystyvät siis suoriutumaan vaikeistakin tehtävistä ja hoitamaan asioita, joita ei ehkä voida antaa hoidettaviksi muualle.

Ollus pitää selvänä, että vaikka kierrätys lisääntyy, osa purkutuotteista ei koskaan tule soveltumaan uudelleenkäyttöön. Koska purkujätteet eivät ole erityisen haluttuja missään, antaisi niiden säilöntä suomalaisille mahdollisuuden menestyvään liiketoimintaan. Jäte- ja kierrätysteollisuus edellyttävät harvan asutuksen lisäksi hyvää teknistä osaamista. Lähes uskomaton integraatioviesti tälle päivälle, ja jopa ajatusleikkinä kuvottava, suorastaan etova!

Arvoisa puhemies! Täällä eduskunnassa on aika usein käytetty sellaista termiä kuin ”rähmällään oleminen”. Sehän on tuttu termi, rähmällään oleminen. Filosofian tohtori, Turun yliopiston professori Pertti Karkama on kirjoituksessaan ”Suomalaiset ja eurooppalaiset” kuvaillut mielenkiintoisella tavalla, mitä rähmällään olemisella tarkoitetaan. Haluan tässä lopuksi viestittää tämän arvoisille kansanedustajille ja pöytäkirjaakin varten. ”Rähmällään olemisella ymmärretään sitä, että rähmällään olija menettää asemansa itsenäisenä toimijana, subjektina, joka pystyy asettamaan itse omista edellytyksistään käsin oman toimintansa tavoitteet ja päämäärät. Rähmällään olija ei ole itsenäinen subjekti, sillä hän alistuu jonkun toisen valtaan uskoen kuitenkin samalla toimivansa omaehtoisesti ja omatahtoisesti. Rähmällään oleminen on suomalaisten kansallistauti.”

Edelleen Pertti Karkama toteaa: ”Käsite on hyvä, sillä se soveltuu erinomaisesti luonnehtimaan useiden nykypoliitikkojen suhtautumista Euroopan unioniin.”

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Astala totesi puheenvuorossaan, että ei ollut vaihtoehtoa silloin, kun neuvoo-antavaa kansanäänestystä koskevaa lakia täällä käsiteltiin. Näinhän se tietysti totta oli, että me yksimielisesti hyväksyimme tuon lain. Kuka pa olisi uskaltanut sitä vastustaa. Kysymyshän oli demokratiasta. Mutta toki on syytä muistaa se, että vihreä eduskuntaryhmä on tehnyt lakialoitteen sitovasta kansanäänestyksestä. Ensimmäisessä ja toisessa käsittelyssä käytetyissä puheenvuoroissa meidän taholtamme on tuotu esille, että tulisi nyt näitten kokemusten valossa ehdottomasti siirtyä sitovien kansanäänestysten menettelyyn. Näin kaikki se saikkinointi, mikä nyt on ollut tämän neuvoo-antavan kansanäänestyksen tuloksen pohjalta, ennalta ehkäistäisiin, sitä ei koskaan täällä eduskunnassa enää uudistettaisi.

Ed. Kauppinen (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Ed. Astala toi esiin ajatusleikin. Tämä kokonaisuus on mainitussa kirjassa. Siellä puhutaan ajatusleikistä, mutta hän valitsi sieltä vain niitä asioita, mitkä tukivat hänen näkökantaansa ja uhkakuvia.

Kirjassa on puhutaan myös paljon erittäin positiivisiakin asioita, mutta, huom!, koko ajan puhutaan ajatusleikistä. Täällä puhutaan myös suomalaisten vahvuuksista jne. Riskitön ydin-Suomi -asiassa puhutaan myös positiivisia asioita eikä näitä asioita pelkäästään, mitä ed. Astala toi täällä esiin, ikään kuin ne olisivat ainut kirjan sisältö.

Ed. Astala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nimittelin esittelyäni ajatusleikiksi. Se tosin on tämän Sitran julkaiseman kirjan eräs tulevaisuusstrategia. Kirjan kirjoittajat ovat merkittäviä tutkijoita: Eero Eloranta, Jukka Ranta, Martin Ollus. Kaikki, minkä äsken esittelin, kuului tulevaisuusstrategiaan ydin-Suomi. He toteavat, että se on riskitön: Euroopan perusteollisuutta Suomeen, energiaa etelärannikolta, siis uusia ydinvoimaloita, Länsi-Euroopan jätteet Suomeen, elintarviketuotanto loppuu, koska syntyisi epäilyjä siitä, voidaanko niissä oloissa tuottaa puhtaita elintarvikkeita. Keski-Eurooppa on valmis maksamaan tällaisesta jätteiden

kaatopaikkana olemisesta. Haitat jäävät hyötyjen varjoon. Heidän lopputoteamuksensa on: "Haitat jäävät hyötyjen varjoon." Siis en ole ker-tonut mitään omista ajatustistani. Olen vain ker-tonut siitä, mitä tässä kirjassa on esitelty, mutta totean, että se on siis vain yksi tulevaisuusstrate-giaan kuuluva skenaario.

Ed. Kauppinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on nimenomaan yksi skenaario. Täällä on monia muitakin. Riippuu tyystin siitä, mitä me suomalaiset haluamme tehdä ja toteuttaa. Ei meidän tarvitse tehdä kaikkea sitä, mitä meille uhkakuvina tänne luodaan. Me voimme toteuttaa itsenäistä selkärankaista toimintaa niin, että Suomen yhteiskunta säilyy hyvä-nä ja turvallisenä asua jne. Ei skenaarion tarvitse olla aina negatiivinen. Määrätyt ihmiset pyrkivät ajattelemaan aina asioista ns. pahoin päin.

Ed. Westerlund: Herr talman! I samband med vår EU-anlutning och diskussionen i den tredje och avgörande behandlingen i riksdagen vill jag nu framföra några synpunkter.

Ur allmän och principiell synpunkt ser jag att ett samarbete och en samverkan med det övriga Väst-Europa i och för sig utgör en positiv och naturlig linjedragning. Den säkerhets- och försvarspolitiska och därmed den viktiga utrikespolitiska utvecklingen kommer i framtiden sannolikt till stor del att utformas enligt gemensamma målsättningar inom unionen.

Till denna del eller Maastrichtavtalet ser jag inte situationen som problematisk eller mindre önskvärd, snarare tvärtom eller som jag tidigare uttryckt saken, nu kan vi för första gången under det senaste halvsekle fritt och självständigt vidta de säkerhetspolitiska arrangemang vi anser oss betjänta av. Inte heller ser jag ett EU-medlemskap som ett hot mot vår självständighet, vilket även på många håll framförts. Sådana farhågor ger inte heller de nuvarande EU-ländernas ställning belägg för.

Att en betydande del av den ekonomiska beslutsprocessen i samband med ett EU-medlemskap överflyttas till Bryssel är visserligen riktigt. Å andra sidan skall vi minnas att så sker redan nu inom ramen för de långt gående handelspolitiska samarbetsavtalen som blir allt vanligare världen över. Så är även för vår del fallet redan nu med tanke på Ees-avtalet.

En eventuell gemensam valutaunion med EU någon gång i slutet av detta årtionde bör inte heller vara så avskräckande. Det är för övrigt

långt ifrån ens säkert att den planerade penning-harmoniseringen av främst rent praktiska orsaker någonsin kommer att förverkligas.

Den enda verkligt svåra, samtidigt stora problemet med ett EU-medlemskap ser jag inom lantbruksnäringen. Det råder inget som helst tvivel om att det för lantbrukets del blir fråga om en avsevärd och varaktig sänkning av utkomstnivån. Av denna orsak och då inte entydiga inkomstförutsättningar för lantbruks- och trädgårdsnäringens del kunde garanteras röstade jag nej i folkomröstningen den 16 oktober. Samtidigt konstaterade jag dock att folkomröstningens resultat även bör återspeglas i riksdagsavgörandet. Om så icke vore fallet kan man ju fråga sig vad meningen i så fall vore med hörande av folket i detta viktiga ställningstagande.

Så har man även i de övriga Efta-länderna tolkat innebörden av folkomröstningens resultat trots att den inte varit juridiskt bindande. Så har varit fallet såväl i Österrike som i Sverige och så blir det även för Norges del efter några dagar.

Att vår EU-anlutning i synnerhet i början kommer att medföra betydande svårigheter inte minst för lantbruket råder det inget som helst tvivel om. Å andra sidan vet vi minst lika säkert att ett utanförskap i detta läge inte utgör ett alternativ att ens be om.

Jag utgår självfallet ifrån att det inhemska s.k. stödpaketet för lantbruket slutligen skall godkännas under innevarande vecka i riksdagen. Inom A- eller det s.k. nollområdet kommer situationen med särskild poängtering av spannmålsodlingens lönsamhet att bli lindrigt sagt minst dramatisk.

I detta sammanhang måste särskilt understrykas att kommande regeringar särskilt tvingas att beakta de i EU-avtalet ingående undantagsbestämmelserna som följer. I artikel nr 141 sägs: "Om anslutningen ger upphov till allvarliga svårigheter som kvarstår sedan möjligheterna enligt artiklarna 138—140 och 142 samt andra åtgärder enligt befintliga gemenskapsregler har utnyttjats fullt ut, får kommissionen tillåta att Finland och Norge lämnar producentstöd på nationell nivå för att underlätta deras integration i den gemensamma jordbrukspolitiken."

Dessa undantagsregler kommer man helt säkert att bli tvungna att utnyttja mer eller mindre regelbundet. Nu i detta skede då vi blir medlem i unionen, måste vi framledes i våra ställningstagen ta hänsyn till såväl ja- som nej-sidans argument. Endast genom en positiv och i alla hänseenden konstruktiv samlevnadsexistens kan

vi göra den bästa insatsen såväl för vårt eget land som för Europeiska unionens del.

Som medlem i Europeiska unionen har vi tillsammans med de övriga nordiska länderna alla möjligheter att särskilt driva frågor och utvecklingstrender som vi ser som viktiga. I detta skede kan man bara hoppas att vi som EU-medlem genom nya möjligheter kan få draghjälp för underlättande av vår svåra sysselsättningssituation.

Som helt naturligt måste ses att av de västeuropeiska länderna är det endast Spanien som uppvisar en högre arbetslöshet än Finland. Att vårt land inom de flesta samhällssektorer har mycket av erfarenheter och kunnande att ge inom EU råder inget som helst tvivel om.

Nyt EU:hun liittyessämme ja eduskunnassa tapahtuvan kolmannen ja ratkaisevan käsittelyn yhteydessä haluan esittää joitakin näkökohtia.

Yleisestä ja periaatteellisesta näkökulmasta katsottuna pidän sinänsä linjausta yhteistyöstä ja yhteistoiminnasta muun Länsi-Euroopan kanssa myönteisenä ja luonnollisena. Turvallisuus- ja puolustuspoliittinen ja näin ollen tärkeä ulkopolitiittinen kehitys muotoutuu tulevaisuudessa todennäköisesti varsin pitkälti unionin piirissä yhteisten tavoitteiden mukaisesti. Tältä osin Maastrichtin sopimusta ajatellen en näe tilannetta ongelmallisena tai vähemmän toivottavana, pikemminkin päinvastoin. Kuten aikaisemmin olen asian ilmaissut, nyt siis voimme ensimmäisen kerran puoleen vuosisataan tehdä vapaasti ja itsenäisesti tarpeellisiksi katsomiamme turvallisuuspoliittisia järjestelyjä.

Itse en myöskään pidä EU-jäsenyyttä uhkana itsenäisyydellemme, kuten on monilla tahoilla esitetty. Nykyisten EU-maiden asema ei myöskään anna perusteita tällaisille peloille. On tosin totta, että merkittävä osa taloudellista päätöksentekoprosessia siirtyy EU-jäsenyyden myötä Brysseliin. Toisaalta meidän on syytä muistaa, että näin tapahtuu jo nykyään maailmassa yhä tavallisemmiksi käyvien pitkälle menevien kaupapoliittisten yhteistyösopimusten puitteissa. Näin on asia myös meidän osaltamme jo nyt Eta-sopimuksessa.

EU:n mahdollista valuuttaunionia joskus tämän vuosikymmenen lopulla ei myöskään pidä pelästyä. Onhan muuten kaikkea muuta kuin varmaa, että suunniteltu valuuttaharmonisointi edes tulee koskaan toteutumaan. Näin ensisijaisesti puhtaasti käytännön syistä, ja siihen saakka kyllä markkinavoimat hoitavat nämä asiat kuten tähänkin saakka.

Ainoat todella vaikeat ja samalla suuret ongelmat EU-jäsenyydessä näen maatalouselinkeinon piirissä. Ei ole epäilystäkään siitä, että maatalouden osalta on kyse huomattavasti ja pysyvästi toimeentulon tason heikkenemisestä. Tästä syystä ja koska maatalouden ja puutarhaelinkeinon tulojen osalta ei voitu antaa taakeita, äänestin 16 päivänä lokakuuta pidetyssä kansanäänestyksessä ”ei”. Samalla kuitenkin totesin, että kansanäänestyksen tuloksen on myös heijastuttava eduskunnan ratkaisuun. Jos näin ei olisi, voi kysyä, mitä mieltä olisi kansan kuulemisessa tässä tärkeässä kannanotossa. Näin on myös tältä osin kaikissa Efta-maissa tulkittu kansanäänestyksen tuloksen merkitystä, vaikka kansanäänestys ei ole ollutkaan juridisesti sitova. Näin on ollut asia sekä Itävallassa ja eilen Ruotsissa, ja näin on asia oleva myös Norjassa.

Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö EU-jäsenyys erityisesti alkuvaiheessa aiheuttaisi huomattavia ongelmia varsinkin maataloudelle. Toisaalta tiedämme yhtä varmasti, ettei ulkopuolelle jääminen muodosta minkäänlaista vaihtoehtoa. Lähden tietenkin siitä, että kotimainen ns. maatalouden tukipaketti on hyväksyttävä eduskunnassa kuluvan viikon aikana.

A- tai nolla-alueella tilanne muodostuu lievästi sanoen vähintään dramaattiseksi erityisesti viljan viljelyn kannattavuuden osalta. Tässä yhteydessä on syytä erityisesti korostaa, että tulevat hallitukset joutuvat ottamaan huomioon EU-sopimuksen seuraavat poikkeusmääräykset.

141 artiklassa todetaan: ”Jos liittymisestä aiheutuu vakavia vaikeuksia, jotka ovat yhä olemassa sen jälkeen kun 138, 139, 140 ja 142 artiklan määräyksiä on sovellettu täysimittaisesti ja yhteisössä voimassa oleviin sääntöihin perustuvia muita toimenpiteitä, komissio voi antaa Norjalle ja Suomelle luvan myöntää tuottajille kansallisia tukia, joiden tarkoituksena on helpottaa näiden täysimääräistä yhdentymistä yhteiseen maatalouspolitiikkaan.”

Näitä poikkeusmääräyksiä joudutaan aivan varmasti soveltamaan jokseenkin säännöllisesti. Nyt tässä vaiheessa tullessamme unionin jäseneksi meidän on jatkossa otettava kannanotoissamme huomioon niin kyllä- kuin ei-puolenkin argumentit. Ainoastaan myönteisellä ja kaikin puolin rakentavalla yhteistoiminnalla annamme parhaan panoksen niin oman maamme kuin Euroopan unionin osalta.

Euroopan unionin jäsenenä meillä on yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa kaikki mahdolli-

suudet ajaa erityisesti niitä asioita, kehityskulkuja, joita pidämme tärkeinä.

Tässä vaiheessa voin vain toivoa, että voimme uusien keinoin EU:n jäsenenä saada vetoapua vaikean työllisyystilanteemme parantamiseen. On pidettävä täysin luonnottomana, että Länsi-Euroopan maista ainoastaan Espanjalla on suurempi työttömyys kuin Suomella.

Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö maillamme ole useimmilla yhteiskunnan sektoreilla EU:ssa paljon kokemuksia ja osaamista tarjottavana.

Herra puhemies! Koska tiedän, että huomattava osa äänestäjistäni äänesti ”ei” kansanäänestyksessä ja että yksi ja toinen on ollut sitä mieltä, että eduskunnan asiaa päättäessä minun tulisi vastustaa liittymissopimusta, teen omista perusteluistani selkoa.

Omalta osaltani totesin ennen kansanäänestystä ja välittömästi sen jälkeen, että eduskuntakäsittelyssä noudatan enemmistön päätöstä. Toisaalta en katso voivani kantaa vastuuta EU-sopimuksen kaatamisesta, jonka puolesta kansan enemmistö on äänestänyt. Toisaalta sillä, että Suomi mahdollisesti ainoana Pohjoismaana jäisi yksin niin kauppapoliittiseen kuin yleispoliittiseen eristykseen, saattaisi olla arvaamattomat seuraukset.

Nyt, kun meillä on Ruotsin kansanäänestyksen tulos tiedossa, nämä vaaramomentit vaikuttavat yhä todennäköisemmiltä. Näen sinänsä parempana neuvotteluratkaisuna sen, että maamme EU-liittymispäätös tehdään Ruotsin kansanäänestyksen jälkeen. EU:hun liittyminen tulee varmasti Ruotsin kyllä-kannan jälkeen saamaan suuremman kannatuksen eduskunnassa kuin se muutoin olisi saanut.

Lisäksi tiedämme tänään, että Eta-sopimus, johon usein on viitattu, nykyisessä muodossaan kuuluu menneeseen aikaan. EU-komission nykyisen puheenjohtajan Jaques Delorsin ehdotuksen siitä, että uudelleen muokattu Eta-sopimus olisi pohjana Baltian maiden ja aikaisempien Itä-Euroopan valtioiden mukaan tulolle, tulee antaa meille aika tavalla ajatteleminen aiheutta. Ei kai voi olla odottamisen arvoista, että Suomi mahdollisella seuraavalla neuvottelukierroksella EU:n kanssa sijoittuisi tähän ryhmään, jossa demokraattinen kehitys muiden maiden osalta on ollut pysähdyksissä viimeisen puolen vuosisadan ajan. Sen sijaan on itsestään selvää, että maamme tulee EU:n jäsenenä tehdä kaikki voitavansa näiden maiden talouksien myönteisen kehityksen ja tulevaisuuden turvaamiseksi.

Muun muassa ja ensi sijassa näiden näkökoh-

tien perusteella tulen äänestämään maamme Euroopan unioniin liittymisen puolesta.

Herr talman! Då jag vet att en betydande del av min väljarkår varit nej-sägare i folkomröstningen och en och annan ansett att jag i riksdagsbeslutet borde gå emot ett anslutningsavtal vill jag också redovisa för mina skäl.

För egen del konstaterade jag inför och omedelbart efter folkomröstningen att jag i samband med riksdagsbehandlingen kommer att följa majoritetsbeslutet. Dels anser jag mig inte kunna bära ansvaret att stjälp det EU-avtal folkmajoriteten röstat för. Dels kunde risken att Finland som eventuellt enda nordiskt land ensamt hamnade i en såväl handelspolitisk som allmänpolitisk isolering få onade konsekvenser.

Nu i dag med facit i hand efter svenska folkomröstningen synes dessa riskmoment som allt mera sannolika. I och för sig ser jag det som en bättre förhandlingslösning att beslutet om vårt lands EU-anslutning sker efter den svenska folkomröstningen. Upps slutningen för EU-anslutning kommer helt säkert efter Sveriges ja att erhålla ett större stöd i riksdagen än vad som annars hade varit varit fallet.

Därtill vet vi i dag att Ees-avtalet, som man så ofta hänvisat till, i dess nuvarande utformning snart hör gårdagen till. EU-kommissionens nuvarande ordförande Jacques Delors förslag att ett omarbetat Ees-avtal skall bli en plattform för de baltiska länderna och de tidigare öststatena bör ge oss en hel del att tänka på. Det kan väl inte vara någonting att se fram emot att Finland i en eventuell nästa förhandlingsomgång med EU vore placerat inom detta block där den demokratiska utvecklingen för de övriga ländernas del stått stilla under det senaste halvseklet. Det säger sig självt att vårt land som EU-medlem däremot skall göra allt som står i vår makt för en positiv utveckling av dessa länders ekonomi och framtid i övrigt.

Herr talman! Mot bakgrunden och främst på grund av de här synpunkterna så kommer jag att rösta för en anslutning av vårt land till Europeiska unionen.

Ed. T. Roos merkitään läsnä olevaksi.

Ed. J ä ä s k e l ä i n e n : Arvoisa herra puhemies! Suomen eduskunta on erinäisten mutkien jälkeen nyt alkaneella viikolla tekemässä lopulli-

sia ratkaisuja Suomen EU-jäsenyydestä. Takana on Suomen kansanäänestys mutta myös Ruotsin kansanäänestys. Ei voida välttää sitä huomiota, että alun perin hankkeeseen lähdettiin Ruotsin anottua jäsenyyttä. Siksi on hyvä, että tämäkin tulos tiedetään.

Arvoisa puhemies! Kansanäänestystä on tässä asiassa pyöritelty moneenkin suuntaan. Toisaalta on muistutettu, että äänestys oli neuvoa-antava, toisaalta on korostettu asian poliittisesti ja moraalisesti sitovaa luonnetta. On aivan oikein ollut esillä myös se, että äänestys oli vasta toinen koko Suomen historiassa.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnön eräässä vastalauseessa esitetään sitovien kansanäänestysten toteuttamista. Asia nostetaan esille mm. EU:n puolustuksellista ulottuvuutta kehitettäessä sekä rahaliittoa ja siihen mukaan menemistä arvioitaessa.

Arvoisa puhemies! Kansanäänestys on huomattavasti eduskunnan kokoonpanoa laajempi kannanotto kulloinkin käsiteltävään asiaan. Kun kuitenkin on puhe Weu:sta ja Emusta, voi kysyä, onko ajatus minkäänlaisesta kansanäänestyksestä itse asiassa realistinen. Kun on seurannut sitä nopeutta ja päättäväisyyttä, millä Suomen Eta-jäsenyys ja Suomen EU-jäsenyys on ajettu päätökseen, ei voi uskoa, että juna pysäytettäisiin erityistarkasteluun mainituilla Emu- ja Weu-asemillakaan. Jos maan hallitus katsoo tarpeelliseksi hakea Weu:n tarkkailijajäsenyyttä, niin epäilemättä näin tehdään ilman sen kummempia kommervenkkejä.

Mitä muutoin kansanäänestyksiin tulee, tulisi mieltä, minkälaisia sitovuusasteita asetetaan niin äänestysprosentin kuin käsiteltävän asiankin suhteen. Totean avoimesti, että kaksi kolmasosaa on kipukynnyksellä myös kansanäänestyksessä, kun se on kipukynnyksellä tämän salinkin päätöksessä.

Puolustusvaliokunnan arvion mukaan Weu:n tarkkailijajäsenyys olisi vain välivaihe matkalla Weu:n täysjäseneksi. Tämä johtuisi mm. siitä, että Weu haluaa yhdenmukaistaa jäsenyysvaihtoehtojansa. Toiseksi Weu:n jäsenyys toisi vain muodollista puolustus- ja turvallisuuspoliittista suojaa, jos sitäkään. Tätä kautta laajemmat sotilaspoliittiset kytkennät saattaisivat tulla ajan-kohtaisiksi suhteellisen pian.

Yllä kuvatun tulkinnan ulkoasiainvaliokunta torjuu, ja se esittää, että Weu:n tarkkailijajäsenyys tuodaan eduskunnan päätettäväksi. Hyvä näin. Ulkoasiainvaliokunta esittää, että mitään jatkokytkentöjä asiaan ei liity eikä automaatiota

ole. Hyvä näinkin, ja tästä tulemme pitämään kiinni. On mielenkiintoista nähdä, millä vauhti-asteleilla näissä asioissa tullaan käytännössä eteneeseen.

Arvoisa puhemies! Toinen mielenkiintoinen EU:n ja ulkoasiainvaliokunnan mietinnön anti on kysymys Euroopan Raha- ja talousliitosta Emusta. Ellei olisi kysymys näin tärkeästä asiasta, voisi vähän sarkastisesti todeta, että Raha- ja talousliitto saattaa olla jatkossa Euroopan kansojen suurin lahja Suomen tuleville hallituksille. Aina kun tässä talossa oltaisiin tekemässä tyhmyyksiä tai aina kun työmarkkinoilla oltaisiin tekemässä tyhmyyksiä, voitaisiin aivan perustellusti ja oikein vedota Emuun, joka asettaa meille tietyt edellytykset: matalan inflaation, matalat reaali- ja devalvoimattoman valuutan ja korkeintaan 60 prosentin julkisen sektorin velan bruttokansantuotteesta laskettuna, joka, kuten tiedetään, on tämän vuoden aikana ylitetty.

Kun on ollut havaittavissa, että oikealta on haluttu laittaa vasenta laitaa kuriin, mitä työmarkkinaratkaisuihin tulee, ja kun on ollut havaittavissa, että suurimman oppositiopuolueen taholta asetettaisiin maatalouttakin kuriin, niin voi vain arvioida, millaista tukea Euroopasta jatkossa tapahtuville talouspoliittisille ratkaisuille saadaan. Me joudumme todella kovien valtiontaloudellisten ratkaisujen eteen viimeistään seuraavassa eduskunnassa ja seuraavan hallituksen aikana. Julkista velkaa ja valtion menoja on vähennettävä luultavasti paljon enemmän kuin Pekkasen paperissa mainitut 16 miljardia markkaa. On vaikea ajatella, miten näissä kysymyksissä löydetään yhteisymmärrys. Paljon haltijaksi joutuu tuleva hallitus.

Ei ole vähäteltävä sitä talouspoliittista kuria, jonka Emu meille antaa. Hinta on kuitenkin aivan liian kova, jonka me siitä näillä eväillä olemme valmiit maksamaan: sitoutumisen jatkossa yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan, asetustensa mukaan liittovaltiojunaan ja omien riitojemme siirtämisen muilla foorumeilla ratkaistaviksi. Eikö olisi sittenkin ollut parempi, että olisimme talouspoliittisen linjamme voineet ratkaista täällä mattien ja maijojen kesken, niin ettei olisi tarvinnut pyytää edes sivuviistosta apuun michaeleja ja harrjia.

Arvoisa puhemies! Aikaisemmin mm. kokouksen ryhmäpuheenvuorossa todettiin, että Eurooppaa vaivaa direktiivitauti. Näin varmasti on. Luulen, että päätettävien asioidemme määrä on jatkossa tässäkin talossa lisääntymässä, vaikka päätösvaltamme määrä on vähenemässä.

Toinenkin paheneva tauti uhkaa meitä. On eittämättä totta, että EU:ssa alkoholipolitiikka on maatalouspolitiikkaa. Siksi ei ole ihme, että EU epäilemättä haluaisi Suomenkin rajojen avautuvan täysin, vaikka nyt onkin voitu sopia alhaisemmista matkustajien omien tuomisten määristä yhdessä Tanskan kanssa. Mutta miten käy jatkossa vuoden 1996 jälkeen? Kun Suomen alkoholilakia nyt ollaan muuttamassa, niin paineet alkoholin myynnin lisääntymiselle ovat ilmeiset. Euroopan unionista johtuvista rakenteellisista ratkaisuksista tämä paine lisääntyy ja samalla kokonaisenetykset tullevat olemaan noin 10 miljardin markan luokkaa. Eletäänpä siinä sitten valtiovarainministereinä, kun kaikki muutkin verotuspolitiikan keinot ovat vapaista markkinoista johtuen lähes sidottuja.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä lyhyesti käsitellä paria olennaista EU-tulevaisuuteen liittyvää asiaa. Ne ovat päätöksenteko ja Suomen osallistuminen EU-ratkaisuihin, liittovaltio- ja valtioliittokehitys sekä valmistautuminen vuoden 1996 valtionpäätöskokoukseen ja EU:n rakenteiden muuttamiseen.

Tässäkin salissa on nyt keskusteltu vahvasti siitä — ja varmaan keskustelua olisi pitänyt käydä enemmänkin — millainen on Suomen toivoma EU jatkossa. Ainoa selvä kanta, johon tässä yhteydessä voi tarttua ja yhtyäkin, on esitetty kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa. Se on valtioiden välinen yhteistyö eli EU suurin piirtein sellaisena kuin se on nyt. Monissa muissa lausutuissa ja lausumattomissa puheenvuoroissa on viitattu vahvan EU-malliin. Vahvaa EU:ta on perusteltu milloin ympäristöasioilla, milloin valuuttamyrskyjen estämisellä ja milloin rauhan tekemisellä. Kaikki ovat hyviä, arvokkaita asioita sinänsä.

Ymmärtääkseni edellä siteeraamani käsitys valtioiden yhteistyöstä on myös Suomen kansan enemmistön kanta. Tätähän voidaan tietenkin vuoden 1996 kokouksen alla tai jälkeen kysyä kansalaisiltakin. Oma, voiko sanoa, pelkoni vain on, että silloin vaikuttavat poliittiset voimalinjat menevät aivan meistä riippumattomista syistä joko niin, että EU väkisin jakautuu kahdelle kehälle, tai sitten niin, että Suomi on mukana ytimessä. En voi uskoa, että Suomen ratkaistavaksi jää niin suuri asia kuin Euroopan unionin tulevaisuus. Me vain sopeudumme siihen, mitä muut päättävät.

Arvoisa herra puhemies! Miten EU:ssa asioista päätetään? Ellen olisi oppositiopuolueen edustaja, toteaisin, että ilman muuta tär-

keimmät päätökset pitää tehdä ministerineuvostossa. Ministerineuvostossahan Suomella on kolme ääntä 90:stä. Moni asia vaatii laajaa yksimielisyyttä. Siinä mielessä ministerineuvosto on tärkeämpi kuin komissaarin paikka. Viime mainittuhan on sitoutunut EU:n kokonaisuuden edun ajamiseen. Mutta juuri ministerineuvoston korkeassa päätösvallassa ja poliittisessa yksipuolisuudessa — siellähän ovat vain hallituspuolueiden edustajat — on eräs ongelmista. Miten oppositio voi osallistua päätöksentekoon, kun omat äänet siilautuvat moneen kertaan matkalla Brysseliin?

Toinen yhtä suuri ongelma liittyy kysymyseen europarlamentin vaikutusvallasta. Tiedämme, että Euroopan unionissa on ilmeinen demokraatiavaje. Mutta onko mitään syytä lisätä europarlamentin valtaa, kun tämä kehitys nimenomaan lisäksi liittovaltioelementtiä EU:ssa? Siksi totean jälleen, että pysyttäköön siinä, mikä on viisasta: valtioiden yhteistyön kuviossa silläkin uhalla, että ministerineuvostoon pääsee vain harvoin, jos silloinkaan, valtaa käyttämään.

Arvoisa puhemies! Rahan menoa ei voi estää. Suomen valtiontalouteen tulee ensi vuonna noin 10 miljardin markan lisäaukko, kun EU-alueelta tulee halpoja elintarvikkeita, kun näitä ja suomalaisia elintarvikkeita myydään Suomessa toistaiseksi ylikorkealla eli 17 prosentin arvonlisäverolla raskautettuina ja lopuksi kun maataloutta joudutaan tukemaan varsin korkeiksi osoittautuneilla tukimarkoilla. Voidaan todeta, että raha ainakin kiertää. Kenelle siitä jotakin taskuun jää, onkin jo aivan eri juttu. Joka tapauksessa Suomen maatalouspolitiikasta tulee EU:n maatalouspolitiikkaa.

Arvoisa puhemies! Voidaan kysyä, pystyykö Suomi estämään sellaista, mikä tapahtuu? Vastaan hetkeäkään arvelematta, että ei pysty. Jos Euroopan ydinvaltiot haluavat todella kehittyä kohti liittovaltiokratkaisua, joka sisältää yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan, mahdollisesti yhteisen puolustusolottuvuuden, yhden rahan ja yhteisen keskuspankin, niin tähän ratkaisuun ei Suomi voi ratkaisevaa sanaa sanoa. Jos käy niin, että EU:ssa todella käydään luomaan yhteistä perustuslakia tai EU saa vahvistuvia rakenteellisia ulottuvuuksia vuoden 1996 yhteydessä ja sen jälkeen, on Suomen näihin ratkaisuihin sopeuduttava tai jäätävä niistä pois. On aivan liian ylimitoitettua, kuten jossakin aikaisemmassa puheenvuorossa aivan oikein todettiin, arvella, että Suomi voisi päätöksenteossa käyttää vetoääntä tai jotenkin muuten estää yleistä kehitystä.

Jään mielenkiinnolla odottamaan, millaisia päätöksiä Euroopassa lähivuosina tehdään. Voi mielenkiinnolla myös odottaa, mikä on Suomen poliittisen johdon arvio eteen tulevista kehityslinjoista. Oma visio tällä hetkellä on, että vuoden 1996 yhteydessä joudutaan todella arvioimaan Euroopan unionin kehitys vähintäänkin kahden kehän järjestelmänä. Todennäköisempää kuitenkin on, että markkinavoimat ja taloudelliset intressit saavat hyväksymään politiikassa paljon sellaistaakin, mitä ilman taloudellisia kytköksiä elävä aatepoliitikko näistä asioista voisi sanoa tai tuumailla.

Arvoisa herra puhemies! Mielenkiintoista on myös se, miten Suomen talous Euroopan unionin jäsenenä kehittyi. Investointejahan on luvattu runsaasti. Miten niiden mahtanee käydä? Meidän kaikkien etu on, että Suomen talous ja Euroopan talous, koko talousjärjestelmä ja tuotantokoneisto, kehittyvät kestävästi kehityksen uralla sekä määrällisesti että erityisesti ympäristöpoliittiselta ulottuvuudeltaan. Mielenkiintoista on nähdä, miten ympäristöpoliittisiin ratkaisuihin suhtaudutaan.

Onko Eurooppa viiden vuoden päästä likaisempi vai puhtaampi maanosa? Miten käy avoimuuden päätöksenteossa? Moni suuri kysymys odottaa vastauksia. Suomi on kuitenkin meille kaikille yhteinen isänmaa, jonka hyväksi varmasti jokainen tässä salissa ja jokainen suomalainen haluamme kaikin voimin toimia.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan puhemies Uosukainen.

Ed. K a l l i o m ä k i : Puhemies! Ed. Vesa Laukkanen taisi aiemmin illalla tehdä vanhan aikaiset tälle eduskunnalle. Kovin moni ilmeisesti arveli hänen puhuvan ainakin puoleen yöhön saakka ja sen vuoksi arveli myös, että asian asialinen käsittely sopivan mittaisin puheenvuoroin siirtyi huomiseen, mutta ed. Laukkanen lopettikin aikaisemmin ja tässä nyt olemme puhumassa asiaa sopivan mittaisin puheenvuoroin, mutta valitettavan pienellä porukalla. Ehkä se tästä vilkastuu.

Puhemies! Koska Suomen EU-jäsenyys on vain viimeistä eduskunnan sinettiä vailla, katson tarpeelliseksi jo tässä vaiheessa puuttua siihen järjestelmään, jolla Suomessa valmistellaan EU-politiikkaa ja tehdään sitä koskevia päätöksiä. Päätöksentekojärjestelmää koskevat kysymyk-

set, joihin annettavat vastaukset ohjaavat koko Suomen EU-politiikan tulevaisuutta, ovat sekä periaatteellisia että käytännöllisiä.

Periaatteellinen taso liittyy pitkän aikavälin valtiosääntönäkemyksiin, jotka koskevat kansanvaltaisuutta, parlamentarismia ja päätöksenteon avoimuutta. Käytännöllinen taso koskee sitä, miten Suomen sisäinen päätöksentekojärjestelmä parhaiten palvelee niitä päämääriä, joita maamme haluaa Euroopan unionissa ajaa.

Valtioneuvoston EU-ministerivaliokunnan päätöksen mukaan nykyistä EU- ja Eta-asioiden valmistelujärjestelmää käytettäisiin myös EU-jäsenyyden oloissa. Valmistelusta, koordinaatiosta ja päätöksenteosta huolehtivat valtioneuvoston EU-ministerivaliokunta, EU-asiain komitea, joka on kansliapäällikkötason koordinaatioelin, sekä 55 eri alojen valmistelujaostoa. Jos valmistelujaostossa syntyy erimielisyyksiä tai asia on periaatteellisesti tärkeä, se siirtyy EU-asiain komiteaan. Sama pätee komitean ja ministerivaliokunnan työnjakoon.

Valmistelukoneisto valmistelisi EU:n EY-pilariin asiat ja pääosan kolmatta pilaria koskevista asioista. EU:n toista pilaria eli yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikka koskevat kysymykset valmisteltaisiin ulkopoliittikkaa koskevassa päätöksenteossa, jossa tärkeimmät toimijat olisivat ulkoasiainministeriö ja tasavallan presidentti valtioneuvoston ulkoasiainvaliokunnan toimiessa neuvoa-antavana elimenä.

Valtioneuvoston valmistelu- ja päätöksentekojärjestelmään sisältyy kuitenkin ongelmia, joiden ratkaisu on kiinni ennen kaikkea poliittisesta tahdosta.

Ensinnäkin valmistelukoneisto on erittäin laaja ja aiheuttaa omituisen päällekkäisyyden: tarpeen koordinoita koordinaatiota. Se ei liene taroituksenmukaista.

Toinen ongelma on se, että yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevien asioiden valmistelu perinteisin menoin ulkoasiainhallinnossa on varsin suljettua ja osittain myös parlamentaarisen kontrollin ulkopuolella. EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevien asioiden valmistelu Suomen muun EU-politiikan valmistelusta irrallisena voi osoittautua hankalaksi.

On kysyttävä, eikö pääministerillä pitäisi olla käytössään poliittista koordinaatiota varten oma esikuntansa myös EU-asioissa. Eikö EU-politiikan yhteensovittaminen pitäisi sen mukaisesti siirtää valtioneuvoston kansliaan? Ja eikö EU-Suomen hallituksessa tulisi olla erillinen Eurooppa-ministeri, joka tekisi työtään tiiviissä yh-

teistyössä erityisesti pääministerin kanssa? Nämä ovat kysymyksiä, joihin on pikaisesti vastattava paitsi eduskunnassa myös poliittisten puolueitten piirissä.

Arvoisa puhemies! Toivottavasti eduskunnalle annettava EU-valtiosääntöpaketti perustuu valtiosääntökomitea 1992:n ehdotuksiin, siis ns. Tiitisen komitean ehdotuksiin. Silloin eduskunnalla olisi komitean ehdottamat tiedonsaantioikeudet kaikesta unionin toiminnasta ja nykyisen Eta-mallin mukainen ennakkokäsittelymekanismi.

Pääministerillä olisi asiaan kuuluva rooli ulko- ja turvallisuuspolitiikassa sitä kautta, että hän esittelisi Eurooppa-neuvostossa käsitellyt asiat eduskunnalle. Eduskunnan ennakkokäsittely- ja tietojensaantioikeutta laajennettaisiin koskemaan myös hallitusten välisiä konferensseja.

Tietävästi ulkoasiainhallinto on vaatinut, että yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat asiat jätetään kokonaisuudessaan nykyisen ulkopoliittikkaa koskevan päätöksentekojärjestelmän varaan ja että eduskunnan tiedonsaantioikeus näistä asioista rajoittuisi lähinnä perinteiseen ulkoasiainvaliokunnan tietojensaantioikeuteen.

Ulkoasiainvaliokunta on mietinnössään asettanut varsin selkeästi toiselle kannalle eikä syytä, sillä eduskunnan ratkaistavaksi jää monta avointa kysymystä, mm.: Mikä on pääministerin ja presidentin tehtävien suhde ulkopoliittisessa päätöksenteossa? Mihin mittaan on hyväksyttävissä päätöksentekomalli, jossa EU:n yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevat päätökset valmistellaan muun EU-päätöksentekomme parlamentarisesta linjasta poiketen? Tähän liittyy myös kysymys siitä, millainen on Suomen edustus Eurooppa-neuvostossa, ja edelleen kysymys siitä, voiko eduskunta hyväksyä, että unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka suljetaan sen ennakkolausuntomahdollisuuden ulkopuolelle.

Toivon, ja toivon sitä hartaasti, että hyvässä yhteistyössä tasavallan presidentin kanssa voimme löytää näihin kysymyksiin ratkaisut, jotka vastaavat parlamentarismia painottavan valtiosääntökehityksen pitkää linjaa.

Puhemies! Suuren valiokunnan toiminta Etasopimuksen voimassa ollessa ei varmaankaan ole saavuttanut kaikkia sille asetettuja tavoitteita. Osittain tämä johtunee siitä, että motivaatio Etasioihin paneutumiseen on ollut puutteellinen järjestelyn väliaikaisuuden ja Etan päätöksente-

kojärjestelmän yksipuolisuuden vuoksi. Valiokunnan resurssointi on ollut riittämätöntä syvälisen ja kriittisen toiminnan tarpeita ajatellen, ja on myös myönnettävä, että valiokuntaryhmätkään eivät ole toimineet erityisen ponnekaasti.

EU-jäsenyyden voimaan tullessa on kysyttävä, miten suuren valiokunnan työ tulisi organisoida siten, että hallituksen parlamentaarinen ohjaus ja valvonta olisi todellista. Eduskuntaryhmien olisi käynnistettävä asiasta keskustelu.

EU-jäsenyyden oloissa on myös varmistettava ja resurssoitava eduskuntaryhmien säännöllinen yhteydenpito Euroopan parlamentin poliittisten ryhmien kanssa. Kun ensimmäiset europarlamentaarikot ovat eduskunnan sisältään valitsemia, on tiivis yhteydenpito ennen suoria europarlamentin vaaleja luonnollista. Aikaa myöten on kuitenkin todennäköistä, että toiminta pyrkii eriytymään kotoisista poliittisista ympyröistämme. Siksi on varmistettava suhteiden toimivuus myös jatkossa.

Lisäksi valtiopäiväjärjestykseen tulisi sisällyttää säännös eduskunnan EU-valiokuntien ja Euroopan parlamentin Suomesta valittujen edustajien yhteiskokouksista.

Arvoisa puhemies! Haluan lausua myös muutama sanan siitä, miten Suomen tulisi valmistautua EU:n vuoden 1996 hallitusten väliseen konferenssiin. Tietävästi nämä valmistelut on jo aloitettu ulkoasiainministeriössä.

Pahinta, mitä Suomi voi tehdä, on se, että toistaisimme niitä virheitä, jotka EU:n nykyisissä jäsenvaltioissa tehtiin Maastrichtin sopimusta hyväksyttäessä. Silloin sopimus neuvoteltiin käytännöllisesti katsoen salaisessa diplomaattikonferenssissa ja allekirjoitettiin juhlahin menoin shamppanjan virratessa. Sitten törmättiin siihen, että kansa niissä maissa, joissa järjestettiin kansanäänestys, lähestulkoon kaatoi koko rakennelman. Myös kansallisissa parlamenteissa syntyi ongelmia monissa maissa, ei vähiten Englannissa ja Saksassa.

EU:n perustamissopimusten muuttaminen ei ole vain osa ulkopoliittista päätöksentekoa. Se on osa maassamme voimassa olevan valtiosääntöisen järjestelmän kehittämistä. Siksi kysymys on aivan liian suuri jätettäväksi vain diplomaattien hoidettavaksi. Legitimiteetti perussopimusten muuttamiselle on haettava avoimesta demokraattisesta osallistumisesta ja vaikuttamisesta.

Kysymys kuuluukin: Onko Suomessa valtioneuvostolla tai eduskunnalla mitään tunnustettua roolia valmisteluissa, ja jos ei vielä ole, mitä asian hyväksi voidaan tehdä?

Esitänkin tässä yhteydessä arvioitavaksi kysymyksen siitä, pitäisikö eduskunnan perustaa vuoden 1996 konferenssia ja sen valmistelua seuraamaan tilapäinen valiokunta vai voidaanko asia pitää ulkoasiainvaliokunnan, suuren valiokunnan ja/tai mahdollisesti jopa perustuslakivaliokunnan ohjauksessa.

Ed. A l a - H a r j a : Arvoisa puhemies! Kun eduskunta nyt äänestää Suomen EU-jäsenyyden puolesta, on sillä ratkaiseva merkitys Suomen tulevaisuudelle hyvin monessakin mielessä. Vaikka EU on alun perin puhtaasti talousliitto, on sillä useita ulottuvuuksia juuri talouden kautta. Niin sosiaali-, terveys-, koulu- kuin kulttuuri- puolen kehittyminen ovat kaikki kiinni rahasta, suomalaisten veronmaksukyvyistä, vientituloista ja myös luottokelpoisuudesta, joten Suomen talouden parantaminen vaikuttaa suoraan näiden palveluiden säilyttämiseen.

Suomalaisia vaivaa pelko ja epävarmuus tulevaisuudesta, mihin on riittävästi aihetta jättityötömyyden aikana. Epävarmuus aiheutuu siis talouden epävarmuudesta. Meidän suomalaisten on nyt muutettava asennettamme, koska astumme uuteen aikaan. Me olemme tottuneet odottamaan ylhäältäpäin ohjeita, vaatimuksia ja tukiaisia, joita olemme passiivisesti lähteneet vastaanottamaan ja toteuttamaan. Tällä ajatustavalla tuskin pärjää EU:ssa. Nyt onkin aika muuttaa asenteita, löytää ne omat avut, oma yhteinen päätöksentekokyky, omat erikoisalueet ja -vahvuudet, joilla me pärjäämme ja joiden kautta me voimme hyödyntää EU:n antamat mahdollisuudet, niin laajenevat kotimarkkinat kuin myös eurooppalaisen tietotaitopohjan.

On peloteltu sillä, että Suomen hyvä sosiaaliturva murentuu EU:n jäsenenä, ja viitattu Maastrichtin sopimukseen, jossa 11 EU-maata 12:sta, Ison-Britannian jäädessä ulkopuolelle, sopi sosiaaliturvan minimitasosta. Se ei tarkoita sitä, että EU-maiden olisi alennettava sosiaaliturvansa tälle tasolle, vaan joka maalla on oikeus mahdollisuuksiensa mukaan ylläpitää korkeampaa sosiaaliturvaa.

Jo Eta-sopimuksessa ja nyt edelleen EU-jäsenyys sopimuksessa vahvistetaan se periaate, että kansallisella lainsäädännöllä me itse huolehdimme suomalaisesta sosiaali- ja terveysturvasta, jonka myös itse kustannamme.

Mikä ero on Etalla ja EU-jäsenyydellä sosiaali- ja terveysturvan puolesta? Ero on siinä, että Eta-sopimuksessa olemme sokeasti päättäneet hyväksyä kaikki EU:n tekemät sosiaaliturvaa

käsittelevät sopimukset pystymättä vaikuttamaan niihin. Vain EU:n täysjäsenenä pääsemme vaikuttamaan sosiaali- ja terveysturvan lainsäädäntöön ja sisältöön, myös niihin, jotka koskevat meitä suomalaisia.

Suomalainen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä on kattava ja voimme tarjota sitä esimerkiksi kehitettäessä EU:n alueella sosiaaliturvan periaatteita. Totuushan on, että EU-alueella ei ole mitään yhtenäistä sosiaali- tai terveysturvaa. Tärkeää onkin nyt jatkossa sopia yhdessä yhteisistä pelisäännöistä ja yhdistää voimavaroja EU:n alueella yli valtakunnan rajojen sellaisen probleemien voittamiseksi, joissa yhteisvoima auttaa, kuten taistelu huumeita, alkoholismin vastaan sekä syöpätutkimuksen ja aids-tutkimuksen yhdistäminen, muutamia esimerkkejä mainitakseni.

EU-jäsenyyden sosiaaliturva Suomessa koskee lähinnä maastamuuttavia tai maahanmuuttavia EU-kansalaisia. Periaatteenahan on, että yksikään EU-kansalainen ei putoa sosiaaliturvan ulkopuolelle, vaikka hän muuttaa maasta toiseen työtä hakemaan. Sosiaaliturvan koordinoinnilla pyritään vähentämään työvoiman liikkumisen esteitä. EU:han ei edellytä sosiaaliturvan muuttamista kilpailu- tai muistakaan syistä.

On mielenkiintoista huomata, että Euroopan komission viime heinäkuussa julkaisema Valkoinen kirja sosiaalipolitiikan kehittämistä sisältää meille hyvin ajankohtaisia ja meillä jo tunnistettuja, käytössä olevia asioita. Siinä painotetaan työpaikkojen luomista, korkeatasoiseen työvoimaan sijoittamista, työlainsäädännön asemaa osana kilpailukykyä, eurooppalaisten työmarkkinoiden luomista, sukupuolten tasa-arvoa, sosiaalipolitiikan ja sosiaaliturvan merkitystä, kansanterveyden edistämistä ja kolmikantaista neuvottelumenettelyä ja myös vapaaehtoisjärjestöjen aseman huomioon ottamista.

EU:n sosiaalipolitiikan alaa halutaan laajentaa myös perhe-elämään, terveydenhuoltoon ja vanhuuteen vaikuttamiseen. Nämähän ovat meillä Suomessa jo tuttuja asioita ja olleet käytössä vuosikymmeniä.

Suomella tulee olemaan siis paljon annettavaa näiden asioiden kehittämisessä. Voimme tarjota mallia. Jokainen maa EU:ssa itse päättää omalla lainsäädännöllään, minkälaisen sosiaaliturvaan, terveysturvaan ja palveluihin kullakin maalla on varaa. Siis kukin maa päättää omalla lainsäädännöllään näistä asioista.

Kuitenkin meidän tehtävänäme on huolehtia siitä, että suomalainen sosiaali- ja terveysturva

va pidetään korkealla tasolla omilla kansallisilla päätöksillä ja että sitä kehitetään perinteisen pohjoismaisen mallin mukaisesti perustuen sekä asumiseen että työntekoon. Tärkeintä on kuitenkin saada kansantalouden tila nopeasti kohenemaan. EU tarjoaa jäsenelleen mahdollisuuksia, jos me vain osaamme niitä käyttää, sillä jatkuva rahoituksen varmistus ja riittävyys on kaiken kehityksen perusta.

Arvoisa puhemies! Koulutus nähdään unionin Valkoisessa kirjassa ensisijaisesti taloudellisen hyvinvoinnin edistäjänä. Koulutus vähentää eroja eri maiden, eri alueiden välillä. Parempi koulutustaso lisää työllisyyttä ja lisää taloudellista kasvua.

Maastrichtin sopimuksen 126 artiklan mukaan koulutus kuuluu kaikilta osin, myös yleisivistävän opetuksen osalta, unionin toimialaan. EU:n tavoitteena ei ole koulutuspolitiikan harmonisointi. Päätösvalta koulutuksessa, tutkimuksessa ja kulttuurissa säilyy jäsenmailla, jotka myös itse rahoittavat koulutuksen ja kulttuurin pääosin.

Suomen jäsenyys EU:ssa parantaa opiskelijoiden ja tutkijoiden mahdollisuuksia. Vaikka suomalaiset ovat jo Etan jäsenenä päässeet mukaan eurooppalaisiin vaihto-ohjelmiin ja tutkimusprojekteihin, eivät suomalaiset ole päässeet mukaan ohjelmien ja tutkimusprojektien suunnitteluun. EU:n jäsenenä tulossa oleva viides puiteohjelma antaa suomalaisille mahdollisuuden päästä jo ohjelmien suunnitteluun. Tärkeää on, että nämä ohjelmat ovat sellaisia, jotka voivat hyödyttää myös suomalaista tutkimus- ja yrityselämää. Silloin tutkimuskohteeksi voidaan ottaa Suomelle tärkeitä asioita, kuten ympäristönsuojelu, sen tietotaito ja tekniikka, metsä- ja puuteollisuus, jotka ovat Suomelle elintärkeitä asioita.

EU-jäsenyyden tuoma mahdollisuus osallistua siis valmisteluun ja päätöksentekoon on ratkaiseva tulevaisuudessa. Jäsenenä suomalaisilta opiskelijoilta poistuvat myös jäsenmaksut vielä niissä harvoissa maissa, joissa ne Eta-jäsenyyden myötä ovat, kuten Iso-Britanniassa, Belgiassa ja Espanjassa.

Tärkeää on mahdollisuus saada EU-rahoitusta rakenne- ja sosiaalirahastoista. Nämä mahdollisuudet edellyttävät meiltä suomalaisilta hyviä, korkeatasoisia projekteja, jotka ovat uusia, innovatiivisia, ei mitään vanhan paikkausta, ja toiseksi ne edellyttävät meiltä myös omaa rahoitusta vähintään 50 prosenttia, rahoitusta, jota me voimme saada osittain valtion, kuntien ja myös

yritysten järjestämänä. Näin yritykset voivat osallistua paitsi rahoitukseen myös tutkimuksen sisältöön, ja sitä kautta on mahdollisuus saada Suomeen uusia yrityksiä, uusia työpaikkoja ja verotuloja. Siis toinen puoli rahoituksesta on hoidettava kansallisesti. Osallistuminen näihin projekteihin edellyttää, että Suomen koulutus ja tutkimus on riittävän korkeatasoista, ja tämä virkistää selvästi suomalaista yliopisto- ja tutkimuselämää.

Suomi on pieni maa eikä voi olla hyvä kaikessa. Tarvitaan erikoistumista, ja juuri EU tarjoaa näitä projekteja erityisesti kalliita laiteinvestointeja vaativaan soveltavaan tutkimukseen. Suomi pääsee osalliseksi laajasta eurooppalaisesta tietokannasta ja aivopääomasta. Kaiken kaikkiaan EU-vaikutukset eivät muuta koulupolitiikkaamme ratkaisevasti. Ne kyllä piristävät sitä. EU ei siis harmonisoi koulutuspolitiikkaa. Suomi tulee päättämään EU:n jäsenenäkin itse koulutuksestaan, sen sisällöstä. Mutta jäsenyys tuo lisäresursseja. Se tuo myös kansainvälisyyttä, ennen kaikkea tieteelle ja tutkimukselle. Voi sanoa, että tällä hetkelläkin yliopistomme ovat jo pitkään käyttäneet näitä vaihto-ohjelmia ja olleet yhteistyössä eurooppalaisen tutkimuksen, yliopistojen kanssa. Tutkintojen tunnustamisella mahdollistetaan EU-kansalaisten liikkuminen eri maiden alueella. Meillä on myös Suomeen mahdollisuus saada vaihto-oppilaita ja myös ulkomaisia tutkijoita.

Maastrichtin sopimuksen artiklan 128 mukaan yhteisö pyrkii edistämään myös jäsenmaiden kulttuuria niiden kansallista ja alueellista monimuotoisuutta arvostaen. Suomen vahvuus on suomalainen kulttuuri, sen kehittäminen ja sen esille tuominen. EU-jäsenyys tarjoaa kulttuurillekin lisämahdollisuuksia jopa rahoitukseen. Esimerkiksi voi saada rahoitusta erilaisiin kulttuuritapahtumiin. Suomalainen kulttuuri, sen eksotiikka on kiinnostava suomalainen itseisarvo, josta me voimme olla ylpeitä ja hyödyntää sitä. Kulttuuri on vahvasti mukana kansainvälisessä kanssakäymisessä, myös kansainvälisessä kaupanteossa.

Arvoisa puhemies! EU-jäsenyys koskettaa ehkä eniten alussa maatalousväestöä. Maaseudun ihmiset ovat joutuneet vuosia elämään epävarmuudessa. Pakollinen rakennemuutos on odottanut tuloaan. Vaikka maatalouteen on vuosittain satsattu veromarkkoja noin 10 miljardin vuosivauhtia, ei vaadittava rakennemuutos ole edennyt. Tilojen lukumäärä on laskenut noin 7 000:lla vuodessa, ja tilakoko on vähitellen kas-

vanut, mutta ylituotanto, jonka kustantamiseen myös viljelijäväestö osallistuu, on jatkuvasti lisääntynyt. Kun me tulemme Gattin jäseneksi, joudumme purkamaan entisiä tukiverkkoja ja turvajärjestelmiä, ja se johtaa myös kilpailun lisääntymiseen maataloustuotteiden alueella.

Maatalouden suurin voimavara on viljelijöiden tietotaidossa ja yrittäjätaidossa, jotka eivät ole päässeet oikeuksiinsa säädellyn maatalouspolitiikan aikana. Tulevaisuudessa maaseudun asuttuna pysyminen ei voi olla yksin maatalouden harteilla. Vaikka maaseutupolitiikasta on juhlapuheissa puhuttu jo vuosia, tulokset ovat kuitenkin hyvin laihoja. Lama ja EU-jäsenyys nyt jouduttavat sitä välttämätöntä rakennemuutosta, johon meidän olisi ollut aihetta mennä jo vuosia sitten.

Kun Suomesta tulee EU:n jäsen, myös Suomi noudattaa yhteistä EU:n maatalouspolitiikkaa. Poliittikka on siten betonoitu monen jäsenmaan mukana. Muutokset eivät tapahdu kovin nopeasti ja ennalta arvaamatta. Tämä hidas muutostahti antaa jatkuvuuden turvaa ja antaa aikaa muutoksiin. Olisiko siis viisasta siirtää nyt EU-päätös tämän muutoksen vaikeuden vuoksi? Mielestäni ei. Suomen maatalouden kannalta olisi erittäin vaarallinen tilanne, jossa EU-jäsenyydestä neuvoteltaisiin yhtä aikaa esimerkiksi Puolan, Unkarin ja Baltian maiden kanssa. Näiden maiden maatalous kykenee markkinoihin sopeuttuaan huikeaan ja halpaan ylituotantoon. Suomen mahdollisuudet turvata oman maataloutemme tulevaisuus siinä ryhmässä olisivat olennaisesti heikompiä.

EU:n jäsenenä siirrymme EU-hintatasoon yhdessä yössä. Tämä pelottaa viljelijöitä, joiden tulotaso on jo viime vuosien leikkausten vuoksi pienentynyt noin 20—30 prosentilla. Se on huonontanut viljelijöiden mahdollisuuksia selvitä velvoitteistaan. Kotimaisella siirtymisajan tuella pyritään lieventämään äkillisen tulonmenetyksen tuomia ongelmia, joutuvathan viljelijät kuitenkin hoitamaan velkansa ja maksamaan laskunsa ja vielä elämäänkin, mihin EU-hinta ei riitä. Siirtymäajan tuella varmistetaan siis viljelijöiden ja myös elintarviketeollisuuden selviäminen EU-aikaan.

Siirtymäajan tuki pienenee asteittain, mikä tietysti johtaa siihen, että maatalouden on kehitettävä, alennettava kustannuksia ja etsittävä uusia mahdollisuuksia. EU-jäsenyys muuttaa maataloutta. Muutoksen suunta ratkeaa tukipaketin mukaan. Tukitoimet on suunnattava niin, että ne tukevat yrittäjyyttä, joustavuutta tuotan-

non suunnan muutoksia tehtäessä. Siirtymäkauden tuki on muuttunut lisähinnoiksi, joka kannustaa yrittäjyyttä. Muistettava on viljelijöiden osaaminen ja tietotaito, joka rajoitusten ja kiintiöiden aikana siis ei ole voinut toimia. Nyt sillä tulee olemaan mahdollisuuksia.

Eduskunnalle annetut maatalouslait ovat valtuuslakeja, joiden sisältö ei kerro vielä paljon periaatteellisesta sisällöstä, sillä markat, tukimuodot ja alueet sekä tukimuotojen sisältö ovat vielä monelle epäselviä. Tulevaisuus näyttääkin, että valtuuslait antavat suuren päätösvallan valtioneuvostolle ja erityisesti maa- ja metsätalousministeriölle.

Maatalouden kotimainen tukipaketti EU-päätöksen jälkeen onkin mielestäni pikaisesti hyväksyttävä. Tulevaisuudessa näkisim välttämättömäksi tositeolla lähteä kehittämään maaseutua, elävöittämään ja rakentamaan monimuotoista taloutta ja pkt-yrittäjyyttä, jonka avulla voidaan tarjota kuluttajille laadukkaampia elintarvikkeita kotimaisesti pitkälle jalostettuina ja myös hinnallisesti edullisempia.

On myöskin muistettava, että EU antoi Suomelle mahdollisuuden säilyttää varhaiseläkejärjestelmänsä, mikä helpottaa rakennemuutosta. Luopumis- ja varhaiseläke jatkuu luopumisjärjestelmällä, johon myös saamme EU:n rahaa. Me voimme pitää myös yllä omalla rahoituksellamme maatalouden lomituspalveluita.

Tukipaketti kannustaa positiiviseen yrittämisen muutokseen ja tilan kehittämiseen EU-maataloudessa. Tulevaisuudessa suomalaisella maataloudella on mielestäni suuret mahdollisuudet löytää EU-markkinat. Meidän on hyödynnettävä hyvä kotimainen maukas ruoka ja puhdas ravinto, myös mielikuva siitä, että suomalainen tuote on eksoottinen ja kuvaa suomalaista elinvoimaa.

Muutama sana pkt-yrittäjyydestämme. EU antaa yrittäjille mahdollisuuksia tietotaito-, koulutus-, jopa yrittäjyysverkostoihin yli Suomen rajojen. Tämä lisää mahdollisuuksia tuotantoketjuihin, parantaa myöskin mahdollisuuksia vientiin EU:n alueelle ilman tulleja. Näen EU:n jäsenenä Suomella olevan monia mahdollisuuksia, mutta kuten alussa sanoin, meidän on itse toimittava niin, että me saamme jäsenyydestä hyötyä. Kaikki riippuu siitä, miten me onnistumme.

Arvoisa puhemies! Suomen kansa on sanonut tahtonsa. Enemmistödemokratia toteutukoon. Sen perusteella kannatan Suomen EU-jäsenyyttä.

Vielä muutama sana siitä, minkälaiseen EU:hun toivon meidän voivan mennä, ja toivon, että voisimme keskustella siitä, että meidän linjamme EU:ssa olisi yhtenäinen. Kannatan itse näisten valtioiden löyhää yhteisöä, jossa vahvat parlamentit päättävät läheisyysperiaatteen perusteella mahdollisimman pitkälle asioista kansallisella tasolla. Se, että tästä meillä vielä ei ole yhteistä kantaa, osoittaa, että nyt on hyvä lähteä keskustelemaan. Suomi voi antaa EU:lle paljon niitä malleja, jotka meillä ovat toimineet, mutta Suomi voi myös saada paljon EU:sta, ja lähinnä saamme taloudellista ja tietolisää.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Näinä vaikeina aikoina ihmisillä täytyy olla unelmia. Ed. Ala-Harjalla niitä tosisesti oli, mutta täytyy muutamaun unelmaan heittää kylmä suihku.

Ensinnäkin EU on syvenevä instituutio, jossa kaikki yhteiskunnallisten toimintojen alat harmonisoidaan hyvin nopealla aikavälillä. Muun muassa sosiaaliturvan puolella tiedetään jo tässä vaiheessa varmasti, että Pohjoismaiden universaali järjestelmä ei tule toimimaan Euroopassa, vaan siihen tulee sekoitus korporatistista, nykyistä eurooppalaista ammattiin perustuvaa sosiaaliturvaa sekä liberaalia amerikkalaista sosiaaliturvaa, jossa pääosan muodostavat vapaaehtoiset vakuutukset. Tähän tullaan menemään hyvin nopeasti, ja universaalista ei ole jäljellä mitään enää 3—5 vuoden päästä.

Mitä tulee huumeisiin, niin Euroopassa eräissä maissa huumeiden käyttö on jo sallittua. Eurooppa tulee muodostamaan huumemarkkinoilla todellisen tavaratalon, jossa huumeiden tuloa estetään vain ulkorajoilla. Tämä sihti, joka nykyisin vaikuttaa valtioiden välisessä tullijärjestelmässä, on kokonaan poissa. Tämä tulee olemaan erittäin suuri ongelma. Poliisi tietää sen, asian tuntijat tietävät sen, eikä kukaan enää kiistäkään tätä ongelmaa, mikä tässä tulee olemaan.

Rouva puhemies! Maataloudesta en puhu sen enempiä, mutta varmasti ed. Ala-Harjallakin on paljon kannattajia Etelä-Suomen A-alueella, 15 prosentin viljelyalueella, jossa he kaksi vuotta joutuvat toimimaan tietämättä, minkälaisia tukiaisia heidän vaikeuksiinsa tullaan antamaan, koska kahden vuoden kuluttua vasta tarkastellaan sitä, onko jotakin vaikeuksia ollut. Luvattu ympäristötuki on täyttä huuhaata. Se edellyttää investointeja, jotka ovat huomattavasti kalliimpia kuin siitä saatavat rahat. Eihän se ole mitään tuloa, jos maatilalla joudutaan investoimaan

10 000 markkaa ympäristötuen saamiseksi ja ympäristötukea saadaan 7 000 markkaa, ed. Ala-Harja.

P u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia, ed. Aittoniemi!

Ed. P u l l i a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joudun minäkin puuttumaan hieman ed. Ala-Harjan puheenvuoroon. Hän aivan oikein totesi, että EU-jäsenyydessä voisimme olla mukana viidennen tutkimuksen puiteohjelman rakentelussa, siis niiden aiheiden löytämisessä. Hän näki toiveena, että ympäristönsuojelun ja puunjalostusteollisuuden tuotekehittelyn alalla voisimme olla mukana viemässä kehitystä tähän suuntaan. Minä voin rauhoittaa teitä, ed. Ala-Harja: Ne ovat jo mukana neljännessä puiteohjelmassa, joka hyväksyttiin tänä vuonna 18.5., niin että nyt on sitten kysymys siitä, että ne säilyvät siellä.

Sitten te aivan ihmeellisen lauseen päästitte suustanne, ikään kuin tutkijavaihtoa ei olisi olemassa. Hyvän aika sentään, tällä hetkellä esimerkiksi Oulun yliopistossa on se tilanne, ettei voida ottaa vastaan niin paljon kuin tutkijoita eri puolilta maapalloa tällä hetkellä on tarjolla.

Sitten maataloudesta. Siinäkin oli, kuten ed. Aittoniemi ehti jo sanoa, vähän utopioita. Te puhuitte siirtymäajan tuesta, ikään kuin se olisi toteutumassa sillä tavalla kuin oli kaavailtu. Sieltähän on miljardi markkaa häipynyt taivaan tuuliin sen vuoksi, ettei ollut mitään kurssiriskien kompensatiojärjestelmää.

Edelleen, te puhuitte lisähinnoista, ikään kuin ne olisivat tulleet hyväksytyiksi komission taholta. Ilmeisesti vain maidon osalta se toteutui, ja muuten ne jäivät alkutuotteiden osalta toteutumatta.

Eli oli vähän sellaista reipasta sanailua, jota on ihan mukava kuunnella sellaisenaan.

Ed. A l a - H a r j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi väitti, että meidän sosiaaliturvamme harmonisoidaan. Jos meille tulee sellainen seuraava eduskunta ja sellainen hallitus, joka tällaista ehdottaa, (Ed. Aittoniemi: Totta kai tulee!) mutta ei ainakaan oma puolueeni ole sillä kannalla. Päätösvalta siis säilyy Suomessa, eikä EU vaadi minkäänlaisia harmonisointeja. (Ed. Aittoniemi: Ei eduskunnalla ole mitään merkitystä!) Se on rahasta kiinni, mitä pystymme kustantamaan. Suomessahan on perusturva, (Ed. Aittoniemi: On vielä!) joka on

asumiseen perustuva ja joka verorahoilla kustannetaan, ja ansioturva, johon myös työnantaja ja työntekijä itse osallistuvat, sen kustantamiseen. (Ed. Aittoniemi: Entäs viiden vuoden päästä?)

Mitä tulee huumeisiin, huumeongelmien on tämän päivän ongelma. Jo tällä hetkellä, niin kuin varmaan ed. Aittoniemi tietää, poliiseilla on yhteistyöverkko Euroopassa ja myös itäpuolelle, itänaapuriiin, estämään huumeongelmaa. (Ed. Aittoniemi: Milläs ne estää? — Puhemies koputtaa)

Mitä tulee ed. Pulliainen kommentteihin, ed. Pulliainen kuunteli hieman huonosti. Minä jo sanoin, että tällä hetkellä meillä on yliopistojen välillä hyvin paljon yhteistyötä ja siinä on myös tutkijavaihto mukana. Tässä viidennessä puiteohjelmassa suomalaiset pääsevät nyt ensi kerran osallistumaan suunnitteluun. On tosi, että koko ajan nämä ohjelmat kehittyvät, ja on tärkeää, että niissä otetaan paremmin Suomen näkökulmat esiin kuin tähän asti. Suomi on joutunut ottamaan sellaiset ohjelmat, mitkä ovat jääneet. Ei Suomi ole voinut vaikuttaa siihen, minkälaisia ohjelmia sieltä tulee. Kyllä tämä on suuri etu. Se, että pääsemme päättämään näistä asioista, valmistelemaan ja päättämään, on EU:n suuri etu.

Ed. P. Leppänen: Arvoisa kallis puhemies! Sanon tämän toistamiseen näin, (Puhemies koputtaa) koska eduskunnan toissaviikkoinen menettely maksoi yhteiskunnalle aika paljon. Kaikkein eniten olen kriittinen puhemiesistä kohtaan siitä syystä, että hän päätti tämän keskustelun päästää näin laajaksi. Keskustelussahan ei ollut mitään vikaa, mutta nähtävästi se olisi ollut pari vuorokautta lyhyempi, mikäli olisi menty normaalin päiväjärjestyksen mukaan. Muun muassa vasemmistoliiton eduskuntaryhmä esitti, että palataan normaaliin päiväjärjestykseen, jo toissaviikon keskiviikkona. Sitä ei otettu huomioon, jolloin olisi päästy normaaliin päiväjärjestykseen. Nythän keskustelu kulminoitui ensimmäisessä käsittelyssä muutaman edustajan jarrutuspuheenvuoroihin, ja tämä johti ennennäkemättömiin seuraamuksiin.

Myös olen kriittinen siitä syystä tässä kysymyksessä, että eduskunnan henkilöstö joutui kärsimään luvattoman paljon. Meille kansanedustajille tämä on normaalia työtä, joskaan en hyväksy yöistuntoja, mutta tämä kuuluu meille luontaisuihin. Silloin, kun eduskunta istuu, oli yö tai päivä, silloin istutaan. Kun toimii luottamustehtävässä, on aivan luonnollista, että siitä myös tulee seuraamuksia.

Tämän EU-keskustelun aikana on tullut esiin mm. se seikka, pitäisikö kansanedustajan puheoikeutta rajoittaa. Mielestäni puhemies otti uuden käytännön tämän asian käsittelyssä, kun pöydällepanon ajankohdasta päätettiin. Aikaisemmin yleensä on vaadittu esityksiä ja kannatuksia, nyt saa hyvin pitkään perustella, miksi on sitä mieltä. Henkilökohtaisesti en hyväksy koskaan kansanedustajien puheoikeuden rajoittamista. Suositus on toiminut sen aikaa, kun tämä on ollut voimassa, viime vuodet, erittäin hyvin, ja mielestäni se on kohtalaisen hyvin ollut puhemiesien hanskassa.

Tämä EU-keskustelu ja -käsittely eduskunnassa osoitti myös sen seikan, että hyvin vakavissa asioissa käydään poliittista peliä. Kun eduskunta päätti kansanäänestyksen ajoituksesta, siitä alkoi Ruotsin kordin käyttäminen niin ei-puolella kuin kyllä-puolellakin. Kun vasemmistoliitonkin eduskuntaryhmä esitti, että Pohjoismaat äänestäisivät samana päivänä, ei se käynyt, koska hallitus oli toista mieltä. Monet ovat kysyneet, miksi näin tapahtui. Siihen voi vain vastata, että se hallituksen tahto.

Toiseksi, tiedonjako veromarkkoina kansalaisille jakautui hyvin epäoikeudenmukaisesti kyllä-puolen eduksi, mutta nähtävästi ei muutama kymmenen miljoonaa olisi ei-puolelle riittänyt, koska tulos oli kyllin selvä.

Kolmanneksi, perustuslakivaliokunnan ottama poliittinen kanta, ei perustuslain mukainen kanta, on aika ihmeellinen, se, missä säätämisenjärjestyksessä täällä tämä asia lopullisesti päätetään. Kun meillä perustuslakivaliokunta miettii joka syksy jotakin oleellista tarkistusta eläkkeisiin, työttömyysturvaan jne. ja saattaa olla kyse muutamasta markasta per kuukausi, se vaatii perustuslain mukaista käsittelyä. Näkisin, että näin suuressa kysymyksessä asia olisi pitänyt eduskunnassa ratkaista viiden kuudesosan säädöksen kautta, mutta valitettavasti poliittinen kanta voitti, ei perustuslain mukainen kanta.

Neljänneksi, ihmetystä on aiheuttanut niin maamme kansalaisissa kuin ulkomaillakin komissaarikysymys, se arvovaltaistelu, joka sen suhteen käynnistyi pääministerin ja presidentin välillä. On varmaan hyvin vaikeaa monen suomalaisen selvittää varsinkin ulkomailla, miten tällaista kysymystä ei pystytty yksimielisesti Suomessa ratkaisemaan.

Arvoisa puhemies! Halusin edellä vähän kuvata sitä prosessia, joka ei välttämättä nostanut meidän suomalaisten imagoa maailmalla.

Kun itse olin mukana Ei EU:lle -liikkeessä ja lukuisissa paneeleissa eri tilaisuuksissa ja lehtikirjoituksissa, valotin suurimpia EU:n kautta tulevia uhkia, niin valitettavasti täytyy todeta, että kaikilla ihmisillä ei enää hermot riittäneet, koska he menettivät pelin. He syyttivät sanoen, että minä olen valehtelija. Mutta valitettavasti nämä asiat tulevat meitä vielä moneen kertaan vastaan jatkossa.

Arvoisa puhemies! Tuon muutamia tulevaisuuteen liittyviä näkökohtia esiin, joita mm. aamupäivällä ministeri Salolainenkin taas kerran peräänkuulutti, että meidän suomalaisten pitäisi etsiä myös asioita, mitä me siellä Euroopan unionissa teemme.

Ensimmäisenä otan esille hyvin paljon pohtimista aiheuttaneen kysymyksen puolueettomuudesta. Me olemme jo osin Maastrichtin sopimuksen kautta menettäneet puolueettomuuttamme. Se vaikeuttaa varmasti yhteistyötä mm. itänaapurimme Venäjän kanssa jatkossa riippuen tietysti siitä, kuinka suuri vaatimus Euroopan tulevalle sotilasliitolla on. Kun maamme on ratifioimassa lopullista sotilasliittosopimusta, niin mielestäni se on tuotava eduskunnan käsittelyyn ja se on tehtävä eduskunnassa viiden kuudesosan säädösten mukaan.

Toiseksi haluan nostaa esille rahaunioniin liittyvät kysymykset. Siitä ovat monet edustajat puhuneet ja tuoneet esille, kuinka vaarallinen se meille suomalaisille on. Se tuo tullessaan talouspoliittiset raamit, mikä tuo tullessaan mm. meille sen, että meidän on purettava sosiaaliturvaamme. Äsken kokoomuksen kansanedustaja Ala-Harja puhui, että sosiaaliturva säädetään kansallisella päätöksentekotasolla jatkossakin. Näin varmasti on, mutta rahaunioni antaa raamit, minkälaista sosiaaliturvaa meillä kannattaa pitää. Palaan tähän kysymyksen hieman myöhemmin, jos ed. Ala-Harja haluaa kuulostaa.

Me, hyvät edustajatoverit, tulemme parin vuoden kuluttua näkemään, minkälaista sosiaaliturvaa meillä Suomessa on varaa maksaa. Haluan tässä esitellä ministeri Viinaseen lausunnon Demari-lehdestä 21 päivästä lokakuuta: ”Valtiovarainministeri Iiro Viinanen sanoo, että suomalaisten palveluita on karsittava niin, että ne ovat EU-tasoa.” Eikö tämä kerro, kun ministeri Viinanen antaa henkilökohtaisen lausunnon Demari-lehteen, myös siitä, että se on linjassa kokoomuksen ryhmän tavoitteiden kanssa: sosiaaliturvan palvelutasoa on laskettava maassamme? Se valitettavasti tietysti tapahtuu Suomen eduskunnan päättämällä laeilla, mutta raamit tulevat

Brysselistä. Tämä on eräs huomattava kannanotto valtiovarainministeriltä. Näinhän nähtävästi tulee käymään, ja olenkin siitä varma, että näin tulee käymään.

Kolmanneksi olen erittäin huolestunut siitä, miten meidän ay-liikkeemme tulee käymään Euroopan unionissa ja sitä kautta ay-liikkeen jäsenistön etujen. Merkit ovat erittäin huolestuttavia jo tässä vaiheessa mm. perusturvien osalta, yleisittävyyden osalta jne.

Arvoisa puhemies! Siksi ehdotankin perusteluissa lausuttavaksi ja eduskunnan päätettäväksi: ”Eduskunta edellyttää, että unionin jäsenyys ei johda työehtosopimusten yleisittävyyden ja työläinsäädännön heikentämiseen.”

Tämä olisi viesti, jos eduskunta tämän lausuman hyväksyy, myös Brysseliin ja meidän neuvottelijoillemme jatkoa ajatellen, mitä mieltä me siitä olemme.

Neljänneksi haluan nostaa esille kysymyksen demokratiavajeesta Euroopan unionissa. Kun päivällä kuulostelin kokoomuksen ryhmäpuheenvuoroa, jonka ed. Zyskowiec piti, niin tuntui siltä, että hän ei ole yhtään huolestunut, onko Euroopan unionissa demokratiaa vai ei. Hän vain puhui sen puolesta, että muutaman hengen käsissä EU:n päätöksenteko saa olla myöskin jatkossa. EU:ssahan päätöksenteko on myös hyvin salaista, mitä kuvaa se, että europarlamentti ei pysty käymään avointa, rehellistä keskustelua.

Siksi, arvoisa puhemies, ehdotan toisen perustelulausuman, jonka myöskin toivon eduskunnan ottavan vakavasti ja tekevän siitä päätöksen viestinä Brysseliin: ”Eduskunta edellyttää, että EU-asioiden kansallisessa valmistelussa ei ryhdytä salaamaan asiakirjoja ja että siinä noudatetaan Suomessa vallitsevaa julkisuusperiaatetta.”

Nämä kaksi lausumaehdotusta tulevat jakoon tänään vai huomenna edustajien pöydille, mutta ennen lopullista päätöstä, koska olen ne toimittanut keskuskansliaan.

Mielestäni nyt niitten edustajien, jotka ovat olleet kriittisiä unionin jäsenyyttä kohtaan, on valvottava ja painostettava hallitusta, että Suomen ja kansalaisten etu tulee valvotuksi myöskin Brysselissä. Kun olen ikäni kunnioittanut demokratiaa kaikissa organisaatioissa, niin tulen myöskin tässä kysymyksessä kunnioittamaan demokratiaa. Kun kansalaisten enemmistö on sanonut ”kyllä”, niin tulen myöskin olemaan sitä mieltä, ellei ennen perjantaita jotain yllättävää, huomattavaa tule tapahtumaan tämän asian ympärillä.

Ed. A. Ojala merkitään läsnä olevaksi.

Ed. P a l o h e i m o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä tulin saliin kuullessani ed. Leppäsen aloittavan Arvoisa kallis puhemies-sanonnalla ja sen jälkeen moittivan puhemiestä siitä, että hän oli antanut tämän keskustelun laajentua niin paljon.

Tätä keskustelua ryhdyttiin jarruttamaan ja sillä uhkailtiin etukäteen, kaikkihan tietävät sen. Ei se ole millään tavalla sankarillista. Kuusi ihmistä pystyy itse asiassa täällä ylläpitämään keskustelua lähes loputtomasti, jos niin haluavat. Ei se edellytä mitään muuta kuin neljän tunnin puhumista vuorokaudessa. Se on vähemmän kuin useimmat opettajat koulussa tekevät. Ei sillä tarvitse rehvastella. Mutta silloin jos tällaista erittäin poikkeuksellista keinoa käytetään, kuten täällä käytettiin, niin jarruttajat kyllä kantavat kaiken vastuun niistä seurauksista, mitä se tuo tullessaan, niin kustannuksista, eduskunnan muun työn sotkeutumisesta kuin kaikkien muiden tehtävien lykkääntymisestä täällä jne., ja muitten edustajien epämukavuudesta tietysti, joka on pienimpiä asioita tässä yhteydessä. Missään tapauksessa siitä ei pidä syyttää puhemiestä. Jos puhemiehelle annettaisiin vastuu tästä, niin puhemiehen pitäisi olla polvillaan joka kerta, kun täältä löytyy jokin kuuden ihmisen joukko, joka uhkailee tämäntyyppisillä asioilla.

Ed. A l a - H a r j a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. P. Leppänen kunnioittaa demokratiaa ja kunnioitan häntä siinä periaatteessa, mutta se pikkuisen sitten heittää, kun hän syyttää puhemiestä päätöksenteosta ja jarrutuksesta. Puhemieshän kuitenkin on tehnyt päätöksen puhemiesneuvoston enemmistön mukaan, eli siinä kohdassa demokratia myöskin toteutuu, joten toivon, että ed. Leppänen on johdonmukainen demokratian kunnioittamisessa.

Ed. P. L e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksi ed. Ala-Harjalle se, että minä kysyin moneltakin puhemiesneuvoston jäseneltä, mitä jatkossa seuraa toissaviikolla. He totesivat, että meillä päättää puhemies yksin, mitenkä menetellään, jolloinka olen tullut siihen tulokseen, että meillä puhemies päättää näistä asioista, miten täällä keskustelu jatkuu.

Oikeastaan saman vastauksen voisi ed. Paloheimolle heittää. Puhemiesneuvosto tai puhemies olisi voinut päättää sen keskustelun toissaviikon

keskiviikkona, niin kuin vasemmistoliiton edustajat esittivät, että palataan normaaliin päiväjärjestykseen.

Ed. P a l o h e i m o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan huomauttaa ed. P. Leppäselle, että en minä puhunut siitä, päättääkö puhemies vai puhemiesneuvosto. Minusta sillä ei ole merkitystä. Merkitystä on sillä, että jos alistutaan siihen, että tällaisella uhkaileminen heti muuttaa eduskunnan työjärjestyksestä, niin looginen seuraus siitä on, että mikä hyvänsä kuuden kansanedustajan kombinaatio minkä hyvänsä asian takia milloin hyvänsä pystyy muuttamaan eduskunnan työjärjestyksestä ohi puhemiehen ja ohi puhemiesneuvoston.

Minä kysyisin suoraan ed. Leppäseltä: Tähänkö pyritte, onko tämä se tarkoitus? Onko tarkoituksena se, että täällä luodaan sellainen poliittinen kulttuuri, että mikä hyvänsä kuuden kansanedustajan kombinaatio mistä hyvänsä asiasta uhkailemalla puhemiestä ja puhemiesneuvostoa pystyy muuttamaan ja sekoittamaan eduskunnan työjärjestyksen mielin määrin? Sekö on teidän tarkoituksenne?

Ed. P. L e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän tarkoituksemme oli toissaviikon keskiviikkona, että palataan normaaliin päiväjärjestykseen, käydään ykköskäsittely sillä viikolla, palataan viime viikon maanantaina kakkoskäsittelyyn ja sen jälkeen kolmanteen käsittelyyn. Eli meidän tarkoituksemme oli palata normaaliin päiväjärjestykseen, mutta se ei käynyt eduskunnan enemmistölle. Eli silloin syntyi tämä jarrutuskeskustelu, jossa me emme olleet mukana.

Ed. P a l o h e i m o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tässä nyt vielä tulla vastausta siihen kysymykseen, jonka minä esitin. Minä tiukkasin ed. P. Leppäseltä, oletteko sitä mieltä, että mikä hyvänsä kuuden kansanedustajan yhdistelmä täällä voi aina lähteä kiristämään, niin kuin tässä tapauksessa kävi. Tässähän kiristettiin etukäteen sekä ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajaa, puhemiestä että puhemiesneuvostoa sillä, että mikäli ei eduskunnan työjärjestys nyt lähde toimimaan meidän ehtojemme mukaisesti, syntyy jarrutuskeskustelu, jolla se hoidetaan. Näin ollen looginen seuraus tästä on se, että ed. Leppänen ilmeisesti on sitä mieltä, että tämä on oikein, näin voi toimia, voi lähteä kiristämään milloin hyvänsä, kun katsoo, että jokin asia on

niin tärkeä, puhemiestä, puhemiesneuvostoa, jotakin yksittäistä valiokuntaa, ketä hyvänsä tämän tyyppisellä toiminnalla. Sen jälkeen jos siihen kiristykseen ei alistuta, lähdetään pyörittämään tätä rulettia, mitä nyt pyöritettiin muutama päivä. Sitähän voi pyörittää, kuten sanottu, kuinka kauan haluaa.

Ed. P. L e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen jo kaksi kertaa vastannut ed. Paloheimolle, mutta hän ei nähtävästi ymmärrä tai sitten minä puhun sitä kieltä, jota ed. Paloheimo ei ymmärrä. Meidän tarkoituksemme oli palata normaaliin päiväjärjestykseen, emme halua rajoittaa eduskunnan normaalia työtappaa, mutta se ei käynyt eduskunnan enemmistölle, koska puhemiehistö tai puhemies olisi pystynyt välittömästi jarrutuskeskustelun lopettamaan, jos he olisivat halunneet. Heillä oli valta tässä asiassa. Toivottavasti tämä ei jatkossa toistu ainakaan näin laajassa mitassa.

Ed. I h a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En malta olla puuttumatta keskusteluun, koska ed. P. Leppänen kertoi, että keski- viikkona heidän ryhmältään tuli ehdotus, miten asia pitää käsitellä. Sitten ed. Leppänen kertoi, että se ei käynyt eduskunnan enemmistölle. Ei käynyt enemmistölle! Mitä demokratiaa se on, että vähemmistö kävelee enemmistön yli?

En ymmärrä, miksi ed. Leppänen jatkuvasti palaa tähän asiaan ja moittii toistuvasti puhemiestä. Ei se jarrutuskeskustelu niin suureksi kunniaksi kenellekään ollut. En ymmärrä, miksi toistuvasti moititaan puhemiestä, kun puhemies ei voi puolustautua. Minusta puhemies on toiminut täysin oikein.

Ed. P u l l i a i n e n : Arvoisa puhemies! Siltä varalta, että kukaan ei ole kannattanut ed. Kalliksen ehdotusta tämän sopimuslain hylkäämisestä, teen sen nyt.

Arvoisa puhemies! Kun samalla olen tullut jo hyvin vakuuttuneeksi siitä, julkisesta keskustelusta johtuen, että pyrkimykseni ei tule toteutumaan, arvoisa puhemies, arvioin sitä, mitä Suomen pitäisi tehdä tulevassa EU-jäsenyydessä, ja keskityn aivan muutamaankin mielestäni keskeiseen asiaan.

Aikaisemmissa varsin perusteellisissa puheenvuoroissani olen kiinnittänyt huomiota siihen, että maatalouden ja myöskin kalastuksen osalta käydyissä jäsenyysneuvotteluissa epäonnistuttiin lähes täydellisesti.

Kalastuksen osalta hyväksyttiin sellainen neuvottelutarjous, jossa Suomi ei saanut itse asiassa mitään pysyvää läpi.

Maatalouden osalta jäi se kaikkein olennaisin toteutumatta elikkä EU:n rahoittama pohjoinen tukivyyhyke. Tämä asia on äärimmäisen merkityksellinen, sillä sitä kompensoimaan kuviteltiin oltavan saamassa järjestely, joka ei valitettavasti näytä voivan toteutua. Jos olisi saatu sellainen tukivyyhykejärjestely EU:n rahoittamana, joka oli esillä silloin, kun neuvottelutavoitteita asetettiin, ei oltaisi siinä tilanteessa, missä nyt ollaan.

Jos tuo tavoite olisi toteutunut, kaikki ne kurssimuutokset, joita on tapahtunut ecu-valuutassa suhteessa Suomen markan arvoon, eivät olisi vaikuttaneet ja vaikuttamassa siihen tulokseen, mikä on nyt edessä ensi vuoden alusta. Nythän jo tämän kurssimuutoksen takia mainitusta kansallisesta tuesta on häipynyt 1 miljardi markkaa taivaan tuuliin. Se on erittäin merkittävä asia, koska se vaikuttaa olennaisesti akuutisti ensinnäkin siihen, miten maatalouselinkeino ylipäättään voi selviytyä. Toisekseen se vaikuttaa siihen, miten velkaantuneet tuottajat pystyvät akuutisti selviytymään. Se vaikuttaa edelleen siihen, mitä tulee esimerkiksi pankkituen kautta veronmaksajien piikkiin joka tapauksessa. Toisin sanoen olemme harvinaisen suuressa määrin samassa veneessä näissä asioissa.

Arvoisa puhemies! Kun näin on, tietysti täytyy miettiä sitä, millä ihmeen konstilla tästä pitäisi selviytyä. Nimittäin minä en voi periaatteessa hyväksyä, että tähän tilanteeseen alistuttaisiin.

Parhaillaan on Euroopan unionissa käynnissä ns. cap-reformi, joka tulee jatkumaan. Sen yhteydessä on viime viikkoina esitetty sitä, että koko tämä tukijärjestelmä laitettaisiin perusteelliseen remonttiin.

Arvoisa puhemies! Minä en voi kuvitella, että Suomi EU-jäsenyystilanteessa voisi hävitä yhtään mitään, jos se lähtee mukaan siihen systeemiin, että nykyinen tukijärjestelmä eräällä tavalla hajotetaan ja ollaan mukana luomassa uusi EU-rahoitteinen tukijärjestelmä. Nykyisessä järjestelmässähän on olemassa 16 eri tukimuotoa, joista 4 on pysyvää ja muut tilapäisiä. Olennaista on se, että uusi pysyvien tukien järjestelmä olisi sellainen, joka ottaa Suomen ja Pohjoismaiden intressit huomioon. Mielestäni tässä suhteessa pitäisi olla äärimmäisen aktiivinen. Se vaikuttaa olennaisesti myöskin tuloksiltaan siihen, minkälainen nettomaksaja Suomi tulee tulevassa EU-jäsenyydessä olemaan. Nimittäin keskeinen rahojen palautusjärjestelmään toimii nimen-

omaan maatalouden ja aluepolitiikan rahavirtojen kautta.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, joka tähän liittyy. Minun mielestäni pitäisi aivan selvästi ottaa varman päälle tavoitteeksi se, että seuraava maatalouskomissaari on suomalainen. Sillä tavalla rakenteellisesti voidaan mielestäni vaikuttaa siihen, että järjestelmiä muutetaan sillä tavalla, että otetaan Pohjoismaat ja pohjoiset olosuhteet huomioon. Tavoitteet pitää asettaa riittävän korkealle, ja, arvoisa puhemies, järjestelmään kuuluu suhmuroida niin, että ne tavoitteet toteutuvat.

Aikaisemmissa kahdessa puheenvuorossa ensimmäisen käsittelyn aikana olen käsitellyt tilannetta, jossa olen vertailut meidän globalistien ja unionistien vihreitten kansanedustajien näkemyksiä ja pyrkimyksiä ja mielestäni kohtuullisesti pystynyt osoittamaan sekä yleisellä tasolla että ympäristönsuojelutasolla sen, että tehokkaampi luonnonsuojelun ja ympäristönsuojelun kannalta on globaali lähestymistapa verrattuna siihen, mitä mahdollisuuksia Euroopan unionin nykyinen järjestelmä tarjoaa.

Tässä suhteessa kuitenkin, kun nyt ollaan tässä tilanteessa, minä ehdotan kaksoisstrategiaa, joka tarkoittaa sitä, että Euroopan unionin jäsenyydessä otetaan se kaikki irti, mitä siinä järjestelmässä voidaan saada, mutta aivan samanaikaisesti on olemassa mukana tämä globaalinen ulottuvuus elikkä etsitään globaalilla tasolla niin paljon yhteistyökumppaneita kuin mahdollista, niin että asiat voidaan saada nykyistä paremmalle tasolle.

Tässä suhteessa, arvoisa puhemies, palautan mieliin sen, mitä totesin ensimmäisen käsittelyn puheenvuoroissani vastatessani ministeri Salolaiselle siitä, että meillä itse asiassa globaalissa ympäristönsuojelussa tai ylipäättään ympäristönsuojelussa keskeinen saavutus, mallisaavutus on kloorifluorihilivetyjen käytöstäluopumissopimus. Sillä rintamalla täytyy ehdottomasti jatkaa.

Sitten, arvoisa puhemies, aikaisemmissa puheenvuoroissani kävin läpi sellaisia loukkuja, joihin EU on jo joutunut tai on joutumassa. Kuvasin talousloukun, integraation syventämistarpeen loukun, Emu-loukun, johon kytkeytyy olennaisesti rahapula, jota ovat vielä pahentamassa Gatt-sopimuksen mukaiset sopeutusmittoimet, sitten supervaltaloukun, demokratiavaheen synnyttämän loukun, harmonisointiloukun, tyytymättömyysloukun kriittisten massojen olemassaolon kautta ja sitten loukun, johon sisältyy sisäisen blokkautumisen tarve.

Näissä kaikissa asioissa on aika mielenkiintoista nähdä jokin sellainen ratkaisu, jolla voidaan ainakin yrittää vaikuttaa toisiin. Kun on täällä sanottu, että Suomella tulisi olemaan erityinen mahdollisuus vaikuttaa Euroopan unionin tulevaisuuteen vuoden 96 summit-tilaisuudessa, huippukokouksessa, niin minä, arvoisa puhemies, haluan uskoa, että tällainen mahdollisuus todellisuudessa on olemassa. Silloin konkreettinen vaihtoehto on harvinaisen selvästi se, että Suomi asettuu määrätietoisesti omalta osaltaan vastustamaan Talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen toteutumista. Siis harvinaisen aktiivisesti olemme sillä linjalla, jonka ed. Ala-Harja juuri hahmotteli, elikkä että EU tulisikin säilymään, niin kuin hän kuvasi, itsenäisten valtioiden valtioliittona, näinhän se oli, sellaisena insti-tuutiona.

Nimittäin jos me menemme siihen järjestelmään mukaan, sehän merkitsee automaattisesti sitä, että devalvaatio-revalvaatiovaihtoehto sulkeutuu pois, emmekä historiallisen kokemuksen perusteella voi ajatellakaan, että Suomeen sen jälkeen, kun nykyiset puunjalostusteollisuuden yksiköt ovat ajettu alas, investoitaisiin yhtään mitään, koska tämä systeemi on devalvaatioitten kautta aina ennenkin rahoitettu, ja nyt vietäisiin tehtaot sinne, missä markkinatkin ovat ääressä. Toisin sanoen tällä tavalla oltaisiin juuri siinä tilanteessa, että Suomen tuleva taloudellinen toimeliaisuuden tila olisi sellainen, kuten täällä on tänään moneen kymmeneen kertaan siteerattuun VTT:n tutkimukseen sisällytetty.

Tämä sama merkitsisi sitä, että se eräällä tavalla pistäisi jarruja päälle tässä supervaltakehityksessä, paitsi että se ilman muuta merkitsisi tavallaan seisausta integraation syventämisen pyrkimyksessä.

Arvoisa puhemies, se mahdollistaisi myös sen, että demokratiavajetta jouduttaisiin vähentämään. Siis se loisi nimenomaan tilanteen, jossa on tarvetta sitten tehdä jotakin, kun taloudellisella puolella ja integraation syventämisen puolella laitetaan seinä vastaan. Siis nimenomaan, kun pitää tehdä jotakin, viittaa tässä vain aikaisempiin puheenvuoroihini, niin se jokin kohdistuisi silloin meidän kannaltamme ehkä kaikkein olennaisimpaan elikkä demokratiavaheen pienentämiseen ja pohjoismaisen julkisuusperiaatteen mukaan ottamiseen EU:n sisäiseen julkisuusikäntöön.

Arvoisa puhemies! Vielä yksi asia, joka mielestäni on olennainen. Osoitin eräässä aikaisemmassa puheenvuoroissani sen, että harmonisoitu

ei voi koskaan olla dynaaminen. Se on aivan harvinaisen selvä asia. Tällöin tullaan siihen tilanteeseen, että meidän täytyy jollakin tavalla tässä harmonisointikohderyksessä laittaa viiva kehitykselle. Minusta on erinomaisen hyvä, jos laitetaan viiva siihen, että ne toimet, jotka ovat standardin omaisia toimia, hyväksytään, koska ne edesauttavat viisasta taloudellista kanssakäymistä, mutta sitten harmonisointi pysäytetään siihen. Silloin se on myös selvä raja siihen, mihin integraation syventäminen voi mennä ja minkä toiselle puolelle se ei mene. Tällä tavalla voitaisiin olennaisia aineettomia asioita edistää ja tätä kriittisten massojen joukkoa pienentää. Arvoisa puhemies, se on minusta sinänsä hyvin kunnianhimoisen tavoite. Samalla, arvoisa puhemies, se merkitsisi, että sisäisen blokkiutumisen tarve rakenteellisesti pienenee. Se voi olla vain Suomen edun mukaista, sillä Suomihan on jo Saksan ja Ranskan toimesta etukäteen kategorisoitu kolmanteen, periferiavyöhykkeeseen kuuluvaksi. Jos edellä mainitut toiveet toteutuisivat, oltaisiin siinä tilanteessa, että kovan ytimen politiikka tulisi tarpeettomaksi, ennen kuin sitä on oikeastaan kunnolla aloitettukaan.

Arvoisa puhemies! Jos nämä toteutuvat, niin se muu pettymykseni on vähän pienempi, mitä tähän EU-jäsenyyteen liittyy.

Ed. V i h r i ä l ä : Arvoisa puhemies! Kansanäänestyksessä kansan enemmistö halusi Suomen liittyvän Euroopan unionin jäseneksi. Kaupunkilaiset, hyvin koulutetut olivat lujasti menossa unioniin. Maaseudun väestö, erityisesti viljelijäväki, pienituloiset ja vähempiosaiset myös taajamissa vastustivat unionia. He halusivat säilyttää Suomen itsenäisenä ja sellaisenaan riippumattomana valtiona, kuin se tänä päivänä on. Sellainen kansakunta, jolla ei ole omaa elintarviketuotantoa, ei ole itsenäinen siinä merkityksessä, kuin olen itse itsenäisyyden merkityksen tuntenut. Siksi, arvoisa puhemies, katsonkin, että lakiesityksen kolmannen käsittelyn yhteydessä on syytä käsitellä vielä kertaalleen aika perusteellisestikin nimenomaan maataloutta ja elintarviketuotantoa, sillä kansanäänestyksessä hyväksytyllä sopimuksella on erittäin suuri vaikutus maamme koko elintarviketalouteen ja myöskin maamme säilymiseen asuttuna.

Unionissa kansallisen maatalouspolitiikan tilalle tulee EU:n yhteinen maatalouspolitiikka, mikä tarkoittaa sitä, että komissiolla on yksinomainen päätöksenteko-oikeus kaikissa jäsenmaiden maatalouspolitiikkaa koskevissa kysy-

myksissä. Mikäli hyväksymme sopimuksen, luovutamme maatalouspolitiikkaa koskevan päätäntävällän unionille ja Suomelle jää vain maatalouspolitiikan toimeenpanovalta. Saamme tosin oikeuden vaikuttaa maatalouspolitiikan laatimiseen, mutta pienen maan mahdollisuudet tulevat olemaan erittäin vähäiset. Tehtäväksemme jää unionissa pääasiassa huolehtia yhteisen maatalouspolitiikan toteuttamisesta Suomessa. Suomen nykyisistä maatalouspolitiikan kansallisista päätöksentekijöistä tulee virkamieslobbareita, jotka yrittävät vaikuttaa unionin harjoittaman maatalouspolitiikan sisältöön ja yrittävät vaikuttaa siihen myös niin, että siitä olisi Suomelle hyötyä, uskon niin.

Euroopan unionin keskeisiä periaatteita on, että tuotteet saavat liikkua vapaasti maasta toiseen. Integraation ideologia toteutuu myös maataloudessa. Tuotteita tullaan tuottamaan siellä, missä se on edullisinta. Täysin markkinavoimien hallittavana maatalous ei kuitenkaan tule olemaan, vaan epäedullisissa oloissa toimivaa maataloutta tuetaan mm. ympäristö- ja sosiaalipoliittisista syistä, kuten tiedämme.

Tähän asti kaikki EU-maat ovat tuottaneet ruokansa itse. Se on ollut myöskin Suomen kansallinen pyrkimys. Suomen sopimusneuvotteluissa maatalousneuvottelujen tavoitteena oli sopia järkevästä siirtymismekanismista ja erityisjärjestelyt luonto-olosuhteista koituvan pysyvän kilpailuhaitan korvaamiseksi. Valitettavasti tässä pyrkimyksessä ei onnistuttu.

EU-jäsenyyden seurauksena Suomessa tulevat vallitsemaan suurin piirtein samat tuottajahinnat kuin muissa jäsenmaissa. Tästä pitää vapaa kilpailu huolen. Hinnat voivat tosin poiketa maasta toiseen kuljetus- ja jalostuskustannusten takia. Laatueroja ja kansalliset kulutustottumukset voivat myös erilaistaa hintoja jossakin määrin. Kun annamme päätäntävaltaa EU:lle, saamme Suomen maataloudelle sen hyödyn, että voimme hyödyntää EU:n tukijärjestelmiä, jotka on tarkoitettu viljelijöiden tulotason ja maatalouden rakenteen kehittämiseen. EU vastaa myös mahdollisen ylituotannon kustannuksista. Suomi sai neuvotteluissa kansallisen maidontuotokiintiön, jonka se saa toteuttaa haluamallaan tavalla. Mutta jo nyt EU:n piirissä puhutaan hyvin vahvasti myöskin maitokiintiöiden leikkaamisista.

Arvoisa puhemies! Maamme neuvottelutavoitteena oli, että sopeutuminen EU:n hintatasoon voisi tapahtua usean vuoden siirtymäkauden aikana. Tähän pyyntöön ei EU suostunut, ja

niin rajasuojia poistuu Suomen ja muiden jäsenmaiden väliltä heti ensi vuoden alusta. Kotimainen tuottajahintataso putoaa tällöin EU:n hintatasolle. Suomi saa kuitenkin maksaa viljelijöille kansallista tukea, mikä on välttämätöntä maatalouden jatkamisen turvaamiseksi. Tosin suuressa määrin omat rahamme vain kiertävät Brysselin kautta takaisin Suomeen. Ensimmäisenä vuotena olemme nettosaajia, mutta seuraavina vuosina nettomaksajia.

Maamme maataloudella on erittäin suuria vaikeuksia integroitua. Tuottajahinnat ovat Suomessa tänään huomattavasti korkeammat kuin EU:ssa, eikä integraatio tuo kovin suuria kustannussäästöjä. Viljelijöiden tulot alenevat huomattavasti ilman ylimääräisiä tukitoimia. Merkittävä ongelma on myös alueelliset tuloerot. Suomi on alueellisen tukijärjestelmän avulla taasoittanut tuloeroja maan eri osien kesken, mutta näin kattavaa järjestelmää ei EU:ssa ole. Tilalle pitäisi nyt luoda uusi kansallinen tukijärjestelmä. Saa nähdä, miten me siinä yhteisvoimin onnistumme.

Toinen ikävä asia on se, että EU:n sisälle ei saatu erillistä arktista tukialuetta, kuten ed. Puolliainen edellä totesi, johon Suomikin olisi voinut kokonaisuudessaan kuulua.

Viljelijät ovat suhtautuneet erittäin kriittisesti Euroopan unioniin, kuten hyvin tiedämme. Kansanäänestyksessä yli 80 prosenttia maamme viljelijöistä tutkimusten mukaan vastusti liittymissovimusta. Syynä oli ilman muuta yksinkertaisesti se, että maatalouden tulot romahtavat, eikä kukaan voi sitä tänä päivänä kiistää. Ovathan luonnonolot Suomessa niin epäedulliset, että satotaso jää puoleen Keski-Euroopan maihin verrattuna. Maatalouden rakenne on vielä kehittymätön vastaamaan kovenevaan kilpailuun. Tuottajahinnat ovat EU:ssa 40—50 prosenttia alemmat kuin Suomessa, mutta tuotantopanosten hinnoissa ei ole suurta eroa, ehkä lannoitteita ja eräitä rehuja lukuun ottamatta.

Liittymissopimusneuvotteluissa Suomi asetti tavoitteekseen sellaisen tukitason, joka säilyttäisi maataloustuotannon ennallaan. Vaikaa työllisyystilanteen vuoksi ei tällä hetkellä ole perusteita ajaa maataloutta nopeasti alas. Yhteiskunta ja aluepoliittisesti pidetään maatalouden säilyttämistä tärkeänä Suomen kaltaisessa harvaan asutussa maassa. Maatalous muodostaa tärkeän perusasutuksen, joka mahdollistaa muun elinkeinotoiminnan maaseudulla pienemmässäkin mittakaavassa, koska infrastruktuuri on olemassa jo maatalouden takia. Laajan maaseudun ja

viljelijäväestön kannalta liittyminen unionin jäseneksi nyt tarjotuun ehdoin on johtamassa kotimaisen elintarviketalouden mielestäni tavattoman nopeaan vähenemiseen.

On erittäin valitettavaa, että EU ei suostunut täydentämään omaa maatalouspolitiikkaansa Suomen olosuhteiden edellyttämällä tavalla. Suomihan saa maatalouteen selvästi vähemmän EU-tukea kuin mitä nykyiset jäsenmaat keskimäärin saavat. On kuvaavaa, että maatalouden tuen taso esimerkiksi Hollannissa on 9 100 markkaa hehtaarilta, kun vastaava taso Suomessa on 1 200 markkaa hehtaarilta.

Kertarysäysmalli luo myös erittäin suuret ongelmat Suomen elintarviketeollisuudelle, sillä välitön hintasopeutus aiheuttaa useille elintarviketeollisuuden lohkoille sopeutumistappioita, kun toimintojen kehittämiseen markkinoiden edellyttämällä tavalla ei ole annettu riittävää aikaa eikä elintarviketeollisuuden tuki kata syntyviä tappioita.

EU:n rakennepoliittisen tuen käyttö ja sallittu kansallinen tuki ei korvaa syntyviä tappioita. On syytä muistaa, että kotimaista lihateollisuutta ei ole ilman tehokasta lihan alkutuotantoa. Ei myöskään lihan tuotanto ole toisaalta mahdollista ilman riittävän kilpailukykyistä alan teollisuutta. Mejeri- ja lihanjalostusteollisuuden sekä munanpakkaamoiden toimintaedellytykset ovat todella hyvin pitkälle riippuvaisia kotimaisten maataloustuotteiden saatavuudesta. Mahdollinen tuonti tulee tapahtumaan jalosteina, eikä raaka-aineiden tuonti ole todennäköistä. Tämän vuoksi onkin erittäin välttämätöntä, että kansalliset tukitoimet myös perusmaataloustuotantoon voidaan toteuttaa vähintäänkin sillä tasolla, mistä tähän mennessä on sovittu ja mitä koskeva lainsäädäntö on myös eduskunnassa kolmannessa käsittelyssä.

Arvoisa puhemies! Kansallisella tukipaketilla pyritään korvaamaan niitä ongelmia, mitä EU-sopimus suomalaiselle maataloudelle tuo. Kansallinen tukipaketti vaatii kuitenkin EU-komission hyväksymisen, ja lopullinen päätös ei ole vielääkään tiedossamme. Kuitenkin nyt jo voidaan arvioida EU-jäsenyyden vaikutusta maataloustukeen. Viljelijöiden kustannusten arvioidaan vähenevän ensimmäisenä vuonna 2,1 miljardia markkaa ja alenevan edelleen asteittain niin, että vuonna 1999 vähennys, rakennekehitys mukaan lukien, olisi 5,1 miljardia markkaa nykyiseen verrattuna.

Ilman voimakasta rakennekehitystä osa kustannussäästöistä on viljelijöiden nettotulon alen-

nusta. Meidän on kuitenkin vaikea ennustaa tuotannon määrää, kustannusten ja hintojen kehitystä sekä EU:n maatalouspolitiikan muuttumista esimerkiksi vuoteen 2000 saakka. Luvut ovat siten vain arvioita. Maatalouden tuottajahinnat putoavat kertarysäyksen ansiosta kuitenkin noin 9 miljardia markkaa. Suomen maatalous saa EU:n kokonaan rahoittaman maatalouspolitiikan uudistuksessa tullutta ns. cap-reformin mukaista tukea arviolta 2 miljardia markkaa per vuosi. Sen lisäksi 85 prosentille peltoalasta maksetaan yhdessä rahoitettavaa epäedullisten alueiden ns. Ifa-tukea noin 1,5 miljardia markkaa, josta EU:lta arvioidaan saatavan 455 miljoonaa markkaa. Maatalouden ympäristötukea voidaan liittymissopimuksen mukaan maksaa 1,7 miljardia markkaa, josta EU:lta saadaan noin 50 prosenttia.

Liittymissopimuksen artiklojen mukaista siirtymäkauden tukea käytetään vuosina 1995—1999. Tuet on tarkoitus maksaa pääasiassa lisähintoina. Eräille tuotteille käytetään myös hehtaaritukea ja eläinmäärän perusteella maksettavia tukia. Tässä suhteessa komission kanssa käydyt neuvottelut ovat tuoneet muutoksen periaatepäätökseen, joka perustui lähinnä pinta-ala- ja kotieläinکوhtaaiseen tukeen myös siirtymäaikaana. Päätöksestä on kuitenkin erimielisyyttä. Norjalaisille luvattiin vain siirtymäaikaana maitoon lisähintaa, ja lupauksen pitäisi koskea kai myös Suomea. Sika- ja kanatalous sekä erityiskasvit ja leipävilja joutuvat vaikeaan asemaan, ellei lisähintaa käytetä myös siirtymäaikaana.

Teollisuusperuna, ruokaperuna, hevoset, muna ja porot eivät kuulu maatalouden markkinointijärjestelmien piiriin. Näitä koskevat tuet järjestetään 144 artiklan mukaisesti normaaleina kansallisina tukina. Tukijärjestelmä on kaiken kaikkiaan erittäin monimutkainen, sen me voimme jokainen todeta, kun olemme sopimusehtoihin voineet perehtyä.

Arvoisa puhemies! EU merkitsee suomalaiselle perheviljelmälle suurta muutosta ja myöskin haastetta, joku sanoo sitä myös mahdollisuudeksi. Näinhän asia saattaa olla. Näyttää ilmeiseltä, että suuri osa etenkin taloudellisissa vaikeuksissa olevista tiloista joutuu luopumaan aktiivituotannosta. Jäljelle jäävät yrittäjät, jotka pystyvät kehittämään tai vaihtoehtoisesti monipuolistamaan tuotantotoimintaansa uudessa toimintaympäristössä. Myös osa velattomista tai vähävelkaisista tiloista voi jatkaa toimintaansa, mikäli ansiotuloja saadaan maatilän ulkopuolelta riittävästi. Maataloustuotannon kannattavuus alenee

kuitenkin kaikissa tuotantosuosunnissa. Normaalisissa taloudellisissa tilanteissa tämä tietää rajua rakennemuutosta ja tilojen vähentymistä. Nyt näyttää ilmeiseltä, että pienet tilat häviävät, mutta muutosta hillitsee koko kansantalouden vaikea työllisyystilanne. Vaihtoehtojen vähyys pakottaa jatkamaan nykyistä tuotantoa. Tulojen vähenemisestä huolimatta se on lyhyellä aikavälillä mahdollista, mikäli uusinwestointeja ei tarvita. Tiloilla, joilla kiinteiden kustannusten osuus on suuri, tuottaja jatkaa tuotantoaan alhaisillaakin EU-hinnoilla saadakseen korvausta sijoitulle pääomalleen. Konekannan uusimstarve ratkaisee, voidaanko tuotantoa edelleen jatkaa.

Yrittäjyyteen pohjautuva maatalous muuttuu myös merkittävästi. Suoralla tulotuella pyritään kompensoimaan yrittäjyyttä. Suoran tulotuen käyttöön liittyy kuitenkin monia ei-toivottavia vaikutuksia. Tällöin yrittäjien tuloista valtaosa tulee olemaan tulotukea. Se vähentää yrittämisen motivaatiota. Tällä hetkellä maatalouden 25 miljardin markan kokonaistulosta valtion suora tulotuki on 4,3 miljardia markkaa eli 17 prosenttia. EU-jäsenyydessä suoran tuen tulisi kasvaa 8,5 miljardiin markkaan, jolloin tuki nousisi yli 50 prosenttiin kokonaistulosta ja rehellisinä hintoina saataisiin alle 50 prosenttia.

Viljelijät ovat nyt pääsemässä valtion torppareiksi mitä sitovimmalla tavalla. Maataloustulon noin 7 miljardin markan lisäksi joudutaan EU-Suomessa kustannuksiakin kompensoimaan valtion tukiaisilla noin 5 miljardin markan arvosta. Sopiikin kysyä, säilyykö maatalouselinkeino näin luonnottoman järjestelmän vallitessa elinvoimaisena ja kehittyvänä. Onko edessämme elintarvikeomavaraisuuden asteittainen loppuminen ja hämmöittäkö edessämme vieras EU-leipä? Eikö kansallinen elintarvikeomavaraisuus olekaan enää kaikkien puolueiden mielestä välttämätön itsenäisyyden ja turvallisuuden taek? Omavaraisuuden kattava elintarviketalous synnyttää noin 10 prosentin osuuden nykyisestä kansantulostamme. Se on noin 500 000 työttömän maassa järkevältä tuntuvaa toimintaa ainakin niin kauan, kunnes nykyisille työttömille luodaan tuottavampia työpaikkoja.

Valtion torpparina oleminen vähentää motivaatiota yrittämiseen. Samalla kannustin yrittäjyyteen vähenee. Tuotantotoimien kehittäminen vaikeutuu, koska tuotantoresurssien määrään sidottu tuki taloudellisten lainalaisuuksien mukaisesti pääomittuu pellon ja kotieläinkiintiöiden arvoon nostaen myös niiden hintoja. Tämän ja hintojen laskun seurauksena maatalousinves-

tointien kannattavuus heikkenee ja maatalouden rakennekehitys myös hidastuu.

Yksi asia näyttää kiistattomalta. Tutkimuslaitosten julkaisemien laskelmien perusteella maataloilla ilman kansallisia tukia maataloustulon aleneminen EU:n jäsenyydessä Gatt-sääntöjä sovellettaessa olisi noin 30—50 prosenttia ollen hallituksen periaatepäätösten mukaisten kansallisten tukien kanssa noin 10 prosenttia. Tämä koskee nimenomaan maitotiloja. Sikatiloilla maataloustulo laskisi nollaan ilman kansallisia tukia, ja ne mukaan laskien tulojen menetykset olisivat edelleen 15—40 prosenttia. Vastaavasti kananmunien tuotantoon erikoistuneilla tiloilla tulot laskisivat 70—75 prosenttia ilman kansallisia tukia ja ne mukaan lukien noin 25 prosenttia. Viljatilajoilla tulojen menetykset tulevat olemaan suurimmat, ilman kansallisia tukia yli 100 prosenttia ja kansalliset tuet mukaan lukien 40—50 prosenttia.

EU-järjestelmä kurittaa tuottavia tiloja eniten. Uusi tukijärjestelmä rakentuu keskimääräisiin tuotantomääriin perustuvaksi. Hyvätuottoisten, toimintaansa tehostaneiden tuottajien tulomenetykset ovat suuremmat kuin keskitasoa huonompituottoisten tilojen. Tehottoman tilan tulos voi jopa EU-jäsenyydessä parantua. Kuvaavaa on, että esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan kunnissa on laskettu, että ilman kansallista tukipakettia menetykset olisivat noin 600 miljoonaa markkaa ja kansallisen tukipaketin ollessa voimassa noin 300 miljoonaa markkaa.

Arvoisa puhemies! On selvää, että Eurooppa tulee himoitsemaan meiltä ostokykyisiä kuluttajia omille maataloustuotteilleen, joiden ylijäämiä Gatt-sopimus pudottaa 20 prosentilla. Näille tuotteille on saatava tilaa Pohjoismaista. Tanskalaiset ovat erittäin kiinnostuneita tulemaan Suomen markkinoille heti ensi vuoden alusta alkaen.

Muiden Pohjoismaiden jäsenyyttä vankasti tukeva Tanska on ennättänyt arvioida maatalouden kehitystä myös muissa jäsenmaissa. Tanskan maatalouskeskusjärjestössä on viime kesänä tehty arvio Suomen, Ruotsin, Norjan ja Itävallan jäsenyyden vaikutuksista. Tämä arvio ei peittele tanskalaisten intoa uusien jäsenmaiden markkinoille pääsystä. Tanskalaiset arvioivat, että maatalouden omavaraisuustaso laskee Suomessa ja Norjassa, mutta Itävallassa ja Ruotsissa tiettyjen tuotteiden tuotanto voi EU:ssa lisääntyä. Naudanlihan, sianlihan ja viljan tuotanto laskisi Suomessa ja Norjassa selvästi alle omavaraisuustason. Ruotsissa viljan tuotanto ja Itävallassa naudnanlihan tuotanto, jopa maidon tuotanto lisään-

tyisivät arvion mukaan nykyisestä. Suomen maidon tuotanto asettuisi tanskalaisarvion mukaan kulutusta vastaavalle tasolle eli nykyinen lievä ylituotanto poistuisi. Naudanlihan tuotanto sen sijaan romahtaisi nykyisestä lievästä ylituotannosta noin 50 prosenttiin ja sianlihan tuotanto noin 70 prosentin omavaraisuustasolle. Viljaa tanskalaiset arvioivat EU-Suomessa tuotettavan keskimäärin 80 prosenttia kulutuksesta, kun nykyinen tuotanto useampina vuosina ylittää reippaasti kulutuksen.

Tanskalaiset arvioivatkin, että heidän maatalousviennillään on hyvät mahdollisuudet vallata pohjoismaisia markkinoita erityisesti siksi, että maiden oman elintarviketeollisuuden kilpailukyky ei vedä vertoja EU-markkinoille kouliintuneille tanskalaisyrittäjille. Erityisen tyytyväisiä tanskalaiset ovat raportin mukaan olleet maatalouden hintojen suoraan sopeutukseen, jonka ansiosta maataloustuotteiden tuontia ei siirtymäkaudellakaan säädellä määrällisesti.

Arvoisa puhemies! Suomen liittyminen Euroopan unioniin tuo uusia, vaikeita haasteita ruoan tuottamisen etiikalle Suomessa. Suomessa ruoka vielä tänä päivänä tuotetaan euroopalaisittain erittäin puhtaassa ympäristössä eettisesti korkeatasoisilla menetelmillä. Erityisen haasteen eteen joutuu kotieläintalous. Sika- ja siipikarjatuotanto on EU:ssa keskittynyt suuriin, puoliteollisiin yksiköihin. Eläinten yksilöllinen hoitaminen on niissä vaikeaa, ellei mahdotonta.

Kilpailutilanteen takia joudutaan Suomessa yrityskokoa erityisesti näiden tuotteiden tuotannossa mielestäni voimakkaasti tulevaisuudessa suurentamaan. Suuret kotieläinyksiköt vaativat myös raskaampia eläinlääkintämenetelmiä kuin mihin Suomessa nykyisin on tarve. Suomi sai neuvotteluissa, tosin lyhyen siirtymäkauden ajaksi, mahdollisuuden kieltää esimerkiksi antibioottien sekoittamisen rehuihin, mutta ei kuitenkaan pysyvää poikkeusta. Tuottajajärjestö on huolestunut nykyisestä tilanteesta, ja tämän vuoksi se haluaa toimia niin, että ruoan tuottamisen korkea eettinen taso säilyisi maassamme. MTK on julkistanutkin erittäin tärkeän ympäristö- ja ruokaohjelman, jossa on asetettu kymmenkohtainen lähiajan tavoiteohjelma. On tärkeää, että viljelijäväestö tiedostaa tämän ohjelman ja pyrkii myös toimimaan sen puitteissa. Ainoastaan ja vain laadulla ja korkeilla eettisillä tuotantomenetelmillä me voimme säilyttää kilpailukyvyn suomalaisille elintarvikkeillekin, jos se on yleensä säilykseen tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Täällä on jo puututtu myös valuuttakurssipolitiikkaan ja niihin muutoksiin, mitä tämä tuo Suomen maataloudelle. EU:n yhteiset maatalouspolitiikan mukaiset hallinnolliset hinnat ja tuet määritellään ecuna, kuten tiedämme. Viljelijät saavat kuitenkin tulonsa kansallisissa valuutoissa, joten valuuttakurssi vaikuttaa viljelijöiden saamiin hintoihin ja tukiin. Kansallisen valuutan vahvistuminen ecuun nähdessä alentaa viljelijöiden tuloja.

Kun valtioneuvoston 27.5.1994 maa- ja elintarviketalouden sopeuttamisesta EU-jäsenyyteen tekemän periaatepäätöksen mukainen tukitaso pohjautuu valuuttakurssiin, jossa 1 ecu oli 6,30 markkaa, tällä kurssilla esimerkiksi viljan interventiohintana olisi 75 penniä kilolta ja maidontuottajahinnaksi arvioitiin 1,98 markkaa kilolta. Toukokuun 94 jälkeen markka on vahvistunut siten, että viime viikkoina ecun kurssi on vaihdellut 5,80:n ja 5,90:n välillä, ja näyttää, että markka vahvistuu edelleen tästä. Tällä kurssilla viljan interventiohintana olisi vain noin 70 penniä ja maidon tuottajahinta noin 1,85 markkaa per kilo.

Markan vahvistuminen alentaa myös EU:n kokonaan tai osaksi rahoittamien tukien markkamääriä. Markan tähänastinen vahvistuminen toukokuun jälkeen merkitsee sitä, että maatalouden myyntitulot ja tuet jäävät, kuten täällä on todettu, noin miljardi markkaa pienemmiksi kuin maa- ja elintarviketalouden sopeuttamista EU-jäsenyyteen koskevaa periaatepäätöstä tehtäessä oli sovittu. Maatalouden yrittäjätulossa tämä merkitsee noin 15—20 prosentin alentumista. Valuuttakurssikehitys lisää entisestään maatalouden vaikeuksia ja heikentää sopeutumismahdollisuuksia EU-jäsenyyteen.

EU-jäsenmaiden viljelijöillä on mahdollisuus saada korvausta kansallisen valuutan vahvistumisesta aiheutuvista tulon menetyksistä asetuksen perusteella. Suomalaisten viljelijöiden olisi kuitenkin saatava nyt tasavertainen kohtelu nykyisten EU-jäsenmaiden viljelijöiden kanssa. Tämän vuoksi 27.5.1994 tehdyn periaatepäätöksen mukaisen toimenpiteiden mitoitusta tulisi tarkistaa toteutunutta valuuttakurssikehitystä vastaavasti.

Arvoisa rouva puhemies! Maatalouden tai-vaanrannalla on synkkiä pilviä, eivätkä puheet, mitkä kansanäänestyksen jälkeen erityisesti oppositiojohtajan suusta tulivat, ”nyt loppui isäntien uho”, tilannetta suinkaan ole helpottaneet. Viljelijöiden tuskaa on lisätty uholla, jopa painostuksella. Mielestäni nyt kuitenkin tarvittai-

siin tässäkin suhteessa kansallista eheyttä, jota erityisesti arkkipiispa John Vikström on peräänkuuluttanut, kun hän on toivonut malttia kansanäänestyksen voittajille, ettei enää pitäisi rehennellä. Maatalousväestö tarvitsee nyt erityistä huomiota myös kirkon toiminnassa lähivuosina, on arkkipiispa todennut, niin suuressa murroksessa ja todella muutoksessa suomalainen maaseutu ja ennen kaikkea talonpoikainen perhevilmäpohjainen maatalous elää nyt. Onhan niin, että talonpoikainen elämänmuoto ja tilan viljeleminen muuttuvat ratkaisevasti siinä EU:ssa, johon nyt olemme menossa.

EU on toisenlainen yhteiskunta, kuin mihin me olemme tottuneet. Me olemme eläneet nykyisen kansallisen yhteisvastuun yhteiskunnassa, jossa yhteiskunta on mahdollisuuksien mukaan pyrkinyt tasaamaan eri alojen ja erilaisessa asemassa olevien ihmisten toimeentuloeroja. Euroopan unionissa olemme avoimessa markkinataloudessa, jossa tehokkaimmat pärjäävät, mutta jossa heikoimmilla on olennaisesti suurempia vaikeuksia kuin tämän päivän Suomessa.

Näillä ja myös monilla muilla perusteilla kannatan ed. Kalliksen tekemää ehdotusta käsitteilyssä olevan lakiehdotuksen hylkäämiseksi.

Ed. R i m m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Vihriälä kiinnitti varsin moniin hyvin tärkeisiin asioihin huomiota. Erikoisesti haluaisin korostaa myös sitä, kun hän toi esiin elintarviketeollisuudelle tärkeän raaka-aineen saannin. Olen monissa puheenvuoroissa itse tuohon asiaan kiinnittänyt huomiota ja tunnen todella syvää huolta siitä, että jos maataloutta ajetaan alas sillä vauhdilla kuin nyt suunnitellaan, niin elintarviketeollisuuden raaka-aineen saanti häiriintyy.

Olen myös hänen laillaan huolestunut siitä, miten maataloudesta mahdollisesti tulee paljon lisää työttömiä nykyisten 500 000 työttömän lisäksi. Työministeriön arvioissa esitetään, että vuosina 1996—2005 maataloudesta tulisi 20 000—25 000 työtöntä lisää Eta-vaihtoehtoon verrattuna. Kun elintarviketeollisuudesta kaikkien järjestelyjen seurauksena on arvioitu tulevan noin 15 000—17 000 työtöntä, niin me olemme todella suurten, vakavien asioiden äärellä valankin, kun uusia korvaavia työpaikkoja ei ole kyetty mistään osoittamaan. Kuten ed. Vihriäläkin toi esiin, minäkin haluan painottaa sitä, että kansallisella tukipaketilla, kun sitä tässä salissa aikanaan käsitellään, tulee koko suomalaisen

kansantaloudenkin näkökulmasta, ei pelkästään maatalouden ja elintarviketalouden näkökulmasta olemaan varsin suuri merkitys.

Ed. **Lahikainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Vihriälä maalasi eteemme sen kaltaisen lohduttomaltakin tuntuvaan uhkakuvan, että jos hänen esittämällään ajattelumallilla tulisi luoda Suomen selviytymisstrategia, ei siitä tulisi kerrassaan mitään. (Ed. Aittoniemi: Ei siitä tulekaan!) Hänen esittämänsä kaltainen pelottelun ilmapiiri on omiaan tuhoamaan henkisesti yrittämiseen ja pärjäämiseen perustuvan ilmapiiriin, jollaista me nyt juuri tarvitsemme selviytyäksemme tulevaisuudesta.

Ed. Vihriälä ei edelleenkään tunnusta sitä, että maatalouden nykyinen ei missään oloissa voi jatkua, olimme sitten Euroopan unionin jäseniä tai emme. Samaa mieltä olen ed. Vihriälän kanssa siitä, että me tarvitsemme kansallista yhteisymmärrystä maatalouden sopeuttamiseen, ja uskon, että me varmasti sen myös tulemme löytämään.

Ed. **Vihriälä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En tässä puheessa palannut siihen, mikä on maatalouden tila tänä päivänä, eli ettei sen pitäisi muuttua. Olen aikaisemmin tässä salissa käyttänyt puheenvuoron ja todennut, että ei varmasti nykyinen voi jatkua, vaan muutosta tulee, mutta ne, mitä toin esille puheenvuorossani maataloudesta ja ennen kaikkea kotimaisesta elintarviketuotannosta, jos me olemme EU:n täysjäseninä, minusta eivät ole mitään uhkakuvia, vaan tosiasioita, joiden pohjalta pitää sitten lähteä, ed. Lahikainen, rakentamaan sitä toimintaa, mitä kansallisesti voimme tehdä, jotta voimme turvata tässä maassa edes jonkin vertaisen oman elintarviketalouden ja elintarviketuotannon. Tämä on se tosiasia, joka meidän pitää tunnustaa.

Sen takia olisi erittäin välttämätöntä, että tässä salissa voitaisiin olla tästä kansallisesta tukipaketista, kaikista niistä laeista, kolmannessa käsittelyssä yksimielisiä ja viedä ne läpi. Tulen toki näiden käsittelyä kannattamaan, niin kuin täällä myöskin ymmärsin ed. Rimmin tekevän. Olen iloinen siitä, jos sosialidemokraattinen ryhmä on myös kerrankin kotimaisen elintarviketuotannon puolella ja on kannattamassa ja yksituumaisesti viemässä nämä lakiesitykset läpi. Siitä huolimatta meille jää erittäin paljon suuria ongelmia ja vaikeuksia yksittäisellä tilatasolla. Me puhumme täällä salissa hyvin pal-

jon keskiarvoista. Se ei paljon yksittäistä viljelijää lohduta, joka on vaikeuksissa tai vaikeuksiin joutuu.

Ed. **Muttillainen**: Arvoisa puhemies! Neuvoo-antavassa kansanäänestyksessä lähes kuukausi sitten suomalaiset vastasivat ”kyllä” Euroopan unionin jäsenyydelle antaen näin eduskunnalle neuvon, miten eduskunnan tulee menetellä omassa päätöksessään. Osa edustajista piti kuitenkin Ruotsin kansanäänestyksen tulosta tärkeämpänä. Ruotsi vastasi ”kyllä”, kuten Itävalta ja Suomikin. Kyllä-äänellä kansalaiset halusivat ottaa vaikutusvaltaisen paikan Euroopan kansojen keskuudessa, paikan, jonka me suomalaiset tarvitsemme ja ansaitsemme.

Suomen EU-ratkaisulla on kauaskantoiset vaikutukset maamme tulevaisuuteen. Vaikutukset ovat luonteeltaan ennen kaikkea taloudellisia ja liittyvät Suomen menestymismahdollisuuksiin. Yhdentymiskehityksen keskeisin voima on talouspoliittinen. Myönteisen talouskehityksen aikaansaaminen ja ylläpitäminen on välttämätöntä. Hyvin toimiva kansantalous mahdollistaa hyvinvointiyhteiskunnan ylläpidon ja kehittämisen, korkeatasoisen koulutuksen sekä sosiaaliturvan säilymisen.

Euroopan unionin jäsenyys ei ole ongelmaton eikä sinänsä ratkaise Suomen ongelmia. Kansallinen päätöksenteko on ratkaisevaa myös Euroopan unionin jäsenenä. Jäsenyyteen liittyvissä kansallisissa ratkaisuissa on kaikkia väestöryhmiä kohdeltava tasapuolisesti. Tämän näkökulman on oltava ohjeena päätöksenteossa. Tällöin on luotava edellytykset tulevaisuudessa selviämiseksi huolehtimalla mm. siitä, että koulutus ja tutkimus ovat korkealla tasolla ja kilpailukykyisiä.

Arvoisa puhemies! EU-neuvottelujen yhteydessä suomalaiset palkansaajajärjestöt asettivat omat neuvottelutavoitteensa. Neuvotteluissa saavutettiin keskeiset tavoitteet, mm. työehtosopimusten yleissitovuus ja TEL-järjestelmän säilyttäminen suomalaisten käsissä. Palkansaajajärjestöt ovat ilmaisseet selkeästi halunsa olla mukana vaikuttamassa eurooppalaisessa päätöksenteossa.

EU:n talous- ja sosiaalikomitea on palkansaajien ja muiden etujärjestöjen eurooppalainen parlamentti, joka toimii EU:n komission ja ministerineuvoston neuvoo-antavana elimenä sekä osallistuu julkiseen keskusteluun. Palkansaajien kannalta on tärkeää, että talous- ja sosiaalikomitean työtä edelleen kehitetään.

Eurooppalaiset palkansaajat tuntevat kiinnostusta suomalaista toimivaa työmarkkinajärjestelmää kohtaan, johon on usein liittynyt kolmikantasopiminen, jonka avulla on parhaimmillaan edistetty työllisyyttä. Myös tulevaisuudessa kansallisen edun kannalta kolmikantainen kansallinen valmistelu on välttämätöntä ja eräiden asioiden osalta, mm. aluepolitiikan ja työvoiman liikkuvuuden osalta, jo EU-käytäntökin sitä edellyttää. Suomalaisen palkansaajajärjestöjen täyttä panosta tarvitaan jatkossakin. Valmistelussa mukana oleminen on osa eurooppalaista vaikuttamista.

Arvoisa puhemies! Tulevaisuus on erittäin haasteellinen. Aikamme ja tulevien sukupolvien haasteet voidaan parhaiten kohdata tekemällä yhteistyötä, jossa jokainen hyötyy toisten kokemuksista. Rauhan ja turvallisuuden takaamiseen Euroopassa ja koko maailmassa tarvitaan yhteistyötä.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta tarkasteli Suomen EU-jäsenyyttä sosiaalipolitiikan kannalta ja totesi lausunnossaan: ”Asiaa on tarkasteltava maailmanlaajuisesti. Keskeiset syyt maapallon mittaisiin sosiaalisiin ongelmiin ovat taloudellinen epätasa-arvo, sodat, väestönkasvu ja ympäristöuhot, joista aiheutuu nälänhätää, pakolaisuutta ja siirtolaisuutta. Näiden ongelmien ratkaisemisessa kansainvälinen yhteistyö on välttämätöntä.” Euroopan unionissa voimme olla maailmanlaajuisesti mukana ratkaisemassa maailman ongelmia.

Arvoisa puhemies! Euroopan unionissa pyritään aidosti ja vilpittömästi lisäämään keskustelua sosiaalisesta ajattelusta ja sosiaalipolitiikasta. Näkemyskeskustelua on, että taloudellinen ja sosiaalinen kehitys kulkevat käsi kädessä. Sosiaalipolitiikan kehittämistavoitteita käsiteltiin ensin Viireässä kirjassa ja nyt myös Valkoisessa kirjassa. Valkoinen kirja sisältää useita ehdotuksia, joiden tarkoituksena on toimia uuden sosiaalipolitiikan toimintaohjelman pohjana. Lähestymistapa on mielestäni ns. pohjoismainen lähestymistapa.

Valkoisessa kirjassa linjataan keskeiset ehdotukset eurooppalaisesta sosiaalipolitiikasta seuraavasti:

1) Työpaikat ovat tärkein tavoite. Komissio ehdottaa valmistelewansa läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa toimintasuunnitelman, jonka tavoite on pysäyttää työttömyyden kasvu ja kääntää työttömyyskehitys laskuun.

2) Sijoitetaan korkeatasoiseen työvoimaan. Komissio ehdottaa tekevänsä ensi vuoden aikana aloitteita, jotka tähtäävät unionin laajuisen

takuun aikaansaamiseen, että yksikään alle 18-vuotias nuori ei joudu työttömäksi, vaan kaikille taataan mahdollisuus osallistua koulutus- ja harjoitteluohjelmaan tai että tarjotaan yhdistetty työ- ja harjoittelupaikka.

3) Korkeatasoinen työolainsäädäntö osaksi Euroopan kilpailukykyä. Tavoitteena on työntekijöiden informointi ja kuuleminen, työolainsäädännön vahvistaminen ja hyvä työterveys ja turvallisuus.

4) Eurooppalaisten työmarkkinoiden luominen. Tavoitteena on vapaa liikkuvuus ja tutkintojen vastavuoroisen järjestelmän laajentaminen.

5) Naisten ja miesten tasa-arvo. Tavoitteena on työmarkkinoilla tapahtuvan syrjinnän lopettaminen ja naisten työn arvon lisääminen. Tavoitteena on myös saada samanarvoisesta työstä sama palkka sekä työnteon ja perhe-elämän yhteensovittaminen. Tavoitteena on laatia selvityksiä työpaikkojen luomisesta sekä lastenhoitojärjestelmien ja palveluiden kehittämisen kustannuksista.

6) Sosiaalipolitiikka ja sosiaaliturva, aktiivinen yhteiskunta kaikkia varten. Tavoitteena on eurooppalainen hyvinvointimalli antamalla suosituksia mm. sosiaaliturvajärjestelmien rahoittamisesta. Tavoitteena on estää ihmisiä putoamasta yhteiskunnan ulkopuolelle, julistuksia laatien kannustaa paluuta takaisin työelämään. Komission tavoitteena on, että seuraavan EU:n perussopimuksen uudistamismahdollisuudessa harkitaan vakavasti keinoja taistella rotuun, uskontoon, ikään ja vammaisuuteen perustuvaa syrjintää vastaan.

7) Kansanterveys. Komissio on hyväksynyt kolme kansanterveyttä edistävää ohjelmaa. Nämä koskevat taistelua syöpää vastaan, terveyden edistämistä tiedottamisen ja kouluttamisen avulla sekä huumeriippuvuuden estämistä.

8) Ammattiliitot, työnantajat ja vapaaehtoisjärjestöt muutoksen osapuolina. Tavoitteena on auttaa sosiaalista vuoropuhelua työnantajien ja työntekijöiden kesken. Komissio ehdottaa, että työntekijä- ja työnantajajärjestöjä rohkaistaan tutkimaan, kuinka molemmat voivat sitoutua tavoittelemaan laadukasta tuotantoa ja korkeaa tuottavuutta. Tämä pitää sisällään mm. kaikkien työntekijöiden ja yritysjohton jatkuvan koulutuksen, työntekijöiden osallistumisen varmistamisen sekä uuden teknologian tarjoamisen mahdollisuuksien selvittelyn. Komissio aikoo perustaa sosiaalipolitiikan asioiden väittely- ja keskustelufoorumin, joka toimii samaan tapaan

kuin Vihreän kirjan yhteydessä tämän vuoden toukokuussa järjestetty konferenssi. Foorumi kokoontuisi puolentoista vuoden välein, ja siihen osallistuisi mahdollisimman useita asiasta kiinnostuneita tahoja. Ensimmäinen tapaaminen on ensi vuoden lokakuussa.

9) Kansainvälinen yhteistyö on eurooppalaisen sosiaalipolitiikan tehtävä. Komissio aikoo vahvistaa yhteyksiään kansainvälisiin järjestöihin, kuten Iloon, Euroopan neuvostoon, YK:hon sekä Oecd:hen. Iloon kanssa tehty pitkäaikainen yhteistyö jatkuu. Suhteessa Keski- ja Itä-Euroopan maihin komission tavoitteena on näiden maiden kaikkein kiireellisimpien ongelmien ratkaisussa avustaminen sekä yhteistyön järjestäminen jäsenvaltioiden avustuksella ja tuella. Keski- ja Itä-Euroopan maiden ongelmia ovat teollisuuden rakennemuutosten sosiaaliset seuraukset, työllistämispäätösten toimeenpano, köyhyyttä ja sosiaalista ulkopuolelle jäämistä vastaan taistelu, sosiaaliturvan luominen jne.

Komission tavoite avustaa ongelmien ratkaisemisessa on mielestäni tärkeää. Valkoisen kirjan komission sosiaalipolitiikan ehdotuksissa voi nähdä viitoitettavan suuntaa pohjoismaisen mallin mukaisesti. Nyt ja vastaisuudessa ratkaisut sosiaalipolitiikassa tehdään kuitenkin kansallisella tasolla, mutta EU-tason toimet eivät muodosta uhkaa suomalaiselle sosiaaliturvalle. Jäsenyys antaa mahdollisuuksia sen ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Pahin uhka suomalaiselle sosiaaliturvalle on työttömyys. Työllä synnytetään ja jaetaan sosiaalista hyvinvointia. Siksi hyvä työllisyys on hyvinvoinnin keskeinen tekijä. Me sosialidemokraatit pidämme työllisyyden parantamista tärkeimpänä asiana sekä Suomessa että Euroopassa. Työllisyyden parantamiseksi tarvitaan eurooppalaista yhteistyötä. Puolustaaksemme hyvinvointiyhteiskuntaa tarvitsemme taloudellista kasvua ja uusia työpaikkoja. Siksi sosialidemokraattien työllisyyspolitiikassa EU-jäsenyydellä on keskeinen välinearvo.

Tulevaisuuden hyvinvointiimme vaikuttaa keskeisesti talouden, työllisyyden ja sosiaalipolitiikan kohtalonyhteys. Siksi tarvitaan voimakkaita yhteisiä ponnisteluja työllisyyden parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysturva heijastaa vahvasti yhteiskunnassa vallitsevia arvoja. Meillä Suomessa vallalla oleva pohjoismainen lähtökohta perustuu sekä asumiseen että työhön ja painottaa yksilöllistä oikeutta etuuksiin. Tämä korostaa laajasti ymmärretyn sosiaalitur-

van kattavuutta, työsuhteesta riippumattomia-kin etuuksia ja vahvaa palvelujärjestelmää.

Sosiaalipolitiikalla on luotu hyviä edellytyksiä tasa-arvon toteutumiseksi. Hyviä esimerkkejä tästä ovat korkeatasoinen lasten päivähoitajajärjestelmä, äitiys- ja vanhempainloma sekä kattava kouluruokailu. Näiden asioiden osalta voimme näyttää mallia toisille Euroopan unionin jäsenmaille. Kaikkien vertailujen osalta emme sijoitu yhtä hyvin. Vertailtaessa esimerkiksi työttömyys- ja sairauspäivärahojen tasoa tai lääkekorvauksia emme sijoitu kärkeen, vaan listan loppuun. Euroopan eri maissa on käytössä erilaisia ja eritasoisia järjestelmiä.

Euroopan unionin jäsenyys ei vie meiltä mahdollisuutta hoitaa sosiaalipolitiikkaa paremmin kuin muualla, jos meillä on siihen varaa. Jäsenyys ei edellytä sosiaaliturvan tai julkisten hyvinvointipalvelujen romuttamista, mutta antaa kylä tekosyn siihen niille hallituksille, jotka haluvat näin menetellä. Sinänsä Euroopan unionin muut päätökset päinvastoin edellyttävät hyvinvointijärjestelmän säilyttämistä. Sitä pidetään tärkeänä kilpailukeinona ja koko yhteiskunnan kannalta välttämättömänä asiana.

Euroopalla on kokonaisuudessaan suojeltavana sen oma elämäntapa, johon kuuluu ainutlaatuinen tasapaino vapauden ja vastuun sekä vapaiden markkinoiden ja sosiaalisten ja ympäristövaatimusten korkean tason välillä. Jokaisella Euroopan maalla on oma tärkeä panoksensa annettavana hyvinvoinnin ja rauhan edistämiseksi.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan kertoa omista kokemuksistani valiokuntatyöskentelystä siinä yhteydessä, kun valiokunnat antoivat lausuntoja ulkoasiainvaliokunnalle. Olin mukana kahden valiokunnan työssä: sosiaali- ja terveysvaliokunnan sekä hallintovaliokunnan työssä. Molemmissa valiokunnissa työskentely oli määrätietoista, jäntevää ja aikataulullisesti oikein ajoitettua. Työskentely oli mielestäni myös innostunutta, ja iso osa asioista oli jo tuttuja. Työilmapiiri valiokunnissa oli hyvä, ja esimerkiksi sosiaali- ja terveysvaliokunta antoi yksimielisen lausunnon. Halusin kertoa tämän siksi, että tämän asian aikaisempien käsittelyjen joistakin puheenvuoroista sai valiokuntien työstä mielestäni virheellisen kuvan.

Arvoisa puhemies! Suomen on Eurooppapolitiikassa toimittava niin, että työllisyyden hoitaminen on talouspolitiikan keskeisin asia. Hyvän työllisyyden ja terveen talouden myötä säilytämme hyvinvointiyhteiskunnan ja sen palvelut.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Voi jestamas sentään, rouva puhemies, tätä hyväuskoisuutta, mitä edellinen puhuja tässä esiteli.

Tämä Ruotsi-liitos, rouva puhemies, oli nimenomaan Suomen ja Ruotsin EU-myönteisten taustavoimien taholta tehty, ja tämä jarrutusryhmä mursi sen, mutta se ei vaikuta kenenkään äänestystulokseen. Ruotsi äänesti myönteisesti. Minä olin jarrutusryhmässä, mutta äänestän kielteisesti täällä eduskunnassa. Näin ollen sillä ei ollut mitään merkitystä.

Ammattiyhdistysliikkeen hyväuskoisuus Euroopan työehtosopimuksiin ja yleensä työmarkkinajärjestelmään. Työehtosopimusten yleissitovuus on Euroopan unionin maissa hyvin harvinaista. Se päätetään ministeriön päätöksellä joka vuosi erikseen, onko se yleissitova, saavuttaako työehtosopimusten määrä sellaisen tason, että se voidaan hyväksyä ministeriön taholta yleissitovaksi. Tällainen on Euroopassa työehtosopimusten yleissitovuus.

Kaiken lisäksi Euroopan unionissa työnantajatahot, työntekijätahot sekä maatalous ym. seka-ammattit ovat yhdessä talouskomiteassa ja antavat komission esityksiin lausuntoja yhdessä parlamentin kanssa siinä päätöksentekoprosessissa, mikä Brysselissä pyörii. Ei ammattiyhdistysliike ole missään niin huonossa asemassa myöskään järjestäytyneisyyden osalta kuin Euroopassa Pohjoismaita lukuun ottamatta.

Mitä tulee sosiaaliturvaan ja työllisyyteen, on selvää, että maataloudesta lähtee 50 000 työtöntä lisää 2—3 vuoden aikavälillä. Siinä on tämä työllisyystilanne, joka vaikuttaa meidän sosiaaliturvaamme. Älkää hyvänen aika uskoko, että Suomen sosiaaliturva säilyy pohjoismaisella tasolla! Se harmonisoidaan eurooppalaiseen järjestelmään ja tietyn tuloksin.

Ed. Muttilainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi, tiedän kyllä, millä tavoin Euroopan unionin jäsenmaissa työehtosopimus sitoo ja millä tavoin siellä yleissitovuudesta päätetään. Mutta toistan vielä, että Suomen neuvottelutulos takaa sen, että Suomi säilyttää oman järjestelmänsä. Siinä ei ole mitään kiistelemisen aihetta, ed. Aittoniemi. Tiedän myös sen, että sosiaali- ja talouskomiteassa ovat edustettuina myös muut järjestöt kuin palkansaajajärjestöt. Etujärjestöt toimivat siellä omien etujensa ja intressiensä mukaisesti. Siellä ovat mukana maatalous- ja työnantajajärjestöt sekä työntekijäjärjestöt jne.

Mitä tulee työttömyystilanteeseen maatalouden puolella, niin kyllä me sosialidemokraatit haluamme, että maaseudulla asuvat voivat asua ja elää siellä edelleenkin. Mutta niitä elinkeinoja täytyy monipuolistaa ja antaa ihmisille uusia mahdollisuuksia elää ja asua siellä ja pitää koko Suomi asuttuna.

Ed. Rimmeri: Arvoisa rouva puhemies! Ihan aluksi haluan kannattaa ed. Pekka Leppäsen esittämiä lausumaehdotuksia.

Arvoisa puhemies! Kamppailut, esitykset, neuvottelut, keskustelut Suomen EU-jäsenyydestä, sen puolesta ja vastaan ovat kuluttaneet kyllä huikeasti aikaa ja niin taloudellisia kuin henkisiäkin voimavaroja, ja varmuudella monet Suomen kansalaiset ovat jo pitkään olleet lähes kurkkua myöten täynnä tätä sinällään hyvin tärkeää asiaa.

Nyt olemme varsinaiseen ratkaisuun nähden luultavasti loppusuoralla, ratkaisuun, joka ei ole helppo eikä tuskaton. Vasemmistoliiton ryhmäpuheenvuoron tänään käyttänyt pitkäaikainen valtiopäivämies ja ulkoasiainvaliokunnan jäsen Jarmo Wahlström kertoi vasemmistoliiton ryhmäpuheenvuorossa selkeästi vasemmistoliiton eduskuntaryhmän linjauksista tämän EU-prosessin alkuajoista aina tähän hetkeen saakka.

Haluan nyt kuitenkin vielä todeta, että eduskuntaryhmämme vastusti EU-hakemuksen jättämistä. Vastustimme sitä siitäkin huolimatta, että tässä salissa monet hyvin kiihkeästi vetosivat EU-jäsenyyden välttämättömyyden puolesta vallankin, kun Ruotsi oli päättänyt jäsenhakemuksen jättämisen. Me emme pitäneet kohtalonyhteyttä niin tärkeänä, kuin todella hakemusta kannattaneet pitivät. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä korosti silloinkin kansallista päätösvaltaa ja itsenäistä toimintaa muista riippumatta. Vasemmistoliiton ryhmä, kuten puolueemmekin piti EU-jäsenyyden ratkaisua niin suurena asiana, että siitä tulee Suomen kansan saada itse päättää kansanäänestyksessä. Kun tämä eduskunta päätti toimeenpanna kansanäänestyksen, se oli mielestäni demokratian voitto.

Miten tasapuolisesti kampanjaa kansanäänestystä edeltävänä aikana sitten käytiin, siitä on varmasti paljonkin sanottavaa. Tiedotusylivalta oli kyllä-puolella. EU-vastustajatkin tekivät tietysti töitä ja teimme myöskin parhaamme. Itse toimin hyvin määrätietoisesti siihen suuntaan, että ei EU:lle olisi tullut Suomen kansan valinnaksi.

Kun pitkin kesää ja syksyä monissa erilaisissa seminaareissa, paneeleissa, toritapahtumissa ja yksittäisissä keskusteluissa kansalaisten kanssa tästä EU-jäsenyydestä ja kansanäänestyksestä keskusteltiin, niin lähes jokaisessa tilaisuudessa tuli vastaan väite: "Ette kuitenkaan te kansanedustajat tee niin kuin kansa tahtoo, vaan te teette toisenlaisen ratkaisun." Jo noissa tilaisuuksissa sanoin kyselijöille ja tuon väitteen esittäjille, että itse ainakin tulen kansanäänestystä kunnioittamaan, koska eduskuntaryhmäni ja puolueenikin on kansanäänestystä vaatinut.

Nyt otamme kantaa tähän laajaan kokonaisuuteen ulkoasiainvaliokunnan mietinnön pohjalta, mietinnön, jonka liitteenä on 12 erikoisvaliokunnan lausunnot. Nämä lausunnot ovat arvokkaita asiakirjoja tässä laajassa kokonaisuudessa. Toivon vilpittömästi, että nyt kykenisimme tarkastelemaan tätä Suomen itsenäisyyden ajan merkittäväntä asiaa kaikella vakavuudella ja sillä vastuuntunnolla, jota Suomen kansa meiltä edellyttää.

Kun kansanäänestys oli suoritettu, komeili lehtien palstoilla värikarttoja, joissa kerrottiin, kuinka Suomi on nyt jaettu Kyllä- ja Ei-Suomeen. Minua ainakin satutti kovasti tuollainen tiedottaminen. Vaikka alueellisesti korostuivatkin ei- ja kyllä-mielipiteet, niin jokaisesta Suomen kolkasta varmuudella löytyi niin vastustajia kuin kannattajia. Toivon todella vilpittömästi, että tuon tapaista vastakkainasettelua ei koskaan enää tapahdu. Siitäkään huolimatta sitä ei saa tapahtua, että kiistattomasti EU-Suomen haitat ja hyödyt eivät jakaannu tasaisesti maan eri osissa asuvien kansalaisten kesken.

Suomen kansa on kuitenkin yksi kokonaisuus. Jos me aiomme mennä jäseneksi Euroopan unioniin, kuten kansan enemmistö on halunnut, on päätös silloin koko kansaa koskeva, ja kaikkien on voitava tuntee itsensä vain ja ainoastaan suomalaisiksi. Jotta näin tapahtuu, siinä on suunnattoman suuri vastuu istuvalla ja tulevalle hallituksella ja tulevilla eduskunnilla.

Tämän eduskunnan on mitä pikimmin voitava syvällisesti käsitellä Suomen tulevan EU-politiikan linjauksia, tavoitteita ja toimintatapoja, kun EU kiistatta vie paljon kansallista päätösvaltaamme. Mutta päätettävää jää itsellemekin. Miten sen hoidamme, on paljolti kiinni tulevista päättäjistä, heidän ideologiastaan ja tahdostaan.

Kuinka tässä Suomen parlamentissa ja Suomen hallituksessa esimerkiksi halutaan toimia työllisyyden poistamiseksi? Se on haasteistamme ja tämän hetken haasteistamme suurin. Työttö-

myys on suurin henkisen ja aineellisen ahdingon aiheuttaja koko suomalaisessa yhteiskunnassa. Halutaanko nyt ja vastaisuudessa ryhtyä turvaamaan hyvinvoinnin säilyttämistä, tehdäänkö kaikki mahdollinen ja myöskin mahdoton työllisyyden parantamiseksi ja yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden puolesta?

Miten hoitavat sitten Suomen etua ne paljon mainostetut suomalaiset vaikuttajat EU:n eri elimissä? Ovatko he kykeneviä ja päteviä hoitamaan niin sanotusti irti koti-Suomen eduksi kaiken sen, mikä EU:n lakien estämättä on mahdollista? Onhan todella tämän EU-kamppailun aikana paljon korostettu sitä, että me pääsemme vaikuttamaan. Nyt tulee se näytön paikka. Näytön paikka tulee myöskin suomalaiselle yrityselämälle ja teollisuudelle lunastaa lupausiaan työpaikkojen luomisesta, jota he ovat mahdollisen EU-ratkaisun myötä luvanneet toteuttaa.

Arvoisa rouva puhemies! Muutama sana EU:sta ja työelämästä. EU-ratkaisu sinällään ei kovin suuria muutoksia ainakaan lyhyellä aikajänteellä tuo suomalaiseen työelämään. Takaa-han Eta-ratkaisu jo suomalaisen työelämän edellytykset lähes kokonaisuudessaan. Työasiainvaliokunta katsoi lausunnossaan, että pohjoismaisilla työmarkkinajärjestöillä ja työehtosopimuksilla on keskeinen asema suomalaisessa yhteiskuntaelämässä. Tämänhän me varsin hyvin tiedämme. Suomessa se on merkinnyt sitä, että asiat, jotka monissa Euroopan maissa on hoidettu lainsäädännön kautta, on Suomessa toteutettu työehtosopimuksin. Työasiainvaliokunta pitääkin tätä välttämättömänä säilyttää myös jatkossa.

Kiinnitimme huomiota myös työehtosopimusten yleissitovuuteen. Valiokunta totesi yksimielisesti, että yleissitovuus ei ole ongelmaton Suomessa toimivien ulkomaisten yritysten kohdalla, ja totesi tässä kohden olevan lainsäädännössä kehittämistarpeita. Kuitenkaan valiokunta ei ollut valmis kirjaamaan lausuntoon selkeät vaatimusta lainsäädännön kiirehtimiseksi, jolla Suomessa toimivien ulkomaisten yritysten palveluksessa oleviin ulkomaisiin työntekijöihin sovelletaan vähintään Suomen yleissitovan työehtosopimuksen ehtoja. Tämä on mielestäni kuitenkin niin tärkeä vaatimus, että se täytyy sisällyttää Suomen tuleviin EU-päätöksiin ja tähän asiakirjaan. Vasemmistoliiton valiokuntaryhmä esittiikin vastalauseessaan, että sen EU-asiakirjoissa tulisi olla. Arvoisilla edustajilla onkin oiva mahdollisuus palata myöhemmin tähän asiaan esittä-mäni ponnien kohdalla.

EU-jäsenyyden yhteydessä on keskusteltu melko paljon myös tasa-arvokysymyksistä. "Taloudellisen tasa-arvon perusta" luki joskus SAK:n julisteissa. Kaikki tiedämme, että taloudellinen tasa-arvo ei ole toteutunut. Viimeaikaiset tiedot koto-Suomesta kertovat ihan omista ratkaisuihimme, joissa mm. palkkaerot ovat jälleen lähteneet kasvuun naisten tappioksi. Myös naisten työttömyys on nyt kasvanut miehiä enemmän. No, työttömyys on aina vaikea ongelma, kohdatkoon se naista tai miestä. Se on yksilöllinen hätätila.

Työasiainvaliokunta kiinnitti huomiota lausunnossaan siihen, miten kaikkeen valmisteluun, päätöksentekoon ja arviointiin tulee sisällyttää tasa-arvotarkastelu. Naisten osuutta päätöksenteossa niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla tulee lisätä. Halusimme ja haluamme itsekkin painottaa sitä, miten jo nyt ja erityisesti vastaisuudessa mm. alueellisessa kehittämisessä suuri valta ja vastuu on maakunnallisilla liitoilla. Nyt, kun katsomme maakunnallisten liittojen hallintoa, niin se on tasa-arvonäkökulmasta tarkasteltuna erittäin heikko. Tähän onkin saatava parannusta, ja se käy kyllä aivan omilla kansallisilla päätöksentekomenetelmillämme.

Suomalaisen naisen asema kansainvälisesti on hyvä. Se on perustunut korkeaan työhön osallistumiseen, kokoaikaiseen ansiotyöhön, laadukkaisiin julkisiin ja yksityisiin palveluihin, lastenhoitomahdollisuuksiin, kouluruokailuun, toimivaan julkiseen liikenteeseen. Nämä ovat vain muutamia esimerkkejä tasa-arvon rakenteellisista edellytyksistä. Niillä on luotu hyviä edellytyksiä naisten osallistumiselle mm. työelämään, mutta nämä edellytykset puuttuvat useimmista Euroopan maista. Tässä on haastetta riittävästi vietäväksi EU-maille malliksi ja säilytettäväksi ja kehitettäväksi edelleen kansallisella tasolla.

EU-sopimus ei saa muodostaa tekijää, jolla perustellaan hyvinvointiyhteiskunnan purkamista. Mahdollisimman kattava sosiaaliturva ja korkea koulutustaso on Suomen kannalta kilpailutekijä ja valttikortti. Se on myös erinomainen turvatakuu koko yhteiskunnalle välttää kansankunnan jakautumista köyhiin, rikkaisiin ja opporikkaisiin.

Arvoisa puhemies! Muutama sana ulko- ja turvallisuuspolitiikasta. Ulko- ja turvallisuuspolitiikka on tämän koko EU-prosessin ajan ollut kaikkein varjelluin, kaikkein varovaisimmin sanankääntein keskusteltu asia. Keskustelu on valitettavasti pyritty kuittaamaan sillä, että EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikasta päätetään

Maastrichtin sopimuksen mukaan vasta vuonna 1996 hallitusten välisessä konferenssissa. Valaistusta ja keskustelua saimme tästä EU-problematiikan osasta, kun me vasemmistoliiton kansanedustajat teimme asiasta välikysymyksen. Tarvittiin siis välikysymys, ennen kuin hallitus suostui tulemaan ulos kuorestaan.

Todelliseen keskusteluun ulko- ja turvallisuuspolitiikan suunnasta ja kehitysnäkymistä päästiin todella vasta puolustusvaliokunnan yksimielisen lausunnon innoittamana, vaikka lausunto yritettiin ampua alas ja laittaa valiokunnan yksimielinen lausunto vain yhden miehen näkemykseksi. Vasta puolustusvaliokunnan lausunnon jälkeen pääministeri Aho kertoi, että on valmisteilla esitys, jonka mukaan Suomi haki heti EU-sopimuksen hyväksymisen jälkeen Länsi-Euroopan unionin Weu:n tarkkailijajäsenyyttä.

Kun aiemmin mainitsemassani välikysymyskeskustelussa 14.6. tänä vuonna kysyin Weu:n tarkkailijajäsenyyden valmistelusta, en saanut silloinkaan siihen asiaan vastausta, vaikka tiesimme jo silloin, että valmistelut olivat jo käynnissä. Salamyhkäisyyttä ja outoa asian käsittelyä kuvaa presidentin lausahdus, jonka mukaan näistä ulko- ja turvallisuuspolitiikan asioista piti keskustella vasta 16:nne lokakuuta jälkeen, siis jälkeen kansanäänestyksen.

Arkaluontoisin asia ei siis olisi saanut tulla julkiseen keskusteluun. Toivottavasti tämä salaaminen ei ollut tartuntaa EU:n salaisesta päätöksentekomenettelystä.

Totesin asian ensimmäisessä käsittelyssä, mitä puolustusvaliokunta edellyttää ulkoasiainvaliokunnalle antamassaan lausunnossa mahdollisesta Weu:n tarkkailijajäsenyydestä. Puolustusvaliokunta toteaa: "Mikäli Suomi päättäisi mahdollisen EU-jäsenyytensä seurannaisena hakea tarkkailija-asemaa Weu:ssa, tätä ei tulisi tehdä ilman eduskunnan myötävaikutusta." Tämän osan arvoisa ulkoasiainvaliokunta onkin huomioinut, kun mietinnössä luvataan asia tuoda eduskunnan käsittelyyn. Millaista käsittelyä tarkoitaan, olisi ja on välttämätöntä tietää. Puolustusvaliokunta toteaaakin selkeästi: "Valiokunta edellyttää, että hallitus hankkii mahdolliselle päätökselle hakea tarkkailija-asemaa Länsi-Euroopan unionissa eduskunnan suostumuksen."

Ulkoasiainvaliokunnan ja puolustusvaliokunnan kannanotot poikkeavat kovasti toisistaan tässä hyvin tärkeässä asiassa. Siksi onkin mielestäni aivan välttämätöntä, että kolmannen käsittelyn aikana saadaan selvyys, aikooko halli-

tus tuoda Weu:n tarkkailijajäsenyyshakemuksen eduskunnan päätettäväksi.

Arvoisa rouva puhemies! Viime viikolla käydystä ensimmäisessä käsittelyssä toin jälleen keran julki syvän huoleni suomalaisen elintarviketalouden tulevaisuudesta, enkä käy sitä enää kertaamaan. Totean vain, että kansallisella tukipaketilla tulee olemaan suuri merkitys siihen, miten rajun muutoksen kohtaamaan joutuva elintarviketalous raaka-aineen tuottajasta jalostukseen tulee selviämään. Oman huomattavan osansa näyttelevät vastaisuudessa myös kuluttajat. Onko heidän valintansa kotimaiset vai EU-maista tuotetut elintarvikkeet? Tässäkin kysytään kuluttajien omanarvontuntoa, ymmärtämystä ja arvontoa laadukkaalle suomalaiselle elintarvikkeelle, ymmärtämystä ja vastuuta työpaikkojen ja kotimaisen elintarvikehuollon puolesta.

Arvoisa puhemies! Toin puheenvuoroni aikaisemmassa vaiheessa esiin sen, miten välttämättömyyksiä on, että suomalainen työehtosopimusjärjestelmä toimii ja säilyy Suomen ollessa EU:n jäsen. Korostin myös työehtosopimusten yleisluonteisuuden noudattamisen välttämättömyyttä kaikessa Suomessa tehtävässä työssä. Ehdotan, että perusteluissa lausutaan:

”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viipymättä uudistamaan lainsäädäntöä, jotta Suomessa toimivien ulkomaisten yritysten palveluksessa oleviin ulkomaisiin työntekijöihin sovelletaisiin vähintään Suomen yleisluonteisen työehtosopimuksen työsuhteen vähimmäisehtoja.”

Ed. P a l o h e i m o : Herra puhemies! Minä olen ymmärtänyt, että tämän asian historiallisuuden tähden monet kansanedustajat ovat kirjoittaneet puheensa sanataarkasti ja lukevat ne eduskunnan pöytäkirjaan niitä historioitsijoita varten, jotka vuonna 2044, 50 vuoden kuluttua, kaivavat esiin tämän keskustelun ja haluavat sieltä tutkia, mitä kukin tulikaan tänä päivänä sanooneksi.

Haluan näille samoille historiankirjoittajille kertoa, että salissa on tällä hetkellä kuusi kansanedustajaa kuuntelemassa minun puhuttani. Lehterillä on seitsemän henkeä, jotka kuuluvat yleisöön, ja kaksi vahtimestaria ja puhemiehen korokkeella istuu kaksi henkeä ja lisäksi on pikakirjoittaja. (Ed. Aittoniemi: Tulkki jäi mainitsematta!) Näille kaikille minä nyt pidän tämän puheeni lukematta sitä paperista, pidän sen vapaamuotoisena. Siitä huolimatta, että en ole käyttänyt tämän keskustelun yhteydessä toistaiseksi yhtään puheenvuoroa, olen ajatellut rajata tämän

15 minuuttiin. Kuitenkin se puhemyly, joka täällä on aikaisemmin pyörinyt, on vaikuttanut sen verran, että en katsonut asiallisesti todellakaan kirjoittaa tätä sanasta sanaan, vaan käytän tämän puheenvuoroni vapaasti siitä huolimatta, että tämä aihe on niin arvokas. (Ed. Aittoniemi: Te olettekin puhumisen suomenmestari!) — Puhumisen suomenmestari, huusi Sulo Aittoniemi, joka on hävinnyt minulle väittelykilpailussa Lappeenrannassa vuosi sitten ja on edelleenkin katkera tästä tappiostaan. Hän pääsi kuitenkin loppukilpailuun saakka, joka mainittakoon myös näille samoille historiankirjoittajille, vaikka se ei kuulu tähän asiaan.

Minun kantani EU-kysymykseen on painotunut eri tavoin eri vaiheissa. Alun perin, kun tästä vuosia sitten alettiin keskustella, olin EU:n, tai silloisen EY:n, kannalla johtuen siitä, että näin sen oikeastaan parhaana, mahdollisesti jopa ainoana mahdollisuutena pelastaa tuhoutuva maapallo. Katsoin, että vasta usean kansan, usean valtion keskinäinen yhteistyö on riittävän voimakas työkalu niitten äärettömän vaikeiden ongelmien ratkaisemiseksi, jotka maapalloa tänään uhkaavat. Alusta lähtien asetin kuitenkin reunaehdoksi sen, että suomalainen maaperä säilyy suomalaisessa omistuksessa. Niinpä siinä vaiheessa, kun Eta-sopimuksen yhteydessä ryhdyttiin puhumaan ulkomaalaisten maanomistus-oikeudesta Suomessa, asetuin vastustamaan Eta-sopimusta ja ulkomaalaisten maanomistus-oikeutta. Osallistuin jopa täällä käytyyn silloiseen pienimuotoiseen jarrutuskeskusteluun kaksi vuotta takaperin ennen joulua. Me emme kuitenkaan onnistuneet ehkäisemään tuon lain voimaantumista, vaan ulkomaalaisten maanomistus-oikeus tuli jo Eta-sopimuksen yhteydessä, ja näin ollen se ei enää ollut syy vastustaa EU-sopimusta.

Pohdittuani asiaa pitkään kallistuin sitten EU-sopimuksen kannalle johtuen siitä, että tuo kynnyskysymys oli ratkennut jo aikaisemmin omalta osaltani. Perustelut EU-sopimuksen kannatukselle olivat itse asiassa hyvin samanlaiset, jotka minulla olivat aikanaan EY-integraation kannattamiseksi. Käsitellen niitä nyt tässä lyhyesti. Ne liittyvät itse asiassa kaikki EU:n tulevaan rooliin. Ne liittyvät toiveisiin, joita minulla on EU:n tulevasta roolista.

Ensinnäkin EU:n tulisi aloittaa uusi kehitysyhteistyö. EU:n pitäisi ottaa jokin maanosa niin sanoaksemme kummimaanosakseen, jokin kolmannen maailman maanosa. Kaikkein parhaiten tuollaiseksi kummimaanosaksi sopisi ilmeisesti

Afrikka, joka on suoraan Euroopan eteläpuolella. Euroopan pitäisi aloittaa pitkän tähtäyksen laajamittainen kehitysyhteistyö Afrikassa, jonka tarkoituksena olisi noin seuraavien 30—50 vuoden kuluessa saada Afrikassa aikaan stabiili tila, tasapainoinen tila, niin että Afrikka tulisi toimeen omillaan. Jos Eurooppa ei tähän pysty, tulee Afrikan tuhoutuminen jatkumaan kaikissa niissä muodoissaan, joissa se viimeisten vuosikymmenien kuluessa on jatkunut, ja se tulee ehdottomasti heijastumaan myös Eurooppaan todennäköisesti satojen miljoonien siirtolaisten tai siirtolaisiksi pyrkivien muodossa. Näin ollen Euroopan ensimmäisenä tehtävänä olisi nähdäkseeni pyrkiä pelastamaan kolmas maailma ja saman tien koko maapallo.

Afrikassa Algeria ja Egypti ovat niitä maita, jotka kaikkein eniten tässä suhteessa ovat Euroopalle ongelma. Algeria ja Egypti ovat molemmat maita, joihin Euroopalla on pitkäaikaiset siteet. Ne molemmat ovat erittäin ylikansoittuneita. Algeriassa väestö asuu vain 3 prosentin alalla koko maan pinta-alasta. Näin ollen Euroopan kehitysyhteistyöhön tulisi kuulua väestöräjähdysten ehkäisy, ympäristötuhojen torjunta, metsitykset, aavikoitumisen estäminen, juomaveden turvaaminen, polttopuiden turvaaminen, ylipäänsä kokonaisvaltainen ote koko maanosan kehitykseen, joka tähtäisi siihen, että noin 30—50 vuoden kuluttua Afrikka pystyisi itse pitämään huolta kestävästä kehityksestään. Tämän tulisi tapahtua ei yksipuolisena kehitysapuna, kuten nykyään sitä kutsutaan, vaan yhteistyönä sillä tavoin, että se pohjautuisi maanosan eri maiden omaan traditioon. Tämä olisi siis projekti numero yksi.

Toisena projektina Euroopan pitäisi pitkällä tähtäyksellä pyrkiä kestävään kehitykseen omalla alueellaan. Eurooppa voi olla esimerkiksi elintarvikkeittensa suhteen omavarainen. Se ei itse asiassa sitä ole tänään siitä syystä, että lihan tuotanto, joka pääosin keskittyy Belgiaan, Hollantiin, Tanskaan ja Irlantiin, ei perustu omasta maaperästä saatavaan rehuun, vaan perustuu kolmannelle maailmalle, muista maanosista kuljetettuun rehuun. Sitä tuodaan noin 20 miljoonaa tonnia vuodessa. Sen jälkeen elintarvikkeiden tuotanto, nimenomaan eläinperäisten elintarvikkeiden tuotanto, on mitä suurimmassa määrin teollista, ja mm. Hollanti ja Belgia ovat hukumassa lantaan. Nämä ongelmat täytyy ratkaista tulevaisuudessa.

Kokonaisuudessaan Euroopassakin on väestöongelma siitä syystä, että sillä alueella Euroop-

paa, joka muodostaa noin 4 prosenttia maapallon koko alueesta, asuu noin puoli miljardia ihmistä. Jos koko maapallolla olisi sama väestön tiheys kuin tuolla Euroopan alueella, jolloin on laskettu mukaan Romania, Bulgaria, Unkari, Tšekinmaa, Slovakia ja Puola, mutta ei Venäjää eikä entisen Neuvostoliiton osavaltioita, niin maailmassa olisi 12,5 miljardia ihmistä tällä hetkellä. Euroopan on saatava oma väestönkehityksensä kuntoon pitkällä tähtäyksellä. Sen on saatava se pysäytetyksi, ja sen jälkeen sen on saatava piennentyksi nykyistä väkilukuaan. Tämä on ehdoton osa tulevaisuuden kestävästä kehityksen Eurooppaa.

Kolmantena tähän liittyvänä asiana Euroopan pitäisi olla pioneeri uuden teollisen yhteiskunnan luomisessa. Euroopalla paremmin kuin Aasian mailla tai nähdäkseeni paremmin kuin Pohjois-Amerikan Yhdysvalloilla on mahdollisuus luoda alueellaan uusi teollinen tuotantokenttä, joka ottaa huomioon jo lähtökohtinaan sen, että uusiutumattomia luonnonvaroja ei käytetä samassa määrin kuin nykyisin eikä ympäristöä saastuteta samassa määrin kuin nykyisin. Se merkittäisi liikenteen uusimista täysin, niin että liikenne perustuisi raideliikenteeseen ja siihen saumattomasti liittyvään, sähköisesti toimivaan liityntäliikenteeseen. Tämän tyyppinen infrastruktuuri pitäisi kehittää koko maanosaan.

Sitten Euroopan pitäisi tavaratuotannossaan koko alueellaan pyrkiä kierrätykseen. Sekin on projekti, joka ottaa 20—30 vuotta, mutta se on mahdollinen.

Sitten Euroopan pitäisi energiatuotannossaan pohjautua uusille energiamuodoille, aurinkopohjaisille energiamuodoille, luopua ajatukselta, että ydinvoima on tulevaisuuden energialähde, se on vain välivaiheen energialähde, ja luopua nykyisestä voimakkaasta fossiilisten polttoainien käytöstään.

Näin ollen kaikkeen tähän, siis teolliseen uudistamiseen, kuuluisi niin liikenne, energiatuotanto, tavaratuotanto kuin maankäyttökin kaiken kaikkiaan. Tämä suurprojekti, megaprojekti niin sanoakseni, jonka Eurooppa voisi toteuttaa omalla alueellaan, voisi kestää myöskin noin 30—50 vuotta.

Jos nyt kysytään, millä resursseilla Eurooppa sitten voisi tämän tyyppisen projektin toteuttaa, niin resurssit ovat olemassa: 20 miljoonaa työntöntä Euroopassa pystyisivät tämän toteuttamaan, ja Eurooppa voisi olla pioneerimaa, mitä tulee uudentyyppiseen teolliseen tuotantokoneistoon.

Jotta kaikki tämä olisi mahdollista, on Euroopan muututtava kilpailukyiseksi taloudestaan. Sen pitää pystyä kilpailemaan Japanin ja Yhdysvaltojen ja Kaakkois-Aasian nousevien maiden kanssa. On todettava, että talouskasvu on Kiinassa ollut parina viimeisenä vuonna 13 prosenttia, Argentiinassa, Chilessä ja Meksikossa 10 prosenttia, kun se Euroopassa on ollut vain 2 prosenttia. Euroopan julkinen sektori on 15—20 prosenttia suurempi kuin näissä kilpailevissa maanosissa, ja Euroopan työttömyys on noussut siten, että kun se 60-luvulla oli 2 prosenttia, 70-luvulla 5 prosenttia, se 80-luvulla oli jo 10 prosenttia, ja se on kasvanut siitä edelleen. Kaikilla modernin tekniikan alueilla Eurooppa on jäänyt jälkeen Aasian teknisesti edistyneimmistä maista ja Yhdysvalloista.

Näin ollen, jotta Eurooppa voisi toteuttaa sen idealistisen tavoitteen, josta aikaisemmin puhuin, Euroopan pitäisi muuttaa myös talousrakenteensa kaiken kaikkiaan siten, että se olisi kilpailukyisempi. Se muutettaisiin mm. siten, että Euroopan tulisi omaksua uudentyyppinen ote kilpailuhenkisyyteen, pitäisi kannustaa suorituksia nykyistä enemmän, sosiaaliset rakenteet pitäisi muuttaa kannustavammiksi kuin mitä ne ovat, ja julkisen sektorin luonnetta pitäisi muuttaa ja sitä pitäisi ilmeisesti kaventaa.

Arvoisa puhemies! Siitä huolimatta, että näyttää siltä, että en pystykään pitämään lupaustani täysin tästä 15 minuutista, minä haluan vielä esittää erään asian lopuksi, viidennen asian tulevaisuuden ihanne-Euroopasta.

Se on idea kulttuuridiversiteetin säilyttämisestä. Euroopan henkisellemme pohjalle on äärimmäisen tärkeää, että Eurooppa säilyttäisi kulttuurinsa monimuotoisuuden. Ne kymmenet lukemattomat kielet, mitä Euroopassa edelleen puhutaan, kymmenet traditiot, jotka elävät ensisijaisesti Euroopan maaseudulla eri puolilla, ei niinkään suurkaupungeissa, jotka ovat homogenisoituneet jo koko maailman suurkaupunkien kaltaiseksi, kaikki se, mikä on löydettävissä vielä tänään Euroopan maaseudulta, traditio ja kulttuuri ja sen rikkaus, sen mosaiikkimaisuus, se on arvo, joka tulevaisuuden Euroopassa tulisi säilyttää.

Arvoisa puhemies! Näitä viittä kohtaa, jotka olen esittänyt, pidän toivottavina ja tavoiteltavina siinä EU:ssa, johon Suomi nyt on liittymässä.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Pelttari.

Ed. Heikkinen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Olen mielenkiinnolla odotellut ed. Paloheimon johtaman tulevaisuusvaliokunnan mietintöä. Ehkä tässä saatiin sävyä hiukan jo jotakin osviittaa. Mutta ed. Paloheimo on pahasti erehtynyt eräässä asiassa.

Ensinnäkin tiettyjen kehitysmaiden suhteen, mitä enemmän niitä autetaan, se virhe on ollut juuri olemassa, ruokitaan tietynlaisia vasta-asennetta, joka koostuu katkeruudesta, vihasta ja välinpitämättömyydestä, halusta tehdä toisin kuin oletetaan. Tämä on juuri se virhe, mitä tapahtuu esimerkiksi Afrikan suunnassa. Minä väitän, että jos ainoa keino esimerkiksi Afrikan tiettyjen alueiden auttamiseen on se, että vieläkin heille jätetään tulitikkua, suolapurkki ja veitsi, jätetään heidät sinne yksin, 97 prosenttia heistä kuolee, enemmänkin, mutta kun viiden vuoden kuluttua mennään katsomaan, siellä tavaataan lehvien läpi killisteleviä kirkassilmäisiä, hyvinvoivia alkuasukkaita, jotka ovat aloittaneet uuden elämän. Mutta jos apua jatketaan edelleen, luukat lisääntyvät aavikoilla. Siitä ei ole kenellekään mitään hyötyä.

Aivan sama virhe, ed. Paloheimo, on Jugoslavian sodassa. Jos Jugoslavian sodassa osapuolet jätettäisiin yksikseen, annettaisiin heille kunnon aseita, vuoden kuluttua jo nurmet viheriöisivät ja rauha olisi maassa. Nyt siellä tapellaan niin kuin tähänkin saakka on tapeltu pian kuusi vuotta, toiset kuusi, ehkä kymmenenkin vuotta, tuskat ja kärsimykset ovat entistä suuremmat.

Valkoinen mies ja tämä sivistynyt yhteiskunta laskee kaiken väärin. Linkolan opit ovat tiettyjä hyviä pohjia teillekin, ed. Paloheimo, esimerkiksi kehitysmaiden suuntaan, mutta ei kenenkään surmaaminen, niin kuin hän sanoo, vaan se lievämpi muoto.

Ed. P a l o h e i m o (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Olipa mukavaa kuulla tämä ed. Aittoniemen, vanhan väittely-ystäväni, äärimmäisen inhimillinen puheenvuoro siitä, kuinka 97 prosenttia ihmisistä voi kuolla ja kuinka aseiden jakaminen Bosniaan olisi se paras keino. Se on liian yksinkertainen. Tietysti noin voidaan menetellä, mutta se keino on liian yksinkertainen. Sillä ei pystytä muuttamaan mitään pysyvästi vaan ainoastaan väliaikaisesti. Siinä tapahtuu vain siten, että romahdus, joka on lyhytaikainen, korvautuu uudella nousulla, joka oikeas-

taan palauttaa sen entisen tilanteen ennalleen. (Ed. Aittoniemi: Valkoinen mies palaa takaisin!) — Olen ihan samaa mieltä siitä, että valkoisen miehen siellä oleskelu on ollut hyvin vahingollista. Ei siitä kannata väitellä.

Tuo neuvo ja metodi, jonka ed. Aittoniemi esittää, on kuitenkin tehokkuudestaan huolimatta mielestäni liian yksinkertainen. Se ei ole pysyvä. Sillä voidaan ehkä väliaikaisesti ja näennäisesti, erittäin näennäisesti, saada asiat järjestykseen.

Ed. von Bell: Herra puhemies! Muistan kerran aikaisemmin puhuneeni tässä salissa vielä harvalukuisemmalle kuulijakunnalle. Se tapahtui kello 4.30 aamuyöllä.

Herra puhemies! Epävarmuus EU:n luonteesta ja kehityksestä on luonnollisesti heijastunut keskusteluun Suomen jäsenyydestä. Keskustelussa, jota kansanäänestyksen edellä käytiin, heijastui selvästi epätietoisuus siitä, mihin olemme oikeastaan liittymässä.

On totta, ettemme voi tietää, minkälainen EU on viiden tai kymmenen vuoden kuluttua, emme edes sitä, millainen maailma on muutamien vuosien kuluttua, lukuun ottamatta ehkä ed. Aittoniemeä. (Ed. Aittoniemi: Ai, että minä olen olemassa?)

Sen kuitenkin tiedämme, millaiset maat tällä hetkellä ovat yhteistyössä Euroopan unionin jäseninä. Tiedämme, millaisia perusarvoja ne edustavat. Tiedämme, mihin seuraan olemme menossa mukaan. Tämän hetken tietämyksen mukaan Euroopan valtiot pyrkivät yhteisesti maanosamme rauhan ja hyvinvoinnin vahvistamiseen sekä alueellisten erojen tasoittamiseen. Myös sen tiedämme, että paluuta menneisyyteen ei enää ole, vaikka eräät sitä vielä haluaisivatkin. Mitä enemmän kansat ovat yhteistyössä, sitä vähemmän niillä on ratkaisemattomia ristiriitoja keskenään. Emme tarvitse enää sotilassaappaiden, piikkilanka-aitojen ja tuhoamisleirien Eurooppaa. Tätä todellisuutta on vielä entisen Jugoslavian alueella karmealla tavalla nähtävissä.

Kun kylmä sota jakoi Eurooppaa, ei Suomi missään vaiheessa pitänyt kahtiajakoa itselleen edullisena turvallisuusjärjestyksenä. Uskon, että vain yhteistyön Euroopassa Suomen kansa saa parhaiten oikeutta. Eurooppa on luomassa nahkaansa, jättämässä taakseen vastakohtaisuudet ja vihan kylvön. Nyt on aika hakea uutta. Se voi olla vain yhteistyö yli kansallisten rajojen, ja Suomen on syytä olla siinä mukana.

Jo ennen kansanäänestystä olemme kansallisessa keskustelussa yrittäneet läpivalaista jäsenyyden edut ja haitat. Kansalaisten on pitänyt pystyä kertomaan kantansa jäsenyyteen jo yli kolme viikkoa sitten. Tässä talossa eivät kaikki tunnu olevan siihen valmiita vieläkään, kohta kaksi viikkoa kestäneiden, joskus jopa ympäri-vuorokautisten keskustelujen jälkeen. Vaikka kuinka kriittisesti suhtautuisin Euroopan unionin jäsenyyteen, en voi olla niiden joukossa, jotka halventavat suomalaisten arvostelukykä ja kansanäänestyksen tulosta. Ei kansalaisia houkuteltu vaaliurnille vain huvin vuoksi tässä Suomen kannalta historiallisen tärkeässä tilanteessa. Avaimet Suomen ratkaisuun ja eduskunnan EU-äänestykseen tulevat vain omasta taskusta, suomalaisten vapaissa vaaleissa ilmaisemasta tahdosta, ei ruotsalaisten tai norjalaisten tekemistä ratkaisuista. Nyt nekin edustajat, jotka ovat hailleet Ruotsin suuntaan, ovat saaneet sieltä luvan äänestää Suomen kansanäänestyksen tuloksen mukaisesti.

Eräille kiivaimmin täällä eduskunnassa kansanäänestyksen tuloksen vastaista ratkaisua ajaneille demokratia ja kansanvalta on vain väline silloin, kun se omia pyrkimyksiä sattuu tukemaan. Euroopan unioniin liittyminen ei ole alueellinen kysymys vaan koko valtakuntaa koskeva ratkaisu. Siksi kansanäänestys antaa neuvon suomalaisten ratkaisusta.

Todellisuudessa tulevaisuus yhteistyössä muiden Euroopan demokraattisten valtioiden kanssa on jo alkanut. Omasta osaamisestamme ja tehokkuudestamme riippuu se, pystymmekö omat vahvat puolemmat saamaan yhteistyön kautta entistä vahvemmiksi. Me onnistumme, jos yhteisesti niin tahdomme. Osata voi monella tavalla. Ratkaisevaa on lopputulos: se, miten hyvin omat asettamamme päämäärät pystymme saavuttamaan.

Suomi pystyi sotien jälkeen viisaan diplomati- an avulla ylläpitämään yhteyttä länteen, vaikka ns. yleiset syyt rajoittivat osallistumistamme poliittiseen yhteistyöhön. Viisaudella ja vaivan- näöllä onnistumme kansallisten etujemme turvaamisessa myös siinä eurooppalaisten kansojen yhteistyössä, johon olemme henkisesti ja suurelta osin myös taloudellisesti aina kuuluneet.

Presidentti Koivisto on ilmaissut asian ytimekkäästi, kun hän totesi: ”Kun kerran olemme riippuvaisia muista, on parempi olla mukana siellä, missä asioista päätetään.” (Ed. Aittoniemi: Mitä siellä tehdään, kun ei pystytä päättämään mistään?) — Siellä päätetään, ed. Aittoniemi.

Kun Suomen suunta on yhteistyön Eurooppa, on kaiken tason osallistuminen valmisteluihin nyt välttämätöntä kaikkien suomalaisten etujen vaalimiseksi riippumatta siitä, onko kysymys EU-kielteisestä vai -myönteisestä Suomen kol-kasta. Alue- ja rakennepoliitikassa paikallisella tasolla on nyt suoranainen velvollisuus toimia aloitteellisesti unionin suuntaan. Unioni ei tule kyselemään suomalaisilta, haluammeko me osal-listua yhteisesti rahoitettaviin hankkeisiin. Aloit-teiden ja aktiivisuuden on tullava täältä. Siihen on annettu nyt mahdollisuudet.

Uudessa lainsäädännössä alueiden kehittä-misvastuussa olevien maakunnallisten liittojen on kyettävä määrittelemään ne asiat, joihin kan-nattaa nyt erityisesti keskittyä ja toimia kaikin voimin valittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Nyt ja tulevaisuudessa Euroopan unionin osara-hoitamien ohjelmien sisältöön vaikuttaminen onnistuu parhaiten juuri alueellisesti. On kaik-kien kannalta tärkeää, että myös elinkeinoelämä on vahvasti mukana alueiden omista tarpeista johdettujen ohjelmien suunnittelussa ja toteutta-misessa. Samalla se lisää yritysten sitoutumista myös rahallisesti ohjelmien toteuttamiseen.

Onnistuakseen pyrkimyksissään on myös edustamani Pohjois-Suomen jako kannattajiin ja vastustajiin kurottava umpeen mahdollisimman nopeasti. Tulee varoa sitä, että jotakin aluetta pidetään automaattisesti ei-alueena. Se johtaa vain alueen syrjäytymiseen.

Vahingollista olisi, jos juuri maamme hei-koimmilla alueilla herpaannuttaisiin ja antau-duttaisiin virran vietäväksi. Myöskään näiden alueiden hallintokoneistot eivät ole milloinkaan aikaisemmin joutuneet näin mittavan kansainvä-lisen verkoston osaksi. Tilanne on uusi ja vaatii siksi tehokasta asioihin perehtymistä, osallistu-mista ja suuriakin ponnistuksia. Kuten täällä monissa puheissa on jo usein todettu, unioni ei tarjoo mannaa taivaasta, vaan vaatii aktiivisuut-ta koko yhteiskunnaltamme.

Herra puhemies! Tärkeään asemaan ainakin jäsenyyden alkuvaiheessa nousee myös tiedotus. Kuinka kansalaiset ja alueet, voivat osallistua unionin toimintaan, ellei siitä saada riittävästi tietoa? Tiedotuksen tulee myös olla mahdollisim-man yksiselitteistä, jotta turhalta työltä, voimien ja varojen tuhlaamiselta vältytään.

Arvoisa puhemies! Lopuksi yhdyin niiden edustajien käsityksiin, muun muassa ed. M. Laukkasen, jotka ovat vaatineet hallitukselta selontekoa Suomen EU-politiikan suuntaviivoista heti liittymissopimuksen hyväksymisen jälkeen.

Hallituksen on saatava valitsemalleen linjalle myös eduskunnan kannatus.

Ed. P i h a : Arvoisa puhemies! Kun ed. von Bell kertoi juuri puhuneensa täällä kerran harva-lukuisemmalle yleisölle kuin nyt, niin ilmeisesti minun kohtaloni on lähes joka kerta pitää pu-heenvuoroni lähes pikkutunneilla ja hyvin har-voille kuulijoille, mutta mitäpä siitä.

Arvoisa puhemies! Nyt se on taas todistettu meille hiukan nöyryyttävälläkin tavalla: Usein voimamme tunnossa uskomme vaikuttavamme paljonkin ruotsalaisten päätöksiin, vaan toisinpä ilmeisesti on. Ruotsalaiset eivät juuri välitä suo-malaisten poliitikkojen tai Suomen kansankaan neuvoista, vaan he tekevät päätöksensä itse, itse-näisesti. Voimmekin siis vain miettiä, oliko todel-la tarpeen olla niin huolissaan ruotsalaisten itse-näisyydestä ja olisiko ehkä ollut syytä keskittyä oman itsenäisyytemme ja sitä kautta omien rat-kaisuittemme vaalimiseen. Uutena kansanedus-tajana täytyy sanoa, että mielestäni on häpeäksi koko parlamentille, että muutaman kansan tah-don jarruttajan tähden emme pystyneet omaa itsenäistä ratkaisuamme tekemään.

Surkuhupaisa asetelma sai huippunsa eilen, kun kaikki tv-kanavamme seurasivat Ruotsin kansanäänestystä, kuin se olisi kansallisesti mer-kittävin tekijä. Suomalaiset saivat jännittää Ruotsin äänestystulosta oman äänen ollessa tois-arvoinen. Kerrankin Suomi sai mahdollisuuden olla kehityksen eturintamassa, mutta kompastui-kin sitten parlamentissa muutamiin väyrysiin ja laukkasiin, jotka milloin valtiopäiväjärjestykses-tä ja milloin hallitusmuodosta etsivät muodollis-ta oikeutusta järjestöömään käyttäytymiseensä.

Itse olen lähtenyt siitä, että tärkein pykälä meille itse kullekin on hallitusmuodon 2 §, jonka mukaan valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut edus-kunta. (Ed. Aittoniemi: Entä se seuraava mo-mentti?) Suomen kansa teki tehtävänsä ja antoi kansanedustajille neuvon, ja nyt, ed. Aittoniemi, on meidän aikamme jo viimein tätä neuvoa kun-nioittaa.

Ongelmat, jotka meillä päätöksenteossa ovat neuvoa-antavan kansanäänestyksen jälkeen olleet käsissämme, eivät niinkään johdu kansanää-nestyksen soveltumattomuudesta tämän kaltaisia päätöksiä tehtäessä, vaan enemmänkin omas-ta tyhmydestämme. Jo silloin, kun päätettiin yksimielisesti kansanäänestyksen järjestämises-tä, olisi pitänyt pohtia kansanäänestyksen jäl-keistä ns. krapula-aikaa. Luotammehan me kan-

saan eduskuntavaaleissakin niin paljon, ettemme ota omaa kansanedustajapaikkaamme vain neuvona vaan hyvinkin sitovana. Sama kansan minun käsittääkseni tässäkin vaalissa äänensä antoi. Kansanäänestyksestä olisi pitänyt tehdä sitova, ei vain neuvoa-antava. Kaiken tämän rullansin jälkeen minusta tuntuukin, että suomalaiset äänestäjät ovat huomattavasti valmiimpia ja valistuneempia kansanäänestyksiin ja jarruttava pää löytyy tästä talosta.

Kansanäänestyksen järjestäminen EU:hun liittymisestä oli asiallinen päätös sinänsä. Tulevaisuudessa toivon, että kansanäänestyksiä voidaan järjestää muistakin kansallisesti merkittävistä asioista. Täytyy kuitenkin muistaa, että kun usein esimerkiksi otetaan Sveitsi eräänlaisena demokratian paratiisina, en minä ainakaan haluaisi eräänlaisin sveitsintaudin leviämistä Suomeen. Sveitsissä äänestysprosentti ei välillä ylitä edes 50:tä prosenttia. Sekään ei ole mikään demokratian riemuvoitto.

Kansanäänestyksissä asioiden tulee olla merkittäviä kansallisia tai kunnissa kunnallisia päätöksiä, joissa on selkeät vaihtoehdot, ja niiden tulee olla sitovia. Neuvoa-antavan kansanäänestyksen järjestäminen on turhaa. Se on jo nähty. Niinpä mielestäni on perusteltua tutkia mahdollisuus lisätä hallitusmuotoon myös sitovan kansanäänestyksen vaihtoehto.

Nyt kun Suomi päättää Euroopan unioniin liittymisestä, teemme päätöksemme sen perusteella, että Euroopan unionin jäsenyys tuo Suomelle etuja verrattuna ulkopuolelle jäämiseen.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä oli erinomaisesti käsitelty sekä ongelmia että mahdollisuuksia. Perusajatuksenahan on, että jo nyt Suomi on enenevässä määrin riippuvainen muiden päätöksenteosta ja liittymällä Euroopan unioniin saamme osamme tästä päätösvallasta, pääsemme ns. pääkallonpaikalle.

Mitä me sitten päätösvallallamme teemme? Suomen on oltava mukana Euroopan unionissa sitovien sopimusten aikaansaamiseksi ympäristönsuojelun alalla. Suomalaisilla on tällä alueella osaamista, ja uskon, että annamme oman lisäarvomme päätöksenteoon samalla, kun turvaamme omien kansallisten kriteerien mukaisen ympäristöstävällisemmän teollisuutemme ja yritystemme kilpailukyvyyn Euroopassa.

Turvallisuuden ja vakauden ylläpito ja turvaaminen Euroopassa oli eräs keskeinen peruste monelle kyllä-äänestäjälle. Niinpä sitäkin kysymystä on ennakkoluulottomasti tarkasteltava. Tällä on kuultu monta värikästä mutta vähem-

män todenmukaista visiota siitä, kuinka Suomea viedään milloin mihinkin: Natoon, Weu:hun ja ties minne. Täytyykin todeta, että kun on hyvin lukenut Maastrichtinsa, toteaa, ettemme nyt äänestämällä kyllä sitoudu mihinkään edellä mainituista. Tulevaisuudessa meillä on näidenkin asioiden kanssa ratkaisun paikka EU:n linjatessa vuonna 1996 turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaansa. Silloin siis Suomi itse päättää, miten asiaan suhtautuu. Minusta Weu:n tarkkailijajäsenyys on asiallinen, enkä pidä henkilökohtaisesti sitäkään pahana, että liitymme Weu:hun tulevaisuudessa.

Visiointi sen pidemmälle ei ole tarkoituksenmukaista, koska vuosien vieressä emme tiedä, missä tilanteessa olemme. Sanonpa vain sen, että sinänsä pidän hyvin positiivisena sitä, että Suomessa ensimmäisiä kertoja keskustellaan avoimesti Naton jäsenyydestä tai muista turvallisuus- ja puolustuspolitiikkamme vaihtoehdoista. Se jos mikä on itsenäistä päätöksentekoa ja sinänsä puhuu karua kieltään itsenäisyyden lisääntymisestä ja itsenäisen päätöksenteon avoimuudesta eikä päinvastoin, kuten on väitetty.

Kolmas asia on Euroopan Rahaliitto Emu ja erityisesti sen kolmas vaihe, jonka on määrä alustavan aikataulun mukaisesti, kuten tiedämme, tapahtua aikaisintaan vuonna 97 ja viimeistään vuonna 99. Tämänpäiväisten näkymien perusteella ei aikataulu näytä kovin realistiselta. Suomen kannattaa Emussa aikanaan olla mukana, ei siksi, että EU ajaa sitä, vaan siksi, että se tuo Suomelle ja Suomen taloudelle vakautta ja enustettavuutta. Sinänsä Emu-kriteereihin pyrkiminen on järkevää. Määräykset budjettivajeesta, valtion velanotosta ja inflaatiosta ovat järkevää ja kauaskantoisen talouspolitiikan peruspilareita ja edustavat myös tiettyä sukupolven vastuunottoa ajastaan.

Emun kolmanteen vaiheeseen liittyminen tuo pienelle valtiolle, kuten Suomi, myös stabiliteettia ja helpottaa myös suomalaisten yritysten riskien hallintaa. Täytyy nimittäin muistaa, että vaikka vientiteollisuus usein hurrasikin devalvaatiopolitiikalle, oli moni suomalainen pienyritys samasta syystä vaikeuksissa, jolle jopa konkurssissa. Ulkoasiainvaliokunnan edellytys siitä, että Suomen suhtautumisesta EU:n Rahaliiton kolmanteen vaiheeseen päättää eduskunta, on oikean suuntainen.

Euroopan unionin laajentuminen itäisen Euroopan maihin on alue, jossa Suomelta odotetaan vahvaa ja osaavaa panosta. Meidän onkin vastattava tähän haasteeseen. Tällä hetkellä ti-

lanne ei kuitenkaan näytä kovin hyvältä. Näennäisesti olemmekin varmasti parempia idän asiantuntijoita kuin käytännössä. Totuushan on se, että asemamme ja kaupamme entisen Neuvostoliiton kanssa ei niinkään perustunut osaamiseen kuin muihin puitteisiin. Suomen panostaminen osaamisessaan itään ja lähinaapureihimme onkin tulevaisuuden strategia, joka varmasti kannattaa. Niinpä kauppa- ja teollisuusministeriön apu yrityksille ja sitä kautta suomalaisten yritysten panostus ja osaamisen kartuttaminen esimerkiksi Venäjän ja Baltian markkinoihin on toivottavaa, ei niin kuin ennen kaupan kulmakivenä vaan osana ulkomaankaupan kokonaisstrategiaa.

Arvoisa puhemies! Tasa-arvoasiaa on usein käytetty keppihevosenä välillä puolesta ja välillä vastaan EU:n jäsenyyttä. Mainittavaa onkin, että arvioiden mukaan nuoret ja naiset olivat EU-äänestyksessä erityisen aktiivisia kyllä-äänestäjiä, joten uskonkin, että jopa surkuhupaisia piirteitä saanut lähinnä keski-ikäisten miesten huoli suomalaisen naisen tasa-arvoisuudesta oli aiheeton. Toivottavasti sama suomalainen mies suhtautuu suomalaisen naisen tasa-arvoisuuteen tulevaisuudessa yhtä antaumuksella, kun siihen liittyviä asioita täällä kansallisesti, niin kuin kuuluinkin, käsitellään. Tosiasiahan on se, että meillä Pohjoismaissa naisen asema on niin hyvä verrattaessa keskieurooppalaiseen sisareemme, että meiltä toivotaan vahvaa panosta myös tasa-arvoasioissa. Kuitenkin väite, joka täälläkin on esitetty, siitä, että suomalainen nainen joutuisi Euroopan unionissa nyrkin ja hellan väliin, on paitsi loukkaava, lähes verrattavissa siihen väitteeseen, että Euroopan unionin jäsenenä suomalaisesta miehestäkin tulee tumma ja tulinen. Jokainen päättelköön todennäköisyyden itse.

Euroopan unionin päättävien elinten vallanjako on ollut eräs keskeinen kysymys. Minusta Euroopan unionin parlamentilla on varmasti oma paikkansa, mutta koska itse pidän parhaana Euroopan unionina itsenäisten valtioiden liittomallia eli laajentumismallia enkä syvenemismallia valtioliittosuuntaan, pidän ministerineuvostoa keskeisenä ja arvokkaana päätöksentekuelimenä. Julkisuusperiaatteesta tuskin täällä kukaan on eri mieltä. Me olemme tottuneet julkisempaan vallankäyttöön ja päätöksentekoon, ja sitä linjaa, emme suinkaan yksin, ajamme varmasti myös Euroopan unionissa.

Mitä Suomen sitten tulisi oppia Euroopan unionista? Ainakin se, että suhtautumisemme erilaisiin pienempiin direktiiveihin ei saa olla kir-

jaimellista. Joskus voi olla, että suomalaisiin olosuhteisiin direktiivi ei vain sovi. Silloin ollaan tottelemattomia. Ei ole tarkoituksenmukaista, että me esimerkiksi sahaamme bussimme poikki euromittoihin. Järjen käyttö on sallittu myös isomman yhteisön jäsenenä, se on opittava. Myös on opittava olemaan tuomatta euroterveysiä ja käyttämättä eurokorttia päätöksenteon painostamisessa. Nyt jo kuulee käytettävän ilmaisuja, "kun EU määrää" ja "mitäköhän EU:ssa tästä ja tästä sanotaan". Ollaan kansallisesti itsekkäitä, lähdetään siitä, että me sanomme näin ja piste.

Arvoisa puhemies! Kun Suomi nyt liittyy Euroopan unioniin, se siirtää osan päätäntävallastaan Euroopan unionille. Siksi olisi tärkeää, että kansa saadaan kokoon, yhtenäiseksi. Kun tarkoitushakuisesti on jaettu Suomi ns. punaiseen ei-alueeseen ja vihreään kyllä-alueeseen, täytyy kuitenkin muistaa se, ettei Suomessa ollut yhtäkään aluetta, jossa sataprosenttisesti oltiin puolesta tai vastaan, joten tällainen vastakkainasettelu on teennäistä.

Erityisen surullista siksi onkin ollut se, että muutama kansanedustaja on omiin pyrkimyksiinsä siinä sivussa repinyt kuilua kyllä- ja ei-äänestäjien välillä syvemmäksi. Suomella on edelleen omat ongelmansa, jotka sen kansallisesti täytyy ratkoa. Ei EU sitä meidän puolestamme tee, ja siksi on tärkeää puhalttaa yhteen hiileen.

Minä uskon, että tulevaisuudessa olemme moneen kertaan kironneetkin EU:n ja aina emme saa omia tavoitteitamme läpi. Sellaista on yhteistyö. Toisaalta taas tulokset yhteistyöstä ovat usein myös paremmat, siksihän se on kannattavaa.

Erityisesti myös nuorille sukupolville Euroopan unioni avaa uusia mahdollisuuksia, ja uusien mahdollisuuksien ovien avaaminenhan ei ole keltäkään pois. Euroopan unioni on yhteisö, jossa Suomen kannattaa olla jäsenenä yhdessä muiden Euroopan maiden kanssa vaikuttamassa Euroopan kehitykseen, yhdessä oma viiteryhmänsä kanssa päättämässä omasta tulevaisuudestaan haluamassaan Euroopassa.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Olin jo lähdössä Tehtaankadulle, mutta kannatti odottaa niin kuin aina ennenkin ed. Pihan puheenvuoroa. Ihan muutama kommentti.

Ensinnäkin juuri siihen nämä jarruttajat pyrkivät, että saataisiin itse ratkaista Ruotsista välittämättä, niin kuin me nyt täällä teemme. Herra

puhemies, meillä ei ole mitään kiirettä nyt, kun jarruttajat pistivät uusiin ohjaksiin tämän homman. Me saamme aivan leppoisasti keskustella täällä eikä ole mikään kiire ja pääsemme vielä puolenyön aikaan poisikin, jos herra puhemies meidät armollisesti silloin päästää.

Sitten hallitusmuodon 1 § sanoo, että Suomi on täysivaltainen tasavalta. Herra puhemies, ei ole, siihen täytyy lisätä: ”Suomi on täysivaltainen tasavalta, sikäli kuin jäsenyys Euroopan unionissa sitä ei rajoita”, tai siihen suuntaan.

Ed. Piha, hallitusmuodon 2 §:n 2 momentissa sanotaan myös, että ”lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta yhdessä tasavallan presidentin kanssa”. Ei käytä tulevaisuudessa, vaan siihen pitää liittää lisäksi: ”ja Euroopan unionin kanssa”. Samoin tulee hallitusmuodon 2 §:n 4 momenttiin riippumattomia tuomioistuinta koskien maininta: ”sikäli kuin Euroopan unionin tuomioistuinjärjestelmä ei sitä rajoita”. Nämä muutokset, ed. Piha, vaativat sitä, että se on tehtävä perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Jos tämä asia aiotaan vuodenvaihteessa voimaan, se vaatii viiden kuudosen kiireelliseksi julistamisen. Te valikoidusti katsotte sen yhden pykälän vain, kas kun ed. Häkämies, joka on taitava juristi ja Kymenlaaksosta kotoisin, ei ole teitä neuvonut tässä asiassa.

Toinen varapuhemies (koputtaa): Ed. Aittoniemi, pitää katsoa tänne päin eikä ed. Pihaan päin!

Ed. Korkeaoja (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Pihan puheenvuoro oli kuin pikataival läpi kaikkien ihanuksien, mitä Euroopan unioni toi. Tuntui vain siltä, että tässä vauhdissa jäivät näkemättä kaikki ongelmat ja kaikki riskit, mitä jäsenyys tuo tullessaan, ja mieleen oli tarttunut pelkästään positiivisia asioita.

Haluaisin kiinnittää erääseen mielestäni ristiriitaisuuteen hänen puheenvuorossaan huomiota. Totesitte, että toisaalta ette kannata syvenevää integraatiota, mutta puhuitte lämpimästi Emun kolmannen vaiheen puolesta, joka yksittäisenä tapahtumana tai integraatiokehityksen osana on yksi kaikkein suurimpia askelia syvenevään suuntaan, mikä puolestaan tuo mukanaan monenlaisia sellaisia välttämättömiä lisäaskeleita, joita ilman sitten ei voida elää, mikä vääjäämättä johtaa siihen, että hallinnon rakenteita on muutettava jne., siis on yksi tärkeä osa syvenevään suuntaan. Kun täällä on monissa yhteyksissä kritisoitu nimenomaan Emun näitä piirteitä, ette mielestäni ollenkaan nähnyt muuta kuin

nämä konvergenssikriteerit, jotka ovat toki vain aivan pieni osa Emun kolmatta vaihetta.

Ed. Nikula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paikasta eduskunnan takarivissä on se hyöty, että voi täyttää kaikki eduskuntatyön edellyttämät käyttäytymissäännöt ja silti tarkastella kaikkia edustajakollegoitaan.

Vastaan ed. Aittoniemelle, kun hän viittasi hallitusmuodon 1 §:ään, että siihen pitäisi lisätä, että Suomi on täysivaltainen, mikäli jäsenyydestä Euroopan unionissa ei muuta johdu. Tarkkaan ottaen se on luettava juuri niin, että Suomi on täysivaltainen tasavalta siltä osin, kuin velvoitteistamme kansainväliseen yhteisöön ei muuta johdu. Me olemme sitoutuneet monin monin kansainvälisin sopimuksin kunnioittamaan kansainvälistä oikeutta, ja tässä tapahtuu yksi uusi sitoutuminen itsenäisen tasavallan omaehtoisen päätöksenteon muodossa.

Ed. Aittoniemi, palaisin vielä säätämisyjärjestykseen, joka tietysti, arvoisa puhemies, onkin kolmannen käsittelyn tärkeitä asioita. Toteaisin, että perustuslakivaliokunnan yli kymmenen asiantuntijan joukosta yksi ainoa edusti sitä käsitystä, jonka ed. Aittoniemi esitti, ja hänkin totesi, että hänen tulkintansa on vastoin perustuslain kirjainta. Ed. Aittoniemi tietänee, että jos lähdetään lakia tulkitsemaan vastoin kirjainta, täytyy olla todella vahvat argumentit ja silloin oikeastaan vaaditaan särötön asiantuntijoiden rintama sen tueksi.

Ed. Piha (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin ed. Aittoniemelle sanoisin, että leppoisa keskustelu ed. Aittoniemen kanssa on sinänsä aina hyvin mukavaa ja kuppilassa se varmasti olisi erityisen hauskaa. Mutta täällä tietysti pitäisi saada päätöksiäkin aikaan. Sen vuoksi täytyy ajatella sitä, mikä keskustelu on järkevää ja mikä ei, mikä johtaa tuloksiin ja mikä ei.

Ed. Korkeaojalle, kun hän viittasi Emun syventävänä tekijänä, täytyy todeta, että jo tällä hetkellä olemme taloudellisesti hyvin riippuvaisia muista valtioista, emme ainostaan itsestämme, joten siinä mielessä Emu tuo meille stabiili-teettia, kuten puheenvuorossani totesin. Sinänsä se ei enää lisää meidän riippuvuuttamme, koska se on jo fakta.

Ed. Häkämies: Herra puhemies! Ed. Pihan puheenvuorosta jäi päällimmäisenä mieleen ohje noudattaa tervettä järkeä direktiivien tulkinnassa. Mieleeni tulee tapaus vuosisadan alusta, jol-

loin presidentti Svinhufvud teki isoisästäni Pieta-rista poliisin Lappeenrantaan siitä huolimatta, että hän ei täyttänyt silloista poliisidirektiiviä täysin, vaan oli kaksi senttimetriä liian lyhyt.

On kovin valitettavaa, että Suomen EU-jäsenyyttä koskevan keskustelun päällimmäiseksi asiaksi on ainakin kansalaisille jäänyt surullisen kuuluisa jarrutuskeskustelu. On tietysti hyvä, että näin tärkeän asian yhteydessä eduskunnassa vieraili tuhansia ihmisiä, mutta taisi vain olla niin, että monelle koko asia näyttäytyi ikään kuin viihdetilaisuutena, jossa keskustelun jarruttajat kiipesivät kerta toisensa jälkeen puhujakorokkeelle joka kerta yhä enemmän vakuuttuneina omasta erinomaisuudestaan ja poliittisesta viihdytysvoimastaan. Asia taitaa olla todella niin kuin toimittaja Olli Kivinen kirjassaan ilmaisee, että maailmassa on nähty onnetoman monta kertaa, kuinka riittävän suuri vallanhuuma tai jumalakompleksi saa jotkut poliitikot toimimaan täysin järjen vastaisesti mistään tappiosta tai taantumasta välittämättä. Toki eduskunnassa on ennenkin jarrutettu, mutta tällä kertaa täytyy muistaa, että pohjana oli kuitenkin selkeänumeroinen kansanäänestystulos verrattuna noihin aikaisempiin jarrutuskeskusteluihin. Järkevintä olisikin tehdä eduskunnan säädöksiin sellaiset muutokset, että puhemiehellä ainakin jollakin tavalla olisi mahdollisuus puuttua tällaiseen työrytmiterrorismiin.

Kansanedustajan oikeus puhua vapaasti ja rajoittamattomasti on tärkeä asia, mutta vielä arvokkaampaa on se, että saadaan aikaan päätöksiä. Ajatellaanpa tilannetta, että lähes jokaisen tärkeän asian yhteydessä meille syntyy noin 20 jarruttajan joukko, joka haluaa ja pystyy väsyttämään eduskunnan niin, että suuren enemmistön on omasta hankkeestaan luovuttava. Tai entäpä tilanne, jossa kaikki kansanedustajat yhtäkkiä saisivat sen kaltaisen herätyksen, että se velvoittaisi heitä jokaisessa äänestyksessä äänestämään "tyhjää"? Kuulostaa tietysti hieman surkuhupaisalta, mutta tälläkin vakaumuksella tässä talossa nostetaan aivan samaa palkkaa kuin kaikki muutkin.

Tämä prosessi myös omalta osaltaan toi esiin eri puolueitten toimintakulttuuria. Tällä vaalikaudella olen ollut hämmentynyt Suomen keskustan toiminnasta kahdessa suuressa asiassa. Toinen oli ydinvoimaaänestys, jossa hallituksen pääministeri äänesti oman hallituksensa esitystä vastaan, ja toinen on ollut tämä EU-prosessi, joka ainakin hallituksen sisällä on ollut aivan liian usein vain kokoomuksen puhde.

Kokoomuspuoluetta on kilpailijoiden toimesta tällä vaalikaudella aina silloin tällöin syytetty siitä, että olemme olleet tiettyissä asioissa vain keskustan apupuolue. Tässä asiassa olisimme kokoomuspuolueessa olleet kovin tyytyväisiä, jos keskusta olisi omaksunut edes apupuolueen roolin. Pääministeri Aho totesi muutama päivä sitten tv-haastattelussa, että kyllä keskusta näistä asioista selviää ja että Paavo Väyrysen puuhista ei jää jälkiä puolueeseen. Suvaitsevaisuus on tärkeä arvo, mutta jos ei nyt ihan puoluekuria, niin ainakin jonkin sortin johtamista tässä asiassa viime päivien aikana olisi kaivattu.

Sosialidemokraatit, jotka tällä vaalikaudella muutoin ovat tehneet vastuun pakenemisen epävirallisen suomenennätyksen, ovat tässä asiassa toimineet varsin ryhdikkäästi. On muistettava, että tämäkin asia, vaikka kovin poikkeuksellinen onkin, on hallituksen esitys, jota hallituspuolueiden tulisi normaalikäytännön mukaisesti puolustaa. Näin ei kuitenkaan oikein ole ollut, ja sosialidemokraatit ovat joutuneet paikkaamaan hallituksen repaleista kantaa.

Kansanäänestyksen lopputulos oli täysin selvä, mutta mielipiteet eri puolilla Suomea jakaantuivat varsin selkeästi. Suomi jakaantui EU:ta kannattavaan Etelä-Suomeen ja EU:ta vastustavaan Pohjois-Suomeen. Puoluepoliittisesti EU-Suomi on kokoomuksen ja sosialidemokraattien valta-alueita, Ei-Suomea hallitsee Suomen keskusta ja osittain vasemmistoliitto. Suomen puoluerakenne poikkeaa sillä tavoin eurooppalaisesta, että meillä ei ainakaan vielä ole ns. kaksipuoluejärjestelmää. Euroopan unionissa sosialidemokraatit ja kokoomus löytävät EU-parlamentista selkeät veljespuolueet tai viiteryhmät, joissa toimivat parlamentaarikkokollegat ovat myös hyvin usein tuttuja jo vuosien varrelta. Keskustan ja vasemmistoliiton lienee kovin vaikea löytää luontevaa yhteistyökumppania Euroopan unionin sisäلتä puoluepoliittisesta näkökulmasta. Esimerkiksi keskustan kaavailema liberaaliryhmä on tietääkseni tunnettu varsin maatalousvastaisista mielipiteistään.

Muuttuuko suomalainen puoluerakenne siten muita EU-maita vastaavaksi, jää nähtäväksi. Todennäköisesti mekin olemme menossa samaan suuntaan, mutta suomalaisen puolue-elämän erityispiirteet säilynevät vielä varsin pitkään.

Jos täällä käyty jarrutusnäytelmä oli surkuhupaisa, niin kovin korkeaa arvosanaa ei voi myöskään antaa Suomen EU-komissaarin nimitysprosessista. Tarinallahan on sillä tavoin onneli-

nen loppu, että nimitetyksi tuli henkilö, joka on tehtävään kiistatta pätevä ja omaa vähintäänkin sen energisyyden kuin tehtävän hoitaminen vaatii. Porvariyhteistyöstä komissaarinimitys ei kuitenkaan antanut kovin kaksista kuvaa. On valitettavaa, että nimitystä ei voitu tehdä objektiivisin perustein, vaan asiasta muodostui poliittinen valtanäytelmä, jossa hallituksen enemmistö päätyi esittämään henkilöä, jolla ei ainakaan virallisesti ole ollut mitään tekemistä Suomen EU-neuvotteluprosessin kanssa.

EU-politiikka tulee olemaan hyvin keskeinen osa suomalaista ulkopoliittikkaa. Nykyinen tasavallan presidentti on hyvin selkeästi ilmaissut halunsa korkean profiilin toimintaan myös EU-asioissa. Jos tähän vielä yhdistyy se, että maassa on jossakin vaiheessa sosialidemokraattinen pääministeri, voi sosialidemokraattien ylivalta ulkoasiainhallintoa koskeissa nimitysasioissa kasvaa suhteettomasti. Toivottavasti tämä pelko osoittautuu aiheettomaksi.

Herra puhemies! Kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa korostettiin voimakkaasti kansallisten parlamenttien asemaa ja merkitystä. Tämä taas toisaalta merkitsee läheisyysperiaatteen korostamista ja EU-organisaatiossa ministerineuvoston aseman pönkittämistä. Uskon, että tämä käsitys on aika yleisesti Suomen poliittisten puolueiden keskuudessa hyväksytty. Tästä tietysti seuraa vääjäämättömästi se, että emme halua lisätä ainakaan korostetusti Euroopan parlamentin valtaa. Aloitemonopolihan on komissiolla, ja parlamentilla on vain omaa vaalijärjestelmää koskeissa asioissa aloiteoikeus. Tosin sanotaan, että muodollisesta asemasta huolimatta parlamentilla itse asiassa olisi vaikutusta EU-säädösten suhteen. Tätä myös kertovat tilastot omalta osaltaan. Itse kuitenkin olisin tämän asian suhteen aika skeptinen. Perustellusti voisi kysyä, mihin Euroopan unionin sisällä Euroopan parlamenttia itse asiassa tarvitaan. Kysyä voi myös sitä, kuinka hyvä kuva niillä 16 suomalaisella kansanedustajalla, joista Euroopan parlamentin jäseniä vuoden vaihteen jälkeen tulee, on tulevasta työstään ja omista vaikutusmahdollisuuksistaan.

Äskeisessäkin puheenvuorossa käsiteltiin tasa-arvokysymystä. Se voisi mielestäni olla hyvä esimerkki sen suhteen, onko meillä suomalaisilla tarpeeksi itsetuntoa Euroopan unionin jäsenenä. Joskus tähän asiaan voi suhtautua aika lailla epäilevästi.

Suomi, kuten esimerkiksi Tanskakin, joutuu tasa-arvokysymyksissä muuttamaan lainsäädän-

töään täyttääkseen EU-direktiivien vaatimukset. Tästä voisi helposti vetää sen johtopäätöksen, jos asiaa puhtaasti juridisesta näkökulmasta tarkastelee, että me olisimme tasa-arvokysymyksissä jäljessä Keski- tai Etelä-Eurooppaa. Näinhän asia ei missään tapauksessa ole. Kun katsoo sellaista yksinkertaista asiaa, kuin mikä on pohjoismaisten naisten osuus poliittisessa päätöksenteossa niin kunnallispolitiikassa kuin valtakunnan politiikassakin suhteessa Keski-Eurooppaan tai kuinka on järjestetty sellainen merkittävä tasa-arvoon liittyvä kysymys kuin päivähoito, niin voidaan todeta Pohjoismaiden ja Suomen olevan tässä vielä jättiaskeleen Keski- tai Etelä-Eurooppaa edellä. Belgiassa yhteiskunta on järjestänyt noin 3 prosentille alle kolmivuotiaista lapsista päivähoiton yhteiskunnan taholta. Suomessa vastaava luku on 100 prosenttia. Eli, niin kuin täällä jo aikaisemminkin on todettu, meidän tulee ymmärtää myös se, että emme sorru direktiivinaivismiin, ja ymmärrämme myös sen, että olivat säädökset millä tasolla tahansa, niin ei niillä, oli kysymyksessä mikä tahansa maa, satojen vuosien tai vuosituhansien traditioita noin vain ja yhtäkkiä muuteta.

Kaiken kaikkiaan meillä on kaikki edellytykset pärjätä Euroopan unionin jäsenenä, mutta meidän on kuitenkin aina syytä itseämme muistuttaa, että terve kansallinen itsekkyys on paikallaan.

Ed. N i k u l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Häkämies viittasi komission jäsenysehdoikkaan asettamiseen puheenvuoronsa alkuosassa. Minusta hänellä tavallisesti niin selkeä ajatus teki siinä kuperkeikan, kun hän totesi, että lopputuloksena oli epäilemättä ansiokkaimman ehdokkaan asettaminen, mutta jotenkin sitten kuitenkin moitti hallitusta tästä prosessista. Ihmettelin, minkä tähden ed. Häkämiehen puolue, kokoomuspuolue, hallituspuolueena ei esittänyt kaikkein ansioituneinta vaan antoi suomalaisten äimistellä tätä menettelyä ja toissijaisten ehdokkaiden esimistä.

Tasa-arvonäkökohtaan sanoisin, kun ed. Häkämies kertoi, kuinka Pohjolassa esimerkiksi poliittinen perinne naisten osallistumisessa on pitkä, että ei meillä naisille äänioikeutta 1906 annettu tasa-arvosyistä, vaan siitä syystä, että saatiin mahdollisimman paljon äänestäjiä ja ikään kuin demokratia juurrutettua Suomelle syvälle, Suomelle, joka oli juuri kärsinyt vakavan sortokauden, jonka uusiutumista pelättiin.

Kyllä monet näistä tasa-arvoprojekteista ovat olleet joko yleisiä poliittisia projekteja tai sitten

aika puhtaasti miehisia projekteja, niin kuin olivat esimerkiksi erilaiset sosiaaliset järjestelyt, joilla yksinkertaisesti haluttiin turvata halpa naistyövoima. Ne on myöhemmin otettu käyttöön ja niitä on käytetty toisiin tarkoituksiin, ja se on sitten jo aivan toinen juttukin.

Ed. H ä k ä m i e s (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ehkä olisi pitänyt tämä komissaarasia vähän paremmin rautalangasta taituttaa. Tarkoitin tietysti puheenvuorollani sitä, että mielestäni kokoomuksella oli esittää aivan yhtä pätevä tai kaksikin ehdokasta kuin nyt valituksi tullut henkilö. Tietysti on varsin luontevaa, että jos hallituspuolueitten piiristä tällainen henkilö löytyy, niin hallitus sitä myöskin esittää eikä turvaudu henkilöön, joka edustaa poliittista oppositiota. Olkoonkin, että tietysti tässä kysymyksessä ei ihan tämmöinen perinteinen hallitus — oppositio-asetelma välttämättä toimi, mutta jo senkin vuoksi, että muista Pohjoismaista tulee sosialidemokraatteja edustava komissaari, olisi voinut olla aivan järkevää se, että Suomen porvarit olisivat löytäneet yhteisen ehdokkaan ja objektiivisin perustein sen valinneet.

Tähän tasa-arvoasiaan en sen kummemmin puutu. Ehkä ed. Nikulalla on minua paremmat tiedot.

Ed. P y k ä l ä i n e n: Arvoisa herra puhemies! Valmistaudun EU-sopimusta koskevaan ratkaisevaan äänestykseen ristiriitaisin tunteuksin ja raskain mielin. Poliitiikan, talouden ja tiedotusvälineiden valtaeliitti on kaupitellut Eurooppa-aatetta kansalaisille perusteilla ja keinoilla, joita en voi hyväksyä. En ole tyytyväinen itse tulokseenkaan. Se on monilta osin arvomaailmani vastainen. Kestävän kehityksen näkökulmasta vain viaton usko ylikansallisen päätöksenteon paremmuuteen taistelussa rajat ylittäviä ympäristöongelmia ja markkinavoimien ylivaltaa vastaan perustelee EU-jäsenyyttä. Kaikki muu on sitä vastaan.

Ainoastaan nokeasti konditionaaleja käyttäen voi unohtaa tämänhetkiseen EU-todellisuuteen liittyvät ongelmat ja kummajaiset, sellaiset kuin kaupan esteeksi arvoitettavat ympäristönäkökulmat, tasa-arvo-ongelmat, sosiaaliturvan aukot, valikoivan kehitys yhteistyöpolitiikan, liikennettä ja energiankäyttöä lisäävän taloudellisen kasvun politiikan, maatalousongelmat, uskomattoman byrokratian, demokratia-vaajen tai salailumentaliteetin.

Suomen EU-jäsenyyden valmisteluvaiheet ovat olleet kuin laskelmoivasti kirjoitettu, mutta silti menestystään odottava näytelmä. Sen yksinkertainen rakenne ei ole tavallista kansalaista innostanut. Yleisöä aliarvioiva juonenkehittely on ärsyttänyt, niin myös väärät roolivalinnat. Enemmistö kansalaisista on loppuratkaisun hyväksynyt, mutta suuri innostus puuttuu. Se on ymmärrettävää. Luulen, että monen mieltä kalvaa aistittavissa oleva uhka yhteiskunnan hyväosaisten ja häviäjien välisen railon leventymisestä EU-Suomessa. On oireellista, että sekä Suomessa että Ruotsissa äänestys jakoi kansakuntaa samalla tavalla. Taloudelliset ja poliittiset valtakukset olivat puolesta, syrjään jääneet epäilivät.

Loppumassa olevan EU-näytelmän konnan roolia on sovitettu erityisesti nurkkaan ajettujen maratonpuhujien niskaan. Vaikka en heidän taannoista eduskuntatyön karnevalisointia hyväksykään, muiden närkästys Ruotsin aikataulua vilkuilleen pakkotahtisen valiokuntakäsittelyn jälkeen on onntto. Jarrutuskeskusteluun huipentuneet EU-sopimuksen käänteet osoittavat, että tämä kerrallaan yhden totuuden maa ei moniarvoista keskustelua kestä.

Valta on itseriittoinen totuuskäsityksessäänkin, oli ainoana totuutena sitten fasismi, kuten 30-luvulla, stalinismi, kuten parikymmentä vuotta sitten, tai juuri nyt tämä suomettumisen peräaaltona noussut brysselismi.

Arvoisa herra puhemies! Koko kolme vuotta jatkuneen integraatiokeskustelun ajan olen esittänyt tässä salissa käyttämissäni puheenvuoroissa maailmanmittaiseen yhteisvastuuseen, tasa-arvon, demokratian ja avoimuuden arvoihin sekä kestäväen kehityksen valintoihin perustuvaan kritiikkiä markkinavoimille antautuneen Euroopan valtavirtaa vastaan. Näistä lähtökohdista käsin olen myös valinnut puoleni tähänastisissa äänestyksissä. EU:n tila ja huippukokouksissa julki lausutut kehittämistavoitteet eivät vakuuta.

EU-sopimuksen lähetekestustelussa tiivistin oman maailmankuvan seuraavaan tapaan: Tavoittelemani kansalaisten Eurooppa on sisäisesti moniarvoisuutta arvostava ja suvaitseva, suhteessa muuhun maailmaan avoin ja utelias, globaalisten tulonjako-ongelmien ja ympäristöuhkien haastamana vastuullinen sekä aidosti asukkaittensa hallitsema. Isänmaa ja itsenäisyys merkitsevät minulle ennen kaikkea oikeutta omaan kulttuuriin ja kieleen sekä vapautta omat ominaispiirteemme huomioon ottaviin ja suomalaisiin linjauksiin perustuviin poliittisiin valintoihin. Kansojen ja kansakuntien välisen yhteistyön

onnistumista mitataan ennen muuta kansalais-
ten olosuhteiden kautta. Parantaako yhteistyö
elämisen edellytyksiä ja laatua? Lisääkö se väes-
töryhmien välistä tasa-arvoa? Luoko se kestävä
perustaa oman elämän suunnittelulle, tulevai-
suudelle? Kykeneekö se taltuttamaan monikan-
sallisten yhtiöiden ja valuuttakeinottelijoiden
markkinavoimiksi kutsutun vallankäyttökoneis-
ton? Tähän kehikkoon on kovin vaikea sovittaa
sitä EU:ta, jonka näkyviä piirteitä alussa kuvasin
ja johon meidät nyt käsiteltävänä oleva sopimus
liittää.

Arvoisa herra puhemies! Kaikesta edellä sano-
mastani huolimatta olen päättänyt äänestää EU-
sopimuksen hyväksymisen puolesta. Se ei ole ol-
lut helppo päätös. EU:n muuttuminen vihreiden
haaveilemaan suuntaan ei todellakaan tunnu us-
kottavalta, mutta kovin uskottava ei ole enää
toinenkaan vaihtoehto. Siitä ovat pitäneet huolta
ei-liikkeen omineet vanhan vallan soturit ja us-
konolla poliitikot fanaatikot. EU:n ulkopuo-
lella Suomen olisi oltava ja aivan erityisesti juuri
silloin avoin maailmalle sekä rohkea ja yksituu-
mainen yhteiskuntapoliittisissa valinnoissaan.
Sellaista kansallista tahtoa ei valitettavasti ole.

Äänestysratkaisuni vaikuttaa tietysti erittäin
paljon myös neuvoo-antavan kansanäänestyk-
sen tulos, joka Kymen läänissä oli maan keskiar-
voa painavampi ”kyllä”. En näe syytä toimia sitä
vastaan, vaikka pidän tärkeänä kansanedustajan
perustuslaillista riippumattomuutta asioissa,
joissa meille kuuluu lopullinen päätäntävalta.
Kansalaiset ovat valintansa tehneet, ketkä tois-
ten taluttamina, ketkä omin avuin. Kunnioitan
sitä ja toivon, että tähänastinen pessimismini
EU:n suhteen on ollut aiheetonta.

Äänestäessäni ”kyllä” EU-sopimukselle ha-
luan nostaa esille kaksi sen ongelmallisinta seu-
rausta, nimittäin demokratian ja turvallisuuden.
Monien muiden meille tärkeiden tavoitteiden
kannalta on välttämätöntä, että ainakin näissä
asioissa Suomella on alusta alkaen selkeä linja
suhteessa Euroopan unioniin.

Demokraattisen yhteiskunnan kolme tukipyl-
västä ovat 1) perustuslaillinen ja parlamentaarinen
oikeusvaltio, 2) vapaa kansalaisyhteiskunta
ja 3) julkisuusperiaate. Kaikki nämä periaatteet
ovat EU-todellisuudelle vieraita. EU-parlamentti
on heikko. Päätöksistä kantaa vastuun komis-
sio, joka ei ole suorassa poliittisessa vastuussa
kenellekään. Päätöksien taustavaikuttajana toi-
mii hyvä veli -periaatteella toimiva kuiskuttelijoi-
den joukko, jonka vaikutusvalta on suorassa
suhteessa maksajan avokäsitäisyyteen. Julkisuuspe-

riaate toimii päätöksentekijöiden harkittujen tai
sattumanvaraisten vuotojen kautta. Suljettu
asioiden valmistelu ja päätöksenteko estävät
meille itsestäänselvien poliittisten päätösten ja
päättäjien kansalaisvalvonnan. Tämän käytän-
nön muuttaminen tai ainakin sen leviämisen estä-
minen meille on ehkä tärkein liittymisvaiheen
tehtävä. Alkuhaparointi ei tosin lupaa hyvää.

Ulkoministeriön sananvalta EU-asioissa on
aivan liian hallitseva. Se on oppinut menettelyta-
pansa Neuvostoliiton varjossa ja aivan ilmeisesti
haluaa varjella reviiirinsä tässä uudessa tilantees-
sakin mahdollisimman laajana ja puhtaana. Se
on murrettava. Ulkoministeriö ei ole oikea paik-
ka säatelemään kaikkea sitä, mitä EU:n puitteis-
sa teemme ja mitä siitä Suomen kansalle kerro-
taan. Myös muille ministeriöille on annettava
riittävä mandaatti oman toimialansa kysymyksiä
koskeviin linjauksiin, niiden sovittamiseen halli-
tuksen yleislinjaan sekä kansalaiskeskusteluun ja
päättäjien poliittisen valvonnan mahdollista-
vaan tiedottamiseen.

On oireellista, että Pohjoismaista vain Ruotsi
uskalsi nostaa julkisuusksymyksen esille jo EU-
neuvotteluissa. Ulko- ja oikeusministeriön virka-
miesten muutaman viikon takainen muistio jat-
kaa neuvotteluissa omaksumaamme linjaa, joka
näyttää hyväksyvän nykyiset salailevat EU-peri-
aatteet asioiden valmisteluvaiheessa.

Pääministeri Aho on luvannut, että Suomi toi-
mii julkisuusperiaatteen ankkuroimiseksi yhteis-
sön päätöksentekoon. Oikeusministeri Jäätteen-
mäki on linjannut kuukausi sitten, että mikään
EU:n säännös ei estä Suomea julkistamasta kan-
nanottojaan. Nyt on näiden lupauksen lunasta-
misen aika. Suuri osa EU-asiakirjoista liittyy
Suomen sisäisiin asioihin, joten niihin tulisi so-
veltaa Suomen omaa julkisuuslainsäädäntöä ja
-käytäntöä.

Arvoisa herra puhemies! Suomalaisessa EU-
keskustelussa turvallisuuspolitiikka on noussut
keskeiseksi EU-jäsenyyttä puoltavaksi peruste-
luksi. Neuvostoliiton, Iyvyn ja sittemmin Venäjän
pelkoa kuvaa hyvin se, että vaikka integraatio-
keskustelun painopiste on rohkeuden kasvaessa
selkeästi siirtynyt turvallisuuspolitiikkaan, sen
sisältöä ei ole rohjettu arvioida. Takerrumme
puolueettomuuden uusiin määrittäyksiin ja uskot-
telemme EU-haukkojen hyväksyvän Suomen
liittoutumattomuuden.

Maastrichtin sopimuksessa todetaan yksiselit-
teisesti, että yhteinen ulko- ja turvallisuuspoli-
tiikka tulee käsittämään kaikki Euroopan unio-
nin turvallisuuteen liittyvät kysymykset. Edel-

leen on selvää, että tämä prosessi voi johtaa yhteiseen puolustukseen. On vähintäänkin uskallista väittää, että EU:ssa voimme säilyttää puolueettomuutemme ytimen, oikeuden sotilaalliseen liittoutumattomuuteen ja itsenäiseen puolustukseen. Vaikka EU:n puolustusulottuvuutta kehitetään aikanaan jäsenten yksimielisin päätöksin, peruslinjan valinta on mitä ilmeisimmin Euroopan sotilasmahtien vastuulla. Kun näin on, EU on valinta tavalla tai toisella Naton ja Weu:n kylkeen, kuten puolustusvaliokunta yksimielisesti omassa EU-lausunnossaan totesi.

Tulevan turvallisuuspolitiikan arviointi eduskunnassa onkin alkamassa olevan EU-jäsenyyden tärkeimpiä linjauksia. Jotta voimme edes vähäisessä määrin vaikuttaa EU:n huippukokouksessa 96 esille tuleviin turvallisuus- ja puolustuspoliittisiin painotuksiin suomalaisesta näkökulmasta, meidän on välittömästi aloitettava realistinen pohdinta siitä, miten voimme EU:n sisäisiin järjestelyihin estää kaikissa tilanteissa Suomen joutumisen mahdollisen Venäjän ja EU:n välisen konfliktin etulinjaan. Keskustelu Weu:n tarkkailijajäsenyydestä antaa siihen hyvän puitteen.

Turvallisuuspolitiikka EU:n puitteissa ei ole vain Nato- ja Weu-kysymyksiä. Kuten vihreiden ryhmäpuheenvuorossa todettiin, kansainvälisen turvallisuuden lisääminen voi toteutua vain oikeudenmukaisuuden sekä sosiaalisten ja taloudellisten kuilujen tasoittamisen kautta. Sotilailla ei kestävää rauhaa luoda.

Yksittäisistä osa-alueista Suomen kannalta tärkein turvallisuutta lisäävä elementti on onnistunut idänpolitiikka. Suomen on toimittava sekä omin linjauksin että EU:hun vaikuttamalla niin, että Venäjän sisäinen vakaus kasvaa ja demokratia lujittuu. Se tapahtuu ennen kaikkea taloudellista yhteistyötä lisäämällä ja kehittämällä arkipäivän vuorovaikutusverkkoja henkilötasolta yrityksiin ja julkisen vallan organisaatioihin asti. Suomen on oltava erityisen tarkkana siinä, että EU-jäsenyys ei estä kehityksessä olevia lähialueyhteistyön ituja.

Arvoisa herra puhemies! Nyt on johtopäätösten aika. Me täällä eduskunnassa sovitamme EU:sta saamaamme kuvaa kukin omaan viitekehkseen, käsitykseen maailmasta. Jokaiselle kansalaiselle on annettu mahdollisuus punnita vaihtoehdot neuvoo-antavassa kansanäänestyksessä. On aika tehdä Suomen sodanjälkeisen historian kauaskantoisin päätös. Toivottavasti se kantaa kauas hyvään tulevaisuuteen.

Ed. Vehkaoja merkitään läsnä olevaksi.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Pykäläinen puhui myöskin jarrumiehistä. Hän käsitykseni mukaan puhui heistä hieman lempeämmässä sävyssä kuin jotkut muut. Hän puhui pienestä nurkkaan ajetusta ryhmästä. Se, joka meidät ajoi nurkkaan, oli etupäässä täällä ollut enemmistö ja julkinen sana, joka ei nähnyt tässä oikeustaistelussa mitään muuta, ei nnyt sanonut suoraan terroristeiksi, mutta varmaan mielellään olisi sanonut. Julkinen sana pyrki etupäässä nolaamaan näitä henkilöitä, jotka toimivat täällä vakaumuksensa puolesta.

Ed. Pykäläinen sanoi, että kansalaiset ovat päätöksensä tehneet. Minä yhtäkkiä tuossa laskeskelin, että vähän yli 40 prosenttia kansalaisista oli Euroopan unioniin liittymisen kannalla. On lähdettävä siitä, että äänestysprosentti oli jonkun verran yli kaksi kolmasosaa, ja totta kai on heidän vikansa, jotka eivät äänestäneet. Mutta on oletettavissa terveellä järjellä, että näistä ihmisistä valtaosa oli sellaisia ihmisiä, jotka, mikäli heidät olisi vaaliuurnalle talutettu, olisivat olleet kielteisiä kyseiselle asialle.

Minä en vielääkään ymmärrä sitä, että alle kaksi kolmasosaa kansalaisista, jotka ovat olleet myönteisiä EU-jäsenyydelle, pystyisivät antamaan tälle talolle edes moraalista velvoitetta äänestää kansanäänestyksen mukaisesti. Perustelen tätä sillä, että meilläkin täällä on kahden kolmasosan vaatimus, että voimme hyväksyä Euroopan unionin jäsenyyden. Näiden pitäisi jollakin tavalla olla synkronissa. Minä en ymmärrä tätä.

Ed. K o r k e a o j a (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kiinnittäisin huomiota vain yhteen kohtaan ed. Pykäläisen puheenvuorossa. Hän käsitteli julkisuusperiaatetta ja totesi, että tämä EU:ssa varsin vieras asia on kohta, jossa Suomen tulee voimakkaasti jäseneksi tultuaan toimia ja joka tapauksessa säilyttää omassa toiminnassaan tähän asti omaksumansa julkisuusperiaate. Tämä saattaa kuitenkin olla aika hankalaa. Pieniä viitteitä siitä on tullut esille maataloutta koskevassa keskustelussa, jossa Suomen tavoitteita on komission kanssa käyty läpi. Aivan ilmeisesti on käynyt niin, että kun suomalainen osapuoli on kertonut omista esityksistään etukäteen julkisesti, tähän on suhtauduttu komission taholla erittäin kielteisesti. Näyttääkin

siltä, että tämän ensimmäisen oppitunnin jälkeen suomalainen osapuoli on maksanut hyvin pidettyväisen linjan, koska selvää on, että jos toimitaan toisen osapuolen tahtoa vastaan, niin omat tavoitteet eivät mene läpi, eli Siperia opettaa tässäkin suhteessa. Voi olla, että se on meille aikamoinen utopia, että me edes omassa käytännössämme voisimme säilyttää tämän julkisuuden, mihin olemme tottuneet.

Ed. P y k ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluaisin ed. Aittoniemelle todeta, että on vaikea tietysti lähteä spekulimaan niiden ihmisten mielipiteillä, jotka eivät kansanäänestyksessä äänestäneet. Minun mielestäni fakta on kuitenkin se, että prosentit katsotaan annetuista äänistä. Kuten totesin jo aikaisemmin, tämä on erittäin vaikea ratkaisu minulle henkilökohtaisesti, koska itse kaiken aikaa ja päivä päivältä yhä enemmän koen, että oikeampi vaihtoehto olisi sanoa ”ei”. Mutta toisena perusteena totesin jo äsken puheenvuorossani, että Kymen läänissä yli 70 prosenttia äänestäjistä kannatti EU:hun liittymistä. Tässä tilanteessa haluan kunnioittaa Suomen ns. niukankin enemmistön päätöstä tässä asiassa.

Ed. Korkeaojalle haluaisin todeta, että toivotavasti perinteisesti kovapäisinä suomalaisina emme luovuta heti ensimmäisen oppitunnin jälkeen, vaan nimenomaan yritämme pitää avoimuutta yllä ja muistuttaa Brysselissäkin siitä, että jankuttamisesta muisti täyttyy. Ei kai muuta keinoa ole kuin yrittää siellä vain painostaa ja jatkaa käytäntöä avoimempaan suuntaan.

Ed. R y y n ä n e n : Arvoisa puhemies! Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta on mietinnössään hyvin kattavasti ja perusteellisesti käsitellyt EU-jäsenyyden vaikutuksia Suomelle. Mielestäni on tärkeää, että valiokunta on suunnannut katsetaan myös tulevaisuuteen edellyttämällä selontekoa tai tiedonantoa Suomen EU-politiikan tavoitteista. Perusteellinen keskustelu jäsenyyden eduista ja haitoista on ollut välttämätöntä, mutta nyt on aika pohtia, miten jäsenyyden tuomat uhkat torjutaan ja miten mahdollisuudet hyödynnetään.

Pärjätäksemme pienenä EU:n jäsenmaana tarvitsemme kansallista eheytyä vaikean jäsenyyssratkaisun jälkeen ja kansallista yksimielisyyttä suurista linjakysymyksistä ja Suomen kansallisesta edusta. Kansanäänestys paljasti yhteiskunnassamme enemmän tai vähemmän piilevänä olevan eriarvoisuuden, joka on toki olemassa

ilman EU-jäsenyyttäkin. Vähempiosaiset ja syrjäytyvät väestöryhmät ja alueet kokivat mahdollisen jäsenyyden kielteisenä tai epävarmuutta lisäävänä, kun taas menestyjien oli helpompi nähdä myönteisiä mahdollisuuksia, joihin tarttua.

Vaikka EU ei siis ole kahtiajaon syy, on välttämätöntä, että Suomen EU-politiikassa otetaan vakavasti huomioon työttömien, maatalousväestön ja syrjäseutujen ihmisten aiheellinen huoli tulevaisuudesta. Yhteiskuntamme on niin vahva kuin sen heikoin lenkki. Me tarvitsemme nyt kaikkia voimavarojamme. Kansallisesti tärkeintä eheytyä on työllisyyttä tukeva talouspolitiikka ja maan tasapainoista kehitystä edistävä alue- ja maaseutupolitiikka.

Millainen Euroopan unioni sitten parhaiten turvaisi Suomen kaltaisen pienen maan edut? Olosuhteiltaan erilainen pieni maa tarvitsee kansallista liikkumavaraa eri osa-alueilla. Kansallisten parlamenttien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen on mielestäni huomattavasti tärkeämpää kuin EU-parlamentin vaikutusvallan lisääminen. Läheisyysperiaatteen toteuttaminen tuo välttämätöntä sisäistä joustavuutta EU:n kehitykseen. Toisaalta pienten maiden turva on toimintakykyinen unioni. Pohjoismaat, jos ne jäseniksi tulevat, pyrkivät varmasti vaikuttamaan laajenevan ja avautuvan unionin kehittymiseen. Erittäin tärkeää on kiinteämmän yhteyden rakentaminen Venäjään ja sitä kautta koko pohjoisen Euroopan vakauden lisääminen. Olkoonkin, että Suomen paljon puhuttu Venäjän-tuntemus on osittain myytti, meille on sekä elintärkeää että suuri mahdollisuus hyödyntää se EU-politiikassamme. Gateway-asemamme luo hyvät edellytykset vastata aktiivisesti kehityshaasteisiin.

Arvoisa puhemies! Ympäristön kannalta EU-jäsenyys on ristiriitainen, sillä EU:n perustavoite jatkuvasta talouskasvusta on uhka ympäristölle, mutta toisaalta kestävä kehityksen ympäristöpolitiikka on mahdollista vain ylikansallisella päätöksenteolla. Sopimusten on sidottava kaikkia maita. Talouselämähän toimii jo ylikansallisesti. Sitä on voitava hallita yhdessä. Uskon, että EU antaa paremman työvälineen ympäristöuhkien hallintaan. Tämä on tietysti hyvin oleellinen asia Suomen haavoittuvalle havumetsäluonnolle.

Vihreä Suomi Euroopassa voisi olla ekologisesti kestävä elämäntavan mallimaa, jonka talous rakentuu uusiutuvien luonnonvarojen, puhtaiden tuotteiden ja korkeatasoisen ympäristöteknologian varaan. Suomi voi varmasti paremmin vaikuttaa EU:n ympäristöpolitiikkaan sisältä kuin ulkoa, ja meidän on todella toimittava

koko unionin kattavan ympäristöverotuksen mimitason aikaansaamiseksi.

Suomen luonteva rooli ja suuri mahdollisuus on jälleen olla sillanrakentaja meille kohtalokkaan vastakkainasettelun, nimittäin ihmisen ja luonnon ristiriidan, ratkaisemisessa. Tämä edellyttää aktiivista ja aloitteellista kansainvälistä roolia juuri siellä, missä päätökset tehdään. Minusta tämä olisi luontevaa jatkoa entiselle sillanrakentajapolitiikalle, sillä idän jälleenrakentamisessa ympäristön tilan parantaminen on keskeinen edellytys.

Arvoisa puhemies! EU:n isiin kuuluva Jean Monnet on sanonut: "Jos saisin aloittaa alusta, aloittaisin kulttuurista." EY tai nykyinen EU ei tietysti ole mikään suuri kulttuuriprojekti alunperin, pikemminkin talouskilpailun edellyttämä liitto, pohjana Hiili- ja teräsyhteisö. Mutta rauhankin Euroopan vakauden ja turvallisuuden edistäminen on sen tärkein tavoite ja saavutus. Yhteisiä intressejä ei haluta vaarantaa, kun keskinäinen riippuvuus kasvaa.

Taloudellisen ja poliittisen integraation edessä on kyllä myös havahduttu korostamaan kulttuurin merkitystä ja pohtimaan eurooppalaisuutta kulttuurinäkökulmasta. Onko olemassa eurooppalaista kulttuuria tai kulttuuri-identiteettiä, ja mikä on se eurooppalainen kulttuuriperintö, jonka haluamme säilyttää? Mikä puolestaan muodostaa uhkan?

Monille omille pohdinnoilleni olen saanut vahvistusta professori Heikki Patoman artikkelista "Eurooppalainen muodonmuutos", jonka muutamia viikkoja sitten luin. Eurooppalaisen identiteetin pohjanahan on kristikunnan poliittinen yhteisö ja elvytetty antiikin perintö, ja sitten tältä pohjalta on kasvanut tämän päivän edistykseellinen Eurooppa, jonka ongelmia ovat nationalismi ja aggressiivinen ylemmyyden tunto, vastapainona toisaalta vahva demokratian ja ihmisoikeuksien perintö, moniarvoisuuden, vuorovaihtuksen ja dialogin kunnioittaminen.

Jotta Eurooppa voi kehittyä paremmaksi, sen on pystyttävä kriittiseen arvioon omasta menneisyydestään. Tarvitaan rakentavia ehdotuksia, jotka osoittavat sen oppineen menneisyydestä. Tämän eurooppalaisen muodonmuutoksen johtavia periaatteita on oltava ensiksi avoimuus, se, että myönnämme, että voimme oppia muilta, ja toisaalta ajallisuus, joka tarkoittaa sitä, että me hyväksymme muutoksen välttämättömyyden, ja ehkä kolmanneksi suhde muuhun maailmaan. Ei EU ole koko Eurooppa eikä Eurooppa ole koko

maailma. Me tarvitsemme sekä Etykiä että YK:ta, sillanrakentajia myöskin laajemmassa mielessä.

Kapitalistisen talouden globalisoituminen on merkinnyt kansalaisuuden kaventumista, sitä, että päätösvaltaa on jouduttu luovuttamaan markkinavoimille. Tärkeä kysymys kuuluukin mielestäni, pystyykö EU jäsenvaltioidensa yhteenliittymänä paremmin hallitsemaan markkinoiden valtaa ja pystyykö se siihen, kun se itse ainakin vielä rakenteeltaan on varsin epädemokraattinen ja byrokraattinen.

Yhteiset vaarat, riskit ja uhat on helppo nähdä ympäristötuhoista, etnisistä ristiriidoista elintasoeroihin ja rikollisuuteen. Mutta miten luodaan Eurooppa-projekti, jolla uhkat torjutaan ja jolla eurooppalaisen perinnön parhaita arvoja vahvistetaan? Eräs vastaus voisi olla aktiivisen kansalaisyhteiskunnan rakentaminen. Se voisi olla suuri eurooppalainen kulttuuriprojekti, jossa Suomella ja muilla Pohjoismailla on paljon annettavaa ja paljon puolustettavaa. EU:n kehitysprosessissa se tarkoittaa julkisuusperiaatteen, läheisyysperiaatteen ja demokraattisen osallistumisen toteuttamista myös taloudellisissa organisaatioissa. On myös luotava edellytyksiä paneurooppalaiselle ja globaalille kansalaisyhteiskunnalle. Kansalaisjärjestöjen on voitava osallistua Eurooppa-politiikan muotoilemiseen ja vaikuttamiseen.

Euroopan yhteisön alun perin heikko kulttuurilottuvuus on nyt selkeästi vahvistunut Maastrichtin sopimuksen kulttuuriartiklan kautta. Tavoitteena on edistää jäsenvaltioiden kulttuureja arvostaen niiden kansallista ja alueellista monimuotoisuutta ja tuomalla esille jäsenvaltioiden omaleimaista kulttuuriperintöä.

Euroopan unioni ei siis pyri yhtenäistämään jäsenmaiden kulttuuripolitiikkaa, vaan päinvastoin tukemaan kulttuurista kehitystä jäsenmaissa niiden omista lähtökohdista. Eurooppalaisen kulttuurin rikkaushan on juuri sen monimuotoisuudessa. Siksi pienten kieli- ja kulttuurialueiden tuki on erityisen tärkeää. Yhteisön kulttuurimäärärahat ovat toistaiseksi olleet varsin vaatimattomia, mutta ovat nyt moninkertaistumassa. Tämä merkitsee tietysti myös kulttuurivaihdon moninkertaistumista. Kun Suomesta tulee EU:n jäsen, voimme saada erityisesti pienelle kielialueelle tarkoitettua tukea EU:n kulttuuriohjelmien kautta. Nykyisiä kirjallisuus- ja käännösohjelmien ohjelmien ollaan laajentamassa, ja Suomen kielestä tulisi jäsenyyden myötä EU:n virallinen kieli, mikä vahvistaisi sen asemaa.

Merkittävä mahdollisuus myös kulttuurihankkeille ovat rakennerahastot. Maakunnallisiin ohjelmiin on saatava mukaan alueen kokonaiskehityksen kannalta tärkeitä kulttuuriprojekteja. Kulttuuriperinnön säilyttäminenhan voi tukea esimerkiksi matkailun kehittämistä.

Maakuntien hallinnossa tarvitaan nyt aktiivisuutta ja laajaa kokonaisnäkemyistä maakunnan tulevaisuuden mahdollisuuksista. Myöskään kulttuuripoliittista asiantuntemusta ei ole varaa heikentää. Samoin nyt on pidettävä hyvää huolta suomalaisen kulttuuridemokratian tukipylväistä, joita ovat esimerkiksi kirjasto ja kansalaisopisto.

Kasvava eriarvoisuus olisi tuhoisaa vahvuukсилlemme, jotka ovat parhaimmillaan vientivaltimme kulttuurisessa vuorovaikutuksessa. Eriyisesti korkeatasoinen ja tehokas suomalainen kirjastomalli on esikuva monille muille maille ja keskeinen alue monissa kulttuurivaihtosopimuksissa.

Kun integraation syvenemisen myötä tiukka kytkentä kansakunnan ja valtion välillä löytyy, syntyy tilaa alueiden, maakuntien ja kotiseudun omaleimaisuudelle. Omien juurien ja vahvuuksien tunteminen luo edellytykset terveelle itsetunnonle, ja vain siltä pohjalta pystymme välttämään käpertymisen uhkien edessä ja tarttumaan avautuviin mahdollisuuksiin.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan korostaa kahta asiaa myöskin Euroopan neuvoston kokemuksieni pohjalta. Ensiksikin olen tullut vakuutuneeksi siitä, että EU on prosessi, jonka kehitykseen myös pieni maa voi vaikuttaa, ei yksin, vaan yhdessä muiden samanlaista kehitystä haluavien kanssa. Eri asioissa voi löytyä eri yhteistyökumppaneita. Suomelle ja muille Pohjoismaille soveltuu luontevasti aktiivinen rooli ympäristö-, tasa-arvo- ja sosiaalipoliitikassa sekä avoimemman kansalaisten Euroopan kehittämisessä.

Toiseksi olen kypsynyt myöskin myöntämään, ettei ns. imagokysymys EU-jäsenyydessä olekaan niin merkityksetön kuin olen aikaisemmin tähän saakka ajatellut. Tämä käsitykseni vahvistui luettuani Tarmo Kunnaksen Eva-raportin "Suomi Ranskassa". On aivan totta, että esimerkiksi Ranskassa käsitys Suomesta teollisuusmaana ja länsimaisena hyvinvointivaltiona on jäänyt kovin hataraksi. Tämä tuntemattomuus on suuresti vaikeuttanut suomalaisten liikemiesten, tutkijoiden, taiteilijoiden jne. asioimista ja kontakteja erityisesti eteläisimmässä Euroopassa. Selkeä ilmaus tällaisesta seurauksesta olivat suomalaisen paperi- ja laivanraken-

nusteollisuuden kohtaamat ongelmat ja syrjintä. Tuntemattomasta epäreilusta suomalaisesta kilpailusta tehtiin syntipukki, kun Ranska halusi harjoittaa omaa protektionismiaan.

Jo Suomen jäsenanomus ja mahdollinen liittyminen EU:hun ovat lisänneet tuntuvasti esimerkiksi ranskalaisten kiinnostusta ja Suomi-tuntemusta ja varmaankin vaikuttaneet enemmän kuin mitkään tehokkaatkaan tiedotus- ja kulttuurikampanjat. Eli hyvin paljon voimme myös itse vaikuttaa siihen, muuttuvatko mahdollisuudet todeksi vai jäämmekö vaikeroimaan uhkien alle.

Ed. V a r p a s u o : Arvoisa puhemies! Suomen EU-jäsenyys on johdonmukainen jatke sille politiikalle, jota maassamme on harjoitettu selviydyttyämme toisen maailmansodan kurimuksesta rauhan aikaan. Presidentti Paasikivi aloitti määrätietoisen työn Suomen saattamiseksi pohjoismaisen yhteistyön piiriin ja maamme kansainvälisen aseman vakiinnuttamiseksi. Seuraavien vuosikymmenten aikana assosioitumiset Eftaan ja Eec:hen, Eftan täysijäsenyys ja Eta ovat olleet uusia maamerkkejä tällä tiellä. Eduskunnan päätös hakea Euroopan yhteisön jäsenyyttä maaliskuussa 1992 vaikutti silloin historialliselta uudelta valinnalta, mutta itse asiassa se oli suora jatke sille yhteistyö- ja integraatiopolitiikalle, jota olemme sodan jälkeisten vuosikymmenien aikana tavoitteellisesti harjoittaneet.

Maailma ympärillämme on muuttunut nopeasti, mutta tärkeimpänä tavoitteenamme on edelleenkin turvata kaikissa olosuhteissa Suomen kansalliset edut ja tehdä kulloisessakin tilanteessa ne ratkaisut, jotka takaavat parhaiten maamme hyvinvoinnin ja menestyksen.

Suomen kansa on nyt käsiteltävänä olevassa asiassa sanansa sanonut. Suomen kansan enemmistön tuki Suomen EU-jäsenyydelle on selvä osoitus siitä, että valitsemamme linja on ollut oikea. Suomen kansa antaa tukensa yhä tiivistyväälle eurooppalaiselle yhteistyölle, ja se on valmis lähtemään mukaan entistä tiiviimpään kansainväliseen kanssakäymiseen niin elinkeinoelämän, ympäristönsuojelun kuin koulutuksenkin alueilla, vain muutamia esimerkkejä mainitakseni.

Suomen linjan mukaisesti olemme myös valmiit olemaan mukana tämän tiiviimmän eurooppalaisen yhteistyöalueen laajentamiseksi keski- ja itäisen Euroopan maihin. Suomen kaikinpuolisten etujen mukaista on olla edistämässä Keski- ja Itä-Euroopan maiden poliittisten olojen vakiintumista ja aivan erityisesti tukea demo-

kratian laajenemista sekä taloudellisen tilanteen paranemista Baltian maissa ja Venäjällä.

Suomen EU-jäsenyydestä on puhuttu eduskunnassa eri vaiheissa yhteensä jo satoja tunteja. Olisi ollut enemmän kuin suotavaa, että tässä kansanäänestyksen jälkeisessä keskustelussa olisimme jo keskittyneet itse pääaiheeseen eli Suomen tulevaan EU-toimintaan. Ratkaisumme merkittävyys ja koko eurooppalainen historiallinen tilanne eivät valitettavasti kuitenkaan saaneet kaikilta osin ansaitsemaansa arvokasta käsittelyä maamme parlamentissa, vaan olimme toissaviikolla todistamassa täällä näytelmää, jonka käsikirjoittaja heitteli lokaa sekä koko kansanedustuslaitoksemme että myös oman kansamme EU-äänestyksessä ilmaiseman tahdon päälle. (Ed. Aittoniemi: Kuka siinä oli käsikirjoittajana?) — Jokainen katsokoon itseään peilistä.

Nyt käytetyissä ryhmäpuheenvuoroissa ja muissakin puheenvuoroissa on kuitenkin jo päästy ansiokkaasti käsittelemään maamme tulevaisuuden kannalta merkittävää toimintaamme EU:n jäsenenä. Eduskunnan itsensä on oltava tässä asiassa aloitteellinen ja vartioitava sitä, että maamme tulevat linjaukset muotoillaan eduskunnan myötävaikutuksella ja parlamentaarisia pelisääntöjä noudattaen. Haluan omasta puolestani vaikuttaa pikemminkin siihen, että Suomen eduskunnan asema kansamme etujen valvojana vahvistuu, kuin vahvistaa Euroopan parlamentin asemaa.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä todetaan, että Suomen tulee Eurooppa-politiikassaan lähteä siitä, että unionia kehitetään itsenäisten valtioiden yhteenliittymänä, johon kuuluu sekä ylikansallisen että hallitusten välisen yhteistyön aineksia. Valiokunta on lisäksi lausunut, että pienten jäsenvaltioiden etu on se, että unioni pysyy tehokkaaseen toimintaan ja päätöksentekoon sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Tämä on mielestäni ymmärrettävä niin, että Suomen linjan kannalta on edullista, että suuret valtiot eivät sanele EU:n tulevia linjauksia, vaan meidän on pyrittävä vahvistamaan pienten valtioiden roolia EU:ssa ja sen tulevassa kehityksessä.

Tässä yhteydessä kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa korostettiin erityisesti läheisyysperiaatteen voimistamista EU:n tulevissa linjauksissa. Se tarkoittaa yhteisön toimivallan rajaamista vain välttämättömään eli niihin asioihin, jotka kansallisenkin edun kannalta on syytä ratkaista yhtä valtion aluetta laajemmin yhteisön puitteissa. Ympäristönsuojelusta ja yhteisesti

käytettävien standardien alueelta löydetään silloin parhaimmat esimerkit.

EU:n ja jäsenvaltioiden toimivaltaa tullaan edelleenkin tarkastelemaan kriittisesti. Suomalaisen on syytä tällöin tiukasti tukea sitä pohjoismaista kehityssuuntaa, joka viime vuosina on pyrkinyt hajauttamaan päätöksentekoa ei ainoastaan keskushallinnosta alaspäin vaan myös mahdollisimman laveasti kuntatasolle ja ruohonjuuritasolle asti.

Aluepolitiikka on EU:n merkittävimpiä toimintaloikoja. EU:n aluepolitiikan tavoitteena on lujittaa taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta niin, että kehityserot yhteisön sisällä tasoittuisivat. Alueellisia kehityseroja pyritään tasoittamaan tukemalla erityisesti heikommassa asemassa olevia alueita, rakennemuutosalueita, maaseutualueita ja kehityksestä syrjään jääneitä taantuvia alueita. EU:n talousarviosta runsaat 30 prosenttia käytetään juuri aluepoliittisten erojen kaventamiseen.

Mietinnössään ulkoasiainvaliokunta yhtyi siihen hallintovaliokunnan käsitykseen, että Suomen saavuttama neuvottelutulos nimenomaan alue- ja rakennepolitiikan osalta oli varsin hyvä. Erityisesti on tässäkin yhteydessä syytä todeta, että saimme yhdessä Ruotsin ja Norjan kanssa hyväksynnän uudelle, oman maamme erityisolosuhteet huomioon ottavalle aluepoliittiselle tavoitteelle n:o 6. Tämän mukaisesti tukea tulee harvaan asutulle alueelle, jonka asukastiheys on enintään kahdeksan asukasta neliökilometriä kohti.

Kaiken kaikkiaan EU-jäsenyys merkitsee aluepoliittisen rahoituksen lisääntymistä ja myös sen uudelleen kohdistumista. Ensi vuoden aluepoliittinen tuki on noin 2,1 miljardia markkaa.

Suomi on jo valmistautunut EU:n uuteen aluepolitiikkaan kuluvan vuoden alusta voimaan tulleen uuden aluepoliittisen lainsäädännön myötä. Siirtyminen uuteen, ohjelmaperusteiseen aluepolitiikkaan on ollut nopeata, ja ohjelmien laadinta on pääsääntöisesti sujunut hyvin. Hallintovaliokunta totesikin omassa mietinnössään, että ohjelmia ja niihin sisältyviä hankkeita näyttää olevan niin paljon, että kaikki EU:lta ja sen rahastoilta tuleva rahoitus voidaan hyödyntää. Hallintovaliokunta totesikin, että alueiden omaehtoisen kehittämisen ja maan tasapainoisen kehityksen näkökulmasta jäsenyys merkitsisi kiistattomasti positiivista ja suoraa myönteistä vaikutusta niin julkiseen talouteen kuin yritysten toimintaympäristöönkin. Lisäksi on vielä huomattava, että voimme saada ylikansallista rahoit-

tusta myös maamme lähialueiden kehittämistoimenpiteitä varten, jotka esimerkiksi Pietarin ja Baltian suuntaan voivat olla todella mittavia hankkeita.

Aluepoliittisten ohjelmien laadinnassa ja Suomen edustajien keskusteluissa komission virkamiesten kanssa ei kuitenkaan vielä kaikilta osin ole ymmärretty sitä, että nyt meidän suomalaisen on kerrankin syytä unohtaa keskinäiset aluepoliittiset kiistamme. Meidän olisi keskityttävä nyt puolustamaan mahdollisimman laajalla rintamalla koko Suomen etua esittäessämme oina ohjelmiamme ja aluejakoja Euroopan unionille. Me näemme vielä oman maamme liiaksi vanhan aluepoliittisen vyöhykeajattelun mukaisesti. Esimerkiksi itävaltalaiset ovat omissa esityksissään irtautuneet surutta kaavamaisesta vyöhykeajattelusta ja ovat esittämässä komissiolle alueohjelmia, joissa esimerkiksi Wienin välittömässä tuntumassa esitetään rahoitusta rakennemuutosalueille.

Vastaavasti voi kysyä, miksei esimerkiksi Uudenmaan liiton alueelta ole hyväksytty mukaan kiistattomia rakennemuutosalueita, esimerkiksi Lohjan ja Karjaan seutua, joita alueita työttömyys ja teollisuuden raju rakennemuutos kovin kourin koettelevat. Juuri Uudellamaalla alueiden raja- ja osuus on ollut liian karkeata eikä pienempien alueiden ongelmia ole kyetty riittävästi huomioimaan. Uusmaalaisena kansanedustajana toivonkin hartaasti, että käsiteltäessä sosiaalirahaston tavoitteiden n:ot 3 ja 4 mukaisia ohjelmia painopisteet kerrankin valitaan oikeudenmukaisesti. Tavoitteen n:o 3 ohjelmahan kohdistuu työttömiin henkilöihin, ja meillä on ohjelman painopisteeksi nostettu pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisy, nuorten integroiminen työmarkkinoille sekä syrjäytymisen ehkäisy. Kun joka neljäs työtön on tällä hetkellä uusmaalainen ja kun meidän yli 100 000 työttömän joukossa ovat suhteellisesti eniten lisääntyneet juuri pitkäaikaistyöttömät ja nuoret uhkaavat kokonaan syrjäytyä työelämästä, olisi tavoitteiden n:ot 3 ja 4 mukaiset painotukset ohjattava juuri näiden ongelmien todellisten painopistealueiden mukaan sinne, missä ongelma määrällisesti on kaikkein polttavin.

Ulkoasiainvaliokunta on aluepolitiikan kansallisissa valmistelukannanotoissaan ottanut huomioon hallintovalion esitykset siitä, että aluehallinnon tehtäväksi annetaan nykyistä enemmän aluetason elinkeinotoimintaa, julkisia investointeja ja väestölle tärkeitä palveluja koskevia tukipäätöksiä.

Lisäksi ulkoasiainvaliokunta yhtyy siihen hallintovalion käsitykseen, että alueiden omaa päätösvaltaa suhteessa valtion sektoriviranomaisiin tulee merkittävästi vahvistaa antamalla aluekehitysviranomaisina toimiville maakunnan liitoille lisää päätösvaltaa erityisesti maakuntaan tulevien voimavarojen kohdentamisessa.

Tämän jälkeen arvoisa ulkoasiainvaliokunta erkaneeriasiintuntijavalion eli hallintovalion lausunnosta aivan omille teilleen ja lähte esittämään omana näkemyksenään, että kunnallisvaalien yhteydessä valittaisiin suoralla kansanvaalilla maakuntavaltuustot. Tätä ei hallintovalion tietenkään ole omassa lausunnossaan missään tapauksessa esittänyt. Valiokunta ei ole muutenkaan nähnyt tässä tilanteessa mitään syytä lähteä luomaan maamme taas yhtä uutta väliporrasta, vaan on ollut päinvastoin mukana yhdistämässä seutukaavaliittoja ja maakuntaliittoja uudeksi maakunnalliseksi liitoksi, joka juuri tämän vuoden alusta sai itselleen tämän aluekehitystehtävän, osin perintönä lääninhallituksilta.

Omasta puolestani tulen tukemaan täällä myöhemmin tehtävää ponsiehdotusta siitä, että tältä osin eduskunta selvästi sanoutuu irti ulkoasiainvalion kannanotosta.

Arvoisa puhemies! EU:n jäsenyys avaa maamme aluepolitiikassa uusia myönteisiä mahdollisuuksia. Se on vain yksi niistä osa-alueista, joille uuden eurooppalaisen yhteistyön laajeneminen tuo meille uutta pontta ja avarampia näkökulmia. Kokonaisuudessaan EU tarjoaa meille, maamme elinkeinoelämälle uusia mahdollisuuksia, laajenevia markkinoita, uutta työtä ja lisääntyvää toimeliaisuutta. Muun muassa juuri näistä syistä näen EU-jäsenyyden meille avautuvana myönteisenä mahdollisuutena ja olen mukana hyväksymässä Suomen kansan enemmistön tavoin maamme jäsenyyden Euroopan unionissa.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro):
Herra puhemies! Ed. Varpasuo suhtautui varsin toivorikkaasti EU:n aluepoliittiseen tukeen jopa maamme rajojen ulkopuolelle, toisin sanoen lähialueille. Minä kehottaisin kuitenkin ensinnä odottelemaan ja katsomaan, kuinka rahaa alkaa Euroopasta tulla. Tilanne on nimittäin sellainen, että esimerkiksi Portugalin, Espanjan ja Kreikan infrastruktuuri on niin huonossa kunnossa, että näissä maissa on tämän tyyppiin toimintoihin saatu rahaa. Suomesta on vaikea löytyä sellaisia

kohteita, jotka täyttävät Euroopan unionin kriteerit tässä suhteessa.

Ed. Varpasuo sanoi, että ensimmäinen käsittely oli näytelmä ja vasta nyt on päästy asian ytimeen. Minä hiukan ihmettelen hänen näkemysksiään. Ensimmäisessä käsittelyssä ruodittiin EU-kysymys todella perusteellisesti läpi aina vuodesta 46 ja Churchillin Euroopan yhdysvalloista alkaen tulevaisuuteen saakka. Tämän päivän keskustelussa puhemies saa napsia neljä viisi nimeä aina väliltä pois ennen kuin löytää sellaisen, joka sattuu olemaan salissa ja kävelee puhujakorokkeelle. Kuinka voidaan katsoa, että tämä kolmas käsittely on eduskunnan arvovallan mukaista; pari kolme ihmistä täällä ja puhujia ei näy muualla kuin listalla. Pitäisi, ed. Varpasuo, hiukan ajatella ennen kuin ... anteeksi herra puhemies, kun täällä on naisetustaja, niin käännyin luontaisesti sinne. Minä tiedän, että teille pitäisi puhua.

Ed. V a r p a s u o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri Espanja ja Portugali ovat esimerkkejä siitä, että jäsenyys Euroopan unionissa on tuonut niille uusia mahdollisuuksia. Viimeisten neljän vuoden aikana Euroopan aluepolitiikkarahoitus on nimenomaan Espanjaan ja Portugaliin kaksinkertaistunut. Toisin sanoen aluepoliittinen toiminta, jota kyseiset maat ovat osoittaneet, on myös tuottanut tulosta. Sen takia minulla on kaikki syy uskoa siihen, että Suomen aluepoliittinen ohjelma, jonka kohteita on esitet-

ty todella runsaasti, saisi samanlaisen kohtelun EU:n aluepoliittisessa ohjelmassa. Asiasta on jo hyvät merkit näköpiirissä.

Mitä tulee sitten ensimmäiseen käsittelyyn ja kolmanteen käsittelyyn nyt, niin, ed. Aittoniemi, keskustelu, jota täällä nyt on käyty, on ollut huomattavan paljon monipuolisempaa, huomattavan paljon rehellisempää ja huomattavan paljon avarampaa. Nyt on todettu kaikki näkökulmat huomioon, jos verrataan ensimmäisen käsittelyn yksipuoliseen vastustamisnäkökulmaan, jota oli aika kiusallista seurata.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

Poistoja päiväjärjestyksestä

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Päiväjärjestyksestä poistetaan 2)—10) asia.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 23.49.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen